

Přehled opravených meta-kritik do dne 23 května 2008

Nejčastěji opakované gramatické chyby:

shlédnout film (správně zhlédnout), potencialní (místo potenciální), standart (místo standard), vyjímka (místo výjimka), bizardní (místo bizarní), hyperkorektně užívaný 7. pád (používá se jen na přechodné vlastnosti)

Nejčastější chyba daná nedostatečným zadáním (vina učitele):

Používání slova naratologický, viz níže

Obecné pokyny:

Žlutě jsou značena polemická místa či přímo chyby

Modře jsou značeny dobré postřehy

Vybrány jsou pouze metakritiky, které obsahují něco podnětného. Nebuďte, prosím, překvapeni, že si od vás vyberu třeba jen jednu metakritiku a od někoho dvanáct kusů.

Vaše metakritiky jsou řazeny abecedně dle vašich jmen. Svě jméno, pokud se chcete dostat rychle ke svému úkolu, najdete po zadání Ctrl+F.

Ti, kteří své jméno nenajdou a práci poslali, necht' mi napíšu. Možností je několik. Buď jsem text do tohoto finálního přehledu zapomněl zařadit z důvodů mechanické chyby, nebo jste odevzdali natolik indiferentní úkol, že jsem nebyl schopen nic citovat, nebo se stalo, že váš dopis někde zapadl do elektronického koše. Omlouvám se rovněž, pokud někomu komolím jméno, vycházím z toho, co vycitu z odevzdaných souborů.

Termíny dodání pro zbytek metakritik jsou 30. května a 10. června.

Pokud se vám automaticky nezobrazují komentáře, klikněte si ve Wordu nahoře na liště na „nástroje/sledování změn“, případně na „vložit/komentář“

Na otázky z komentářů zasílejte písemné odpovědi do výše určených deadlinů.

U dvou prací si vůbec nejsem jistý, co s nimi. Jiří Jagoš se nejvíce se minul se zadáním a doporučuji podle vzoru kolegů úkol kompletně přepracovat. Barbora Havejová mi poslala sedm metakritik týkajících se muzikálu. Kdyby to mělo nějakou metodu, dalo by se uvažovat o splnění úkolu (podobně jako u Martina Horného, který si úkol odbyl jedním rázem). Zasláné osobně laděné přemítání je ale pedagogicky naprosto neuchopitelné. Doporučuji zkusit ještě jednou stejnou práci pojmout metodičtěji.

Každopádně to celé berte především jako hru a zkušenost. Předmět není známkový. Cílem bylo, abyste si přečetli co nejvíce kritik a trochu se nad nimi zamysleli podle určitých klíčů. Podařilo-li se vám to jakž takž dodržet, máte zápočet. Jak si sami jistě všimnete, každý z vás pojal metakritiky po svém a já se vám nesnažil bránit ve svobodě projevu, pouze se doptávám tam, kde selžou základní pravidla jazyka.

Tento soubor zasilám celý, Martin Horný již nemusí nic odevzdávat. Následujících několik stran čtete jako nad očekávání splněný úkol. V této formě jsem to ani nevyžadoval.

Martin Horný_144072_Metakritiky_1. desítka

obsah_

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Jan Jaroš, Tiscali Kino, _____	2
Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Aleš Harazim, Filmpub, _____	3
Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Barbora Šťastná, Premiere, _____	4
Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Pavel Mandys, Týden, _____	4
Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Tomáš Baldýnský, Reflex, _____	5
Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Mirka Spáčilová, MF Dnes, _____	6
Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Petr Fischer, Hospodářské noviny, _____	7
Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Darina Křivánková, Lidové noviny, _____	7
Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Irena Hejdomá, Aktuálně.cz, _____	8
Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Kamil Fila, Cinema vs. Cinepur, _____	9

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Jan Jaroš, Tiscali Kino,
http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13674

Text Jana Jaroše je příkladem fanouškovské nekritické recenze, která skrze adorování Ivana Trojana (přibližně 1/3 textu) vychvaluje celý film. Již krátký, ale pro médium typický perex prozradí, o čem bude recenze: „*Ivan Trojan v hlavní roli*.“ V první větě se také dozvíme, že se režisér „*konečně téměř dotkl dokonalého tvaru*“. Tento přístup je naprosto legitimní, kdyby ovšem autor doplnil svá silná tvrzení odpovídajícími argumenty. Dočkáme se bohužel jen převyprávění děje, které je doplněno o přinejmenším problematice anticipace, dohady a závěry. Roli argumentů zastává sebestvrzovací „*zajisté*“ (použito celkem 3x):

„Předvídám ovšem, že divácký zájem bude zajisté nepřímo úměrný hodnotám: čím méně podbízení, tím méně přízně.“

„Režisér pak bez sebemenšího zlehčení, s nepředstíraným soucitem i sympatiemi k protagonistovi... postihl s mimořádnou věrohodností vesnické prostředí...“

Staví se tak před (hloupým) čtenářem do role expertního povýšeného znalce, který ani nepotřebuje dokazovat to, co říká. Bez jediného problému a pochyb autor označí film za „*drama*“ odehrávající se na „*sklonku komunistické éry*“.

Po stylistické stránce jsou pro Jaroše typická dlouhá souvětí (až sedm vět), která ovšem nedokáže udržet v mezích plynulosti a srozumitelnosti:

„Svémi nápady, bližními odečítané jako projev zlomyslnosti, však nechce ubližovat, jeho počínání kolísá mezi hravostí, dobrými úmysly, které se rozpadly vniveč, a zarputilým vzdorem, když počne po stěnách a dveřích psát nactiutruhačné nápisy, když proti vlastnímu bratru namíří zbraň.“

Podobná dlouhá souvětí působí dojmem, že autor toho chce hodně říct, dokázat jak filmu (ne)porozuměl, ale bohužel neví jak. Kýžené bezproblémové čtivosti textu (primární požadavek formy bulvárního textu) neprospívají ani nešťastně použitá cizí slova.

„Trojan doplnil zdánlivou maličkost - fortelně sestrojené postavě vdechl život. Co vše ale za touto jednoduchou větou nalezneme!“

S výhradami, že *fortelný* se používá snad více pro přístroj, než postavu – budiž. Nesmysl je ovšem fortelně, tedy dobře a kvalitně napsané roli, vdechnout život. Ten už tam přece musí a priori být, pokud je natolik fortylná. Pravděpodobně pod záminkou humoru autor používá ironii, která ovšem ničím nepřekvapí a nudí. Metafory neovládá, nýbrž ony ovládají ho. Opravdu se Trojan ve své herecké kariéře *uhníždil* v nějakém výrazovém stereotypu?

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Aleš Harazim, Filmpub,
<http://filmpub.atlas.cz/kino/144904-vaclav.aspx>

Aleš Harazim začíná recenzi zasazením Václava do kontextu současné české filmové produkce, tak že zaujímá stanovisko k novějším filmům. Hodnocení stavu tuzemské kinematografie se stalo ostatně tradičním úvodem u recenzí. Harazim kritizuje bez argumentů a jen na ose subjektivního „libí – nelíbí“. Proto jsou filmy „*silné, výtečné, vydařené, hrůzostrašné, horší*“ atp. Vedle nulového názorového novátorství oslní zejména nelogismus, když v první větě „*jde česká kinematografie skutečně do Pekel horoucích*“, zatímco v následujícím odstavci se dovíme, že „*byl tento rok podstatně plodnější na opravdu povedené snímky, než ten rok předchozí*“ – aneb povedenými snímky do horoucích pekel.

Obecný úvod postupně přechází do polohy autorsko-žánrové koncepce, kdy recenzent dva odstavce zdůvodňuje, proč se Václav „*nevleze*“ na TV obrazovku ((1.) silná témata by „*přetékala z plazem*“, a (2.) Václav je *skutečně moc povedený*). Po ujištění čtenáře, že film opravdu patří do kina se vedle adorování Trojana a převyprávění příběhu autor soustředí na hledání základních témat filmu - *postoj společnosti k jinakosti, tolerované udavačství a zásadní téma odpuštění* – a tenduje tak směrem k interpretační analýze, která vrcholí konstatováním, že Václav patří do ústavu, což můžeme označit za jediný nevšední aspekt celé recenze. Bohužel tím analyticko-interpretační část končí. V jediném odstavci vypadá autor na chvíli z role oddaného fanouška, protože připouští kritiku:

1. jednoduchá příběhová struktura,
2. konec filmu je příliš rychlý,
3. pozastavení se nad retardací Václava (neumí se najíst příborem, ale zato perfektně střílí).

Závěr patří oslavě dalších herců a postavení filmu na piedestal vedle letošní silné čtyřky (Vratným lahvím, Tajnostem, Pusinkám a ROMingu).

Po formální stránce recenzi nesluší občasné gramatické chyby, příliš expresivní výrazy (*do horoucích pekel, zaprodání se...*), lacině zábavné tvary, které mají pravděpodobně podpořit identifikaci s mladým čtenářem (*brokovka, hajzlík...*), a čisté nepravdy – ne, Václav brokovnicí opravdu nestřílel. Jako trn v oku bolí nadužívání ukazovacích zájmen (*té ČT, ten Vašek, 2x tu prezidentskou milost, těch plazem, toho chlapce* atd.). Zbytečná je i „vata“, kdy recenzent popisuje myšlenkový postup autorů, který korunuje prohlášením: „*A měli pravdu!*“ Copak v době po postmoderně existuje pravda? :-)

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Barbora Šťastná, Premiere,
<http://www.premiere.cz/film/55690/vaclav.html>

Šťastná začíná recenzi tam, kde jiní končí – perex je vlastně závěrečným shrnutím, zhodnocením a žánrovým zařazením. Přístup bez dramatu, ale zato informačně jasný a stručný. Vyhovuje tak záměrům „recenze v kostce“. Již s perexem se začíná plně rozvíjet žánrový koncept recenze, který je postupnými kroky veden až k závěrečné větě:

„Napětí, které příběh nabízel, tak zůstalo využité jen napůl a Václav – který se mohl stát skutečně velkým moderním vesnickým dramatem – skončil pouze jako vcelku povedený film, vhodný pro nedělní večer v České televizi.“

Čtenář se na pozadí vyprávěného příběhu a popisu základních charakterů narace dozví poměrně jasně uvedené argumenty, proč je film vhodný pro ČT a je dramatem *jen napůl* - hodnocení tedy na základě žánrového vymezení. Šťastná si udržela po celý text analytický odstup, popisuje, ale příliš nehodnotí. Proto Trojan (pouze) *obstál*, což může působit v očích čtenáře více uvěřitelně a seriózněji, než odvážná a fanouškovská provolání typu *monstrózní převtělení, bravurní zvládnutí náročného úkolu, vdechl život* a pod. jak jsme mohli číst v předchozích textech. Patrná je určitá distance od mediálních účinků filmu. Šťastná nemá zapotřebí podporovat své názory vlastním individuálním prožitkem, což činí její závěry hůře zpochybnitelné. Těžko interpretovatelné je oslovení čtenáře, kdy v první půli recenze udržuje distanci „vy“ (2. os. mnč.), aby se v druhé části přechýlila k všeobjímající „my“ (1. os. mnč.). Jelikož oslovování není nikterak časté (celkem 4x), nehledal bych záměr ale spíše drobnou nedbalost v nejednotě.

Stylistika odpovídá základnímu požadavku textu – informovat. Proto se recenzentka vyhnula „vatě“ či „okrasné“ slovní ekvilibristice. Text je formálně čistý, ničím nezaujme, ale ani nepopudí. Kratší věty podporují plynulou čtivost.

Negativem může být pro někoho zbytečné prozrazení příběhu, kdy se čtenář dozví, že „*Václav stiskne spoušť*“ (byť je možná i metaforická interpretace), a že „*Lábus drží nad Václavem ochrannou ruku, ale má k tomu své důvody*“, takže divákovi dojde s prvními minutami filmu proč. Nutno ovšem dodat, že takřka vše vyzradil v rámci marketingové kampaně samotný scenárista a režisér, takže recenzentka opakuje pouze to, co je informovanému divákovi, což čtenář Premiere snad je, pravděpodobně již známe (ke škodě filmu).

Nejčistější žánrová recenze.

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Pavel Mandys, Týden,
http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/recenze/vaclav-ctyricetiletty-kluk-s-pistolkou_33784.html

Pavel Mandys zvolil k Václavovi přístup „jednooký mezi slepými králem“. Recenzent(ka) zahrne film kritikou, přičemž si ale silně postěžuje na soudobou tuzemskou filmovou tvorbu,

v jejímž kontextu není snímek nakonec tak špatný, jak se zdá. Velmi často jsou chyby filmu omlouvány právě českým prostředím, tvůrci jsou z obliga:

např. právě Mandys:

„Nezapomenutelné jsou takové snímky, které nás dokážou dostat do kůže svých hrdinů. Do téhle kategorie Václav nepatří, což mu ale nelze vyčítat, protože české filmy se k ní příliš často neblíží.“

Podle stejné logiky bychom mohli bez problému pardonovat např. rasismus v Griffithově Zrození národa s odvoláním se na dobu. Jsou věci, které nemohou být (moderním) filmovým kritikem 21. století prominuty – ať už to je rasismus, nebo fakt že se v Česku točí filmy, které se prostě nedokáží dostat do kůže svých hrdinů. Jejich akceptování je selhání kritika.

Pro marketing filmu je text Pavla Mandyse velkým úspěchem, protože i přes značnou kritiku si čtenář odnáší dojem, že film musí bezpodmínečně vidět, protože v české produkci toho moc lepšího není.

Text je jasně strukturován, názory nepostrádají argumenty. Objevují se i inspirativní postřehy a interpretace (např. otcův útěk jako příčina retardace). Převažuje žánrový koncept, který je na dva odstavce vystrídán psychologickou sondou do nitra Václava, která je zároveň nejsilnější částí textu, protože zde recenzent odkrývá možné tvůrčí postupy (chyby), jak vymodelovat hlavní filmovou postavu, ilustrované na jiných filmech.

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Tomáš Baldýnský, Reflex,
<http://www.reflex.cz/Clanek30147.html>

Tomáš Baldýnský zvolil svébytný autorský přístup k recenzi. Mimo to, že oslovuje diváky, ze kterých se jasně a cíleně vyděluje, aniž by se snažil o jakékoli splynutí (např. *Nemusíte být filmový kritik, abyste poznali...*), nebojí se oslovit přímo autory. Proto se místo víceméně klasického informačního perexu objevuje krátká úvaha na téma „kritik jako *vlezlý imbecil?*“. Baldýnský tak přemýšlí nad úlohou kritiky, aby se na konci textu k tématu vrátil. Větou „*Je dokonce dobrý tak, že ho stojí za to kritizovat.*“ vyjádří jasnou nadřazenost kritika nad autory, kdy se literát milostivě uvolí ke kritice filmařů. Následuje pointa recenze – doporučení autorům točit komedie – korunovaná mentorským prohlášením:

Velké filmy nepřináší velká ambice je natočit, ale velká touha je vyprávět.

Po formální stránce most mezi začátkem a koncem recenze přispěl k dramatičnosti a vypointovanosti recenze. Z ideového hlediska představuje Baldýnský (minimálně v této recenzi) prototyp kritika jasně nadřazeného nejen nad čtenáře, ale i nad autory. Nikterak si nebere servítky a bez okolků škatulkuje diváky a čtenáře:

... (film Václav) ... vypráví "závažný příběh" a hloupí lidé si budou libovat, jak je chytrý.

V této větě se recenzent dostává až na samotný bod zlomu, za kterým leží prázdnota nulové možnosti komunikace a argumentace. Tím, že prohlásím, že když si někdo myslí X, tak je hlupák, ukončuji jakoukoli další „rozumnou“ debatu. Kde skočilo Voltairovo: „*Nesouhlasím s tím co říkáte, ale až do smrti budu hájit vaše právo to říkat?*“

Z pohledu klasického liberalismu je tedy Baldýnského recenze poněkud politicky nekorektní. Naštěstí úlohou moderního kritika není vyhovět politickým standardům formovaných současnou dominantní ideologií, ale naopak ji v recenzovaném díle rozpoznat a (aberantně) dekódovat. Určitá nekorektnost myšlenek a názorů výsledného textu je potom kýženým cílem. Proto je Baldýnského postup naprosto legitimní. Pokud mám hodnotit ideologii díla, musím stát vysoko jak nad autory, tak samozřejmě i prostou masou čtenářů Reflexu. Podobné ambice ale doprovází vysoké nároky na argumentaci a logickou přísnost textu.

Jen pro zajímavost:

Zajímavá je pro české recenzenty jen postava předsedy/starosty (jednou jako *zajímavější výjimka* u Barbory Šťastné, podruhé právě u Tomáše Baldýnského, kdy už je *zajímavě napsaná i zahraná* a konečně u Ireny Hejdové, kdy lze postavě přičíst *zajímavou nejednoznačnost a překvapivost*). Souvisí ono adjektivum s „tajemstvím“ postavy?

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Mirka Spáčilová, MF Dnes,
http://show.idnes.cz/vaclav-zase-jednou-opravdovy-film-drl-filmvideo.asp?c=A071203_183406_filmvideo_ob

Mirka Spáčilová se vydala otevřeně cestou fanouškovské recenze. Text je z 92% oslavnou ódou na:

starší filmy Vejdělka a Epsteina:

- „*veleúspěšné vieweghovské prvotině Účastníci zájezdu*“
- „*poetickou komedií Roming*“

Ivana Trojana:

- „*v úžasném podání představuje naprosto jiný, vzácně celistvý příklad duševního postižení*“

ostatní herce:

- „*v roli bratra září v naprosto nezvyklé poloze Jan Budař*“
- „*dojemně odevzdanou Emílii Vášáryovou, o to královštější, když konečně vybuchne v drobné etudě kolem stolování*“

scén:

- „*v nádherné bezdeché milostné scéně*“
- „*v půvabném výjevu mezi igelitovými plachtami při malování*“

a film Václav celkově:

- „*Díkybohu za Václava!*“
- „*Václav, zase jednou opravdový film.*“

Zbýlých osm procent představuje kritika, která měla snímek srazit na neočekávaně zlých 70 procent. Negativní názory na film jsou vyjádřeny pouze ve třech, resp. dvou větách v závěru, protože tvrzení, že Václav „*není stoprocentně dokonalý*“, je spíše pochvalou – co to je, sakra, za film, když mu je vytýkána nedokonalost?

„*Dodatek o vězení a petici, jakkoli účinkem mrazivý, přece jen už zavání onou moralistní úlitbou "pravdivému příběhu". A také z něj zavane nenápadný stesk po hravosti, lehkosti a černé osobní ironii, kterou si Vejdělek na tenkém ledě Václavova pohnutého osudu nemohl dovolit.*“

Navíc, abych se přiznal, těmto větám nerozumím. V čem Václav zavání moralistní úlitbou „pravdivému příběhu“? Jak se projevuje ve filmu stesk po osobní ironii? Zde měla Spáčilová

podat přesvědčivé argumenty aby odůvodnila závěrečné hodnocení. Místo toho recenzentka nabízí ve srovnání s předešlými texty nejdetailnější popis děje a ničím jakýkoli moment překvapení či možného napětí.

Text je prošpikován různými nepodloženými dohady a postřehy. Za pozornost stojí rada všem filmařům:

„Naštěstí Václav ob stojí s obezličkou prezidentských milostí i bez ní. Je dobře napsaný, natočený, zahráný a vedle zvládnutého tvaru má dokonce i obsah. V tom tkví celé tajemství; jak prosté, milí Watsonové, tvůrci upocených snímků do počtu!“

Ano, jak brilantní recept – stačí film dobře napsat, natočit, zahrát, zvládnout tvar a naplnit obsahem a máme, kdo by to byl řekl, výborný film. Jedna z nejvíce pozitivních a hloupých recenzí na Václava – není divu, že naskenovanou verzi najdeme na oficiálních stránkách filmu (inu digitalizovaný papír je pravděpodobně důvěryhodnější než digitální text).

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Petr Fischer, Hospodářské noviny,
http://ihned.cz/3-22562610-vejd%EClek-000000_d-fb

Petr Fischer nabízí jednu z nejoriginálnějších recenzí. Psychologizující žánrový koncept je kombinován s ideologicko interpretačním, kde cílem textu není ani tak kritika, jako spíše hledání pochopení, nabídnutí konkrétní možnosti interpretace. Recenzentovi by tak spíše vyhovovala forma analýzy, kde se předpokládá „filmzhlédnuvší“ čtenář.

V textu Fischer odhaluje způsob mediální konstrukce klasické vesnice, (de)konstruuje vztah divák vs. Václav. Výsledkem je poměrně nevšední interpretace, že obětí není Václav, jak pravděpodobně většina diváků/čtenářů předpokládá, ale naopak jeho bratr. Vina leží na bedrech Václava a matky.

Ve srovnání s předchozími recenzemi zaujme celý odstavec věnovaný závěrečným pasážím filmu, protože se recenzent obejde bez vyzrazení děje. Odlišným způsobem dále zakomponovává do textu jiné režisérovy snímky: nehodnotí je, ale hledá podobnosti aby nakonec celkový autorův styl srovnal s až bájnou „Spielbergovskou rukou, mistrýní toho řemesla“. Od zvoleného ideálu se Vejdělek odlišuje *nadbíhavým humorem*, který představuje *úlitbu většinovému divákovi*.

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Darina Křivánková, Lidové noviny,
http://www.lidovky.cz/vaclav-jako-nerizena-strela-dpm-/ln_kultura.asp?c=A071206_095110_ln_kultura_hel

Recenze vychází z žánrového a autorského konceptu, podle kterých je text rozdělen na dvě smysluplné a konzistentní části. To ovšem nemůžeme říct o perexu a prvních dvou odstavcích, protože ty jsou naopak poněkud zmatené. Už v perexu:

„Ivan Trojan hraje ve filmu Jiřího Vejdělka vesnického prostáčka, který rád „střílí po lidech“. Film Václav předchází pověst snímku natočeného na motivy jedné z prezidentských milostí Václava Havla.“

se můžeme pozastavit nad dramaticky zvýrazněnou „prezidentskou“ pověstí. *Pověst* snímku buduje spíše názorové souznění širšího publika, než prostý fakt uvedení jednoho z důvodů natočení. Křivánková tak posiluje důležitost existence samotného filmu.

Následují dva odstavce postupně relativizují význam prezidentské milosti jak v „realitě“, tak samotném filmu, až se čtenář společně s recenzentkou ptá: *„o co tu jde?“* Chybí zejména popsání skutečné události.

Po váhavém začátku se recenze přechyluje do smysluplných zbylých dvou třetin, kde Křivánková konzistentně rozvíjí téma žánru, kde poukazuje na prvky komediální, psychologické (trojúhelník syn-matka-syn) a až anticky dramatické. Závěr patří zhodnocení technických parametrů (kamera, hudba) a autorského rukopisu režiséra komparovaného se snímkem Roming.

I po stylistické stránce patří recenze ke spíše lidovějším (Václav *„drandí na motorce“*, *„se zhulí“* atd.). Nenajdeme žádné složité větné konstrukty ani cizí slova, ale naopak nudná frázovitá klišé typu: Trojan *„patří do první herecké ligy.“*

Křivánková používá pro zvýšení pravdivosti svých tvrzení fintu, kdy vytváří konstrukt obecného diváctva, jenž zahrnuje všechny dosavadní i budoucí diváky filmu, recenzentku nevyjímaje. Proto:

„...někomu může připadat Václav jako milá vesnická komedie“
„Podobných interpretačních šablon bychom našli ještě spoustu, co člověk, to jiný pohled.“

Recenzentka tak v tomto ohledu jakoby nevyjadřovala svůj názor, ale se staví do role tiskového mluvčího tlumočící masu diváctva, jejíž mandát na pravdu je dán jednoduše kvantitou. Kritička jako hlas lidu.

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Irena Hejdová, Aktuálně.cz,
<http://aktualne.centrum.cz/kultura/film/clanek.phtml?id=515663>

Irena Hejdová navnadí čtenáře vtipným, hravým ale zároveň i smysluplně hodnotícím titulkem:

„Václav nese dobré řemeslo, ale moc snadný vejdělek“

Tím ovšem veškerá vtipnost textu končí, protože Hejdová se snaží dostat filmu až na ideové jádro, kde by humor snad podrýval analytickou serióznost. Není proto divu, že Hejdová předpokládá částečně informovaného, ale hlavně zvědavého čtenáře, kterému nestačí plytké převyprávění děje, zhodnocení herců a zprostředkování závěrečného dojmu.

Text je kompozicí čtyř rovin, které se různě překrývají a doplňují:

1. informační (nástin děje, záměry producentů, herci atd.)

2. analýza filmu „sám o sobě“,
3. paralely a srovnání s „venkem“ (jiné filmy a postavy) a
4. hodnocení.

Ve všech rovinách se dostává Hejdová poměrně hluboko. Čtenář dostává všeho více než jinde. Např. v první rovině zmiňuje ambice producentů na oskarové klání, ve druhé se dostává až k samotnému *poselství* filmu, ve třetí nejen že vzpomene tradičně Rainmana a Otíka, ale nabídne i originální paralely s Menzelem a Lasse Hallströmem, a konečně celkové hodnocení postaví na vydělení se od jiných recenzentů, které Václav „*dohnal až ke zvolání Film roku*“.

Trapnou chybičkou je upsání Lasse Hallströma na Halströma v předpolední větě.

V době, kdy je tuzemskému filmu vyčítána mimo jiné řemeslná bezradnost a technická nedokonalost, působí poslední věta – povzdech - až anarchisticky subverzivně: „*Ale jinak je té řemeslné jistoty až příliš.*“

Václav (Václav, Jiří Vejdělek, ČR 2007) Kamil Fila, Cinema vs. Cinepur

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/16437/vaclav>

Cinepur č. 55. str. 45.

Podobnosti:

Recenze jsou si velmi podobné rétorikou a argumentačním stylem, který můžeme charakterizovat strukturou: subjektivní interpretace, názor je následován objektivizujícími argumenty. Ty můžeme pracovní rozdělit na IN a OUT. IN argument vychází z filmu samého a proto má často podobu vypíchnuté části příběhu, hlášky, charakteru apod. OUT argument pak představuje často komparaci s jiným filmem, režisérem, hercem, nalezení souvislosti s dosavadní režisérskou tvorbou a pod.

příklad IN argumentace (Cinema):

„*Bezčasí však ve filmu není dáno tím, že by vesnice byly „zaostalé“, ale tím, že příběh sledujeme očima „zaostalého“; někoho, kdo je fixován v minulosti (vzpomínkami na otce ve sportovní střelecké teplákovce), neumí žít v přítomnosti (ať by byla jakákoli) a budoucnost pro něj znamená jen bezmyšlenkový slib „všechno bude, všechno udělám“ a také ústavní hrozbu „půjdeš do Brodu, tam se o tebe postarají“.*“

příklad OUT argumentace (Cinepur):

„*...pro atraktivnější zápletky musí být správný filmový retard zároveň génius svého druhu. Rainman sčítá párátko, Forrest Gump poráží v ping-pongu i Čiňany, Václav je zase nekorunovaný střelecký šampión...*“

Fila v různé míře kombinuje a tři základní koncepty – autorský, žánrový a formální – aby díky nim zařadil film do určitého ideologického rámce, nabídl čtenáři vyargumentovanou ale zároveň pokud možno nevšední interpretaci. V magazínu Cinema je snímek Václav interpretován jako příklad marketingového kalkulu, kde cesta k oscarovému úspěchu vede přes postiženého hlavního hrdinu. Navíc, a to je důležitější, je podle recenzenta nepřipustně zlehčována nebezpečnost retarda. Tím se dostáváme čistě na pole ideologie, protože právě ta konstruuje vnímání jinakosti, tolerance a hlavně svobody jednotlivce. Co s člověkem, který je pro společnost nebezpečný? S popuštěním uzdy interpretace Vejdělek říká: „svoboda pro všechny“, Fila: „svoboda, jen pro ty ochotné svobodu druhých respektovat“.

V Cinepuru je vrcholem textu demýtizační interpretace postavy Václava jakožto „vrcholu přehlídky pošahaných a chcípáckých českých mužů, jimiž je naše kinematografie posledních dvou desetiletí přehlčená“.

Recenzent nikterak nezastírá, že nabídnuté názory jsou čistě jeho. Naopak. Dává svou individualitu na odív. Proto se nesnaží o splynutí se čtenářem kolegiálním oslovením *my* (1. os. mn. č.), ale vztahuje vše ke svému subjektivnímu *já* (1. os. j. č.). Proto: „*Předpokládám, že...*“ „*Obávám se, že...*“ „*Myslím si, že...*“ Tento přístup zdůrazňuje jedinečnost autora, a tím může u čtenáře vyvolávat pocit zakoušení něčeho nového, čímž je text ve výsledku atraktivnější.

Ne nadarmo je jistě na doprovodné fotografii k oběma recenzím vždy zobrazen Václav s puškou v ruce.

Rozdíly:

Pokud bychom měli využít analytického nástroje „čtyř rovin“ použitý u Ireny Hejdové, můžeme označit základní rozdíl mezi recenzemi – v Cinepuru naprosto chybí informační část. Recenzent předpokládá plně informovaného čtenáře, kterého by prostá fakta o filmu snad až nudila. Zatímco text v magazínu Cinema je komplexní recenzí (zabývá se všemi očekávanými aspekty – herci, příběh, hudba, autor, kontext atd.), v Cinepuru najdeme pod kritikou na film Václav „jen“ komplexní analýzu hlavní postavy. O snímku jako takovém je referováno jen v souvislosti s Václavem Vinglem či Ivanem Trojanem. Proto je Cinepur hlubší, ale tematicky omezenější.

Kolize:

Zatímco v magazínu Cinema dochází recenzent v posledním odstavci k tvrzení, že „*v televizi bude Václavovi lépe*“, v Cinepuru poměrně překvapivě tyto snahy tematizovat žánr snímku v druhém odstavci bagatelizuje:

„Zdá se, že spor různých recenzentů o to, zda Václav patří na televizní obrazovku, nemíří ke klíčovému problému. Tím je, zda roli „blázna“ může zahrát herecká hvězda s provařeným obličejem a spojená převážně s komediálními figurami.“

Proto předpokládejme, že Cinema časově předcházela Cinepuru, a deklarujme, že každý má naprosto legitimní nárok upravovat své názory, a tím se rozvíjet (ačkoli se nás politický diskurz snaží přesvědčit o opaku). Proto můžeme chápat text v Cinepuru jako poučenější rozvinutí recenze v magazínu Cinema.

Marek Babinec (oceňuji především široký rozptyl přečtených recenzí)

Transformers – Kyle Smith

3.7.2007, <http://kylesmithonline.com/?p=140>

Kyle Smith je filmový kritik a dopisovatel deníku The New York Post. Jeho kritika vyjadřující se k nejnovějšímu snímku hollywoodského režiséra Michaela Baye je velice čtivá a vtipná, plná sarkastických a ironických poznámek na účet tvůrců, avšak při opakovaném čtení vzbuzuje dojem neobjektivní zaujatosti.

Autor textu si za hlavní bod přístupu k snímku zvolil kostru scénáře. Vzhledem k tomu, že se jedná o akční sci-fi oddechovku, která se volně inspirovala sadou japonských hraček, je to ovšem přístup hodně problematický a zavádějící. Důležité je si také uvědomovat, komu je snímek především určen a to i vzhledem k Bayově filmografii, která se poprvé posunula od machovských nonstop akčních snímků pro muže směrem k rodinné zábavě určené převážně dětskému divákovi. Autor textu nás provádí dějem a převážně jizlivě komentuje krkolomné a nesmyslné zvraty v ději jako je například to, že cituji „ místo toho, aby si roboti brýle hlavního hrdiny přes E-Bay koupili, když je tam už našli, radši napadnou zemi“, anebo „ existují dva skvělé důvody, proč se roboti na zemi maskují za různé dopravní prostředky. Za prvé aby prodali hračky a za druhé aby umožnili Bayovi vytvořit mnoho efektních záběrů aut a stíhaček proměňujících se na roboty a zase zpátky“. K tomu bych dodal, ano!, samozřejmě snímek totiž je inspirován hračkami, které jsou na trhu již dvacet let a je to přece jeho hlavní účel. Snímek si neklade za cíl nic jiného než pobavit mladé diváky a je opravdu „mokrou fantazií“ dvanáctiletého kluka. Je to jeho účel.

Problematika této kritiky spočívá v tom, že její autor není právě příznivcem popcornových snímků a odkazuje se v závěru k filmům Marchanta a Ivoryho. Ano. Je to chvályhodné, že má autor textu vytříbený vkus. Ano, snímek *Transformers* má nenáročný a nesmyslný děj, ale o děj tady nejde. Jde o to pochopit, proč filmový kritik upřednostňující komorní a vážné snímky věnuje svůj čas kritizováním snímku, který se nachází úplně mimo hranice jeho vytříbeného vkusu, do jeho sledování se musel pravděpodobně nutit a při psaní nedokáže udržet objektivní odstup a posuzovat snímek v rámci jeho žánru a cílového publika.

Tomáš Bláha

Bobule(Bobule, Tomáš Bařina, ČR, 2008)Michal Liška, www.filmpub.cz , 27.3.2008, <http://filmpub.atlas.cz/kino/154313-recenze-bobule.aspx>

Text začíná krátkým představením režiséra, které je omezeno na jeho nejznámější počín v podobě reklamy na vyhledávač Seznam.cz . Dále se recenze nese ve výhradně žánrové koncepci,kdy je film několikrát přirovnán k Dobrému ročníku. Tento název filmu je navíc několikrát zakomponován do věty, tak aby vyzněla vtipně a zároveň odkazovala na již zmíněný film „Povedlo se Bařinovi z této již mnohokrát otevřené láhve vydolovat nějaký „dobrý ročník“?“, „*Bobule* je opojný snímek, který vás naláká na to, abyste v létě vyrazili do vinic a užili si nějaký ten „dobrý ročník““Ale ve finale tato rčení zní až moc mechanicky. Ve formálním popisu se recenze nejprve zabývá zhodnocením hereckého výkonu, které dle recenze “ jede na maximum.” Poněkud více familiérněji zní oslovení představitelky “ Terezky Voříškové”, u které použil spojení “světový look”, což zní, jako kdyby české herečky byly jinak pro zbytek světa nepřitažlivé. Autor se jinak drží popisného postupu velmi citlivě, aniž by prozrazoval cokoli zásadního z děje. Recenze je i přehledně strukturovaná, ovšem jak autor píše v závěru “celkovým laděním jsou sice *Bobule* cílenější na mladší publikum”, je i tato recenze určená především návštěvníkům tohoto filmu. Jednoduché věty, přehledné řazení, ale celkově recenze vyznívá jako zájmově dělaná práce.

Control (Control, Anton Corbijn, Velká Británie/USA 2007), Witch, www.moviezone.cz, 15.3.2007

<http://film.moviezone.cz/control/recenze/>

Ihned od začátku recenze je zřejmé, že **autora** článku film zklamal či vůbec nezaujal a své subjektivní poznatky přenáší na čtenáře po celou dobu čtení. Zpočátku nám autor předkládá žánrové čtení, když popisuje film, coby obecně známou historickou událost. U autobiografických filmů skoro zbytečnost, ale shrne důležitá fakta o oněch událostech. Následujícím odstavci autor zpochybňuje výroky jiných recenzentů a potažmo celého filmu. „V diváckých diskusích i v textech profesionálních recenzentů nejdnou narazíte na věty o tom, jaký Ian Curtis byl, co cítil a proč dělal věci, které dělal. Často ani nejde o polemiky, jen čirá konstatování. Jejich autoři přitom mluví tak, jako by svými „postřehy“ potvrzovali a legitimizovali výklad Curtisova života, jak ho předkládá tento film. Stejně dobře se tady ale může dít pravý opak: Film potvrzuje zažitá a všeobecně uznávaná představy o své hlavní postavě. Představy těch, kdo by rádi vnímali dějiny populární hudby jako epos o dlouhé řadě romantických bardů, kteří tvořili umění a obvykle zemřeli nějakou ošklivou smrtí.“ Čtenář zde nabírá dojmu, že čte recenzi opravdového hudebního guru, který nejlíp ví, kdo byl Ian Curtis vlastně zač “Podobně jednoduché paralely taky spoluvytvářejí zmiňovanou past, do které se už chytlo mnoho diváků “. Prakticky celou “recenzi” se autor věnuje tématu “věrohodnosti” filmu. Nesnaží se tak pochopit film, ani jej hodnotit, snaží se ho co nejvíc zpochybnit a používá k tomu rodičovské poučky ve smyslu, že on je ten otec, který ví, co je Pravda a čtenář to nezbedné dítě, které on musí poučit. Dokonce obecně známé události recenzent označuje za filmařské klišé – “divák setkává s dobře známými postupy, které od žánru i typu hrdiny očekává, a chápe je podle svých předem připravených vzorců. Máme tu tragickou rockovou ikonu, která se (samozřejmě) zajímá o poezii, cítí se nepochopena, pije, podvádí ženu, v jejím životě hraje důležitou roli nemoc nebo zranění”. Korunu tomu všemu nasazuje v posledním odstavci, kdy Control přirovnává k Nonstop party, což jsou naprosto dva odlišné filmy zasazené do stejné doby.

GONE BABY GONE (GONE BABY GONE, Ben Affleck, USA 2007), František Fuka, Cinema 4/2008

Kritika zpočátku nabízí formální čtení, když se v prvních dvou odstavcích pokouší nastínit zápletku, ovšem dělá to citlivě, aniž by prozradila zásadní zvraty ve filmu. Ve třetím odstavci se nám kritika překlene na styl žánrový, když srovnává film GONE BABY GONE s TAJEMNOU ŘEKOU. Předpokládá tak, že divák Tajemnou řeku viděl . Tento třetí odstavec je zakončený stylem autorským, který pokračuje i ve čtvrtém odstavci. Tento odstavec odbočuje od recenzovaného filmu a zabývá se režisérskou minulostí, ovšem z autorova pohledu. Přesto si myslím, že i tento odstavec do celé kompozice kritiky zapadá neboť na celé recenzi je cítit, jak moc byl autor tímto filmem překvapen a jak moc ho „potěšil“. Dále autor popisuje formu příběhu a částečně nastíní i závěr „Nekončí jednotným happy endem ani jednoznačnou depresí“. V následujících odstavcích autor popisuje osobní zážitky z filmu a vysvětluje jak se k filmu postavil či předpokládá, jak se k filmu zpočátku divák postaví „..a dojde k prvnímu okamžiku, kdy si budete říkat „a to by mě teda sakra zajímalo, co se vlastně bude dít teď“. A když film skončí a vy odhalíte o jeho hrdinech některé věci, které jste do té doby nevěděli nebo jste si jimi nebyli jisti, neřeknete si „to byly teda vymakané zvraty!“ a později film obhajuje „Teprve na konci pochopíme, že některé ne zcela věrohodně působící scény působily nevěrohodně proto, že jejich hrdinové neříkali pravdu, a teprve na konci nám bude zcela jasné, že některé méně logické zvraty byly z hlediska jejich aktérů subjektivně tím, nejlepším, co mohli za dané situace a s danými informacemi podniknout.“ . Prakticky v celé druhé polovině recenze autor film obhajuje a snaží se ho pochopit, přičemž tato poznání předává divákovi jako obecně platná. Celá recenze je velmi dobře strukturovaná. Je vidět, že autor má s režisérem i s daným žánrem zkušenosti. Recenzent, coby autor Cinemy, předpokládá určité zkušenosti daného čtenáře s danou tematikou.

Hooligans (Green Street Hooligans, Lexi Alexander, USA 2005)Kocour, www.moviezone.cz, 9.11.2005, <http://film.moviezone.cz/hooligans/recenze/>

Recenze nejprve shrne celý příběh i s jeho klišé, poté formální složku nahradí složkou autorskou, ke se zaměřuje především na hlavního představitele Eliaha Wooda „Wood je boží“, o němž recenzent píše poněkud mýtotvorně „díky jeho drobnému nenápadnému zjevu (ani ta bradka mu neraší pořádně ;) si roli vychutnáte s naprostým ohromením a fascinací“ a později na režisérku Lexi Alexandr „Lexi Alexander je boží“. Ačkoliv recenzent píše, že „bitky“ nejsou hnacím motorem filmu, právě o těchto pasážích se rozepisuje s jistou dávkou fascinace a úžasu – „brutální bitky tělo na tělo, vedle kterých vypadá bezkontaktní hra na zdravotně postižené v Non Plus Ultras jako nedomrlé batole s kachničkou“ - „tuhne krev v žilách z toho, jak to všichni berou s naprostou samozřejmostí. Vymazlené bitky jsou pak třešničkou na dortu, která musí toto dusno přirozeně završit. Stříká v nich krev, praskají kosti a odehrávají se většinou v suchém betonovém prostředí, ze kterého ruční kamera dokáže vyrobít opravdu sugestivní peklo.“ Tudiž i přesto, že nejsou hnacím motorem filmu, recenzenta očividně zaujaly nejvíc. Tento formální popis pak v recenzi funguje jako lákadlo a recenze tak oslovuje své potenciaální diváky především díky této složce. Celkově recenze tedy působí neodborně, laicky a chvílemi i naivně, jakoby ji psal jeden z oněch „fotbalových fandů“ pro své ostatní „kolegy“. Ovšem svým charakterem zapadá do celkového konceptu tohoto webu.

Potomci lidí (Children of Men, Alfonso Cuarón, VB/USA/Japonsko 2006)Lenka Křesťanová, 9.11. 2006 <http://filmpub.atlas.cz/kino/92847-potomci-lidi.aspx>

Recenze Lenky Křesťanové nabízí zpočátku formální čtení, když nám přibližně ve čtyřech odstavcích popisuje děj a seznamuje nás se světem filmu. Tímto popisem prakticky rozepisuje anotační informace, avšak přesto vyrazí potenciálnímu divákovi, pro kterého je dle mého názoru recenze určena, jednu ze scén, které dělají filmem tím, čím je „Přichází totiž šok v podobě ohlušujícího výbuchu a obrazu roztrhaných lidských těl. Podobné schéma zopakuje Cuarón ve filmu ještě několikrát.“ Recenze se film snaží pochopit, vysvětlit jeho mechanismus „Poprvé se tu tak projevuje silně politický ráz filmu reflektujícího společenské, kulturní a náboženské konflikty světa roku 2006.“ Recenze si nevšímá herectví jednotlivých aktérů, ale spíše se zaměřuje na již zmíněný filmový svět a také na audiovizuální stránku snímku „Poprvé se tu tak projevuje silně politický ráz filmu reflektujícího společenské, kulturní a náboženské konflikty světa roku 2006.“ Recenze je přehledně řazená, ale autorka příliš mnoho prostoru věnuje popisu děje, potažmo světa a některé formální stránky úplně vynechává.

Život pod vodou (Life Aquatic, Wes Anderson, USA 2005)Tomáš Baldýnský, PREMIERE http://www.premiere.cz/film/7253/%BEivot_pod_vodou.html

Autor se zpočátku recenzi zmiňuje o žánrové neujasněnosti filmu a v tomto duchu nabízí čtenáři úvod recenze. **Uvádí sám sebe do role někoho, kdo nedokáže o filmu jako kritik povídat způsobem, aby to čtenář pochopil a posléze uchopil tak, jak by recenzent chtěl.** Zpočátku formální styl, kdy nám autor předkládá jednotlivé postavy se všemi jejich šílenostmi se nám v průběhu mění na styl autorský, kde představuje samotného režiséra. Tato autorská vložka má však formální vyústění neboť představení režiséra čtenáři (kteří ho znají) poskytnou možnost hrubé představy o podobě filmu. **Ke konci se popisná recenze změní na recenzi,**

kteřá se film snaží obhájit a pochopit jako celek. Recenzent tak dělá díky změně náhledu na film, coby přerostlé dítě. Z recenze je cítit nadšení filmem a stylem psaním připomíná pocity, které divák bude zažívat při shlédnutí tohoto filmu.

Venkovský učitel (Venkovský učitel, Bohdan Sláma, ČR 2008) Barbora Šťastná,
www.premiere.cz,
http://www.premiere.cz/film/57662/venkovsky_ucitel.html

Recenze na Venkovského učitele začíná poněkud ideologicky, když se autorka textu zamýšlí nad zobrazováním vesnických lidí v českých filmech. Autorsko-mýtotořně pak působí výrok – „Slámovo filmy jsou jiné“. V autorském duchu se nese i další část recenze, kdy je Sláma obhajován na rozdíl od jiných režisérů zpracovávající vesnickou tematiku „Sláma je naštěstí příliš chytrý na to, aby svůj film vystavěl na ohraném klišé ‚hodný homosexuál (či Rom nebo mentálně postižený) versus netolerantní vesnice‘“. Následujících několika řádcích se recenzentka zabývá dějem a na můj vkus to dělá explicitněji než je potřeba. Tento odstavec je stěžejní částí recenze a přesto že se autorka dotýká forlmáních znaků filmu jako je herectví „introvertně zadumaný učitel Pavla Lišky, který tentokrát naštěstí nedostal příležitost k žádnému lacinému pitvoření, se navíc výborně doplňuje se skvělou Zuzanou Bydžovskou v roli Marie. Té Slámův film nabídl zatím největší roli její filmové kariéry“, či Slámovy poetiky, nejvíc prostoru věnuje vystavení příběhu, který je na filmu sice nejzajímavější, ale pro diváka po přečtení takovéto recenze ztrácí částí své kouzlo.

Michal Bohm

ZMIZELÁ SLOVA (Zlomené květiny, Jim Jarmusch, USA 2005), Aleš Stuchlý,
Cinepur, č.43 (leden 2006)
<http://cinepur.cz/article.php?article=957>

Již z prvních řádků je patrné, že autor textu je v dobrém vztahu s Jimem Jarmuschem. Je omámen jeho předcházejícími filmy stejně jako tím, který kritizuje a kterého se dokonce na jednom místě zastává před ostatními kritiky. Autorovo nadšení mu dovolilo hladce přistoupit ke kritizovanému dílu čistě organicky. Přistupuje na jeho pravidla a načrtává hermeneutickou osnovu příběhu: „Don jakoby se svou nevzpírající se prázdnotou zrcadlil ve svých bývalých láskách, které navštívuje nejen dle pořadí daného geografickými vzdálenostmi, ale i podle jakéhosi neviditelného itineráře ženského citu. Jednotlivé ‚odkvetlé‘ dámy se ve filmu objevují sestupně dle míry nadšení, s jakým Dona vítají...“ a na základě něj pak celý příběh převypravuje a společně interpretuje. Na několika místech dokonce decentně jásá, odhaluje svoje vlastní nadšení ze shlédnutého filmu a film spojuje s autorovu dosavadní tvorbou. Ke konci článku ze sebe autor v jakési euforii vypouští směs jeho diváckých emocí, interpretací filmu a moudrostí o životě. Kritika je poměrně zdařilá, obratně balancuje na hraně mezi odměřeným hodnocením díla a zvracením bezmezného obdivu na papír.

JUMPER ANEB SKÁKACÍ BÉČKOVÁ NUDA (Jumper, Doug Liman, USA 2008),
Mirka Spáčilová, MF Dnes
http://show.idnes.cz/jumper-aneb-skakaci-beckova-nuda-dap-filmvideo.asp?c=A080310_094254_filmvideo_jaz

Z autorčina článku vyplývá, že k některým filmům je doopravdy těžké zaujmout jiný, než dramatický přístup. Organický přístup je zde pravděpodobně neuskutečnitelný, protože podle kritiky film postrádá jakoukoliv osobitost. Kritika nese již profláknuté poselství, že Hollywood točí zbytečné filmy a nedostatek tvůrčích nápadů není důvodem filmy točit přestat. Navzdory tomu si však autorka **neuvědomuje**, že její článek také kopíruje typické schéma, a to schéma kritiky špatných hollywoodských filmů: krátké, výsměšné shrnutí příběhu, vypíchnutí několika málo obstojných scén či hereckých výkonů a dále jen posměšné poznámky určené pro pobavení čtenáře jako „protože pro oči se nabízí sotva béčkový standard a mozek je úplně bez práce, může si přemítat, jak neviditelně lze utratit 85 milionů dolarů a jakou dřinu teď dá dostat je z kin zpátky.“ Autorka si je už od začátku **vědoma**, že potenciální čtenář jistě nemá v úmyslu kritizovaný film navštívit, není tedy ve své kritice nijak důrazná, nemá pocit, že je potřeba někoho přesvědčovat. Charakter jejího článku by se tedy dal vystihnout takto: „Já i čtenář víme, že film Jumper je stupidní, jen s tím rozdílem, že já jsem ho musela **shlédnout**, abych vám tady shrnula proč a jak moc stupidní je.“

TAHLE ZEMĚ NENÍ PRO STARÝ (Ethan a Joel Coenovi, USA 2007), Jaroslav Flégl
<http://filmpub.atlas.cz/kino/151808-tahle-zeme-neni-pro-stary.aspx>

Autorova kritika je s největší pravděpodobností určena pro ignoranty, psaná ignorantem. V úvodu článku se autor snaží zařadit nové dílo bratří Coenů mezi jejich dosavadní tvorbu, evidentně k tomuto kroku však nemá předpoklady, protože patrně zná od bratří Coenů jen dvě díla, která zmiňuje: Big Lebowski a Fargo (a to nikoli nutně, protože v jakémkoliv textu týkajícího se nového snímku Coenů nechybí přirovnání s Fargem, a tato recenze tuto premisu nikam dále nerozvíjí). Tomu nasvědčuje hned druhá věta jeho článku: „Bratři Coenové jsou tu s novým filmem a tentokrát se nás pokusí přesvědčit, že Tahle země není pro starý. Je alespoň tenhle film pro náročnějšího diváka?“ a snaží se tím vlastně říci co? Že bratři Coenové točí filmy jen pro masové filmové konzumenty? Buď autor nikdy neslyšel o filmech „Zbytečná krutost“ či „Muž, který nebyl“ nebo je divákem doopravdy náročným. Autor popisuje převážně akční část příběhu, dokud nedochází k jeho zvratu a zklidnění tempa – následnou část filmu nedokáže a ani se nesnaží pochopit, což mu neumožňuje uchopit film jako celek. Šerif Tommy Lee Jones je pro něj pak „trochu mimo děj“ a o autora se tudíž ani neotře myšlenka, že tato postava by naopak mohla být středem celého děje. Autorův pisatelský styl spočívá v přepřacování článku ne-zcela-funkčními metaforami a přirovnáními. Používá naprosto nesmyslné formulace typu „nezávislí tvůrci se z vod undergroundu vyšvihli rychlostí kulky vystřelené Supermanem v letu“ (představa Supermana střílejícího z pistole v letu je sama o sobě stupidní: Superman zbraně nepoužívá a kdyby v letu z pistole vystřelil, vzápětí by se začal kulce vzdalovat) nebo syntakticky nesprávné: „některé postavy se zdají jaksí „přebývat“, ale koho to zajímá, když je Woody Harrelson hraje tak dokonale.“ (což by znamenalo, že je ve filmu několik vedlejších postav, které hraje Woody Harrelson.) Kritiku i autorův styl hodnotím jako hodně nevydařený.

SEJMI JE VŠECHNY (Michael Davis, USA 2007), Dita Křivská, Premiere, č.89
(listopad 2007)

Nejdůležitější krok, který je nezbytný k uchopení zde recenzovaného filmu, autorka naznačuje již v úvodu své recenze a zároveň tento krok i rovnou podniká – přistupuje na režisérovu hru, což obnáší vypnout mozek a být připraven přijmout jen akční nášup bez pro tento film zbytečných prohlubujících filmových prostředků (jako třeba příběh). Naladěna na vlnu

bezduché akce, dokáže pak autorka film hodnotit v jeho žánrovém zasazení. Po jejím svižném popisu svižné akce ve filmu autorka přechází k jeho nedostatkům, které bravurně shrnuje v konečném verdiktu článku: „Akční film, který si na nic nehraje. Škoda jen, že si s ním víc nepohrál režisér.“ Článkem zcela jistě oslovuje milovníky akčních filmů, kteří dokáží bez problému provést onen krok zmiňovaný výše. Hlavou mi ale probleskla i spekulace, že autorka snímek nepokrytě nerozprášila právě proto, že strategie periodika – tisknout na titulní stranu mainstreamové novinky, které potom v časopise často nedostanou více než 2* - může již začít lehce vyznívat jako samoučelná reklama na časopis, snažící se upoutat pozornost potenciálního kupce těmi nejzřetlivějšími novinkami, které vlastně vůbec za shlédnutí nestojí... Autorce se každopádně povedla stručná, zdařilá kritika, nezesměšňující před „náročnějšími“ diváky jinak docela směšný charakter filmu.

MOJE LEVÉ OKO (Skafandr a motýl, Julian Schnabel, Francie/USA 2007), Tomáš Baldýnský, Reflex, 21. únor 2008

Většinou již podle prvních odstavců kritika Tomáše Baldýnského lze rozpoznat, zda se mu film líbil či nelíbil (zda se jedná ve skutečnosti o film dobrý či špatný však hned z počátku rozpoznat nelze). Na základě Baldýnského prvotního pozitivního či negativního náhledu na film se pak vyvíjí následující kritika: pokud se líbí, autor volí organický přístup, lehce proplouvá k struktuře filmu, podává oduševnělé interpretace; pokud se nelíbí, autor volí dramaturgický přístup a nepřetržitě poučuje o tom, co je ve filmu špatně. „Režisér a kameraman vás nestavějí nad lůžko hlavního protagonisty, ale rvou vás do jeho kůže; neukazují, jak je to smutné, ale jaké to je.“ Takovýto úvod jeho kritizujícího článku již nasvědčuje tomu, že tady v kinematografii může jít o něco docela zajímavého a že autor článku vzhlíží k filmu pozitivně. Následující text pak zkušeně vystihuje atmosféru díla. Pomáhá mu k tomu poetický styl jeho převyprávění příběhu, vypíchnutí několika příznačných scén a částečná identifikace s divákem. Autor si je dobře vědom svých argumentačních schopností a z jeho článků se i postupně vytrácí dojem, že „Tomáš Baldýnský má Názor. A ostatní názory jsou jen odleskem, stínem toho jeho.“ Výběr kritizované látky i jeho netradiční uchopení sedí do koncepce časopisu Reflex jako společenského týdeníku s vlastními názory.

KARAMAZOVI (Petr Zelenka, ČR/Polsko 2008), Barbora Šťastná, Premiere, č.94 (duben 2008)

Autorka textu nás již v úvodním odstavci informuje, že recenzovaný film je docela velkou událostí na současném poli českého filmu. Text se jí potom daří využít tak, že svoji úvodní tezi jasně ospravedlňuje. Film napadá organicky, obratně se jí daří uchopit obě příběhové roviny filmu (samotná divadelní inscenace, její zákulisí). Z jejího líčení divadelní hry ztvárněné ve filmu na nás přímo dýchne Dostojevskij stejně, jako pohltil autorku při sledování filmu, a něco z magie filmu autorka skutečně přenáší i na papír. Možná ale až velkou část textu věnuje autorka jednotlivým hercům a jejich výkonům (což je pro časopis Premiere typické), což však nemusí být nutně od věci neboť část recenzovaného filmu je postavena právě na samotné divadelní inscenaci, kde je kritika hereckých výkonů stěžejní. Autorka píše článek pro českého diváka, který si „od domácích filmů, a to včetně těch nadstandardních, už dávno jaksi odvykl očekávat zážitek takové intenzity“; tedy pro diváka, se kterým se sama ztotožňuje, a který si již zvykl na silně průměrnou kvalitu českých uniformních filmů. Článek se v rámci strategie periodika tváří, jako by se čtenáře snažil

nalákat protentokrát na doopravdy dobrý film. Autorčin styl je čtivý, dovedně dokáže článek vyšperkovat líbivými trsy přívlastků a melodickou větou skladbou.

GONE BABY GONE (Ben Affleck, USA 2008) Štěpán Moník,
<http://filmpub.atlas.cz/kino/154805-recenze-gone-baby-gone.aspx>

Z článku jednoznačně vyplývá, že autor 1) nemá rád Bena Afflecka a 2) se snaží ukázat, jak má vypadat něco doopravdy provokativního (příčemž snímek onu provokativnost avizuje, ale podle autora postrádá) tím způsobem, že snímek, který zatím všeobecná divácká i kritická obec přijala jednoznačně pozitivně, neuvěřitelně provokativně zkritizuje. Jeho osobní motivy jsou však příliš markantní na to, aby recenze působila konzistentně: v celém textu jen rozpitvává podle něj základní nedostatky filmu (což je pro něj rádo by kontroverzní námět snímku, či to, že film je společným dílem bratří Afflecků), aby pak mohl v jedné závěrečné větě vyslovit verdikt, že film je vlastně dobrý, protože má hutnou atmosféru, a dát mu 4*. O atmosféře v celém článku nám autor nepodává žádné svědectví a výsledné hodnocení pak působí, jako by se autor nakonec zalekl toho, že by měl ohodnotit podprůměrně film, který v jeho kruzích je hodnocen bezvýhradně nadprůměrně. O tom, proč by se Ben Affleck měl raději vrátit před kameru či proč je Casey Affleck špatný herec, rovněž nepadají žádné přesvědčivé argumenty. Článek na mě tedy působí, že je napsán pro čtenáře s podobnou záští jakou trpí autor, aby si společně potvrdili, že nejsou sami, kdo mají takový provokativní názor. Autorův styl hodnotím jako nepřesvědčivý a bezduchý.

DĚJINY NÁSILÍ A FILMOVÁ KRITIKA (Dějiny násilí, David Cronenberg,
USA/Německo 2005) Přemysl Martínek, Cinepur č.43,
<http://cinepur.cz/article.php?article=954>

V časopise Cinepur je jiný než organický přístup k dílu skoro vyloučen a každý autor se tedy snaží nenuceně daný snímek „pochopit“. Recenze Přemy Martíneka je pak ukázkou výborné recenze, která dokonale rétoricky uchopila a do sebe absorbovala organickou strukturu filmu. Jeho hypotéza spolupracuje přímo s vyjádřením režiséra ke svému filmu a během načrtnutí dějové synopse již odhaluje filmové mechanismy, kdy režisér „pracuje se dvěma různými, kinematograficky radikálně odlišně zobrazovanými světy, které se náhle začínají postupovat.“ V dalším odstavci nás pak seznamuje s tvůrci filmu, popisuje jejich osobité postupy a přesvědčuje nás, že na základě neoriginálního scénáře jde vytvořit film, který může působit svěže. Následně a místy i v průběhu článku se autor staví do role jakéhosi Kritika vyvyšujícího se nad ostatní haštěřivé kritiky (k čemuž odkazuje i název článku) a servírujícího nám vystydle a nevzrušené shrnutí tolik řešených témat filmu. V závěru se pak ale kritik odvrací od samotného snímku a na místě, kde by čtenář čekal verdikt, nachází kulturně-antropologické zamyšlení nad vnímáním režiséra a zasazení recenzovaného filmu mezi jeho dosavadní tvorbu.

VENKOVSKÝ UČITEL (Bohdan Sláma, ČR 2008) Tomáš Baldýnský, REFLEX (20. březen)

Baldýnský je podle mého skromného odhadu - díky svému bývalému šéfredaktorství v Premiere, vydobytí si současného monopolu na filmové kritiky v Premiere a možná i jeho participaci na kompostu.cz – asi nejpopulárnějším českým filmovým kritikem. Jeho literární stylistika a schopnosti rozebrat film nemůžou rozhodně hovořit v jeho neprospěch. Baldýnský dokonce už i slevil z toho, že on jediný třímá absolutní pravdu. Během čtení jeho kritiky na Venkovského učitele na mě však dýchl stereotyp a myšlenková prázdnota článku na jeho

poměry nestandardní. Z jeho článku se totiž dozvíme prakticky dvě věci: Venkovský učitel má idealizovaný konec a Sláma je ambiciózní a nadprůměrný režisér. Obě dvě teze jsou řečeny již v úvodu a v závěru pak zopakovány a jen ozvláštněny svým zasazením do metafory, která je víceméně nic-neříkající. V prostředním odstavci, který můžeme považovat snad za tělo článku, pak Baldýnský dává nějaké příklady symboliky ve filmu, které mu zároveň slouží jako určité příběhové body pro shrnutí děje. Autor si rovněž libuje v patetizování hlavního hrdiny a líčí nám ho jako jakéhosi antického hrdinu. V úvodu pomocí „masturbační scény“ křečovitě podsouvá srovnání s filmem *Václav*, aby tak zvýraznil hloubku *Venkovského učitele*... Článek sám o sobě není špatně napsaný či úplně bezobsažný, ale jeho výsledný dopad na čtenáře prostě není takový, jak by se od Baldýnského očekávalo. V každém případě však nezle být nezařazen mezi „kvalitní kritické články“. (Jako malý bonus k této metakritice bych ještě rád určil svoji vlastní roli metakritika – jedná se o roli „agresivního hnidopicha, který se rezolutně rozhodl zdrbat kritiku Velkého Baldachýna“)

IRON MAN (Jon Favreau, USA 2008), Imf (?), <http://film.moviezone.cz/iron-man/recenze/>

Autorovi se podařilo plně převést do své recenze náladu filmu. Jeho článek je hravý, jednoduchý a vtipný – přesně takový jaký podle něj je onen komiksový film. Je psán pro milovníky nenáročné komiksové akční zábavy. A možná ještě pro ty méně náročnější, protože oproti jeho slavným komiksovým předchůdcům se „v hlavním hrdinovi nedořežete ani dušínovské spravedlnosti, ani temné deprese pod netopýřimi křídly. A to je možná největší železnákův příspěvek do comicosvé síně slávy... je povrchní, je relativně zapomenutelný.“ Autor považuje jednoduchost a až komediální nadsázku tohoto komiksového filmu za něco ve svém žánru originálního. Což je jednou z mála myšlenek, které článek s sebou přináší. Většina článku totiž je nafouknutá barvitým vodopádem různých vtípků, metafor a jakýmsi praštěnými novotvary (již zmíněná „deprese pod netopýřimi křídly“ nebo „klíšoidní následování premis“). Recenze působí jakoby byla napsána jedním nepřetržitým tahem – zanechává však pocit svěžesti a ve čtenáři pobavení. Recenze je adresována nenáročnému čtenáři/divákovi jak ve směru filmu tak jeho recenze. Tento až kerouacovský slovní nášup mě v článcích baví a zamlouvá se mi. Pro nějakou hlubší analýzu díla je však v této extrémní formě nepoužitelný.

VATA PROTI SKVOSTŮM ANEB LÍP PAŘÍŽ MILUJÍ CIZINCI (Paříži, miluji tě, various, 2006) Mirka Spáčilová, http://show.idnes.cz/vata-proti-skvostum-aneb-lip-pariz-miluji-cizinci-fvy-/filmvideo.asp?c=A080505_966489_filmvideo_kot

Tato recenze na film povídek snad ani nemůže zanechat jiný dojem než tento: *Mirka Spáčilová si do kina s sebou vzala notes s již předem připraveným číslováním od jedné do sedmnácti; během promítání si pak ke každé povídce zapsala krátkou poznámku, kdy u některých si vystačila se stručným „Nuda“ a jinde si dokonce dala tu práci, a ke svému stručnému názoru připsala i jméno režiséra (a ani se příliš nenadřela zjišťováním, protože jeho jméno je vždy uvedeno před každým krátkým snímkem). Napsání recenze pak už nebyl větší problém – šlo jen o to trochu rozvést poznámky ze svého notýsku a nezdržovat se nějakou estetičtější formou než takovouto: „Také osmá sází na vypjaté city; přidává snové výjevy a Juliette Binoche v roli matky, jež ztratila syna. Číslo devět patří lehce bizarní umělecké klauniádě pod Eiffelovkou, kterou zachrání hezoučká pointa.“ Potom se na chvíli zamyslela nad názvem článku (kterému snad musela věnovat nejvíce času)... A bylo to! Recenze je podaná prostě strašlivou formou a je napsaná jen pro člověka, „který si chce přečíst o čem asi*

tak ty zamilovaný příběhy z Paříže můžou být“. Úplně postrádá posouzení filmu jako celistvého útvaru; v článku chybí argumentace a i nějaký pořádný sumární rozsudek. Vysledování strategie periodika by pak mohlo vést jen k nějakým dalším cynickým poznámkám.

SOUDNÝ DEN (Neil Marshall, VB 2008) Matěj Svoboda,
<http://film.moviezone.cz/soudny-den/recenze/>

Autor proniká k filmu organicky. Zanechává však pocit, že v jeho článku něco tak úplně nehraje. „Říct, že Soudný den je blbost, je velmi jednoduché a popravdě nevím, jak bych dokázal člověka, jemuž se Marshallův film nezalíbil, přesvědčit o tom, aby mu dal druhou šanci.“ **Není tu kritik právě od toho, aby nás pomocí solidní argumentace přesvědčil o tom, že tento film blbost není?** Následně se o to autor přeci jen pokusí, ale jediné v čem nás utvrzuje je to, že se jedná o akční film, který se nebere vážně. Text však postrádá cokoliv o tom, proč by každý akční film, co se nebere vážně měl stát za vidění, a v čem se vůbec od ostatních takovýchto snímků odlišuje. Nakonec autor přeci jen argumentaci nedotahuje do konce a vzdává se se slovy: „Je na vás, jestli si film užijete, nebo jestli znechuceně odejdete z kina.“ Autorovi nelze v některých místech upřít vtip a pěkný pokus o zobrazení šílené post-apokalyptické atmosféry snímku, ale také mu nelze prominout, že recenzi staví na jednoduché entimeně. K autorově smůle nelze přehlédnout i hypotézy „vycucané z prstu“: „Filmy, ve nichž lidstvo kleslo na úroveň zvířat a vše, co nás odlišovalo kupříkladu od plameňáků, zmizelo, nikdy příliš netáhly. Diváci prostě nechodí do kina na příběhy, které se odehrávají ve světě, v němž to zkrátka a jednoduše dobře dopadnout nemůže.“ Kromě toho, že je první věta značně krkolomná, návštěvnost zombických filmů nebo např. i úspěch filmu *Já, legenda* nelze ignorovat.

Rudolf Botek

Smát se a užívat si. Než si po nás přijde.

Než si po nás přijde, Miroslava Spáčilová. http://show.idnes.cz/smat-se-a-uzivat-si-nez-si-pro-nas-prijde-f0r-/filmvideo.asp?c=A080329_943658_filmvideo_kot

Tato recenze používá z větší části formální koncepci. Autorka stručně nastiňuje zápletku a průběh filmu. V menší míře se tu však objevují i prvky autorské koncepce. Co se týče přístupu k hodnocení filmu, myslím, že se jedná o spíš dramaturgický přístup. Několik pasáží textu to potvrzuje: „režisér tu žádné velké zázraky nepředvádí, stojí na volbě i souhře hlavních aktérů“ nebo: „Filmařsky se tu nic mimořádného nenajde a jinak chytrá, čistá a citově uměřená dvouhra se bohužel rozklídí dutě melodramatickými odbočkami k rodinám obou hrdinů“. Musím uznat, že autorce se podařilo vystihnout poselství filmu: „Navzdory kultu mládí na plátně i v hledišti si počátkem roku připsal nejvyšší tržby za premiérový víkend film, jehož hrdiny jsou dva sedmdesátníci, navíc v rolích umírajících“. Spáčilová diváka přímo neoslovuje a vnímá ho jako potenciálního, kterému nabízí své dojmy. Celkově si však myslím, že u autorky převládly dojmy nad pojmy. A tak recenze poskytuje výrazné subjektivní hodnocení a postrádá jistou míru odbornosti. Ale tento přístup zapadá do koncepce **filmové rubriky portálu idnes.cz, který je svým zaměřením, co se týče filmu, spíš populárním než odborným.**

Recenze: Umění plakát, Daniel Žák <http://filmpub.atlas.cz/kino/154959-recenze-umeni-plakat.aspx>

Autor recenze pracuje téměř výhradně s naratologickou koncepcí. Stručně popisuje děj filmu a čtenář s tak může představit tíživou atmosféru snímku. Ale objevují se tu i ideologické rysy, kdy se autor zamýšlí nad překračováním společenských tabu zejména skandinávských ve filmech: „snímek (*Kurz negativního myšlení*) dovoloval, či spíše nutil, diváka smát se vozičkářům a s vozičkáři, což je jinak společensky nepřijatelné. Ve stejném roce v severské a pro nás mentalitou těžko pochopitelné zemi vznikl snímek (*Umění plakát*), který je svou podstatou ještě mnohem šílenější a temnější.“ Poselství filmu je po přečtení textu jasné. Poukazuje na nezáměr lidí bojovat s problémem zneužívání dětí rodiči. Jak autor píše, autoři snímku „poukazují na nezáměr či možná neschopnost nejbližšího okolí s tímto problémem cokoli dělat.“ Přístup recenze k hodnocení filmu by se dal charakterizovat jako organický. Nevyjmenovává žádné nedostatky, spíše se zamýšlí nad tématem filmu a vyzdvihuje herecké výkony. Diváka, ale přímo neláká do kina. Text zní spíše jako výzva k zamyšlení nad lidskou lhostejností. Recenze zapadá do koncepce portálu, nesnaží se o přílišnou odbornost, takže je srozumitelný i laické veřejnosti. Uvítal bych větší míru kritičnosti a objektivního hodnocení autora článku.

Karamazovi nejsou jen službou legendě. Karamazovi. Autor: Miroslava Spáčilová
http://show.idnes.cz/karamazovi-nejsou-jen-sluzbou-legende-dhe-filmvideo.asp?c=A080419_110837_filmvideo_jaz

Autorka v recenzi využívá prvky naratologické, žánrové a také autorské koncepce. Snaží se představit dominantní rysy Zelenkovi filmové tvorby a konfrontuje je s konkrétním filmem-Karamazovi. Dále se pak věnuje příběhu, který však neopisuje podrobně, ale pouze poukazuje na určité výrazné scény, opisuje prostředí, herce. Film chápe jako hotové dílo a nesnaží se dramaturgicky zasahovat. Celkově ale recenze vyznívá dost vágně, takže objevit její poselství je docela těžké. Nicméně zdá se, že poselství je poukázat na originalitu snímku coby kombinaci divadelního představení a filmu. Absence oslovení čtenáře, nebo míry apelativnosti ještě zvyšují zájem o zhlédnutí filmu. Spáčilová se staví do role poučeného diváka a úspěšně tají podstatu snímku. Čtenář a potenciální divák se tak stávají úplně podřízenými. Tato recenze se výrazně liší od ostatních autorčiných textů. Snaží se o odbornost a nepředkládá před čtenáře opis dojmů z filmu, jak to u ní bývá zvykem. A tím také nezapadá do koncepce idnes. Autorka zde uplatňuje své stylistické schopnosti, které jsou v této recenzi na poměrně vysoké úrovni, ale neodpustila si některé své stylistické perličky, např: "Zelenkovi Karamazovi obsahují o chlup méně humoru než jeho předešlá díla, ale o dva chlupy více zralosti."

Control, Jiří Šíma <http://filmpub.atlas.cz/kino/153185-control.aspx>

Téma recenze se zabývá jak osobou režiséra Antona Corbijna, tak i Ianem Curtisem, frontmanem skupiny Joy Division. Zjevně tak používá autorské koncepce. Na snímek pohlíží vstřícně, protože bere do úvahy, že film je celovečerní prvotinou režiséra. Najdeme tu i prvky žánrové a formální koncepce. Z recenze vyplývá celkové kladné hodnocení filmu. Recenzent oceňuje vizuální stránku filmu-použití černobílého materiálu a zachycení ducha doby, především punková móda. Nesnaží se o dramaturgický přístup, protože nedostatky filmu ani neuvádí. Na potenciálního diváka to působí možná až podezřele a zatouží film vidět. Navíc Šíma doslova čtenáře vyzývá „ máte-li tendence se filmem vzdělávat a o Ianu Curtisovi, potažmo o *Joy Divison* toho příliš nevíte, tak máte ideální možnost to napravit.“ A jelikož se jedná o film víceméně životopisný chápe tak i poselství filmu. Totiž ukázat a poučit o životě

Iana Curtise, ale i přiblížit „ celou atmosféru punkového období, které zhruba od poloviny 70tých let vládlo na manchesterské hudební scéně.“ Jako to u filmpubu chodí, recenzenti vyhýbají téměř jakékoli kritice filmů a tak i tahle recenze potvrzuje koncepci portálu. Převládá tak spíš reprodukce filmu a demonstrace vlastního prožitku.

Sweeney Todd: Ďábelský holič z Fleet Street, k0C0UR

<http://film.moviezone.cz/sweeney-todd-dabelsky-holic-z-fleet-street/recenze/>

Recenzent pracuje se autorskou, žánrovou a především s formální koncepcí. Nedřív charakterizuje společné rysy Burtonových filmů, poté se více věnuje hodnocení filmu jako muzikálu, hereckým a pěveckým výkonům. Film považuje už předem za úspěšný a připisuje to zejména režisérovi a herci Johnnymu Deppovi. Osobu Tima Burtona chápe jako záruku kvality, ale tak ho zřejmě chápou i diváci, jak potenciální, tak i znalí Burtonova díla. Hodnocení filmu je kladné. Recenzent pouze poukazuje na slabé pěvecké výkony herců a snad na jistou schematičnost filmů Tima Burtona. Snímek ale vidí jako finální dílo a nepřístupuje k němu dramaturgicky. Účelem recenze je především poukázat na klady filmu. Na diváky přímo neapeluje, ale poskytuje dostatek informací na to, aby si potenciální divák udělal vlastní názor. Myslím, že stylistické a odborné schopnosti autora jsou na vysoké úrovni. K filmu se snaží přistupovat analyticky a nenechává se strhnout „okouzlením“ filmem. Což je přístup většiny recenzentů moviezone.cz a považují ho za velice efektivní. Portál je svým zaměřením určen zejména filmovým nadšencům, neplní zábavní nebo populární funkci jako například portál idnes.cz.

Tragika jednoho dne. 4 měsíce, 3 týdny a 2 dny, Michal Kříž

<http://www.fantomfilm.cz/?type=article&id=532>

V této recenzi autor uplatňuje prvky formální a ideologické koncepce. Opět se tu užívá popisování děje pouze v bodech a to v čtenáři zvyšuje zájem o film, aby se dozvěděl jak film skončí. Autor v článku se zamýšlí nad tím, jak by ve filmu vypadalo zobrazení celého života za jediný den. A ve filmu 4 měsíce, 3 týdny a 2 dny nachází odpověď: „ Během jednoho dne a jedné noci projde Otilia různými etapami mezních lidských zkušeností, aby na samotném konci odhalila zcela zjevnou skutečnost: v některých případech je nutno mlčet, a nevystavovat tak konkrétní „stav myslí“ neosobnímu jazyku.“ Na hodnocení používá organický přístup, hodnotí jen co ve filmu je. Je ale nutno dodat, že na filmu nenachází žádné nedostatky. Například o pohyblivé, někdy až roztřesené, kameře píše, že vytváří schizofrenní prostor a vnímá jí jako pozitivum filmu. Myslím, že pro některé diváky to může být někdy už dokonce rušivé. Takže opět absence kritičnosti. Jinak se autor staví do pozice poučeného diváka a čtenářům svými úvahami nabízí náměty ke kontemplaci o podstatě snímku. Recenzent svým článkem potvrzuje strategii fantomu a nesnaží se přílišnou odbornost. Cílem je, aby byl text srozumitelný pro široké spektrum čtenářů.

Recenze: Dech. Autor: Jiří Šíma <http://filmpub.atlas.cz/kino/156042-recenze-dech.aspx>

Recenze využívá prvků autorské, naratologické a ideologické koncepce. V úvodu autor charakterizuje styl režiséra v jeho dosavadních filmech a porovnává je s recenzovaným snímkem. Snaží se od filmu udržet určitý odstup a chápe ho jako hotové dílo. Nedostatky filmu se nesnaží napravovat, pouze na ně poukazuje, ale někdy to už možná přehání: „ **Kime, stále ti věřím, ale skutečně si odpočiň. Prospěje to tobě, ale především i tvým filmům!**“ Recenze upozorňuje na stereotypy režisérova stylu: „ v kontextu jeho tvorby se nemůžu

ubránit dojmu, že recykluje sám sebe, vykrádá své předešlé nápady a tím pádem se nedokáže vymanit ze šuplíku umělecký filmař, od něhož se čekají právě ty filmařské postupy, které ho charakterizují.“ A to je také hlavní poselství textu. Šíma zastává úlohu poučeného diváka, předkládá své postřehy a názory, aby si čtenář mohl udělat svůj vlastní názor. Mezi kritikem a divákem tedy rovnocenný vztah. Recenze je určena široké veřejnosti, nepřepokládá, že čtenáři jsou odborníci a proto se nesnaží o přílišnou odbornost. A tak zapadá do strategie internetového portálu filmpub. Stylistické schopnosti autora nejsou na té nejvyšší úrovni, spíš je to průměr “internetového” filmového kritika.

Recenze: Paříži, miluji Tě. Autor: Daniel Žák <http://filmpub.centrum.cz/kino/157257-recenze-parizi-miluji-te.aspx>

Autor recenze používá zejména stylistickou a autorskou koncepci. Na úvod stručně charakterizuje několik režisérů, jejichž filmové povídky považuje ve filmu za nejlepší. Poté se věnuje stylistice několika vybraných povídek. V recenzi se zamýšlí nad tím, jak jsou takovoto “kolektivní” filmy přijímané u tuzemského publika. A tvrdí, že někdy dokáže takovýto typ filmu oslovit víc jako kompaktní celovečerní a některým tvůrcům vyhovuje mnohem více: „co se jim na velkém plátně většinou nedaří, protože tolik prostoru zkrátka neukočírují, na minipísečku dokážou excelovat a ostatním vytříit zrak.“ Autor na film pouze pěje chválu, nenachází žádnou chybu, nedostatek a tak recenze vyznívá velice subjektivně. Diváka v závěru přímo oslovuje, **míra apelativnosti je zde vysoká, ... Paříž. Láska. Slyšíte-li na některé z klíčových slov, neváhejte ani minutu.** Autor se v recenzi řadí mezi diváky a čtenáři nabízí především své dojmy, bez větší míry kritičnosti. Stylistické schopnosti autora jsou na vysoké úrovni, ale v jiných jeho textech, tímto článkem své schopnosti nepotvrdil. Filmpub se snaží o jistou míru odbornosti svých recenzí, takže se tato recenze vymyká z jeho koncepce. Převládají v ní dojmy nad pojmy.

Čest a sláva u Thermophyl. 300: Bitva u Thermophyl. Autor: Michal Kříž <http://www.fantomfilm.cz/?type=article&id=489>

Kříž v recenzi používá zejména formální koncepci, ale také využívá prvky žánrové kritické koncepce. O filmu píše velice kriticky a nachází mnoho stylistických nedostatků: „*Bitva u Thermopyl* jako film může fungovat jen tehdy, přistoupíte-li na fakt, že síla obrazů a emocí stačí k plnohodnotnému filmovému zážitku, esteticky záměrně vyhraněné zpracování jednotlivých sekvencí prostě a jednoduše neudrží - navíc v podstatě jednoduchý - příběh pohromadě.“ **Poselství textu formuluje autor už v úvodu: „když dojde k velkému úspěchu určitého typu filmu, následuje vlna podobných snímků, které v podstatě „využívají“ všeobecného veselí veřejnosti nad znovuzrozením filmového génia.“** To je myslím docela výstižné tvrzení a nepotřebuje další komentář. I když na filmu vidí poměrně velké množství nedostatků, nemá autor tendenci je dodatečně opravovat. Text vykazuje velkou míru odbornosti a svědčí o tom, že Žák filmu opravdu rozumí a snaží presentuje svoje postřehy jak laickému, tak zainteresovanějšímu čtenáři. A tím také naplňuje strategii fantomfilmu, který se snaží o odbornější a analytičtější přístup k hodnocení filmů, ale způsobem srozumitelným pro širší veřejnost. Tato recenze podnítl čtenářovo myšlení o filmu a nutí ho, aby si udělal vlastní názor a ne aby jen přijímal názory odborníků. **A i když autor píše velmi sofistikovaně, nevyvyšuje se nad diváka, ale staví se na jeho úroveň.**

MARIE ANTOINETTE / ZTRACENO V POHLEDU (Marie Antoinetta, Sofia Coppola, USA 2006)

Autor: Kamila Boháčková

Vyšlo: Cinepur č. 52

<http://cinepur.cz/article.php?article=1247>

Ještě před samotným textem kritiky je čtenáři předložen krátký úryvek z díla Virginie Woolfové. Autorce slouží jako definice pojmu skutečnost. Neurčitost a neuchopitelnost tohoto pojmu je výchozím bodem kritiky, neboť film Marie Antoinetta s tímto pojmem podle autorky úzce souvisí. Film ukazuje skutečnost tehdejší doby z dnešního pohledu. To dosahuje tím, že se zaměřuje na každodenní situace. Tyto každodenní situace jsou viděny pohledem mladé ženy. Hlavní postava filmu má podle autorky čerstvý, nezatížený pohled zvenčí, což poté souhrnně definuje jako „jinakost“. Fakt, že postava má k dění distanc, je jiná, údajně umožní divákovi se s postavou ztotožnit. Ona jinakost je taky to, co spojuje tento film s předchozími filmy režisérky. Na dalších příkladech prokazuje, že režisérka má svůj okruh témat, kterým se věnuje. Všimá si nekonvenčního hudebního doprovodu a konstatuje, že film vytváří dojem, žánrové nezařaditelnosti. To nemá dostatečně vyargumentováno. Sama o filmu píše jako o historickém dramatu, jež je něčím zvláštní. Ono zaměření na všednost, na skutečnost, že postavy jsou ve vleku událostí, však ještě není důvodem tvorby „dojmu celkové nezařaditelnosti“. Kritika se výkladu děje věnuje minimálně, prozrazuje jen to nejnужnější pro tvorbu tezí o filmu. Nevěnuje se popisu hereckých výkonů. Je to kombinace kritiky formální s žánrovou či autorskou. **Text odpovídá zaměření periodika.**

KREV, POT A ROPA (Až na krev, P. T. Anderson, USA 2007)

Autor: Darina Křivánková

Vyšlo: Lidové noviny, 27. 3. 2008

<http://www.lidovky.cz/krev-pot-a-ropa-013->

[/ln_noviny.asp?c=A080327_000139_ln_noviny_sko&klic=224626&mes=080327_0](http://ln_noviny.asp?c=A080327_000139_ln_noviny_sko&klic=224626&mes=080327_0)

Recenze Dariny Křivánkové na film Až na krev je především autorskou kritikou. Recenze film už od začátku líčí jako něco naprosto výjimečného. Čteme o uhrančivém filmu „docela po svém a mimo dobové konvence“ či o hereckém „výkonu desetiletí“. Jde o kritiku organickou. Autorka považuje film za úžasný a poté nám údernými větami sděluje, proč tomu tak je. Ne tedy proč si to ona myslí, jak to ve skutečnosti je. Základem úspěchu je nekompromisní režisér, fenomenální herecký výkon. Vidí v příběhu různé paralely, Mluví o ději, který je „krystalickou obžalobou amerického mocenského systému“. Pokud divák viděl předchozí film Magnolii, bude spokojen. Recenze mluví k obyčejnému potencionálnímu divákovi, kterému dodává odvahu na náročný snímek jít. Sama autorka udržuje od diváka odstup a přímo jej neoslovuje a text je napsán tak, že film je nezpochybnitelným nositelem velice kvalitního sdělení, **jemuž musíme vyjít vstříc, protože on to sám nedělá - nemá to zapotřebí. Text se nevymyká koncepci novin, které se snaží prezentovat jako seriózní čtivo plné hlubokých analýz a informací. Recenze už od počátku razí tedy silnou podporu filmu. Velmi silná tvrzení o výjimečnosti filmu však nejsou nikterak vyargumentována** a výrok, že v současnosti po světě nechodí herec, který by to dokázal zahrát stejně dokonale, a že film je „svůj a mimo dobové konvence“, jsou i na recenzi příliš zjednodušující. Tendence lísat se k zavedeným velkým tvůrcům a nepokoušet se zamyslet nad důvody jejich proklamovaného lesku je tradiční metoda práce Dariny Křivánkové.

AŽ NA KREV (Až na krev, P. T. Anderson, USA 2007)

Autor: Alena Prokopová

Vyšlo: Cinema

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/16485/az-na-krev>

Téměř celá recenze je věnována popisu děje a hlavně popisu vnitřních motivací postav a velice zajímavých mezilidských vztahů, které se na plátně před divákem rozehrávají. Jedná se především o recenzi autorskou a žánrovou. Kritička má v textu tvrzení, že film podle ní vybízí diváka k tomu, aby si kladl spoustu otázek nejen o samotném filmu, ale i sám o sobě. „Až na krev je dílo, díky němuž se dozvíte nakonec mnohem víc o sobě než o postavách.“ Výsledkem zajímavého děje, nekompromisního režijního přístupu („precizního vizionářství“) a „hereckého umu“ hlavního představitele je „vnitřní“ pocit. Kritička se věnuje obecně filmu, sděluje divákům, co jej neviděli, proč je dobrý. Diváky však přímo neoslovuje. Kritika nevybočuje od jiných textů publikovaných v časopise Cinema, což je pochopitelné, neboť v něm dlouhodobě publikuje. Jde o zručně napsaný, dobře se čtoucí text, který stejně jako většina recenzí vydává své osobní dojmy za fakt a nesnaží se svá tvrzení něčím doložit.

TAHLE ZEMĚ NENÍ PRO STARÝ (Tahle země není pro starý, Ethan a Joel Coen, USA 2007)

Autor: Ondřej Vosmík

Vyšlo: Cinema

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/16463/tahle-zem-neni-pro-stary>

Ondřej Vosmík napsal převážně recenzi autorskou („Být klasikem má ale i svou stinnou stránku.“) a částečně formální, když se v jednom odstavci věnuje hlavně kameře a hudbě. Je to také o recenze organická, neboť se snaží hodnotit film sám o sobě. Jde podle něj o skvělý film navazující na skvělou tradici jejich předchozích filmů, což je vzkaz pro diváka, že pokud se mu jejich jiné filmy líbily, nebude teď zklamán. Jde prý o skvělý film. Ve třech odstavcích popíše začátek děje, což má diváka navnadit, přesvědčit o nekompromisnosti snímku a sdělit divákovi, že když půjde do kina, uvidí něco méně obvyklého. Ve své pozitivní recenzi filmu má tvrzení, že jde o vyprávění poněkud podvrtné a zásadnější smysl v ději hledat nemáme. **Kritika silně útočí na diváka, aby film viděli** („Nenechte ho utéct!“) a autor se staví do role našeho nadšeného známého („Já jsem si skutečně nevšiml.“), který nám sděluje, jak je film brilantní a tak si může dovolit lecos: „Tahle země disponuje ve svém závěru...jak to říct...značným WTFaktorem“. **Text nevybočuje ze standardů časopisu: recenzi na film s „dobrou pověstí“ píše ten, co by film mohl mít rád. Zřetelná snaha strhnout čtenáře. Kritika se snadno čte a baví některými neobvyklými výrazy („hříbečkoidní účes“).**

VENKOVSKÝ UČITEL (Venkovský učitel, Bohdan Sláma, ČR 2008)

Autor: Jaroslav Sedláček

Vyšlo: Cinema

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/18884/venkovsky-ucitel>

Jde o recenzi převážně autorskou („Sláma se habilituje jako zralý autor.“). Autor používá organický přístup, když popisuje film sám o sobě. V kinech podle něj konečně vidíme snímek, na nějž „lze klást absolutní měřítko“. Film navazuje na kvalitu předchozí produkce tohoto režiséra. Tento film je na první pohled zápletkou podobný předchozím. Hlavní postava „čelí vypjaté emocionální peripetii“. Rozdíl je nyní v tom, že tak činí „o

něco niternějším a naléhavějším způsobem“. Co to přesně znamená, není jasné, každopádně je to vzkaz pro diváka, aby neváhal a do kina na tento film rozhodně šel. Chválí úžasné herectví a skutečnost, že nám režisér předkládá „hned dva strhující příběhy“. Kritik viděl skvělý film a snaží se nám čtenářům – potencionálním – divákům důrazně říct, že je výborný. Používá první osobu jednotného čísla a tím jeho vzkaz čtenářům vyznívá důrazněji. Kritika odpovídá běžným zvyklostem Cinemy nadbíhat známým tvůrcům a českým filmům obecně. Text se dobře čte, ale při pečlivějším čtení opakuje jen marketingové fráze propagující film: jde o trilogii, použití sloganu „Každý někoho potřebuje“, je tu dobré herectví hodné Českých lvů, uvidíme silný příběh apod. V posledním odstavci svoji chválu tak přehnal, že srovnává film kvůli silné autorské výpovědi s šedesátými léty, kvůli autenticitě s neorealismem padesátých let (!) a kvůli silnému příběhu se světovou kinematografií, ve které je „moderní potřeba silného příběhu“. Takové shrnutí prokazuje minimální míru autocenzury autora a slabou redakční kontrolu časopisu.

Branislav Cibík

Neznáma (La Sconosciuta, Tal./Franc., 2006) Michal Michalovič

www.kinema.sk

<http://www.kinema.sk/clanok.asp?id=28864>

Recenzia využíva pri hodnotení filmu prvky autorskej a formálnej. Zaoberá sa priamo osobou režiséra, jeho spôsobmi rozprávania príbehu a stručne približuje jeho doterajšiu tvorbu. Autor pri prezentácii naratívnej štruktúry, detailne popisuje niektoré časti filmu. Recenzia ale neškatulkuje film do žiadneho žánru, takže čitateľ je odkázaný na svoje znalosti autorovej tvorby, prípadne znalosti filmov, ktoré recenzent využíva pri svojej komparácii. Z textu je patrné, že výsledný verdikt sa zakladá na tejto komparácii a hodnotení autorovej réžie. Ústrednou témou sa zdá byť popis štylistických prvkov a odkazovanie k filmom, s ktorými má hodnotené dielo niečo spoločné. Autor sa obracia na čitateľa ako na potencionálnych divákov a popisuje zážitok publika: „...niekedy (zámerne) znemožňuje divákovi zorientovať sa v priestore...To podrážda nohy možnému emocionálnemu účinku na diváka...“. V závere textu podáva autor akýsi návod pre publikum, ktorého by sa malo držať ak chce mať z filmu pozitívny zážitok („Pri návšteve kina musíte byť predovšetkým pripravení skladať si dieliky do výslednej skladačky a pátrať po Tajomstve. Za to sa vám film odmení...“). Recenzia sa opäť drží v zavedenom formáte webmagazínu, ale tentoraz autor nepoužíva toľko odborných výrazov a pri hodnotení si vypomáha odkazmi na množstvo filmov, ktoré nepatria zrovna do mainstreamu. Preto môže byť text pre bežného čitateľa (znalého len hlavný distribučný okruh) značne nezrozumiteľný.

Mongol-Čingischán (Mongol, Rusko, Nemecko, Kazachstán, Mongolsko 2007) Alena Prokopová

Cinema 4/2008

Text Aleny Prokopovej kombinuje prvky autorskej, žánrovej a formálnej koncepcie. Žánrovo je film označený ako historický film. Ďalej sa autorka, na niekoľkých miestach, zaoberá režisérom Sergejom Bodrovom. Predovšetkým sa venuje jeho predošlým filmom a ďalej hodnotí jeho prácu na Mongolovi. Recenzentka film hodnotí hlavne na základe komparácie s inými historickými veľkofilmami (*Alexander Veľký*), pričom poukazuje na podobnosť s predošlým Bodrovovým filmom *Nomád*. Snaží sa odhaliť, čím sa film odlišuje, alebo naopak podobá kinematografiám Ázie, Európy či klasickej hollywoodskej produkcii. Autorka

sa tiež nevyhla špekulácii o tom, čo mohlo zaujať akadémiu na filme, keď ho nominovala na Oscara. Článok berie čitateľa ako potencionálneho diváka a oslovuje ho priamo. Samotná recenzentka sa s divákom neidentifikuje a zachováva si odstup. Recenzia veľmi prehľadne zasvecuje čitateľa nielen do naratívnej stránky filmu, ale aj do mytológie okolo historickej postavy Čingischána. Text svojím rozsahom a štýlom patrí medzi štandardné recenzie Cinemy. Autorka si síce mohla odpustiť označenie Čingischána za historicky prvého feministu, ale inak nieje textu čo vytknúť.

Já, legenda (I Am legend, USA 2007) Radim Bartík
Premiere č.91/Leden 2008

Recenzia ponúka autorské čítanie len jedinou zmienkou režisérovoho mena a jeho predošlého filmu. Väčší význam pripisuje hercovi Willovi Smithovi a zameriava sa na hodnotenie jeho výkonu. Žánrovo je *Já, legenda* už v úvode označená ako postapokalyptické SCI-FI. Zvyšok textu sa pomerne striktnie drží formálnej koncepcie. Recenzia hodnotí film viac menej „sám o sebe“, ale nezabúda na film *Já, robot*, v ktorom podal Will Smith podobne kvalitný výkon. Recenzent píše svoj text pre čitateľa, ako pre potencionálneho diváka, s ktorým sa spočiatku identifikuje („Zjistiťujeme že...“) a neskôr „odborne“ popisuje účinok filmu na diváka: „A i když mají některé pasáže náběh na sprosté vydírání (obzvlášť pokud jste pejskaři)...Smithův herecký koncert ve vás zanechá dokonce hlubší dojem než efektní průlety kamery...a poslední scéna vás zaskočí i v případě...“. Autor pomerne detailne a jednoduchým jazykom popisuje hlavnú dejovú linku a jej vývojové fázy a obzvlášť si všima herecký výkon Willa Smitha. Recenzia sa tak drží zavedeného formátu papierového mesačníka Premiere.

Muzikálová Mozaika (Across the Universe, Julie Taymor, USA 2007) Michal Kříž
Fantomfilm č.41/prosinec 2007
<http://www.fantomfilm.cz/?type=article&id=560>

Táto recenzia mi pripadá trochu výnimočná, pretože sa zaobišla bez formálnej koncepcie. Využíva len prvky autorskej a žánrovej. Autorský koncept je zastúpený v podobe popisu autorkinej predošlej práce a spôsobov vyprávania v jej filmoch. Žánrovému konceptu sa už kritik venuje obširnejšie. Jednak zoznamuje čitateľa s typickými rysmi muzikálov, či ich históriou, a jednak sa snaží objasniť spôsoby akými sú tieto konvencie využívané v *Across the Universe*. Kritik hodnotí film „sám o sebe“ a to pomerne pozitívne, ale v texte sa dočítame aj o filme *Hair* od Miloša Formana. Voči tomuto filmu (ako vzor komparácie) sa ale kritik vopred striktnie vymedzuje („Srovnání s Formanovými Vlasy, které se tu nabízí, není na místě.“). Hlavná myšlienka textu sa zdá byť kritikov popis režisérkinho spôsobu vyprávania. Kritika oslovuje čitateľa ako poučeného diváka a apeluje naňho nepriamym oslovovaním („...ale divákovi, který dává přednost spíše...“, „...Julie Taymor si získala značnou část filmových diváků...“). samotný kritik sa s divákom neidentifikuje a zachováva si odstup. Kritika svojím štýlom zapadá do rámca internetového mesačníka Fantomfilm, ktorý je určený pre poučených čitateľov, prípadne pre akademickú obec. Naopak pre sviatočného, či nepoučeného čitateľa môže byť text (ako aj samotný film) pomerne náročný.

In the Name of the King: A Dungeon Siege Tale (Nemecko, USA, Kanada, 2007) Mr.Hlad,
www.Moviezone.cz 30.3.2008
<http://film.moviezone.cz/in-the-name-of-the-king-a-dungeon-siege-tale/recenze/>

Filmy Uweho Bolla sú veľmi vďačnou témou pre negatívne recenzie. Ani táto recenzia nieje výnimkou. Čo sa týka autorského konceptu, je tu Uwe Boll spomínaný len v negatívnom

kontexte. Či už sa jedná o jeho predošlú tvorbu, alebo o spôsob akým režisér točí svoje filmy. Na druhej strane recenzent píše veľmi ležérnym štýlom a pri hodnotení využíva v texte množstvo expresívnych výrazov („Příběh je prostší než mozek obecního idiota... In the Name of King je zkrátka úplně stejná kravina, jako všechny předchozí filmy Uwe Bolla... i bez toho alkoholu bych se raději podíval znovu na tuhle koninu... všichni hrdinové se budou chovat jako idioti...“). Žánrovo je snímok označený ako fantasy film a autor nezabúda pripomenúť, že ide o adaptáciu počítačovej hry. Recenzent hodnotí film na základe porovnania s režisérovou tvorbou a v jednom odstavci sa pomerne podrobne venuje hodnoteniu hereckých výkonov. Zároveň je jasná zúfalá snaha recenzenta nájsť nejaké pozitíva na filme... Recenzent rozdeľuje čitateľov do dvoch skupín: potencionálnych divákov a tých, ktorí sú už s autorovou tvorbou oboznámení. Pričom obe skupiny oslovuje priamo. Vzťah recenzenta a diváka je vcelku zaujímavý. Nielen že sa s divákom identifikuje, ale dokonca mu podáva akýsi recept, akoby si divák mohol film užiť bez psychickej ujmy („...a s pomocí velkého množství nekvalitního alkoholu si ho můžete dokonce královsky užít.“). Recenzent sa v tejto kritike zaobišiel bez popisu príbehu, čo by mohlo niektorému potencionálnemu divákovi vadieť. Jeho recenzii síce nechýba humor, ale ten dosť často upadá do expresionizmu. Každopádne Uwe Boll a jeho filmy sú v negatívnom slova zmysle fenomenálne známe a aj keď recenzie pôsobi absolútne neprofesionálnym až amatérskym dojmom, je dosť možné, že ak by sa k recenzii na jeho posledný film odhodlalo aj iné filmové periodikum, vypadala by zrejme podobne.

Michal Čarnický

At' Rambo běhá, řeže, střílí. Ale nemluví. (Rambo: Do pekla a zpět, Sylvester Stallone, USA/Německo, 2008), Mirka Spáčilová, MF DNES, 17. února 2008.

http://show.idnes.cz/at-rambo-beha-reze-strili-ale-nemluvi-dvx-/filmvideo.asp?c=A080216_916555_filmvideo_kot

Autorka hned v úvodu upře režisérovi, scenáristovi, hlavnímu herci a ikoně celé filmové série, Sylvestru Stallonemu hlavní zásluhu na stvoření filmu a následně ji bez jakýchkoliv dalších důkazů připiše na vrub střihači, který se údajně zasloužil o technickou způsobilost filmu k žánru akčního filmu. Vše kromě kamery, střihu a zvuku je špatně, což autorka připisuje chybujícímu autorovi, Stallonemu. V recenzi tedy převažuje přístup autorský, máme zde ale i kritéria žánrová (zde dle autorky film obstává po technické stránce) a narativní, zde opět chybující Stallone vytvořil příběh příliš jednoduchý, až se chce Spáčilové volat: „Svatá prostoto). Zde se nabízí otázka, zda autorka viděla předchozí filmy z této série, jak složitá zápletky se jí zdála v nich a jak složitý narativ tedy očekávala od tohoto posledního filmu? S tím se pojí obecný přístup Spáčilové k filmu, naprosto nerespektuje, že se jedná o čtvrtý díl série, která už má určité charakteristiky a zavedená pravidla. Podívat se v roce 2008 nad hereckým projevem Stalloneho mi přijde stejně objevené jako upozornovat, že Václav Klaus nosí knír. A že je film plný klišé? No jak jinak. Tak to přece mělo být. To, že bude Ramba nutno dlouze přemlouvat aby se vrátil do akce přece bylo jasné. To, že Rambo bude pronášet různá moudra se taky dalo čekat, bez vět jako: „When you're pushed, killing's as easy as breathing.“, by to nebylo ono, nehledě na to, že třeba v tomto případě se jedná o jasný odkaz na předchozí filmy. Spáčilová chce svou recenzí říci, že je Rambo zastaralý hrdina z 80. let, který se nedokázal nebo nechtěl modernizovat, a že mu chybí nadsázka. To je sice přesný popis skutečnosti, ale už vůbec není třeba to hodnotit negativně, jako to dělá autorka. Přesně takový ten film totiž měl být. Po stylistické stránce je recenze plná podivně použitých

archaických výrazů (těž, plavá děva), z nichž je tak trošku cítit autorčina nadřazenost nad filmem. Dále zde máme některá podivná přirovnání: „Mezitím Rambo spěchá na pomoc s žoldáky; jen se octnou v nouzi, zasáhne Stallone jako Vilém Tell.“ (nejenže se zde plete dohromady herec a postava, ale Vilém Tell pokud vím používal kuši a ne luk). Některé věty mají podivnou konstrukci a nedávají příliš smysl, např.: „Ale proč, jak a kam se vrátí - ne, to už se vážně nedá líčit ani po bujarém sjezdu klaunů nad ránem.“ .....a takto by se dalo pokračovat ještě dlouho.

30 dní dlouhá noc. (30 dní dlouhá noc, David Slade, USA, 2007), Aleš Harazim, Filmpub, 31. října 2007.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/141689-30-dni-dlouha-noc.aspx>

V prvním odstavci autor recenze **Aleš Harazim, tato dnes již legenda českého internetu**, nabízí svůj osobní povzdech nad vývojem žánru upírského filmu a hned vzápětí seznamuje čtenáře se svým nadšením, že se někdo odvážil tento vývoj změnit. Následuje ničím nepodložené tvrzení, že: „Nová generace diváků potřebuje děsivé upíry.“, Po tomto historicko vývojovém exkurzu následují dva odstavce popisující děj, pak odstavec oslavující brutalitu, následovaný popisem zdařilého budování atmosféry. V odstavci posledním se dozvíme něco málo o režisérovi a také jakých drobných chybiček si autor recenze povšiml, ty jsou ovšem ihned vyváženy jinými klady filmu. **Celá recenze je v podstatě autorovým výkřikem o tom jak je film báječný. Čtenáři často nabízí svoje zážitky z projekce: „útok upíra na střechu auta si budu pamatovat ještě docela dlouho“, „...kéž bych sledoval celosezónní seriál“, k jejichž sdělení neváhá jako zástupného prvku použít modelového, navíc absolutního diváka: „Nejspíš žádný divák nezapomene na...“.** Harazim se také označuje za fajnšmerka(sic!) když čtenáři v závorce sděluje: „cítím se jako fajnšmerk, ale málem jsem to nemohl dokoukat(sic!)“. Stylisticky není recenze příliš vydařená – opakování stejných, k tomu frázovitých, obrátů dokonce v jednom odstavci: „A *30 dní dlouhá noc* se ničeho ani trošku nebojí.“, „Režisér se navíc ničeho nebojí a brutalita mnohdy bortí hranice.“ **Vrcholem je přirovnání situace filmových hrdinů k osudu Anny Frankové, které je jednak nevkusné, ale hlavně nevtipné.** P.S. Abych ale nekřivdil jen Harazimovi. Je mi naprostou záhadou jak mohl tak špatný film (zde ode mne naprosto nepodložené tvrzení samozřejmě) jako je *30 dní dlouhá noc*, mohl od českých recenzentů dostat tak vysoká hodnocení, u všech recenzí, kterých jsem si všiml nešel film pod čtyři z pěti.

I'm not there. (I'm not there, Todd Haynes, USA, 2007), Witch, Moviezone, 3. dubna 2008. <http://film.moviezone.cz/im-not-there/recenze/>

Spíše než cokoli jiného připomíná tento text návod. Vzhledem ke komplikované narativní a stylistické struktuře filmu a k množství odkazů historických, kulturních i filmových v něm obsažených, není podobný text rozhodně na škodu. Autor kritiky nejprve vymezí výjimečné distribuční souvislosti filmu a jeho vztah ke zdánlivě podobným biografickým filmům z poslední doby, tedy kritika žánrová. Zcela pomíjí režiséra snímku a soustředí se na skutečného Boba Dylana a formu jakou je ve filmu tato hudební ikona prezentována. V textu tak převažují zejména prvky formální kritiky. **Autor si všímá narativní a stylistické stavby filmu a nabízí čtenáři vodítka jak snímek číst. Film vnímá jako uzavřený svět, v podstatě nekritizuje, snaží se vysvětlit co a proč v něm je tak jak to je. Věnuje se také problému vymezení toho, komu je vlastně film určen, kdo je jeho ideálním divákem. Také se na diváka přímo obrací: „...nemusíte znát všechny artové filmy...“ Částečně je text metakritický, autor vzhledem k obtížnosti tématu si celkem pochopitelně vypomáhá zahraničními recenzemi. Vzhledem k textu si udržuje emocionální odstup, okrajově používá ich-formu, nebo**

tematizaci sama sebe: „...má všetečný recenzent chuť se zeptat...“. Argumenty autora jsou podložené, dávají v rámci recenze smysl.

Piráti z Karibiku: Na konci světa. (Piráti z Karibiku: Na konci světa, Gore Verbinski, USA, 2007), František Fuka, Cinema.

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/9044/pirati-z-karibiku-na-konci-sveta>

Dle přednášky je Fuka autorem typizovaných recenzí podle definice, tento jeho text to přesně potvrdil. Autor, předpokládá obeznámenost čtenáře s předchozími filmy (Kde jsme to posledně skončili?) a nezdržuje se popisem celé pirátské série. Nejprve nastíní výchozí situaci narativu, načež plynule přejde k popisu jeho komplikovanosti v průběhu filmu. Dále pokračuje popisem a hodnocení prvků, které od filmu očekával. Jedná se o kvalitu triků (zde nechybí posměšný šturec pod žebra konkurenčního Spidermana), přítomnost situačního a jiného humoru, kvalitu a životnost „hlášek“ nebo míru akčnosti. Letmo se zmíní o práci kamery. Tvůrci filmu jsou zmíněni jen v jedné větě a jakoby mimochodem: „Přesto se Verbinskému daří střídat napětí a zábavu za vydatné pomoci Zimmerovy hudby, Wolského kamery a některých vizuálně velmi působivých scén.“, pro cílové čtenáře, tedy nejširší divácký okruh nejsou až tak důležití, jako výše zmíněné kvality filmu. V místech kde je to možné používá Fuka ich-formu, a dokonce vede dialog s divákem (Chápete? Já taky ne.). Ke konci recenze se emocionálně zapojuje a poněkud nesmyslně na dálku vyhrožuje producentům, že se v případě vzniku dalšího dílu „HODNĚ“ naštvě. Závěrečná věta, o tom, že prequel by ještě snesl je již zcela bokem. Celkově mi recenze připadá až příliš vlídná a bezzubá. Chybí zde jakékoliv výrazné varování před nástrahami filmu.

Medvídek. (Medvídek, Jan Hřebejk, ČR, 2007), Jaroslav Sedláček, Cinema.

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/14192/medvidek>

Největším problémem tohoto textu je jeho délka, téměř 4,5 normostrany. Samo o sobě by to nevadilo, autorovi se ale bohužel nepodařilo kritiku (i když odlišeni od recenze není úplně jasné) nějak přehledně strukturovat. U tak dlouhého textu velmi chybí výrazně rozdělení na nadpisem definované odstavce, či tematické bloky. Text působí dojmem, že skáče od tématu k tématu, bez nějaké zřejmé struktury. Začíná se popisem děje, pokračuje dlouhými odstavci charakterizujícími jednotlivé postavy. Pak následují autorské odstavce o dvojici Hřebejk-Jarchovský, následuje srovnávání jejich předchozích filmů s tím posledním. Přesněji je vždy na počátku odstavce zmíněn nějaký prvek z předchozího filmu a na ten následně naváže text o tom, jak je to s tím či oním v *Medvídkovi*. Velmi nešťastně zvolené je přirovnání syžetu k divadelní hře o dějstvích. Sedláček si od díla zachovává emocionální odstup. Text píše v první osobě množného čísla: „...nabízí nám“, „abychom mu mohli fandit“, se tak staví do pozice jednoho z diváků. Film je hodnocen zejména jako meditace nad lidskými vztahy, z psychologického (to znám, tak to chodí u nás) ale i generačního hlediska. Důležitá je také otázka věrohodnosti. Z tohoto hodnocení pak film vychází dobře. Splňuje kritikovy nároky. Autor se vyžívá v barvitých přirovnáních viz celý první námořnický odstavec.

Pravidla lži. (Pravidla lži, Robert Sedláček, ČR, 2006), Jan Lipšanský, Filmpub.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/95286-pravidla-lzi.aspx>

Jaký rozdíl! Jen o málo kratší text než o patro výše kritika *Medvídky*, podobně nerozdělené nadpisy a přesto je srozumitelný a lehce čitelný. Autor mu dal totiž jasnou strukturu a napsal jej čtivým, lehce srozumitelným jazykem. Další *devízou* je pak nenásilná vtípnost. Ale zpět ke struktuře. Začínáme autorským diskurzem, tedy představením režiséra a jeho tvorby,

pokračujeme popisem děje a postav, následují klady filmu, po nich zápory, a končíme krátkým pokusem možný způsob čtení filmu. Lipšanský prozřetelně mírní divácké obavy z komunitní tematiky filmu a vyzdvihuje jeho humornou stránku. Informace od režiséra používá k vysvětlení scény kroužení křížem. Jako hlavní zápor uvádí způsob ukončení filmu, vzápětí ale tuto svoji dramaturgickou pozici relativizuje, když uvádí motivy, které mohly vést režiséra k tomu aby film skončil tak jak skončil. Recenzent se staví do pozice diváka: "...o to horší věci si představujeme..." a zároveň oslovuje potenciální diváky, když jim je bohužel nucen sdělit, že Klára Issová: "...v tomto filmu bude mít na sobě stále červený svetr a ani jednou jej nesundá. Naopak si ještě navleče zimník." Velmi zajímavý je také fakt, že Lipšanský v průběhu recenze posílá „nediegetický“ vzkaz čtenářům, zjevně nespokojenými, své předchozí recenze.

Dokonalý trik. (Dokonalý trik, Christopher Nolan, USA/VB, 2006), Tomáš Baldýnský, Premiere.

http://www.premiere.cz/film/52568/dokonalay_trik.html

Texty Tomáše Baldýnského, této hvězdy mezi českými filmovými publicisty, mám poměrně rád. Zejména pro jeho kreativní styl a dle mého názoru značné nadání psát vtípně, často s přesahy mimo recenzovaný film. Tuto jeho recenzi jsem si ale z jediného důvodu, zásadně totiž porušuje pravidlo neprozrazování děje, v tomto případě tedy spíše struktury děje. Co lze u jiných filmů bez obav potenciálnímu divákovi sdělit, se zde rovná zničení filmového zážitku. Baldýnský zde, sice nadšeně, ale stejně doslova vyžvanil stavbu kouzelnického triku (the pledge, the turn, the prestige), a tedy i filmu, tudíž na to divák nemůže přijít v kině nebo na gauči sám. Takový postup je možný jedině u podrobnější analýzy, která předpokládá, že čtenář už film alespoň jednou viděl. A to se ještě na konci vychloubá, že onen dokonalý trik neprozradil.

Nauka o snech. (Nauka o snech, Michel Gondry, Francie, 2006), Alena Prokopová, Cinema.

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/5202/nauka-o-snech>

Po krátkém představení děje se autorka bez většího otálení věnuje jak sama říká prskání. Hned z kraje čtenáři objasní, že film je infantilní (rozuměj špatný) a taková ona tedy rozhodně není, tudíž film se jí jako celek nelíbí. Přitom staví diváka před jasnou volbu, buď se ti film bude bezmezně líbit nebo tě otráví. A nic mezi tím. Toto kategorické vymezení možností přijetí něčeho je v tisku obecně poměrně rozšířené, nutno říci bohužel. Následuje proplétání autorské a formální kritiky. Film je srovnáván s předchozím Gondryho hitem, a protože mu chybí Kaufmanův scénář (zbaveným vši šťavnatě a masitě komplikované přítomnosti scenáristy) jedná se o ústup ze slávy (nečekejte další magický, citově angažující). Jinak není možná. Následně se autorka velmi odvážně pokouší o paralelu mezi „trhavým dějem“ a hračkami se švy, prý to jistě od Gondryho není náhodné spojení. Poté Prokopová chybujícím režisérovi sdělí o čem by film podle této paralely tedy měl být (Podle toho by jeho film měl nejspíš vyprávět o mechanismech určujících naše vnitřní pochody a rozhodnutí) aby vzápětí zalamentovala nad tím, že to tak není (Místo toho ovšem sledujeme pouze výjimečně dobře natočené, až neuvěřitelně nápadité a vizuálně bohatě pojaté pinožení). Z intelektuální výše potom recenzentka z neznámého důvodu vytkne Gondrymu, že z jeho díla necítí: „souvislost s hořce naivními knížkami Borise Viana či Truffautovými filmy o věčném chlapci Antoinu Doinelovi“. A pohrdavě odmítne jen možnost, že by se mohlo v případě tohoto filmu jednat o umění. Návdavkem ještě očastuje režiséra jako rozmazlence. závěrečná smířlivá pochvala hlavní ženské herecké představitelky, už mnoho nezachrání. Autorka z neznámého důvodu

k tomuto filmu zaujala podivnou macho pózu a udržela se jí až do konce, nikoliv velice přesvědčivě.

Štěstí - V zajetí „našich oblíbených herců“ a dalších zbytečností (Štěstí, ČR, 2006), Eliška Děcká, Cinepur č. 41, září 2005.

Zdroj: <http://cinepur.cz/article.php?article=761>

Záměrem kritičky je předat čtenáři sdělení, že Štěstí je film, který se snaží vypadat, že je lepší než ve skutečnosti je. Svoje přesvědčení se bohužel autorce nepodařilo podložit potřebnými argumenty. V prvním odstavci implicitně negativně (za použití abstraktních výrazů jako „*toužebně zraky nejen mnoha unavených mainstreamových kritiků*“ nebo „*několika vytrvalých příznivců české kinematografie*“) hodnotí rozsáhlou marketingovou kampaň filmu, aby vzápětí připojila pro mne i po několika přečteních zcela nepochopitelnou větu: „*Přesvědčivost médií či aura úspěšného tvůrce (jak chcete) podle mého názoru hodně souvisí i s výslednou podobou filmu samotného.*“ Jak byla tato věta myšlena se bohužel nedozvíme. Následuje konstatování, že film je ušit na míru evropským festivalům, opět s negativním příděchem. Kritika používá převážně autorskou koncepci, tzn. obrací se na režiséra a scénáristu v jedné osobě, oznamuje nám že to či ono udělal Sláma špatně. V textu autorka používá pochybné výklady filmu, které pak použije k jeho kritice. Tak například se zlobí, že na Mostecku to takhle vůbec nevypadá, takhle se tam spořádané rodiny přece nechovají (modlení před večeří a dělení chleba). A co jako? Z prvé, proč by se tak nemohla nějaká rodina na Mostecku chovat (ve filmech, tj. fiktivních příbězích, není nutno používat pouze pro daný kraj typizované rodiny). Za druhé, a to především, ten film se podle mě přece na Mostecku neodehrává, sice se tam natáčel, ale někde se holt natočit musel, v průběhu filmu není nijak tematizováno, že se jedná zrovna o současný Most. Prostě se některé exteriéry na Mostecku hodily Slámovi do výrazu filmu tak je tam natočil. Vůbec tím podle mě nechtěl říct, že na Mostecku se běžně žije v polorozpadlých „barabiznách“ s dobytkem v koupelně. Když už musí Děcká něco pochválit, tak to pro jistotu uvede vzápětí do negativního kontextu – viz. kamera – je pečlivě promyšlená, stylizovaná, ale ubírá autentičnosti (vychází tak z předpokladu, že film má působit autenticky). Na závěr ještě jednu rybářskou: „...se Sláma tentokrát chytil do vlastních sítí hereckých stereotypů.“

Karlík a továrna na čokoládu (Karlík a továrna na čokoládu, Tim Burton, USA/Velká Británie, 2005), Petr Cífka, Filmpub, 18. 8. 2005.

Zdroj: <http://filmpub.centrum.cz/kino/38050-karlik-a-tovarna-na-cokoladu.aspx>

Základním sdělením recenze je, že Tim Buton natočil další svůj stejný ale jiný film a že se recenzentovi líbil, i když to s ohledem na postavu oblíbeného režiséra nebylo úplně stoprocentní. Cífka sice přiznává, že ho film jakožto „*Burtonova nohsleda*“ zcela neuspokojil, dodává k tomu ale velmi správně, že to není výtkou, přiznává, že měl pouze od filmu jiná očekávání. Celkem elegantně tak vyjádří svůj prožitek z filmu, aniž by ho nějak generalizoval, což se v recenzích stává celkem běžně. Dominantní je v textu přístup autorský, recenzent, jako přiznaný Burtonův fanoušek, používá srovnání s předchozími režisérovými filmy, zmiňuje i možnosti, které Burtonovi poskytla předloha, všímá si tradičních stylistických a formálních postupů režiséra. Recenzent používá svoje vlastní zážitky s filmem, kdy dokonce v jeho průběhu vede s režisérem dialog (*Tohle už jsem u tebe viděl Time!*), přímo oslovuje čtenáře (*To mi určitě odsouhlasíte i vy.*)

Jednotka příliš rychlého nasazení (Jednotka příliš rychlého nasazení, Edgar Wright, Velká Británie, 2007), imf, Moviezone, 14. 5. 2007.

Zdroj: <http://film.moviezone.cz/jednotka-prilis-rychleho-nasazeni/recenze/>

Velmi nešťastně provedená recenze ne úplně spokojeného fanouška-amatérského filmaře. První dva odstavce jsou klasickým přiblížením děje spojeným s tematizací režiséra Wrighta, už zde recenzent, z pozice fanouška, vyjadřuje svoje očekávání do filmu vložená. Následuje několik odstavců **v duchu, je to sice zábavné, ale úplně mne to neuspokojilo, můj oblíbený režisér má na víc.** Konkrétněji: film je šňůra gagů různé kvality, zápletka je křečovitá, režisér Wright se neodhodlal udělat poslední krok u jinak dobře vypointovaného gagu (bez dalšího komentáře nebo příkladu), a neví kam s příběhem (opět bez dalšího komentáře). Přes všechno řečené je film „*Super*“ (výmluvné hodnocení). Recenzent operuje třeba i s termíny typu „*Wrightovy všeobecné ambice*“, přičemž kdo je určil nebo jaké jsou se nedozvíme. **Vrcholem dramaturgického přístupu je věta, v níž se recenzent přiznává, že i on je amatérským filmařem. Z této pozice Wrighta chválí, a dokonce mu udělí pochvalu tím, že přizná, že nejméně jednu polovinu filmu by natočil od záběru stejně (nemá na to ale bohužel čas, zřejmě se rozhodl psát zatím v ČR ze sportu recenze)! Jaká pochvala pro začínajícího anglického filmaře. Nakonec však autor svého kolegu vrací zpátky na zem s tím, že je *Hot Fuzz* zatím pouze kompromisem a že režisér ještě nedospěl. Snad tedy příště.**

Dog Soldiers (Pší vojáci, Neil Marshall, Velká Británie/Lucembursko, 2002), evildead, www.studna.net, 3. října 2002.

Zdroj: <http://www.studna.net/reviews/34/>

Příklad zasvěcené recenze z fanouškovského, žánrově jasně vymezeného webu. Převážně žánrovou optikou tato recenze na film také nahlíží. Už v úvodu textu autor přiřadí film do **horrového** subžánru filmů o vlkodlacích a následně, jakoby nic, vyjmenuje několik podobně laděných snímků, o kterých většina „normálních“ filmových diváků zřejmě nikdy neslyšela. Toto si samozřejmě může dovolit pouze na úzce zaměřeném webu. Také v dalších odstavcích pracuje autor především s žánrovými měřítky, hodnotí jak moc se příběh drží žánrových pravidel (*Karty jsou tedy rozdány na počátku úplně jinak, než je u vlkodlačích filmů obvyklé*). Sympaticky se autor vypořádá s logickými problémy filmu prostým, nijak negativně myšleným, sdělením: „*Nad logikou děje je lepší příliš nepřemýšlet.*“). Herecké výkony pak hodnotí opět na žánrovém základě (srovnání herců v nedávných amerických a anglických horrorech). **Autor, jako fanoušek píšící pro fanoušky, neváhá použít informace o tom jak je film přijímán na specializovaných diskusních fórech, jak ho hodnotí další fanoušci. Jazykově je text poněkud méně formální než je u recenzí obvyklé (př. používání emotikonů), na druhou stranu jsou zde použity poměrně odborné výrazy z internetového slangu (flameware).**

Luděk Havel

„Stano Zaječí každou rozječí“ – Roming Jiřího Vejdělka

- (Roming, r. Jiří Vejdělek, ČR 2007)
- **Michal Kříž**, Fantomfilm, č. 37 (červen 2007)
- <http://www.fantomfilm.cz/?type=article&id=513>

Východním bodem je Michalu Křížovi úvaha o měřítkách komerčního filmu v rámci národní kinematografie. Na jednom pólu vidí filmy „kvalitní, zajímavé či aspoň nadějně“ a na pólu druhém spatřuje snímky „podbízivé, vtíravé, nudné...“. Skrze tento ideologický pohled pak nahlíží na Roming jako na počín, který se to snaží hrát na obě strany, ale „výsledkem je prázdno a je lhostejné, zda mu je přisuzován atribut nenaplněných nadějí“.

Dvě roviny vyprávění ve filmu se snaží spojit až mytologický příběh se současnou dějovou linií, která je „spíše komedií, určenou jednak nezávazné letní zábavě, jednak milovníkům Bolka Polívky a jeho expresivního herectví“. Ačkoliv je pro něj finální scéna prolnutí obou linií působivá, nedává se jí strhnout a chybu filmu spatřuje v balancování mezi komerčností a uměleckostí. To stvrzuje v následné metakritické části, kde shrnuje dva názorové tábory kritiky. „V případě, že hodnocení zdůrazní onu uměleckou ambici snímku, je výsledný verdikt nesen poukazem na nadějnost a talent jednotlivých tvůrců, zejm. Jiřího Vejdělka a Marka Epsteina. Převládne-li naopak pocit z podbízivosti a přílišné reklamní explicitnosti (spojené s bezstarostností: např. o romské etnikum), je konečné hodnocení pouhým konstatováním pro český film tak charakteristické komediální slátaniny“. Pokusí se o žánrové vymezení - to když stručně přirovná Roming ke Kusturicovi, který sice „pracuje s komerčností, ale činí tak technicky mnohem zdatněji, než jsou evidentně schopni Vejdělek s Epsteinem“.

Nakonec ještě dodá svoje divácké stanovisko: „Roming nestojí za druhé shlédnutí“, čímž podtrhne svůj verdikt, že ani diváci, ani tvůrci, „ještě nejsou připraveni vnímat umělecký potenciál komerčně volené strategie vyprávění“.

Stejně jako většina článků na Fantomfilmu patří i tento do precizně vycizelovaných kritických útvarů, z nichž číší nejenom erudovanost, ale i obratnost při zacházení s českým jazykem.

Hitman

- (Hitman, r. Xavier Gens, Francie/USA 2007)
- **Ondřej Vosmík**, Cinema, č. 1 (201)/2008, s. 82-83.
- <http://www.cinemamagazine.cz/recenze/16421/hitman>

Jsem mladý, mám se dobře! Tak nějak by se dal vystihnout styl textů Ondřeje Vosmíka, které jsou v rámci Cinemy patrně nejrozdováděnější. A ani v tomto případě tomu není jinak. „Press smrt to play. Timothy Olyphant elitním zabijákem a sociálním debilem v labužnický retardované videoherní adaptaci“. Toliko úvod, který nenechá čtenáře na pochybách. Nejen, že jde o typickou Vosmíkovštinu, ale jasné je, kam se vydáváme – do prostředí videoher. Žánrová koncepce a srovnání s jinými adaptacemi her je nabílední. To ale Vosmík odstřelí konstatováním, že sice hrál druhý díl hry, ale jak sám dodává „zároveň to ale byl jen druhý díl a už tomu také nějaký ten pátek je, protože skutečně nemám ponětí, jak a zda vůbec, zapadá příběh filmové adaptace do příslušné ‚mytologie‘“. Ne, Vosmík nebude blafovat, Vosmík se hrdě přizná.

K filmu přistupuje jako k tak špatnému, až je to bžunda. Přirovnává ho k filmu *Sejmi je všechny*, přičemž oba považuje za „poměrně roztomile dementní“. Popis děje raději „v jeho vlastním zájmu“ příliš nerozpívává, ale když se mu to nakonec přeci jen trochu povede, završí to špílcem „Zřetelně slyším, jak několik hardcore hráčů právě jebla pepka“.

Silnou stránkou Ondřeje Vosmíka je umné mixování až pubertální a fanouškovské rétoriky s erudovaným vhladem a především čtivou výstavbou textu. A co s tím čtenář/divák? Může dát na Vosmíkův osobní dojem „osobně jeho zhlédnutí nelituji, hodina a půl mi utekla jako vodka a nevzpouzím se možností, že mi ještě v budoucnu uteče znovu“.

Lovci pokladů: Kniha tajemství

- *(National Treasure: Book Of Secrets, r. Jon Turteltaub, USA 2007)*
- **Gabriela Kudelová**, Premiere, č. 2/2008, s. 74-75.
- http://www.premiere.cz/film/56802/lovci_pokladu_kniha_tajemstvi.html

Gabriela Kudelová se poněkud nevděčného úkolu zhostila tak napůl. Recenze se sice snaží být objektivní a vyváženou organickou kritikou, ale sklouzává spíše ke srovnávací metodě, kde jako etalon používá první film: „Hned na úvod si ujasněme jednu věc: Lovci pokladů jsou i napodruhé úplná ptákovina“. Podobné to je i s hereckým obsazením: „Přemoudřelého světoběžníka opět hraje Nicolas Cage, a na oscarové herectví i tentokrát zapomeňte: vrcholem jeho výstupů je, když svráští čelo a začne zadumaně řečnit“. O ženském protějšku, Diane Kruger, zase tvrdí, že je „stejně nezajímavá jako v prvním dílu“. Jejím výtkám neujde ani hlavní antagonista: „Jako vzatý přes kopírák vypadá dokonce i ústřední záporák: po Seanu Beanovi převzal pistoli Ed Harris, který je i přes ošlehané charisma podobně nemastný neslaný“.

Jako klasický symptom tohoto filmu tedy diagnostikuje repetitivnost – „Film působí dojmem, že se nikdo neobtěžoval vymyslet něco opravdu nového... Příběh se totiž ubírá stejnou cestou jako před třemi lety, jako by šlo o filmový recyklát“.

Sečteno, podtrženo, Kudelová se nás snaží přesvědčit, že za tento film nemá cenu utrácet. Ale jako by ji při psaní došlo, že na první film se chodilo a na tento se bude chodit patrně taky. Po uznání, že „druzí Lovci jsou o poznání svižnější a zábavnější než minule“ nakonec konstatuje „Ale abychom si rozuměli: na tohle odlehčené dobrodružství se dá plivat donekonečna, na druhou stranu se na ně docela dobře kouká.“ A co na to divák? „Jestli vás *Lovci pokladů* bavili poprvé, pobaví vás i tentokrát. A dokonce ještě o trochu víc“.

Co se daří několika recenzentům *Premiere* je svižný, čtivý a vtipný text (někdy je však humor na úkor kvality). Tón tohoto textu je adresován přímo na předpokládané, tedy mladší, publikum. Do staršího a „intelektuálnějšího“ ranku patří popis strategie záporáka podle hesla „Budu vše zpovzdálí sledovat a v pravou chvíli se do věci vložím“.

Crowe vládne westernu

- *(3:10 To Yuma, r. James Mangold, USA 2007)*
- **Mirka Spáčilová**, MF Dnes, 6.3.2008, s. B5
- http://show.idnes.cz/russel-crowe-vladne-vlakovemu-westernu-f0v-/filmvideo.asp?c=A080305_175526_filmvideo_kot

Mirka Spáčilová čtenáře zprvu navnadí biografickým úvodem (kdo že byl autorem předlohy, koho jeho další předlohy inspirovaly) a zavede nás do padesátých let. Tehdy vznikla nejen předloha, ale čtyři roky na to i stejnojmenný film. Šlo by očekávat exkurzi do žánrového spektra komparace, ale zde se omezí jen na konstatování „Proč vlastně půl století poté natočil James Mangold další verzi stejnojmenného filmu, zůstává hádankou“. Sama si však nedůsledně odpovídá a řešení vidí ve stesku Hollywoodu „po oparu Divokého Západu“.

Poté, co pochválí mužské herecké obsazení (a povzdychne si, že „dámy... se brzy klidí, aby nekazily chlapeckou záležitost“), posune se formální koncepcí ke stylistickému popisu. „Styl určuje i další složka díla, jako by režisér točil podle učebnice westernu“ a následuje výčet klasických westernových prvků.

Na závěr se vysloví i souhlasně s diváky: „Hlavního škůdce má však ve scénáristech, kteří za tak prapodivné finále sklidili právem od fanoušků nadávky, jaké by ani král banditů z úst nevypustil“.

Mirce Spáčilové lze často vyčítat mnohé, ale její nespornou silnou stránkou je i zde skvělá práce s češtinou.

Bobule

- (Bobule, r. Tomáš Bařina, ĀR 2008)
- **Michal Liřka**, Filmpub, 27.3.2008
- <http://filmpub.atlas.cz/kino/154313-recenze-bobule.aspx>

Michal Liřka si v recenzi na nový film Bobule zvolil jako interpretační rámeĉ žánrovou koncepci, konkrétně komparaci s filmem Ridleyho Scotta Dobrý roĉník. Nástin děje mu zabere jen perex a pak se již obrací k autorovi a hereĉkému obsazení. Tam poněkud udiví familiárnost – u „přijemného překvapení“ Lukáše Langmajera dodá „ano, on má Jirka bráĉhu“ a sleĉna Vořířková je pro něj Tereřka. Při nedůsledném a nedotaženém srovnání se Scottovým filmem mu je předem jasné, že Bobule musejí z tohoto porovnání odejít poraženy, ale tvrdí, že je to „odchod se vztyĉenou hlavou“.

Aĉ se snaží provést organickou kritiku, často sklouzává k opojnému slovníku, který se u tohoto filmu až příliš jednoduše nabízel: „Snímek je doslova nasládlý vínem“, „Bobule je opojný snímek, který vás naláká na to, abyste v létě vyrazili do vinic a užili si nějaký ten „dobrý roĉník“, a přestože dějem projedete „jako horký nůž máslem. A na konci se zastavíte ĉepelí až o skleniĉku vína, na které dostanete díky Bobulím chuť“, uznává, že „možná nemá tahle odrůda tak vyřibenou chuť, jako její kolega ze zahraniĉí“. Text pak zavrřuje klišovitým konstatováním „... ale rozhodně se tady tvůrcům povedlo namíchat příjemný nápoj, jehož chuť si budete ještě nějaký ten týden přehazovat na jazyku“.

Diváĉky vymezuje film naopak poměrně jasné – byt' je „cílenější na mladší publikum... vyvaruje se ‚prĉiĉkovskému‘ stylu... a místo toho se spíš snaží mluvit o mladých podobným způsobem, jako kdysi legendární Básníci Duřana Kleina“. Svoji kritickou (ne)distanci jasné vyjadřuje v závěreĉném verdiktu: „po dlouhé době ĉeský snímek, na který bych si zašel do kina podruhé“.

Po jazykové stránce jdou proti ĉtenáři některé dlouhé a místy šroubované věty. Velká škoda je naprostá absence stanoveného cíle, tedy komparace s filmem *Dobrý roĉník*.

Karamazovi

- (Karamazovi, r. Petr Zelenka, ĀR/Polsko 2008)
- **Jaroslav Sedláĉek**, Cinema, ĉ. 4 (204)/2008, s. 54-55
- <http://www.cinemamagazine.cz/vyhled/18917/karamazovi>

Sedláĉek nabízí především autorské ĉtení filmu. Neopomene obeznámit s trojnásobností této adaptace (Dostojevského román, dramatizace Evalda Schorma, divadelní inscenace Lukáše Hlavici). Hned v perexu upřesní status této úpravy: „Ve vtipu lehkonohá, v tématu olbřímí adaptace-neadaptace Dostojevského klasiky v podání Petra Zelenky a jeho přátel“. Těžiřtě zájmu pak přesune na postavu režiséra a scenáristy, jehož jméno je v textu zmíněno hned několikrát. Jednou přímo odkazuje na (vlastní) interview, které recenzi předĉhází. Sedláĉek dost možná i proto předpokládá znalost Zelenkova díla a dovolí si napsat, že film začíná „typicky zelenkovsky“, je „nejpestřejší a nejzajímavější Zelenkův titul“, který má „mnohem větší přesah než větřina Zelenkových filmů“.

Kromě Zelenky vyjmenuje taktěž drtivou větřinu hereĉkého ansámblu (díky nímž je film „plný strhujících hereĉkých výkonů“) a ze štábu se pak pozastaví u autora hudby (Jan A. P. Kaczmarek) a střihaĉe (Vladimír Barák).

Znaĉný nárok na ĉtenářovu, tentokrát dějepisnou, znalost, klade v precizním atmosférickém úvodu, kde však patrně chybuje – „... na lávce pod střeřhou vzpomínka na Solidaritu a plamennou řeĉ odboráře Walesy“, herci pak uĉinkují na jeviřt'átku „... uprostřed

té doširoka rozevřené tlamy požívačné Stalinovy dcery“ (v prvním případě se odvolává ke gdaňským dokům, v případě druhém ke gigantické Nové huti v Krakově).

V konečném hodnocení sice tvrdí, že film „dokáže zrychlit tep, zneklidnit nepříjemnými otázkami, ale nedokáže strhnout, připoutat a odzbrojit“, ale jeho hutný úvod a celé vyznění textu jakoby hovořily o opaku.

V rámci *Cinemy* patří Sedláčkovy články k nadprůměru, ale i zde se projeví jedna z jeho občasných chyb – sklon k dramaturgismu - „... zbývá jen velké finále, které však zdaleka není tak silné jak by být mělo (možná stačil banální trik, skok v čase a hala plná diváků)“. Zamrzí také úpadek ve formě sportovní terminologie a klišovitě „vysoce nasazené laťky“, kterou tentokrát dlouho držel s režisérem i střihač.

Edgar Hollander

Na vlastní nebezpečí/Téd' budět velký přej! (Na vlastní nebezpečí, Filip Renč ČR-Rumunsko, 2008) Jaromír Blažejovský, *Cinepur* 56, březen 2008.

<http://cinepur.cz/article.php?article=1387>

Tento text vykazuje prvky formální a ideologické kritiky. Zasazuje film do kontextu české kinematografie a upozorňuje, že akční žánr zde nemá téměř 40 let zastoupení. Podle autora sice autorům odhodlání nechybělo, ale i tak to nestačí. Již od druhého odstavce jsou zpochybňovány formální postupy, které jsou popisovány s nadhledem a ironií jako nepovedené. To stejné se týká dramaturgie, která je označena za imitaci. V rovině ideologické kritiky je rozebrán psychologický přístup filmu a odhalena paralela raftingu a sexu: „mužům je souzeno sjíždět a vjíždět“. Dále pak ideologická kritika pokračuje na poli kulturně antropologickém. Zabývá se, jak film nakládá se zobrazováním Balkánských zemí a jejich obyvatel. To je podle autora velmi stereotypní. Směšně působí hlavně vymyšlená panslovanská řeč, která používá zcela vymyšlené výrazy a navíc není dodržována po celou dobu filmu. To nabourává jakoukoliv vážně myšlenou rovinu. Film je označen za parodii koloniálního filmu, kdy obyvatelé západního bělošského světa vystupují v nadřazenosti nad přírodními národy. Což je podle autora vyloženě trapné, vzhledem k tomu, že naše písmo pochází právě z Balkánu. Styl a míra kritiky odpovídá vyhraněnosti časopisu určeného pro úzkou veřejnost, přesto je psána lehce a s humorem.

Redfordův nový film připomíná schůzi (Hrdinové a zbabělci, Robert Redford, USA 2007), Mirka Spáčilová, MF DNES, 6. listopadu 2007.

http://show.idnes.cz/redforduv-novy-film-pripomina-schuzi-d8n-filmvideo.asp?c=A071106_091149_filmvideo_ob

Tato kritika pracuje hlavně s ideologickou koncepcí psaní. K tomu odkazuje již samotný název článku. Film je přirovnáván k veřejným fórům či politickým nedělním debatám v televizi, nejen co do kvality, ale také účinku. Redfordovi se podle autorky nepovedlo zvolení již samotného tématu, které nepřináší nic nového, ale tváří se tak. Protiválečná rovina je čitelná, ale její zobrazení je klišovitě (zazobaný bílý politik, afroamerický a hispánský voják). Kritika přistupuje k filmu jako šablonovitému protiválečnému plakátu. „Není to ani politický thriller ani válečné drama“. Herecké výkony jsou prý v záplavě dialogů nemožné. Přímé oslovení čtenáře zde není, ale s mnoha českých reálií v textu (Forum 2000, Jára Cimrman) se autorka obrací k českému člověku. Styl psaní odkazuje k dennímu tisku určenému pro širokou veřejnost. V jinak kritické recenzi, která

vysvětluje nudný děj si Spáčilová vypomáhá vtipnými vsuvkami typu: ... „Zatímco Jára Cimrman ležící, spící překypoval činorodostí, Robert Redford režisující, hrající se uchyluje k akademické vyrovnanosti.“... Což by za jiných okolností působilo dosti neprofesionálně. Mirka si to dovolit může? ☺

Detail středem pozornosti (Ratatouille, Brad Bird, USA 2007) Daniel Řehák, A2 č. 39, 2007
<http://www.tydenika2.cz/archiv/2007/39/ratatouille>

Tato kritika je zpočátku psána v autorském konceptu. Autor se zabývá režisérem a jeho zálibě v jinakosti hlavních hrdinů. Jejich boji s předsudky a malostí. Všimá si jak témata přátelství a rodiny ukazuje neokoukaným způsobem. Jak dokáže originálním způsobem tyto témata zpracovat, ve srovnání se svými kolegy ze studia Pixar. V rovině žánrové na tomto filmu dokazuje, že animovaný film již není určen jen pro dětského diváka. Sentiment po Paříži jako městu lásky a luxusu. U zápletky rozpoznává odkaz k metafoře kvality na úkor kvantity. Kuchyně i všeobecně. Na formální stránce autor vyzdvihuje krásu detailu a animátorskou dovednost, která dala prostor jemným gestům, pečlivě odkoukaným pohybům a hře s naznačením. Kritika se nevyjadřuje jen k filmu samotnému, ale zařazuje ho do kontextu děl studia Pixar. Vyzdvihuje osobnost režiséra Birda, **kteřý si navzdory masovosti studia dokáže zachovat autorskost**. Tím tak čtenáře upozorňuje, že zhlédnutím tohoto filmu se nikterak intelektuálně neshodí. Styl je uměřený a inteligentní, ukazující autorovu sečtělou.

Pro dvě stě dolarů (3:10 Vlak do Yumy, James Mangold, USA, 2007) Darina Křivánková, LN, 12.března 2008
http://www.lidovky.cz/pro-dve-ste-dolaru-03n-/ln_kultura.asp?c=A080312_120829_ln_kultura_nev

Autorka zde nabízí typický koncept autorského psaní. Představuje nám, jak se režisér propracoval k řemeslné zručnosti a po filmech, které neměli velkého úspěchu, přišel s poctou klasického westernu. Dokonce jeho dílo označuje jako důkaz nesmrtelnosti tohoto žánru. Zabývá se jeho obdivem k filmu stejného názvu z roku 1957, který jej oslovil svou přímočarostí s jakou dokázal popsat otázky týkající se morálky, cti a rodiny. Tato fascinace mu vydržela tak dlouho, že se rozhodl vytvořit remake a vykondenzovat tak esenci pravého westernu. I přes jednoduchou zápletku se zde daří popsat zásadní rozpor mezi dobrem a zlem. Díky jednoduchým prostředkům, přesně podle zákonů žánru, zde dostává dostatek prostoru prokreslení postav. Autorku film evidentně nadchl. **Již na začátku film glorifikuje po všech stránkách a tento chvalozpěv se line celým textem až ke konci. Jedná se tedy spíše o recenzi nebo chvalozpěv.** Rozhodně má čtenář pocit, že tak skvělý film musí vidět. Nabízí totiž oběma táborům něco. Fanouškům westernu jeho esenci, která spočívá v morálních otázkách společných všem lidem.

Daleko do nebe/pocta stylu (Daleko do nebe, Todd Haynes, USA-Francie, 2002) Přemysl Martinek, Cinepur 29, září 2003.
<http://cinepur.cz/article.php?article=45>

Tento text pracuje s formálním konceptem psaní. Od prvních chvil autor vyzdvihuje formální stránku, které si všimli již redakce prestižních **filmologických časopisů**. Rozpoznává fetišistické zaujetí stylem Douglase Sirka. Upozorňuje také na to, že neznalost Sirkova stylu může sledování tomuto filmu ublížit. Problematizuje téma zápletky a užití středního tématu jako křečovitě a zpomalující děj (homosexualita a rasismus). To vše ustupuje do pozadí před hlavní devizou filmu – stylem a estetikou Sirka. Narozdíl od *Hodin*, jak píše, se však nejedná

o pastiš, ale dobře promyšlený pokus znovu použít osvědčené prostředky. Tato kritika je velmi dobře napsána. Přináší plno informací o stylu Douglase Sirka a hledá zajímavé spojitosti s jeho napodobením v současném filmu.

Newyorští soupeři (Americký gangster, Ridley Scott, USA, 2007) Rudolf Schimera, Fantomfilm č 47, prosinec 2007
<http://www.fantomfilm.cz/?type=article&id=570>

Koncepce této kritiky vychází ze všech čtyř námi stanovených kritérií. Ze začátku se věnuje představení režiséra v kontextu jeho díla a ptá se zdali je Ridley Scott pořád ten umělec, který natočil *Blade Runnera*. Je srovnáván se svým bratrem Tonym, který „vyhmátl“ americkou slabost pro kých již v začátcích“. Jako důkaz o jeho stagnaci, která trvá již mnoho let si autor vybírá právě film *Americký gangster*. Poté se věnuje popisování jeho dřívějších filmů a jejich kvalitám. Zařazuje ho do kontextu britských filmařů, kteří přinesli do Hollywoodu novou krev. Postupem času se ale začali přizpůsobovat trhu a jejich **inovativnost vyprchala**. Tento film se autor snaží chápat jako nedostatečnou adaptaci gangsterského filmu, která je **inovativní pouze námětem** – černošský gangster. Kritika je psána jako zklamání nad vyhasínající hvězdou **kdysi inovativního režiséra**, který se pod tíhou trhu zařadil do průměrného mainstreamu. Autor film přesto doporučuje ke zhlédnutí.

Eva Horová

Tahle země není pro starý (No Country for Old Men, Ethan a Joel Coenovi, USA 2007), Petr Čihula (alias k0C0UR), MovieZone, 28.1.2008
<http://film.moviezone.cz/tahle-zeme-neni-pro-stary/recenze/>

Tato recenze vykazuje prvky autorské kritiky, na film *Tahle země není pro starý* pohlíží z kontextu raného díla bratří Coenů. Jejich autorství považuje předběžně za jakousi záruku dobré originální podívané, která nespadá do kategorie komerčních tuctových hollywoodských filmů. Recenzent jasně říká, že předlohu k filmu nezná ani jej nezajímá, protože chce brát film jako samostatné soběstačné dílo. V důsledku toho nemůže uvažovat některé souvislosti jako divák psané předlohy znalý, a tak je tato recenze určena spíše divákům, kteří knihu, stejně jako on, nečetli. Od prvního odstavce je čtenářům recenze zřejmé, že pisatel je fanouškem filmů bratří Coenů a v takovém duchu bude i celý text psán. Smyslem celého textu je sdělit, že bratři Coenové už zase točí “ty správné“ filmy, ale na rozdíl od těch dřívějších tomu k původní dokonalosti něco chybí nebo spíše přebývá. Není zde patrná snaha o vyšší úroveň odbornosti textu, autor používá neformální, populární jazyk s pokusy o vtipná a neotřelá jakyková spojení. Obsahovou stránku filmu se snaží propojit s rozbořením jeho narativních postupů, ale jen povrchně. Čtenáře oslovuje přímo („A pokud vám to nevyhovuje, jste už staří, bráníte se experimentům a tahle filmová země není pro vás.“) a v některých případech nekonkrétně všechny jako celou diváckou obec a nerozhodně nabízí dvě varianty, dává jim na vybranou („Tam, kde pro spoustu z vás budou dvě hodiny filmu málo (chci víc z toho světa!), spousta z vás zase možná usne.“). Někdy se své sugestivní pocity a tvrzení snaží skrýt za diváka a obecně za něj hovoří („Jen styl však před divákem neobstojí“); Recenze svým pojetím celkově skvěle zapadá do charakteru fanouškovského webu. **Typický pro fanouškovský web je styl recenze - snaha působit vtipně a zasvěceně za každou cenu, nakonec to vyzní ale spíše amatérsky, názory jsou podporovány neutříbenými a zmatenými argumenty.**

Osobně si myslím, že autor recenze nepochopil film, stejně jako spousta fanoušků filmů bratří Coenů se nechává unést pouze akcí, případně až groteskně zobrazovaným násilím, ale nad poselstvím filmu příliš nepřemýšlel.

Štěstí / V zajetí „našich oblíbených herců“ a dalších zbytečností (Štěstí, Bohdan Sláma, ČR 2005), Eliška Děcká, Cinepur č.41, září 2005
<http://cinepur.cz/article.php?article=761>

Článek je autorskou kritikou. Jde o tzv. dramaturgický přístup kritika, dokládá to snaha vysvětlit autorovy záměry, kritizovat jeho postupy. Popisuje jak dílo mohlo být autentické a dokonalé, ale autor tento svůj cíl nedokázal splnit. Film mohl být lepší, kdyby autor neudělal to a to... Konkrétně kritička vytýká autorovi přílišnou doslovnost a nadměru přebytečných detailů, které se zbytečně snaží dovysvětlit tvůrcův záměr. Dalším trnem v oku jí je výběr herců a stereotyp jimi ztvárňovaných charakterů, které už předvedli v jiných filmech, jak naznačuje už název kritiky. Smyslem této recenze je snaha kritičky odsoudit Slámův film i přesto, že byl kritikou všeobecně přijat dobře. Vymezuje se vůči „unaveným mainstreamovým kritikům“, porotcům současných evropských festivalů a ostatním kritikům vůbec, aby se nad ně povýšila a odepsala tak nejen Slámův film, ale především je. Autorka se k čtenáři přímo obrací pouze jedenkrát, kdy ho vyzývá, aby posoudil, zda je Bohdan Sláma úspěšným tvůrcem filmů. To předpokládá poučeného diváka, a stejné je vyznění celé kritiky, nemá nalákat potenciální diváky. Jedná se o rádoby nezúčastněný přístup. Autorka se evidentně snaží o chladné, analytické pojetí kritiky, ale moc se jí to nedaří, protože je příliš zaujata svojí snahou říct o filmu něco jiného než ostatní. Těmito snahami autorka nevybočuje z celkové koncepce Cinepuru (odbornost, výlučnost), ani po jazykové a stylistické stránce se mu nevymyká. Podle mého názoru, uvedené argumenty nejsou dostatečně přesvědčivé k vyvození závěrů, které nám autorka naservírovala. Chybí věcnost a přesnost. V některých svých tvrzeních si dokonce sama odporuje (je propracovanost a promyšlenost záběrů dobrá, nebo ne?). Kritiku celkem případně charakterizuje její vlastní věta o kritizovaném filmu: „Přesto si však dovoluji tvrdit, že nový film Bohdana Slámy vynikající není. Možná i proto, že z něj lze až příliš cítit, jak moc chtěl vynikajícím být.“

Pašije podle Gibsona (Umučení Krista; The Passion of the Christ, Mel Gibson, USA 2004), Jan Křipač, Fantom č.7/ květen 2004
<http://www.fantomfilm.cz/?type=article&id=85>

Kritika Jana Křipače je kritikou autorskou, žánrovou, ale především kritikou ideologickou – má silně metakritické a demytizační rysy. Má za cíl uvést na pravou míru možné chybné výklady filmu, autorových záměrů, vyznění díla a ukázat na nepřesnosti a chyby. Jde rozpoznat, že reaguje již na nějaké reakce, a ne pouze na film samotný. Dotýká se žánrové kritiky způsobem srovnávání děl se stejnou tematikou od jiných autorů. Kritika směřuje k divákům o filmu poučeným. Ve spoustě přirovnání a zmíněných faktů je viditelně obsažen odborný rozhled a znalost, k napsání takového demytizačního článku bezpodmínečně nutná. Smyslem článku je říci, že z hlediska historického, nebo z hlediska křesťanské ideologie se některé interpretace ve filmu jeví jako nepřesné či chybné, levné a bez hloubky, jakou by si takový film zaslouhoval („Umučení Krista je v mnohém typickým plodem levného křesťanství dneška, které se na chvíli utápí v náboženském sentimentu, aby se následně utopilo v moři vezdejších požitků.“), ale film je přece jen uměleckou vizí režiséra, který má právo na vlastní pojetí a diváci by to tak měli chápat. Dále se kritika věnuje popisům a rozbráním jednotlivých problémů a jejich vysvětlením. Argumentace působí přesvědčivě, svým stylem se dobře hodí do měsíčníku Fantom, jako do periodika, které se snaží psát fundovaně i zajímavě zároveň, a

nespadat ani k přílišné akademičnosti na jedné straně, ani k nezávaznému tlachání (jak je uvedeno na stránkách Fantom.cz) na straně druhé.

Světlu vstříc (Sunshine, Danny Boyle, Velká Británie 2007), Ondřej Štindl, Týden, 23.4.2007
http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/recenze/svetlu-vstřic_9232.html

Text vykazuje prvky formální, autorské i žánrové kritiky, které celkem vyváženě propojuje. Snaží se film pochopit sám o sobě, přistupuje tedy k dílu a popisuje organickým způsobem. Nakonec ale skončí u dramaturgického přístupu. „Třetí akt filmu“ se autorovi zdá natolik „úděsný“, že sklouzne k radám, jak by vlastně měl vypadat. Základní myšlenkou autora je, že na rozdíl od geniálních tvůrců minulosti, pánové Boyle a Garland dokážou sice natočit úchvatné scény naznačující hloubku i přesah, ale vlastně neví, co tím vším chtějí říct. Štindl se staví do role intelektuálně zdatnějšího „kolegy“ obyčejného diváka, protože právě ohledy na obyčejného diváka se snaží vysvětlit pro něj nepochopitelný zvrat v druhé půli snímku („Vyvažovat hloubku a diváckost je ovšem možné jen do určité míry, jedno nebo druhé nakonec bývá obětováno.“). Řekla bych, že tento vztah k veřejnosti je pro autory kulturní rubriky časopisu Týden víceméně typický. Díky vyhraněnému názoru autora kritiky a jeho obratnému stylu, je text čtivý a úderný.

Lucia Hrnčiarová

NA VLASTNÍ NEBEZPEČÍ / TĚĎ BUDĚT VELKÝ PĚŘEJ! (Na vlastní nebezpečí, Filip Renč, ČR/Rumunsko 2007), Jaromír Blažejovský, Cinepur č. 56, marec 2008.
<http://cinepur.cz/article.php?article=1387>

Autor v úvode nazerá na film skrz žánrovú koncepciu – pomenúva ho „river movie“ a „chlapský outdoorový biják“. V zvyšku recenzie ale zastáva dramaturgický prístup, kedy sleduje jednotlivé časti filmového diela (kamera, hudba, fabula, exteriéry a i.) a hodnotí ako fungujú, či nefungujú na budovaní napätia. Vychádza z predpokladu, ako by mal thriller pôsobiť na diváka a porovnáva to na tomto konkrétnom príklade, pričom zastáva pozíciu predvídaveho a vševediaceho diváka, ktorý vie, s akým zámerom boli použité určité postupy („K výživnosti spektaklu mely prispieť zpomalené záběry a vzpomínkové vize [...]“). Blažejovský čitateľa priamo neoslovuje, ale nazdávam sa, že recenzia bola napísaná pre pravidelného čitateľa Cinepuru, časopisu pre cinefilov. Svedčia o tom niektoré pojmy a mená, ktoré by pravdepodobne v populárnom písaní o filme nemohol použiť, pretože by pre záujmové publikum neboli podstatné (cinemascop, rumunská kinematografia, nemecké špionážne snímky, Jean Vigo, oidipovský komplex). Keď autor vyčíta Renčovi zosmiešnenie balkánskych jazykov a balkánu vo všeobecnosti, očakáva, že príjmateľ sa s jeho názorom stotožní („Výsledkem je parodie na koloniální film: žánr deklarující implicitní nadřazenost západní či bělošské civilizace nad přírodními národy. Ve vztahu k Balkánu, odkud naši předci díky cyrilometodějské misi přijali písmo, je to poněkud trapné.“) Z recenzie je cítiť akási osobná dotknutosť jazykovými neobratnosťami, ktorých sa autori v scenári dopustili. Je pochopiteľná vzhľadom na Blažejovského záujem o balkánsku kinematografiu a zjavne aj balkánske jazyky, ktorých znalosť dokumentuje v troch odstavcoch konkrétnymi výtkami k tvaru slov, výslovnosti a pod. Posledná veta jeho znechutenie nad snahou vytvoriť fiktívny balkánsky jazyk dokumentuje najlepšie: „Divákovi nezbyvá, než aby si spolu s Boškem povzdychl: „Něni som slepý. Ni blbý.“ Anebo spolu s celým štábem: „Mnogo sme vypili.“ Text som ocenila najmä vďaka konkrétnym, fundovaným poznámkam z oblasti jazykovedy a zároveň hovorovému jazyku, ktorý vytvoril celkový odľahčený tón recenzie.

ROMING / 'PIČA!' A PŘEDSUDEK (Roming, Jiří Vejdělek, ČR/Rumunsko/SR 2007), Antonín Tesař, Cinepur č. 52, júl 2007. <http://cinepur.cz/article.php?article=1245>

Recenzia si od samého začiatku všima ideologický koncept filmu. Autor sa pozastavuje nad faktom, že do filmu o rómoch, boli do rôl hlavných postáv obsadení bieli herci. Článok vo všeobecnosti kritizuje film z posilňovania stereotypov a zabehnutých predstáv o cigáňoch pomocou klišé. Všima si autorskú rovinu tejto tendencie – rovnako ako režisérov prechádzajúci film *Účestníci zájezdu*, aj tu sa pracuje s predsudkami. Ďalej sa zaoberá paralelou medzi Vejdělekom a Kusturicom a na konkrétnych prípadoch ukazuje, prečo Roming nie je *Čierna mačka, biely kocúr*. Článok plne spadá do profilu Cinepuru, predpokladám, že svojim analytickým prístupom, poukazovaním na mytológiu filmu a malomyšlienkárске a sebaospravedlňujúce postoje príslušníkov tuzemskej strednej triedy si získal nejedného „mladého cinefila“. Okrajovo sa Antonín Tesař venuje herectvu Bolka Polívku, obviňuje ho z hereckého sebavykrádania (odkazujúc na postavu Bohusa z *Dědictví aneb Kurvahošigutntag*). V závere obviňuje autorov zo strachu zaujať jasné stanovisko a ísť ďalej za predsudky, ktoré sami na plátne vytvorili. Osobne sa mi práve z tohto dôvodu recenzia páčila – recenzent zaujal svoje jasné stanovisko už v úvode (rozpačitý a hloupý snímek) a v priebehu recenzie toto tvrdenie rozvíjal, bez alibistických a pokryteckých poznámok. Za prínosný považujem aj ideologický koncept skrz ktorý na film nazeral, najsympatickejšia mi však bola názorová vyhranenosť a fakt, že nebol k filmu za každú cenu vľúdny len preto, že je to český film.

ROMing (Roming, Jiří Vejdělek, ČR/Rumunsko/SR 2007), Michal Lučivjanský, Cinemaview, 10.9.2007. <http://www.cinemaview.sk/clanok/1189429291/roming>

Na prvé prečítanie si slovenský čitateľ pravdepodobne všimne hneď niekoľko gramatických chýb a preklepov (ktorý, nie ktorí; cigáň, nie cigán; atď). Ďalej sú to niektoré nelogicky postavené vety („Či už ste s nimi v dennodennom kontakte v MHD, alebo vidíte len zábery z Letanoviec v Televíznych správach, už vopred máte zväčša vytvorený názor, že Rómovia sa len tak ľahko nestanú súčasťou našej spoločnosti a že v podstate žijú na úkor náš ostatných. Toto ale nie je značne povrchný pohľad na vec.“), ktoré umocňujú pocit zo cinemaview.sk ako projekt mladých ľudí (prevažne stredoškolských a vysokoškolských študentov), kde vznikajú články narýchlo, bez editorskej kontroly. Michal Lučivjanský podľa mňa zvolil organický prístup k filmu a každú nezrovnalosť sa snaží vysvetliť v jeho prospech. Týmto spôsobom ide v plnom súlade s predsudkami, ktoré spomínal A. Tesař v predchádzajúcej kritike. Autor vystupuje ako zhovievavý kritik, ktorý obhajuje dielo pred svojim publikom. Takže síce poukáže na to, že postava B. Polívku je postavená výlučne na nadávkach, ale vzápätí sa to snaží nelogicky poprieť a ospravedlniť („Dá sa síce povedať, že veľkým podielom na zábavnosti jeho stvárnenia Cigána je jeho slovník, ktorý pozostáva výlučne len z rôznych variácií vulgárnych slov, ale aj jeho všeobecný výzor je verným stvárnením jeho postavy.“). Táto neobratná argumentácia vo mne vzbudzovala veľmi zmiešané pocity a nebola som schopná rozhodnúť, či sa autorovi film páčil alebo nie. Jediné zlyhanie, ktoré uznáva je, že Vejdělkovi sa nepodarilo napodobniť Kusturicov štýl, pretože scény k sebe „nepasujú“. Záver sa nesie v úžasnom schizofrenickom tóne, autor tvrdí: „Jedine poetický koniec konečne splňa aké také predpoklady pre vyváženú kombináciu poetiky a humoru. Potom sa už táto road-movie pekne rozbehne, najmä vďaka spomínanému výkonu **Bolka Polívku** a divák si užije zopár veľmi zábavných scén, ale na druhej strane sa bude pravdepodobne nudiť pri tých poetických. Film ale za zhliadnutie stojí, napriek nevyrovnanosti deja.“ Každé tvrdenie pozmení nasledujúcim a recenzii tak chýba vlastný názor. Recenziu možno ocenia čitatelia cinemaview, ktorý stoja pred rozhodnutím či si film pozrú v kine/stiahnu/nepozrú, ale nemyslím, že podobný štýl by bol ocenený v populárnom či vedeckom periodiku o filme.

At' Rambo behá, řeže, střílí. Ale nemluví (Rambo: Do pekla a zpět, Sylvester Stallone, USA /Nemecko 2008), Mirka Spáčilová, MF Dnes 17.február 2008. http://show.idnes.cz/at-rambo-beha-reze-strili-ale-nemluvi-dvx-/filmvideo.asp?c=A080216_916555_filmvideo_kot

Mirka Spáčilová zvolila žánrovú a formálnu koncepciu pomocou ktorých sa rozhodla potopiť Ramba. V úvode priznáva, že pre akčné filmy typu Rambo nie sú zápletky a charaktery podstatné. To jej ale nebránilo ich v 7 zo 14 odsekoch rozoberať (školácky jednoduchá historka až se chce zvolat svatá prostoto!, nejklišovatějších klišé, výbuchy nesmyslu) a to pomocou takých jazykových prostriedkov, že som miestami neverila, že čítam recenziu známej žurnalistky a nie príspevok na osobnom blogu. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že rozdeliť si postavu Sylvestra Stallona na tri, by mohlo byť prínosné, jej cieľom ale bolo trojnásobné potopenie režiséra (nejklišovatějších klišé), scenáristu (svatá prostoto!) a predstaviteľa hlavnej úlohy (pocit ľahké demence). **Autorka sa nemazlí ani s čitateľmi, kedy im dáva jasne najavo, čo si o nich myslí, ak patria medzi fanúšikov akčných filmov: „Ale komu stačí zážitek, při němž se půl kina směje jen Stallone otevře ústa, a druhá půlka nadšeně ječí Super!, když padají uťaté hlavy, ten at' si k hodnocení klidně pár procent přidá.“** Jej prístup zjavne nepočíta s tým, že noviny čítajú aj takýto ľudia. Táto recenzia pre mňa mala minimálnu hodnotu, chápem ju len ako defilé jazykových schopností M. Spáčilovej. Aj tak si ale myslím, že nesúhlas s dielom sa dá prejavíť aj menej opovrhujúcim, elitárskym a viac sofistikovaným spôsobom. Nehovoriac o tom, že jej chýbajú racionálne argumenty a nerecenzovala film, ale žáner akčného filmu vo všeobecnosti, pričom sa čiastočne opierala o tento konkrétny.

Sylvester Stallone už opäť niečo kuje (Rambo: Do pekla a zpět, Sylvester Stallone, USA /Nemecko 2008), Boris Zemko, SME 2. 4. 2008. <http://kultura.sme.sk/predstavenie.asp?id=4049>

Boris Zemko sa snažil uchopiť recenziu na Ramba cez autorský biografický koncept. V úvode naznačuje paralelu medzi starnúcim Sylvestrom Stallone-om a starnúcim Johnom Rambom a kľadia si nasledujúce otázky: „Čo robia rodení zabijaci, keď sa skončí ich obľúbený konflikt? A čo, keď na nich doľahne vyšší stredný vek a artróza? A nemajú podobné problémy náhodou aj starnúci herci?“ V priebehu čítania narážame na ďalšie otázky ako: „Ale ktoré sú dnes vlastne tie „áčkové“ filmy – žeby Hodiny?“ a „Na maestra úplne nemajú – napríklad sa nechajú bez vysvetlenia odzbrojiť. Čo tým Stallone ako herec asi naznačuje?“ Autor si síce kladie tieto otázky, ale nesnaží sa na ne odpovedať. Autor okrajovo na film nahľadia aj z ideologického hľadiska (“trpká pravicová nostalgia”). Celý článok je napísaný veľmi ironickým štýlom, ktorý ma s Mirkou Spáčilovou spoločné narážky na S. Stalloneho a rozčulovanie sa skrz jeden film na celý žáner, v jeho prípade na celkový stav kinematografie, ktorému kraľuje posledná veta: „Kým film odpíšete už len na základe názvu, na záver pár príkladov podstatne väčších hlúpostí, ktoré v týchto dňoch premietajú naše kiná: 10 000 B. C., Denník pestúny, P. S. Milujem Ťa, Sweeney Todd, Jumper, Asterix.“ **Text posobí ako vystrihnutý zo školského časopisu. Zemko sa neváha pozastaviť nad nelogickosťou toho, že si Rambo sám ukuje zbraň a nejde si ju kúpiť do záhradného centra. Nevadí mu ale nelogický scenár, či ploché charaktery, jemu jednoducho vadí, že Rambo si nešiel kúpiť mačetu do Baumaxu. Ocenila som ironické vyznenie recenzie a jazykové prostriedky, ktorými ho docielil (symfónia pre polpalcový guľomet). Ignoruje však logické argumentovanie a fakty (napr. jeho tvrdenie, že Stallone si Barmu vybral podľa kľúča čo najneutrálnejší nepriateľ, je v rozpore so Stallonovým prehlásením, že chcel poukázať na situáciu v Barme a preto dej zasadil tam). Otázne je, ako autor ako Zemko dostane priestor v denníku SME, ktorý je seriózny slovenský denník so serióznym spravodajstvom a kultúrnou**

ribrikou na úrovni, ktoré iné slovenské noviny nedosahujú. Osobne som sa stretla len s jednou jeho ďalšou recenziou a tá rovnako ako táto, vyvolala búrlivú diskusiu medzi návštevníkmi stránky a požiadavky, aby jeho „recenzie“ neuvverejňovali.

Zbytočná krutosť (Tahle země není pro starý, Ethan a Joel Coen, USA 2007), Ľuba Heinzlová, Týždeň.

http://www.tyzden.sk/sk/kultura/zbytocna_krutost.php?searchstring=film

Autorka mám v úvode dáva najavo, že počíta s čitateľom zbehlým v súčasnom filmovom dianí vetou: „Dvojica režisérov nás opäť vovádza do bizarného sveta plného paradoxov a explicitného násilia.“ Následne stručne zhrnie príbeh, pričom s ním ďalej nepracuje, používa ho len ako úvod k širším súvislostiam. Filmovú formu si všíma veľmi dôsledne, spomína kompozíciu záberov, jazdy kamery, svetlo, masky, mizanscenu. Film považuje za originálny, snaží sa ho pochopiť, tak ako je, to ale neznamená, že je k nemu zhovievavá a niekedy sa o ňom vyjadruje veľmi kriticky (samoúčelná hra, absencia hlbšieho príbehu). Na texte som ocenila najmä jeho jasné a zrozumiteľné formulácie. Autorka priamo a vecne pomenúva, bez zbytočného slovného balastu. Recenzia plne zapadá do profilu Týždňa, ktorého hlavným zameraním nie je kultúra alebo film konkrétne, ale politicko-spoločenské dianie súčasného sveta. To ale neznamená povrchnosť v recenziách, práveže sa snažia o analytický a seriózný prístup. Nekladú si za cieľ navadiť čitateľa do kina, skôr poukázať na zaujímavý fenomén, či filmový postup, ktorý môže byť pozorovateľný aj v inej forme umenia, či súčasnom dianí. Predpokladám, že čitatelia, ktorými sú prevažne vysokoškolsky vzdelaní ľudia, ocenia krátke zhrnutie (v tomto prípade vo forme úvodu, niekedy ako bodka na záver), ktoré zhrňuje celú recenziu a poskytuje im informácie, bez toho, aby ju museli čítať celú. Netematizuje ich ale konkrétne, ani ich neoslovuje

Premonition (Předtucha, Mennan Yapo, USA 2007), Michal Lučivjanský, Cinemaview, 2.8. 2007. <http://www.cinemaview.sk/clanok/1186053595/predtucha>

Prvý odstavec patrí veľmi vágnemu pozastaveniu sa nad ľudskou psychikou. Autor sa snažil načrtnúť, prečo sú mysteriózne filmy populárne. Argumentácia v zmysle: „[...]ľudia sú fascinovaní mystickými vecami, ktoré sú niekde medzi nebom a zemou, pretože sa podvedome nechcú zmieriť s tým, že náš svet je prebádaný a logický a chcú spoznať niečo mysteriózne, niečo čo v bežnom živote nemajú šancu spozorovať, alebo zažiť.“ ma nepresvedčila a zároveň utvrdila v presvedčení, že ide o ďalšiu tuctovú recenziu uponáhľaného študenta pre Cinemaview. Niekoľko preklepov (nevstal, nie nestal; vnútorne, nie vnútro) dlhé, nezrozumiteľné vety, neobratné tvrdenia a opakovanie slov (slovo film 3x v jednej vete) tento pocit len znásobili. Lučivjanský píše z odstupu, pričom skúma, do akej miery film naplňuje žáner mysteriózneho thrilleru (žánrová koncepcia, dramaturgický prístup). V priebehu celej recenzie píše o čitateľovi v 3. osobe a predpokladá o ňom, že pozná a videl niekoľko filmov tohto žánru. V poslednej vete sa ale na čitateľa ako potenciálneho diváka obracia v prvej osobe a vyzýva ho: „Keď ale máte chuť v kine skladať nelogické puzzle o časových rovinách a nevadí vám, že pointu asi uhádnete veľmi skoro, hurá do kina!“, čo by sa dalo voľne preložiť: „Tak na toto nie!“ Na recenzii mi najviac vadili ničím nepodložené tvrdenia, používanie klišé (kolotoč nezvyčajných udalostí) a veľmi laický jazyk, ktorý vo mne vyvolával pocit, že ide o prepis autorovho prehovoru a nie o jeho písomný prejav („Linda sa už pomaly začína s touto správou vnútorne vyrovnávať...“, „Linda je z toho úplne mimo.“).

Iron Man zvíťazil aj nad nudou (Iron Man, Jon Favreau, USA 2008), Daniel Bernát, Pravda, 2.5.2008. http://koktail.pravda.sk/recenzia-iron-man-zvitazil-aj-nad-nudou-d9b-/sk_kfilm.asp?c=A080502_095133_sk_kfilm_p20

V priebehu celej recenzie sa autor pridáva žánrovej koncepcie – kladie Iron Mana do kontextu komiksových adaptácií a porovnáva ho s nimi. Jeho prístup je dramaturgický – má od spracovania komiksu isté očakávania, ktoré sa vo viacerých ohľadoch nenaplnili. Na jednej strane v pozitívnom zmysle (oceňuje humor a nenadužívanie efektov), na druhej v negatívnom (nevydarený záverečný súboj). Nekonkretizuje však, čím ho „záverečný súboj“ sklamal. Diváka nijak netematizuje, neoslovuje ho. V závere pripúšťa možnosť, že niektorí diváci ná Iron Manovi nájdu chyby, on ho ale bráni a od takýchto sa dištancuje: „Kto chce, môže z neho vyťahovať hlúposti a mávať rukou nad jeho povrchnosťou. Iron Man má však šarm, ktorý v konkurencii komiksových filmov obstojí.“ Čo sa týka deja, neprezrádza viac ako je nutné, na môj vkus nám ale ponúka vlastné závery, ktoré môžu, ale nemusia byť pravda („Záletník, ľahotník, trochu bláznivý vynálezca a trochu človek, ktorý poriadne nevie, čo sa v skutočnosti okolo neho deje.“) Ide o bežnú recenziu pre slovenský denník Pravda, ktorá vo svojej kultúrnej rubrike ponúka „z každého rožka troška“, čiže všetko a nič. Taký je aj tento text – po jazykovej stránke a v prístupe veľmi solidný, neprináša však žiadne prevratné pozorovania, či poznatky, ktoré by ma donútili prečítať si akúkoľvek inú recenziu v budúcnosti v Pravde.

I'm not there. (I'm not there, Todd Haynes, USA 2007), Peter Travers, Rolling Stones, 15.11. 2007.

http://www.rollingstone.com/reviews/movie/16155328/review/17335194/im_not_there

Autor sa vo svojej recenzii na film pozerá pomocou niekoľkých konceptov – zaujíma ho ale predovšetkým ten autorský. Režiséra predstavuje ako formalistu so záľubou v experimentovaní a hľadá paralelu medzi jeho najnovším filmom a predošlou tvorbou. Ďalej sa pomerne podrobne venuje hlavným hercom pomocou ktorých nám naznačuje dej, konkrétnych informácií nám ale poskytuje minimum. Vykazuje istú znalosť z oblasti filmu a hudby (Jean-Luc Godard, Beatles interlude), čo plne zapadá do konceptu časopisu Rolling Stones ako hudobného magazínu, ktorý sa okrajovo venuje aj filmu a populárnej kultúre. Autor používa zaujímavý jazyk, („It's a feast for the eyes, the ears and the Dylanologist scratching around our minds and hearts.“; „) hrá sa so slovíčkami („Cover versions of Dylan songs occupy the movie like angels and demons doing battle at an exorcism.“) a neváha použiť ani tie silné („kind of miracle“, „Blanchett extends possibilities of acting“, „She burns through Haynes' head-trip odyssey like an illuminating torch“). Recenzia bola pre mňa príjemným osviežením najmä vďaka jasnému formulovaniu názoru na film a príjemnému jazyku, ktorý učinil text veľmi čítavý, ale stále prínosným.

Kýč v Elle-dur. (Skafandr a motýl, Julian Schnabel, USA, Francúzsko 2007). Dominika Prejdová, A2 č.9 2008. <http://www.tydenika2.cz/archiv/2008/9/kyc-v-elle-dur>

Autorka v úvode tvrdí, že Schnabel „byl vždycky přitahován osudy umělců v těžké životní situaci a motivem tvorby, která v takových okamžicích dává životu umocněný nebo možná i jediný smysl“ a snaží sa toto svoje tvrdenie podporiť výčtom filmov, ktoré ho podporujú. K autorskému konceptu sa vracia v priebehu recenzie ešte niekoľkokrát, kedy režiséra obviňuje z neschopnosti vyjadriť situáciu, v ktorej sa hlavný hrdina ocitol, z konformity a idealizmu. Autorka si okrem iného všimá aj „reklamnú estetiku“ a kýčovitosť celej snímky. Prejdová ignoruje čitateľa, nijak sa mu neprihovára a ani nenaznačuje kto by ním mohol byť. Každopádne nám veľmi podrobným spôsobom prezradila celý dej filmu, záver nevynímajúc. Na jednej strane oceňujem autorkynu zjavnú „odbornú spôsobilosť“ – vyjadruje sa exaktne,

používa termíny, ktoré by bežný čitateľ pravdepodobne sám nepoužil, ale stále zostáva zrozumiteľná. Nie je mi však jasné, či autorka pochopila, že režisér sfilmoval reálny ľudský osud – a tak výtky v zmysle, že autor natočil kýč, pretože jeho hrdina v závere umiera, asi nie sú na mieste. Autorka nás síce v úvode oboznamuje s akým námetom režisér pracoval a ponúka nám podrobnosti zo života reálneho hrdinu. V priebehu recenzie ale na to akoby zabúda, čo považujem za najväčšie mínus článku. Taktiež je na škodu veci, že nerozvinula, čo myslí onou konformitou časopisu Elle.

Michael Clayton. (Michael Clayton, Tony Gilroy, USA 2007). Luba Heinzlová, Týždeň.
<http://www.tvzden.sk/sk/kultura/film - michael clayton.php?searchstring=film>

Luba Heinzlová úvádza svoju recenziu krátkym zhrnutím deja. Prezrádza základnú kosť a poodhaľuje nám spôsob rozprávania, keď vraví: „Pomocou zaradenia záverečných sekvencií na začiatok filmu hrajú tvorcovia s divákmi rafinovanú hru a udržiavajú ich v napätí.“ O divákovi hovorí v tretej osobe a nepriamo ho popisuje. Autorka sa s čitateľom-divákom stotožňuje – predpokladá, že film bude naňho pôsobiť rovnako ako na ňu. Žánrový koncept tu rozvíja hľadaním spojitosti s režisérovmi predchádzajúcimi filmami: „Film Michael Clayton využíva obľúbený motív boja jednotlivca proti špinavým praktikám obrej korporácie (Erin Brokovich, Insider), spracúva ho odlišným, zaujímavejším spôsobom.“ Oceňujem, že „odlišný, zaujímavejší spôsob“ konkretizovala a ocenila naratológiu, hercov aj hudbu. Film sa snaží pochopiť sám o sebe, tak ako je, neponúka svoje vízie a náhradné riešenia. Aj keď film chváli a vyzdvihuje fakt, že snímka sa neschýlila k lacnému moralizovaniu, stále je to veľmi racionálna recenzia s logickým argumentovaním. Okrem iného som ocenila aj jazykovú čistotu textu. Recenzia zapadá do Týždňa – týždenníka pre vysokoškolsky vzdelaných ľudí, ktorí sa nemusia primárne zaujímať o film, ale stále o ňom majú značné vedomosti a chcú si ich rozširovať serióznymi kritikami.

Persepolis. (Persepolis, Vincent Paronnaud, Francúzsko, USA 2007), Michal Korec,
www.kinema.sk, 25.4.2008. <http://www.kinema.sk/clanok.asp?id=29079>

Autor pristupuje k filmu pomocou žánrového konceptu. V úvode hovorí o animovanom filme ako ho v súčasnosti poznáme. V priebehu recenzie sa niekoľkokrát k tejto predstave ešte vracia (napr. „Napriek vážnemu scenáru figuruje priestor aj pre humor, i keď v podstatne menšej miere, ako v animádoch chrliacich gagy milých postavičiek.“). Film nám predstavuje prevažne pomocou deja a spôsobu rozprávania, ku ktorému smeruje najviac jeho výtok. Niektoré však podľa mňa postrádajú logiku, resp. aspoň dovysvetlenie. Napr. veta „Zrejme kvôli adaptácii je dosť hutný (miestami až príliš), no zároveň aj rozkúskovaný na slabšie časti previazané spoločným tmelom.“ by sa podľa mňa dala formulovať oveľa elegantnejšie a jednoznačnejšie. Na čitateľa sa obracia ako na potenciálneho diváka, keď sa ho pýta: „Ak sa rozhodnete pre návštevu kina, čaká vás pomerne veľmi kvalitný zážitok. Dokážte, že animáky nie sú iba pre deti a môžu rozprávať veľké príbehy. Toto je jeden z nich – a jeho netradičnosť nejednému učaruje. Budete to aj vy?“ Na recenziách Michala Korca som si všimla, že vždy v úvode pomerne jasne formuluje svoj názor na film – ten potom ďalej rozvíja v zvyšku recenzie. Tento prístup sa mi veľmi páči – vyvoláva to vo mne dojem, že autor pred napísaním článku o filme naozaj uvažoval, vie, čo chce vyzdvihnúť a čo nie a nenecháva sa unášať myšlienkami až v priebehu písania. Po jazykovej stránke je recenzia v poriadku, osobne mi prekáža výraz „animák“. Ide ale skôr o osobnú nevraživosť k tomuto slovu ;), je mi jasné, že na portáli akým je kinema.sk sa takéto slova bežne vyskytujú a sú akceptované.

19. *Juno* (Juno, Jason Reitman, USA, Kanada 2007). Chris Cabin, FilmCritic.com.
<http://www.filmcritic.com/misc/emporium.nsf/reviews/Juno>

Autor sa v úvode pozastavuje nad filmami so silnými, mladými ženskými hrdinkami, ktoré proti niečomu rebelujú. Porovnáva ich s hrdinkou z *Juna* a prichádza k zisteniu, že táto je niečím výnimočná a snaží sa to vo svojej recenzii dokázať. Zvyšok textu je štrukturovaný pomocou deja – autor nám ho celý prezrádza a pri každej ďalšej významnej udalosti z neho, si robí malé odbočky – či už k predstaviteľom vedľajších postáv alebo k režisérovi a jeho predchádzajúcemu filmu. Cabin jasne formuluje svoj názor na film – je zreteľné, že sa mu páčil a snaží sa nás presvedčiť o tom, že sa ho oplatí vidieť. Nazdávam sa ale, že recenzia viac povie divákovi, ktorý film už videl, resp. sa k nej vrátil po **vzhliadnutí**. **Autor totižto používa jazyk typický pre tento film, dokonca ho parafrázuje a cituje a to bez toho, že by na to upozornil.** Čitateľ teda získa jasné odporúčanie na tento film a recenzia bude preňo nepochybne zaujímavá aj po jeho videní, keď text získa nový rozmer. Recenzia nám neprezradila veľa o iných zložkách filmu, takmer výlučne sa zameriava na dej a herectvo. Na druhej strane je veľmi čtivá a vtipná – autor v nej dokázal elegantne spojiť svoj názor na film, objasniť dej a ozvláštniť ho jazykom a citátmi z filmu („Her parents, played lovingly by J.K. Simmons and Allison Janney, are concerned but surprisingly level-headed, even if they wished she had just gotten a DUI instead of getting knocked up.“; „Sometimes they [films] are simply about finding the right cheese for your macaroni.“)

20. *Agenti dementi*. (Agenti dementi, Javier Fesser, Španielsko 2003). Kateřina Grosmanová,
Tiscalli.
http://kino.tiscali.cz/film/f_review.asp?art_id=3718&film_id=6866

Autorka nám najprv v krátkosti približuje dej, pričom už tu sa nezdržuje ironických poznámok („Španielska bláznivá komedie *Agenti dementi* pojednáva o dvoch agentoch (ano, oba jsou trochu dementní) jménem Mortadelo a Filemón.“). Dejová os, zápleтка a motivácia postáv sú pre ňu ústredným problémom, iné aspekty filmu nerieši. Svoj názor na ne vyjadruje jasne a priamo („absurdná zlátnina“, „bizarní záležitost“, „hodně úchýlné“). **Je zaujímavé, že diváka vníma z viacerých uhlov. Hovorí o ňom v 2. osobe množného čísla („Zápleťka vám asi bude pripadat divná a přitažená za vlasy.“), 3. osobe množného čísla („Ostatní budou nevěřičně opakovat: „Co to proboha má být?“), zároveň o sebe samej („Já osobně doufám, že nic podobného už nikdy nevidím.“) a k tomu všetkému rozlišuje španielskeho a českého diváka.** Čo do posledného spomínaného, ponúka nám obsiahly kontext diela v Španielsku, vysvetľuje úspech v krajine pôvodu tohto filmu a pravdepodobný neúspech v Čechách. Považujem celkom za prínosné, že podčiarkuje, že *Agenti Dementi* sú v Španielsku v úplne inej pozícii ako u nás. Čo do rozsahu išlo o skromnejšiu recenziu, počet informácií a spôsob ich prezentácie mi prišiel ako pomerne bohatý. Páčilo sa mi, že aj keď kľučkovala medzi rôznymi spôsobmi oslovenia čitateľa, text bol zrozumiteľný a našlo sa v ňom miesto aj na vyjadrenie vlastného zážitku autorky.

Michaela Hradecká

***Která země je pro Rambo?* (Rambo to Hell and Back, USA, 2008), (No Country for old Men, USA, 2007), Tomáš Baldýnský, Reflex 09/2008**
<http://www.reflex.cz/Clanek31235.html>

Autor si klade za úkol srovnání dvou typově podobných snímků, které se však v zásadě odlišují. Kritika se ve svém počátku zabývá autorem filmu Rambo do pekla a zpět, Sylvesterem Stallonem, jakožto stále produktivním filmařem. Využívá prvky autorské i žánrové linie, přičemž udává srovnání mezi jednotlivým díly „Ramba“ a dalšími podobně akčními hrdiny. Formální kritikou přichází k rozpoznání snímku, jakožto surové podívané bez hlubšího vyjádření.

Oproti tomu film Tahle země není pro starý je popisován jako autorsky odlišně pojaté dílo, v němž není třeba „potoků krve“, aby divák v sedadle trnul hrůzou. Autor kritiky nám přímo sděluje svůj názor na přerod tohoto žánru, a Stalloneův přístup pokládá za pasé. Ve srovnání s „Rambem“ popisuje vyjadřovací prostředky filmu bratří Coenových jako skryté a přitom výrazově přesvědčivé. Divák je konfrontován s novým způsobem

Kritika oslovuje čtenáře jako kulturní obec, předpokládá již částečnou znalost popisovaných tvůrců a jejich děl. Klade si za úkol žánrové srovnání a popsání kvality především druhého snímku.

Styl práce je příznačný vzhledem k ostatním kritickým článkům týdeníku Reflex.

Kdo má strach z rajske omáčky (The Spiderwick Chronicles, USA, 2007), Darina Křivánková, Lidové noviny 22. 3. 2008

http://www.lidovky.cz/kdo-ma-strach-z-rajske-omacky-di0-/ln_noviny.asp?c=A080322_000073_ln_noviny_sko&klic=224562&mes=080322_0

Jak již sám úvodník naznačuje, tato recenze je určená dospělým – tedy rodičům, které zve spolu s jejich dětmi do kina.

Snímek je žánrově zasazen do okruhu fantasy filmů *Zlatý kompas* nebo *Letopisy Narnie*. S tím rozdílem, že je příběh zasazen do současného New Yorku. Vzápětí autorka přibližuje narativní strukturu snímku, na niž se váže tajemno. Hlavními činiteli příběhu jsou skřítkové, kolem nichž se vše točí. „Pak jsou tu ale skřeti velice zlí, sloužící obru Mulgrathovi, na ty platí sůl a rajčatová šťáva, jak zjistí Jared v knize...“

Oceňuje smysluplnost příběhu a seznamuje čtenáře s autorskou provázaností, jež se v celku ukázala být zdařilou. (Přechod režiséra snímku Marka Waterse od romantického žánru k fantasy příběhu).

K napsání textu přistupovala kritička formou popisnou a z hlediska autorského předává čtenáři kladné doporučení. Recenze je v souladu s formálním a informativně zaměřeným deníkem Lidové noviny. Článek je poutavým zestručněním narace filmu, kterážto přiláká k textu i nejedno dítě školního věku. Na samý závěr přidává doporučení pro jaký věk dítěte je tento příběh vhodný.

Venkovský učitel znovu otřese duši diváka (Venkovský učitel, ČR, Francie, Německo, 2008), Mirka Spáčilová, MF Dnes, 6. února 2008

http://show.idnes.cz/venkovsky-ucitel-znovu-otrese-dusi-divaka-f22-/filmvideo.asp?c=A080206_909254_filmvideo_kot

Recenze v sobě spojuje několik hledisek, z kterých je třeba na film nahlížet. Kritička volí autorský přístup čtení filmu, neboť *Venkovský učitel* nese specifika děl předešlých režiséra Bohdana Slámy.

Z textu je patrný emoční náboj, když se ke slovu dostává sám režisér: „... uvědomil jsem si, že téma hledání lásky je věčné.“ Dále se kritička zaměřuje na okolnosti vzniku snímku jako jsou

lokace natáčení, herecké obsazení... V tomto případě i překážky, které byly nutno překonat při práci s neherci.

Mluví o filmu jako o možném favoritu na České lvy.

Autorka plynule prokládá text autorskými vyjádřeními, od režiséra přes jednotlivé herce až po producenta konče, a tím čtení oživuje. Článek se stává populární pro širokou veřejnost, které je bezpochyby určen.

Způsob členění textu a otevřené výpovědi tvůrců jsou marketingovou strategií samy o sobě. Současně forma této výpovědi získává dokumentační záběr.

Mirka Spáčilová se šikovně zvolenou strategií, jakou je záznam citací, vyhnula vlastnímu kritickému čtení filmu.

Dokonalý trik (The Prestige, USA, 2006), Petr Hamšík, Cinepur No. 49, leden 2007

Kritika začíná autorským pojetím filmu, v němž se zaměřuje na filmografii režiséra Christophera Nolana. Strukturu textu prolíná rovněž žánrový pohled, vzájemně korespondující s formálním čtením díla. Kombinací těchto několika modů nabízí užitečné zhodnocení, které čtenáře

a potenciálního diváka uvede do „děje“ i případně navnadí na shlédnutí snímku.

Jedním z hlavních témat textu je autorské srovnání posledního filmu Ch. Nolana s těmi předchozími. Na základě tohoto průzkumu dochází ke zjištění, že díla spojuje „tématika pomsty a její vliv na lidskou identitu“ stejně jako naratologická specifika. Na naraci snímku, kterou poměrně do detailů čtenáři vyjeví, se zaměřuje ve zbývajících, avšak co do obsáhlosti nejširší části svého textu.

Tento účel plní popisná charakteristika hrdinů. Pro vysvětlení formy příběhu si bere na pomoc podrobnou analýzu stylistických metod filmu. Koncepce stylistických, naratologických pohledů

se společně propojí do autorského čtení filmu, jež bylo kritikovo hlavním cílem. Při osvětlování formální struktury užívá recenzent pojmů filmové teorie, s nimiž nemusí být širší divácká obec srozuměna, z čehož vyplývá upotřebitelnost textu pro čtenáře Cinepuru.

Z bobulí jakostní víno nebude (Bobule, ČR, 2008), Darina Křivánková, Lidové noviny 28. března 2008

http://www.lidovky.cz/z-bobuli-jakostni-vino-nebude-d2g-/ln_noviny.asp?c=A080328_000119_ln_noviny_sko&klic=224643&mes=080328_0

Recenze zaujímá kritický postoj v autorském čtení filmu již v úvodních větách. Autorka pojímá svůj článek jako kritickou reakci na současný stav české kinematografie, kde neutěšené poměry dají vzniknout devadesátiminutové reklamě jako svému produktu. Text ač silně metakritický, obviňuje nepřímou osobu režiséra Bařiny. Zaobírá se jeho osobnostním vývojem, přičemž naznačuje jeho kvality v oblasti filmu, které však v jeho prvotině chybí. Nenaplnění talentu nazývá deziluzí ze snímku. V nadcházejících odstavcích přibližuje narativní strukturu s hereckým obsazením. Podrobně analyzuje stylistickou kompozici filmu, již následně hodnotí jako útržkovitě pojatou, nehomogenní strukturu. Rozebírá určité sekvence snímku, aby poukázala na jeho žánrové omyly. Text, který je až dokonce metakritický, předjímá skutečnost, že není určen jen „průměrnému divákovi“, ale je možné ho doporučit i filmovému teoretikovi. Svou koncepcí detailně analyzovaného díla, uskutečněné především formálního a autorského náhledu, vzniká informativně-edukativní článek používaný Lidovými novinami.

Gone, baby, gone (Gone, Baby, gone, USA, 2007), Antonín Tesař, Houser 3. 4. - 9. 4. 2008
Bez internetového odkazu

Recenze je tématicky vedena jako kombinace autorského a žánrového přístupu ke čtení filmového díla. Z hlediska žánrového zmiňuje atraktivitu díla coby literární adaptace spisovatele Dennise Lehana, podle nějž vznikl i snímek *Tajemná řeka*. Čtenáři nabízí vzájemné srovnání těchto dvou z filmovaných knih, aby na nich doložil úspěšnost filmového provedení. V tomto textu nacházím vzájemný vztah mezi organickým (popisná poloha) tak dramaturgickým přístupem (porovnání předlohy a filmového produktu).

Antonín Tesař užívá se vyjadřuje pomocí odborných termínů spadajících do filmové teorie, z tohoto důvodu je možné doporučit článek nejen běžnému návštěvníkovi kina, ale i čtenáři s hlubším zájmem o film jako umění. Uvedený způsob stylistického pojetí je tedy spíše neobvyklý pro magazín typu Houser. „Oproti *Tajemné řece* je celý vyprávěn z pohledu jediné postavy, a proto je jeho perspektiva sevřenější a subjektivnější, než styl Eastwoodova díla s častými jízdami odpoutávajícími se od postav směrem k větším a složitějším celkům.“

Schovávaná s Čiňany (Ztracená dovolená), Barbora Chvojková, Film a doba 4/2007
Internetový odkaz nenalezen

Autorka recenze se rozepisuje na téma žánrového čtení filmu *Ztracená dovolená*. V těsném pořadí, následuje vidění dokumentu jako originální dílo pomocí autorského konceptu. Obojí je ukázkou a srovnáním dvou určitých dokumentů: *Český sen* a *Ztracená dovolená*, s přihlédnutím na jejich specifčnost vymykající se žánrovému stereotypu. Podrobně čtenáře seznamuje s naratologií, v níž je ukryto to, co má budoucího diváka upoutat. Kromě detailnosti, již se kritická práce vyznačuje, přechází Barbora Chvojková k oživení textu kladením otázek, napomáhajícím pochopení konstrukce příběhu: „Ačkoliv v průběhu filmu neustále zaznívají řečnické otázky jako „kdo jsou tito muži?“ a „proč se fotografovali v pampeliškách? „Či co bylo účelem jejich cesty?“....

Kritička hodnotí snímek v porovnání s ostatními dokumenty současné produkce, které se stávají předběžnými vzory v předmětu žánru. Výsledkem bádání jsou fakta, která hovoří pro i proti snímku. Pro, je míra invence – efektivita a virtuálnost dokumentu, proti mluví skutečnost, že snímek neobsahuje poselství. Text je určen čtenářům zajímajícím se o hloubku filmového díla (tedy čtenářům *Film a doba*) a její ideu v čase. Naopak pro zevrubný rozbor děje, se nehodí jako četba pro někoho, kdo se do kina teprve chystá a chce se nechat překvapit a zaujmout vlastní stanovisko.

Vítězslav Chovanec

Legrace z moravských vinic (Bobule, Česká republika, 2007)
Jan Jaroš, www.tiscali.cz
http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13846

V prvním odstavci autor píše, jak trudná kvalita provází filmy, které přišli do kin na přelomu roku. Teprve při uvedených příkladech je patrné, že měl na mysli české filmy, na což zapomněl upozornit. Píše o nenaplněných ambicích a nevalné kvalitě. Mezi tyto snímky zařadil *Poslední plavky*, *Crash Road*, *O život*, *Svatbu na bitevním poli* a *Nebezpečnou plavbu*.

Poslední jmenovaný film ale nese název Na vlastní nebezpečí. Záměnu názvu jakéhokoliv díla považuji v recenzi za hrubou chybu. Hlavní problém slabé série českých filmů označil následovně: „Výsledek svědčí o všestranné a všeobecné ztrátě soudnosti i zábran, o absenci kohokoli, kdo by mohl včas na základě scénáře upozornit, že vzniká neforemná děsivost.“ Neuvádí ale, jak k tomuto poznání dospěl, ani důvod, proč by tomu nemohlo být jinak. V následující části se text dostává k Bobulím, které zařazuje do výše zmíněné skupiny filmů. Prostředí jižní Moravy, ve kterém se příběh rozvíjí, označuje za bezpříznakové. Na to ale pokračuje: „Bobule vypráví, jak práce na vinici polidští dosavadního podvodníčka, který spolu se svým kamarádem hledá úkryt před stále dotěrnější policií u dědy-vinaře.“ Jestliže smysl filmu je v tom, že práce na vinici polidšťuje, pak je ztěží prostředí vinařského kraje bezpříznakové. Dalšími uvedenými zápory snímku jsou jednorázové komediální scény, nevyklenutý vyprávěný příběh a záchvaty trapnosti. Tato svá tvrzení autor neopírá o žádný konkrétní příklad. K postavám, které v Bobulích vystupují, se staví nevěřičně: „ale hlavně u **rádoby** svérázných moravských staříků (Lubomír Lipský, Václav Postránecký), kteří dění kolem sebe komentují **jakoby** ze zmoudřelého nadhledu.“ Ve druhé polovině recenze se čtenář konečně dozví, jak film začíná. Právě tohle stručné převyprávění děje, je nejsilnějším prvkem celé recenze. Objevují se první vtipné vsuvky: „Pak se ještě ztrapní na vernisáži, načež překvapivě uspěje v parlamentu (režiséra jistě inspirovaly skutečné události).“ Na konci je opět negativní kritika, tentokrát už podložena fakty. Recenze je dosti nevyrovnaná jak po hodnotící stránce, tak po té kvalitativní. Film se snaží hodnotit v kontextu s celou českou kinematografií, alespoň co se týče posledních 4 měsíců a používá přirovnání k těmto snímkům, např.: „Podobně jako Svatba na bitevním poli se odehrává na rázovitě jižní Moravě...“

Darjeeling s ručením omezeným (The Darjeeling limited, USA, 2007)

Alena Oswaldová

http://filmweb.o2active.cz/show_article.aspx?id=105231

Tato recenze je silně autorská, stylistická, místy dogmatická, užívá opakující se výroky a poměrně strohé vyprávění. První věty patří Andersonovu stylu, který je popsán jako „hlavně svérázný. Kombinuje suchý humor, gagy a absurditu.“ V textu je pak ještě dále patrné, že je Anderson diváky přijímán rozporuplně „Anderson si pomalu ale jistě buduje diváckou obec, které jeho styl zkrátka vyhovuje.“ V následující větě ale Oswaldová přispěchá s tvrzením, že andersonův styl není jejím šálkem čaje. To je pro čtenáře patrně nejdůležitější informace, neboť ji pro zdůraznění autorka ještě několikrát zopakuje „Jak už jsem zmínila, *Darjeeling s ručením omezeným* není můj šálek čaje, ale...“, „*Darjeeling* mi tedy k srdci nepřiřostl, ale...“. Své hodnocení se však snaží čtenářům nepodsouvat a každou takovou větu zakončuje v neutrálním tónu. Film tedy chápe jako ryze autorský produkt. Při hodnocení jednotlivých aspektů filmu se neobrací na dílo samotné, ale popisuje je znovu skrze Andersonovu osobu „Andersonova odvaha, kamera zručně kopírující pozvolný život východního světa, i hudba, která je štiplavá ale taky chytlavá jako sladkopálivé kari.“. Svá tvrzení nepodrobuje skeptickým otázkám, místo toho dogmaticky tvrdí, že to tak prostě je: „Nejde o žádnou velkou alternativu, ale i tak je *Darjeeling* jiný, a to je vždycky správně.“ „Andersonův styl ve mně evokuje vzpomínky na zvláště nudného Velkého blondýna s černou botou, a nejde to jinak.“ „Andersonovy předchozí filmy: *Jak jsem balil učitelku*, *Taková zvláštní rodinka* a *Život pod vodou*, dosahují v průměrném diváckém hodnocení sice „jen“ něco přes 70 %, ale tendence je stoupající, a o to jde.“ K popisu diegeze autorka používá většinou krátké jednoduché věty. Když se ale rozhodne pro souvětí, ztrácí její vyprávění kvalitu, „Na třech bratřech by nebylo nic divného, kdyby se každý z nich nechoval jako blázen...“, „Nejstarší ze sourozenců a hlavně maximálně proaktivní Francis (Owen Wilson) celou cestu zorganizuje,

včetně itineráře, a spousty připomínek. “ Poslední odstavec je věnovaný tomu, že se recenzentce nelíbili kufry od Louise Vuittona. Příliš často zde mluví o “svém“ hledisku, navíc na místě, které je pro čtenáře/diváka naprosto zanedbatelné. Celkový text pak vyznívá spíše jako osobní zážitek, než recenze. Poslední výrok pak navodí dojem, že o film tady vlastně ani tolik nejde. „Modří vědí...“.

Když je ve westernu zábavnější padouch než hrdina (3:10 to Yuma, USA, 2007) Kamil Fila, aktualne.cz

<http://aktualne.centrum.cz/kultura/film/clanek.phtml?id=523105>

Tato recenze je silně žánrová a historicky srovnávací. Objevuje typické westernové znaky, porovnává film s jinými snímky, které do tohoto žánru v současné době spadají. Vymezuje mu v této skupině neskromné místo, „*Zatímco westerny posledních let jsou deziluzivními pohledy na americkou minulost, parodiemi, pasti či snahami o feminizaci, snímek režiséra Jamese Mangolda (...) se nesnaží o nic víc, než být poctivým žánrovým kouskem a jde na to přes silný příběh.*“ Autor chválí hudební a zvukovou složku filmu, kde jde jeho slovy o to, „evokovat hudbou zašlé časy slávy westernů, které se dnes už netočí“. Westernový žánr pak na konci nadobro odsuzuje k zániku: „*Takhle je "jen" dobrý sám o sobě a my se na něj můžeme dívat s vědomím, že western nevstal z mrtvých; jen se zas na chvíli stavil na plátnech kin a zase zmizel do zapomnění.*“ S tím že je však western nadobro mrtvý bych nesouhlasil. Ačkoliv už nedosahuje takové slávy jako dřív, westerny stále vznikají, např. Zabití Jesseho Jamese zbabělcem Robertem Fordem. A další se na svět chystají, navíc např. internetový filmový měsíčník 'Fantomfilm.cz' věnoval letošní březnové číslo jenom westernu. Mimo to ale autor poučeně představuje oba hrdiny, kde „v rámci jednoho příběhu vidíme konfrontaci klasického hrdiny z dávnějšího období (řekněme 50. let) a mnohem rozevlátějšího rebela, který byl typický pro westerny 70. let“. Stejně tak i závěr umísťuje do staršího období tohoto žánru, neboť jak píše, „jde o remake stejnojmenného snímku z roku 1957 podle povídky Elмора Leonarda“. Čtenář tedy dostává spoustu informací nejen o samotném příběhu, ale o celkovém kulturním a historickém zařazení filmu. Recenze se snadno čte. Podobně jako ostatní články Kamila Fily je vystavěna v trochu ozvlášťujícím řazení informací, oproti většině recenzí běžně na internetu.

Venkovský učitel – Evropský film z české vesnice (Venkovský učitel, Česká republika, 2008) Helena Bendová, Cinepur 56, březen 2008

Text je do určité míry metakritický, po formální stránce dobře zvládnutý, užívá narativní prvky, nahlíží na film historicky vývojovým pohledem. Vymezuje ho od ostatní současné české produkce, a to zejména „*psychologicky vystavěným a uvěřitelným dramatem, ale také tím, že je vyprávěn originálním a promyšleným filmovým stylem.*“ Jako nejzdařilejší aspekty filmu autorka vypichuje „*jemnost, s níž vykresluje své postavy a jejich emocionální hledání, a to často jen za pomoci jejich mimiky, gest, bez nějakých zbytečných slov.*“ Snímek autorka nazývá „*hereckým filmem*“, což v následujících řádcích ospravedlňuje výstižností výrazů tváří, které říkají víc, než by **svedli slova**. Za nejlepší herecký výkon chválí Zuzanu Bydžovskou ztvárňující Marii, a dokládá to scénami, jako „*třeba scéna odpočinku po práci na stohu, kde je Mariino spontánní láskyplné přitulení k hlavnímu hrdinovi následováno jeho odmítavými rozpaky: Mariino zranění a následná snaha jej zakrýt se zde zobrazuje stejně tak přesným, civilním hereckým Bydžovské jako její lakonickou reakcí: Promiň, já zapomněla, že jsem stará. Jdeš na oběd?*“ Jako protiváhu k formální a dramatické propracovanosti filmu autorka nabízí podprahovou, křesťanstvím zatíženou ideologii filmu. **Odpuštění matky směrem k muži, který ji znásilnil syna, označuje za nepravděpodobné, stejně jako následné**

soužití tří postav, navzdory svým sexuálním pudům. Film ale tyto vztahy explicitně vysvětluje tím, že každý někoho potřebuje a posuzovat film podle pravděpodobnosti událostí může být u různých žánrů více či méně kontraproduktivní. V konečném součtu článek řadí film do popředí české kinematografie a srovnává jej dokonce s filmy Bély Tarra. Každé tvrzení je zde pevně podepřené vlastní teorií. Vyrovnanost a ucelenost, stejně jako pevný postoj Bendové k filmu, dohromady ústí ve kvalitní a přesvědčivý text.

Taková normální rodinka, Česká republika, 2007, Jaroslav Sedláček, Cinema, 04/2008
<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/18908/takova-normalni-rodinka>

Text je v první řadě historicky srovnávací se svojí seriálovou a zároveň románovou předlohou. Snímku dodává váhu, když připomíná jeho ojedinělost seriálové adaptace na poli české kinematografie. Autor vyzdvihuje snahu Patrika Hartla pozměnit film oproti předloze: „*Patrik Hartl, se rozhodl divákům na jedné straně připomenout 'půvabného ducha' seriálu, na straně druhé ale nabídnout 'novou diváckou zkušenost'*“, avšak tuto změnu posléze hodnotí jako nepovedenou. „*Prostinká nedorozumění (...) zmizela jako pára nad hrncem a místo nich nastoupily city, traumata, pochybnosti a starosti, kterým se (marně) snaží dodat lehkost hudba Davida Krause a ke kterým se zoufale nehodí pitvoření některých herců*“. Dle autora tedy mělo dojít k ozvláštění seriálu na jiných rovinách, než to provedl režisér snímku. „*Hartl totiž při řešení tohoto rébusu ustoupil od výrazné komediální nadsázky seriálu a pokusil se hrdiny i jejich příběh víc přiblížit každodennímu životu*“. Pod heslem 'snadno napsat, ztěžší realizovat' se pak vrhá do možného řešení: „*Mělo-li Rodince něco zůstat, pak především nadsázka, hravost a lehkost, takže místo dramatu všedního dne měla vsadit spíš na žánr bláznivé komedie, kde ostatně předchozí látky Fan Vavřincové velmi dobře fungovaly (Eva tropí hlouposti, Hotel Modrá hvězda)*“. Samotnému filmu je v recenzi vymezeno pouze seznámení s postavami a kostrou příběhu. Článek je tedy silně intertextuální, staví film do kontextu se zahraničními přepisy seriálů do filmových podob. Na závěr hodnotí herecké obsazení, čímž získává recenze široký záběr, a vydává závěrečný soud: „*Hvězdné herecké obsazení ani zajímavý námět totiž ještě film dobrým neudělají*“. Autor dává zřetelně najevo nespokojenost s podobou filmu. Ta se ale rozpouští ve velké šíři informací a hodnocení nakonec působí jako téměř nestranné. Autor využil výhod měsíčního periodika a podařilo se mu snímek kulturně a kontextuálně zařadit. Svá tvrzení doložil na konkrétních argumentech a vytvořil tak naprosto ucelený text.

Jana Chybíková

Faunova cesta do noci (Faunův labyrint, Guillermo del Toro, Španělsko 2007), Tomáš Baldýnský, Reflex 33, 2007

V úvodu recenze se dozvídáme hlavně o režisérovi, autor zařazuje dílo do kontextu ostatních, hledá společné znaky (něco jako trade mark režiséra). Takže se tady proplétají autorská, žánrová a později i formální koncepce.

Příběh filmu shrnul celkem výstižně, aniž by prozrazoval víc, než je nutné. V závěru se pokouší o psychologický profil typického diváka tohoto filmu (já bych ovšem Oféliin svět tam uvnitř nenazvala „hezoučkým“).

Z technických aspektů zmiňuje pouze vizuální stránku (které si musí všimnout opravdu každý), nekomentuje herecké výkony ani další stránky.

Co se stylu týče, je recenze subjektivní, používá poněkud zvláštní výrazy jako „mazlík“, „hezoučký“ (možná to byla ironie?), oxymoróny jako „dobromyslná brutalita“, „krutá přízeň“

apod., její ambicí je nejen podat informace, ale i trochu pobavit.

Myslím, že tato recenze je určena nedivákům, kteří chtějí být v obraze a nebo potenciálním divákům, které zaujme natolik, aby se vydali do kina - každopádně ne odborníkům, ale typickým čtenářům Reflexu (intelektuálové, nebo rádobyintelektuálové).

Mně osobně se jeho styl líbí, právě proto, že často vystihuje podstatu a je vtipný, ale ne kousavý. Cítím v tom víc diváka, který se nechá filmem unášet, než povýšeného kritika, který film rozebere na součástky a ukáže nám, jak jsou zrezivělé.

Kdo je tady ředitel? (Kdo je tady ředitel?, Lars von Trier, Dánsko 2007), Kamil Fila, Cinema <http://www.cinemamagazine.cz/recenze/8591/kdo-je-tady-reditel>

Autor zde také zasazuje film do kontextu vybraných režisérových děl - která popisuje stručně, výstižně a spíše z pozice emocionálního účinku na diváka.

Srovnání s recenzí V. Ryndy má dva společné jmenovatele - komedie (styl, který v Trierově podání potřebuje dovysvětlit a rozpitvat) a druhým je slovo „normální“.

Co se filmu samotného týče, dozvíme se hlavní zápletku (bohužel pro potenciální diváky kritik příliš odkrývá karty a okrádá je tak o mnohá překvapení) a popis některých scén, které mají demonstrovat styl. Je tu i několik technických a odborných výrazů, které svědčí spíše o tom, že tato recenze je určena poučenějším čtenářům (autor sice vysvětluje techniku Automavision, ale již sami si musíme zjistit, co to je ibsenovská a strindbergovská škola apod.).

Na druhou stranu to není recenze s věcným tónem, ale s několika emocionálně podbarvenými výrazy (úžasně otravné), povzdechy (mohla by to být...,ale) a hlavně spoustou uvozovek. Nevím, jestli mají sloužit jako zkratka, pomrkávání na čtenáře nebo ironický nadhled. No, každý máme nějakou úchylku (třeba závorky). Každopádně styl recenze je na můj vkus trochu moc familiérní a nejsem si úplně jistá, jestli autor film hodnotí spíše kladně nebo záporně - tak trochu a la Trier

Hezké chvílky Věry Chytilové (Hezké chvílky bez záruky, Věra Chytilová, ČR 2006), Adéla Kroupová, Film a doba, 4, 2006

Tato recenze je více méně metakritická. V úvodu mluví kritička o samotné autorce s lehce mýtotvornými prvky a s důrazem na její spolupracovníky. Kromě autorského aspektu se zabývá i formální stránkou, hlavně strukturou a stylem, ale i kamerou, barvou apod.

Kritička režisérci vytýká hlavně výběr hlavní představitelky (tady je patrný dramaturgický přístup). Divácký zážitek kritička hned v úvodu opouští a zaujímá postoj analytika, který musí rozpitvat veškeré dílčí aspekty a psychologické motivace postav. Někdy se ovšem obrací i na diváky, a to jak přímo (když už se zdá, že se začnete nudit.....), nebo nepřímo (na to vše publikum bohudíky rychle zapomene).

Má-li být kritika práce se zatajováním a odhalováním informací, tak v této recenzi se děje jen to druhé. Autorka nic netají, naopak se snaží vše vytáhnout na světlo boží a podívat se na to lupou. Není to recenze nikterak čtivá, je určena poučeným čtenářům (minimální znalost Chytilové a Švejka - ano, zvláštní kombinace), a rozhodně těm, kdo film viděli. Svým stylem a rozsahem zapadá do koncepce časopisu Film a doba, který je určen filmovým odborníkům.

Nemůžu se ubránit dojmu, že kritička pozvala do své imaginární psychologické ordinace psycholožku Hanu.

Venkovský učitel zjevuje dobro příliš násilně (Venkovský učitel, Bohdan Sláma, ČR 2008), Petr Fischer, Hospodářské noviny, 19. 3. 2008

http://kultura.ihned.cz/c4-10102850-23410560-005000_d-venkovsky-ucitel-zjevuje-dobro

prilis-nasilne

Nadpis nám sice prozrazuje, že recenze to nebude příliš kladná, ale kritik nám to zpočátku zatajuje a připravuje si postupně půdu, aby mohl naplno zaútočit.

Recenze je zaměřena více méně autorsky, kritik zde zmiňuje dva režisérovy předchozí filmy a s tím novým je spojuje **tématicky**, přičemž dodává i něco málo o jejich přijetí u diváků.

Má také aspekty formální - všímá si hudby, kamery a dalších filmových prostředků, především s ohledem na jejich účinky na diváka. **Diváky samotné dělí do několika kategorií (poslušné a vzorné žáky, soucitné pozorovatele a lidi s alergickou reakcí). Sám se zřejmě řadí do třetí kategorie a většinu recenze se snaží obhájit svůj divácký (negativní) zážitek. Snaží se přijít na kloub tomu, co v tom filmu smrdí.**

Zajímavé je, že na rozdíl od většiny recenzí zcela opomíjí herecké výkony a i příběh samotný shrnuje lakonicky jednou větou. Není tedy určen potenciálním divákům. Ti, co film ještě neviděli, nemají moc velkou šanci se tady mnoho dozvědět.

Na to, že je to recenze z denního tisku mi připadá poměrně hodně filozofická (křesťanská symbolika a patos jsou ještě pochopitelné, ale s výrazy jako premisy, panteistická metafyzická kompozice, božská vertikála apod. se kritik dostává někam trošku jinač).

Nicméně se mi tato recenze líbí pro svou odvahu jít proti proudu a pro svůj ironický náboj.

Venkovský učitel (Venkovský učitel, Bohdan Sláma, ČR 2008), Barbora Šťastná, Premiere
http://www.premiere.cz/film/57662/venkovsky_ucitel.html

Tato recenze je tak trochu žánrová. Hned v úvodu si všímá fenoménu vesnice a popisuje různé typy filmových přístupů k tomuto sociálnímu prostředí. Přičemž ten Slámův připadá kritičce jako nejlepší.

Ani tato recenze, podobně jako většina ostatních (ostatně tvůrce nevyjímaje) nezamlčuje sexuální orientaci hlavního hrdiny. Příběh je zde popsán celkem podrobně, s psychologickým ponorem do postav a jejich vztahů, ale naštěstí zamlčuje klíčové scény (mluví jen o rozbušce, čímž láká zvědavé potenciální diváky).

Najdeme zde i autorské a formální aspekty, ale jen povrchně. Autorka zde např. zmiňuje další režisérovy filmy, které nijak nehodnotí, ale snaží se najít společné rysy - trademark režiséra. Jen letmo se dozvíme o hereckých výkonech (Liška - tentokrát naštěstí nedostal příležitost k žádnému lacinému pitvoření, Bydžovská - zatím největší role její filmové kariéry, nejdokonalejší představitelka atd.), bohužel zcela opomíjí ostatní - zvláště neherec Šedivý je zde popsán jen fyzicky.

Některé výrazy mě sice trochu iritují (hloubavý učitel apod.), ale v celku proti stylu této kritičky nemám námitek. Je to srozumitelné a čtivé.

Podívej se na to vočima (Pusinky, Karin Babinská, ČR 2007), Darina Křivánková, Lidové noviny, 5. dubna 2007

<http://64.233.183.104/search?q=cache:JDvZZNtMZWgJ:lidovky.zpravy.cz/podivej-se-na-to-vocima-0b9->

[/ln_noviny.asp%3Fc%3DA070405_000164_ln_noviny_sko+pod%C3%ADvej+se+na+to+vo%C4%8Dima,+Karin+Babinsk%C3%A1&hl=cs&ct=clnk&cd=1&client=opera](http://ln.noviny.asp%3Fc%3DA070405_000164_ln_noviny_sko+pod%C3%ADvej+se+na+to+vo%C4%8Dima,+Karin+Babinsk%C3%A1&hl=cs&ct=clnk&cd=1&client=opera)

Tato kritika vykazuje částečně žánrové rysy (kritička film zařazuje mezi teenagerovské komedie a road movie), ale většinou se věnuje formální stránce.

V úvodu se poměrně ostře vyjadřuje o ostatních teenagerovských komediích (má zřejmě na mysli Snowboardáky a Raffáky), paušalizuje až zarážejícím způsobem.

Dále se věnuje hlavní linii příběhu a typologizuje hlavní představitelky, kladně hodnotí herecké výkony. Mluví se zde také o kameře, hudbě a dramaturgii, ale nikterak do hloubky. O tvůrcích se dozvídáme jen to, že jsou to ženy a že jsou mladé (scenáristka s režisérkou si ještě dobře pamatují, jaké to „tehdy“ bylo).

Styl je srozumitelný širokému čtenářstvu, tedy vhodný pro denní tisk. Objevují se zde i emocionálně zabarvené výrazy (rozjančený) a zvláštní slovní spojení (půvabně zmrzačená krajina), no a taky tady „běhá mráz po zádech“.

Hlavní myšlenkou této recenze je, že je to film sice nedokonalý, ale nabízející autentické zážitky a taky něco nového. Kritička zde tak trochu vystupuje jako „shovívavý dospělý“ k „bouřlivému mládí“.

Once - krátký film o dlouhých písničkách (Once, John Carney, Irsko 2006), Ondřej Štindl, Týden, 21. 10. 2007

http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/recenze/once-kratky-film-o-dlouhych-pisnich_27222.html

Můj první dojem z této kritiky je, že její autor je vtipný a má tak trochu nadhled. Vyjadřuje se většinou lakonicky a již v úvodu varuje čtenáře, že možná padne několik „zlých slovíček“ na adresu filmu, a že si je vědom toho, že stojí jaksí v opozici. Což na mě působí trochu jako stylizace, ale proč ne.

V dalších pasážích pak popisuje silné a slabší stránky v poměrně metakritickém duchu, často s nějakým nečekaným srovnáním (Výtah na popraviště). Žánrově film zařazuje nejen mezi hudební filmy, ale překvapivě i mezi melodramata.

Velmi zvláštní například je, že zde autor sám vystupuje, a to jako „autor tohoto článku“, demonstruje vlastní prožitek (místo mrazení v zádech bolest hlavy), i reakce ostatních v kině (jiné než jeho), dozvíme se i o tom, že má dospívající dcery (možná stylizace - už zase?) atd. Co se stylu týče, je lehký a čtivý, ne příliš odborný (i když je z recenze cítit přehled), občas s barvitými výrazy typu (za hubičku, padnout na zadek, přitlačit na pilu, žinýrovat ronit slzy apod.) - myslím, že harmonizuje se čtenáři časopisu Týden.

Mě osobně pobavil a neurazil (přestože máme z filmu jiný zážitek).

V pasti (Piková trojka, Jane Campionová, USA 2003), Jan Křipač, fantomfilm.cz, č.3, leden 2004

<http://www.fantomfilm.cz/?type=article&id=33>

Tato recenze má autorské rysy. Hodně se zde dozvíme o režisérce, jejích filmech, stylu, oblíbených tématech (porovnává), ale obsahuje i mýtotvorné rysy, hlavně příběh její rezistence vůči Hollywoodu - tedy příběh osobnosti.

Mluví se zde také o žánrech v kontextu tohoto filmu. Kontexty jsou vůbec hlavním motorem této recenze - jako pojítka slouží nejen filmy Campionové, ale i kameraman, New York apod. Kritik zde téměř nepopisuje děj filmu, jde spíše o náznaky (komentuje zde např. ve zkratce herecké výkony a role hlavních představitelů).

Styl se mi líbí, protože je čtivý a srozumitelný, skoupý na odborné výrazy a dlouhá složitá souvětí (byť je za tím vidět značný přehled a hluboké porozumění filmovým postupům). Naopak krátké a úderné věty dodávají této recenzi šmrnc. Řekla bych, že je určena cinefilům. A taky velmi oceňuji interpretační vsřícnost, citlivost a vnímavost vůči tomuto ženskému filmu, na muže až pozoruhodné. Mám z této recenze podobný zážitek jako z filmu. Nevím přesně, o co jde, ale je to vzrušující.

Skafandr a motýl (Skafandr a motýl, Julian Schnabel, Francie/USA 2008), Stanislav Šulc, Filmweb, 13. února 2008
<http://filmweb.o2active.cz/show.article.aspx?id=105270>

Tato recenze je více méně metakritická, vykazuje autorskou koncepci jednak ve vztahu k předloze, ale i ve vztahu k režisérovi (jsou zde jmenovány jeho předchozí snímky a naznačen styl). Je i částečně žánrová - kritik film řadí mezi biografie.

A nejvíce formální. Již v úvodu se kritik rozhodl zaměřit se na čtyři komponenty - samotný příběh Baubyho a jeho osobu, herecký výkon hlavního představitele, kameru a režii. Ostatní s omluvou odbyl jednou větou, což mě dost mrzí, protože ženy tam hrají významnou roli.

Celý text se nese až téměř v duchu zbožnění, hýří superlativy (nejgeniálnější apod.), vlastně to shrnuje již úvodní větou: „Třetí Schnabelova biografie mi vystřelila mozek z palice takovou emocionální silou, jako už dlouho žádný film. Dokonalost, čistota, krása.“

Karamazovi (Karamazovi, Petr Zelenka, ČR 2008), Michal Liška, Filmpub, 24. 4. 2008
<http://filmpub.centrum.cz/kino/156598-recenze-karamazovi.aspx>

Hned úvodní věta je poměrně úderná. „Všichni jsme Karamazovi“ - nastolí jistou hádanku a láká nás nejen ke zhlédnutí filmu, ale i k přečtení této recenze, protože jsme byli osloveni a chceme vědět, co tím autor myslí. Přestože poslední věta je variací na tu první: „Všichni totiž jsme Karamazovi.“, neřekla bych, že autor tuto svoji tezi ve své recenzi nějak objasňuje. Ale možná je to nějaká narážka z filmu, či předlohy, kterou jsem nepochopila.

Recenze je zřejmě určena divákům, kteří film neviděli a láká je hlavně na herecké výkony, které hodnotí v superlativech, nicméně to dále nevysvětluje - jde jen po povrchu (bere dech, mrazení v zádech, zarývání pod kůži apod.). Navíc zmínka o Ordinaci v růžové zahradě je jaksi kontraproduktivní - má dostat do kina fanoušky tohoto seriálu? Nebo je odradit?

Podobně plytce zmiňuje i kameru a hudbu, ba samotný příběh je zde zhuštěn tak, že nám dává jen malý obrázek o tom, co se ve filmu odehrává.

Styl se snaží být čtivý a vtipný (Trojan by zřejmě dokázal být strhující i v reklamě na Prostenal), ale mě mírně irituje svojí povrchností (minimum informací) na jedné straně a nadřazeným tónem (televizní zhůvěřilosti), používáním klišé apod. na straně druhé. V závěru ještě neopomine nominovat film na Českého lva a na uznání po celém světě - tím tomu nasadil korunu.

Karamazovi (Karamazovi, Petr Zelenka, ČR 2008), Jan Jaroš, tiscali.cz
http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13851

Tato recenze jde překvapivě do hloubky a má metakritické rysy. Dozvídáme se poměrně podrobně, co se dělo s předlohou, než se dostala do tohoto filmu. I tento kritik se soustředí hlavně na herecké výkony, nicméně se nespokojuje jen s jejich plytkým ohodnocením (jako u Filmpub), ale zhmotňuje je tak, že i čtenář, který film zatím neviděl, má možnost udělat si jakýsi obrázek. Stejně výstižně popisuje i další aspekty filmu jako jsou kamera a hudba. I o samotném příběhu se toho v této recenzi dozvíme (na rozdíl od mnoha dalších) celkem dost, ale ne příliš.

Tato recenze se také poměrně šikovně vyhýbá hodnotícím soudům a místo toho se snaží film přiblížit divákům a umožňuje jim nakouknout pod pokličku.

Líbí se mi, protože je za ní vidět velký přehled, není to sice recenze bůhvíjak vtipná a fanouškovská (žádné emocionální výrazy), ale chce se říct, stejně jako u Zelenky: poctivá práce.

Gerda Janulíková

Východní přísliby (Easterns promises, David Cronenberg, VB/Kanada 2007), Alena Prokopová Cinema,

Autorka předkládá komplexní hodnocení filmu. Jedná se o kritiku autorskou (srovnání např. s *Dějiny násilí*), žánrovou (melodrama, kriminální thriller), organický přístup. V úvodu recenze jsou nastíněny základní linie děje filmu. Co se týče hereckých výkonů, jsou zde zachyceny výkony převážně Viggo Mortensena a Naomi Wattové, a na rozdíl od Štindla autorka vůbec nezmiňuje mezinárodní složení hlavních představitelů a jejich úspěšnost při ztvárnění ruských představitelů (zejména jejich přízvuk a průpovídky v ruštině). Jinak je zde zachyceno hodnocení, do jaké míry se hercům podařilo ztvárnit jejich postavy („díky Mortensenovu famóznímu výkonu se Nikolaj postupně obnažuje“) a srovnání s některými předchozími rolemi herců („Mortensen účtující s minulostí Aragorna“). Na rozdíl od Štindla se Prokopová přináší ženský pohled tím, že se zajímá o význam hlavní ženské postavy („bizarnost mužského světa se nerozkrývá jen přes Annu“), Štindl nechává hlavní hrdinku stranou. Je zajímavé, že v podání Štindla je hlavní představitel Nikolaj viděn jako silný jedinec, zatímco u Prokopové je Nikolaj „uvězněn v mocenských rituálech.“ Na rozdíl od Štindla se autorka při „čtení“ příběhu zaměřuje na rozdíly mezi mužským a ženským světem, dle Prokopové „režiséra nezajímají mechanismy fungování mafie“ (na rozdíl od Štindla a jeho zákonům krve). Pokud čtenář nechce být přízemním divákem a „vnímat film jako nezávazný výlet stárnoucího tvůrce do světa banálního krimi, musí hledat klíč (k filmu) v civilní vztahové rovině.“

Vztah mezi divákem a kritikem existuje a chvílemi je identický („Nikolaj se mění v člověka, jenž nás zajímá, jehož se domníváme chápat.“) či v postavení předání dojmů. Čtenář je oslovován přímo („pátřejte pop něm“), ale i nepřímo („divák, který nemá chuť naslouchat“). Čtenář je v roli poučeného diváka, který má přehled (odkazy na filmy *Star Wars*, *Kmotr*, *Skrytá identita*, *Gangy v New Yorku* nebo poznámky typu „prostředí, do kterého se vypravil zúčtovat s minulostí Tom Stall“), pro kterého je důležité dozvědět se o ději filmu, režiséru, co za filmem hledat a dalších souvislostech, což zapadá do koncepce časopisu.

Jiný Rocky: Reportér v ringu (Resurrecting the Champ, Rod Lurie, USA 2008), Mirka Spáčilová, Mladá fronta dnes

http://show.idnes.cz/reporter-v-ringu-trochu-jiny-rocky-duq-filmvideo.asp?c=A080317_174022_filmvideo_kot

Jedná se o kritiku žánrovou s organickým přístupem. Již v nadpisu článku je obsaženo srovnání s jiným žánrovým filmem, podle autorky přezdívací „diváci filmu jiný Rocky či antirocky.“ Toto zmínění diváků, tedy jejich nepřímé oslovení, působí jako kdyby byla kritika směřována k někomu dalšímu. Diváci film již viděli a čtenářům je řečeno, co si o filmu diváci myslí. Hlas lidu si myslí, že jde o antirockyho. Celá kritika je podána v tomto duchu „jiný Rocky.“ Toto tvrzení je podpořeno argumenty: „Reportér v ringu výrazně proměňuje vlnu obvyklých boxerských příběhů v čele s Rockym, boxerské mače předkládá divákům jinak než bývá zvykem, očima sportovních novinářů, prostřednictvím fotografů, interview a moderátorských vstupů.., reportér objevuje starého bezdomovce tvrdícího, že slavným šampiónem byl.“

O samotném ději filmu není řečeno mnoho. Autorka zmiňuje skutečné události na jejichž základě byl film natočen, režisérovu profesní kariéru (ale z doby, kdy byl novinářem). Většina recenze je věnována předloze, na jejímž základě film vznikl.

Není jasné zda celkové vyznění recenze je kladné nebo záporné. Autorka předává zkušenosti a názory jiných. Jedná se v podstatě o sesbírané názory třetích osob, které autorka seskládala do jednoho článku a nějakým způsobem upravila: „...herecký výkon Samuela L. Jacksona byl oceněn ve stoje ... Roger Evert chválí Alana Aldu v roli reportérova šéfa ... diváci filmu přezdírají...“ Mnohem více je rozebírán Molhinger jako autor předlohy než práce režiséra a samotný film.

Recenze je psána pro širokou veřejnost, divák nemusí být příliš poučený o kinematografii, v recenzi se dozví fakta, což odpovídá koncepci deníku pro vzdělanější vrstvy společnosti.

Tichý film o zlé době (Lovec draků - The kite runner, Marc Forster, USA 2007), Tomáš Baldýnský, Reflex 07-08

Jedná se o kritiku částečně autorskou, částečně žánrovou („ani syrový film, ani romantický epos“) a dramaturgický přístup (autor by raději sledoval osudy postav, které nejsou ve středu zájmu režiséra, a to z toho důvodu, že režisérem sledované postavy jsou málo plastické a v podstatě nudné, popisuje, co by ve filmu chtěl vidět („po celou dobu máte pocit, že se Forster dívá špatným směrem, že si zvolil špatného hrdinu .. chtěli byste být s Hasanem .. sledovat Amirova otce v exilu.. klukovští hrdinové jsou uvězněni v šaržích“). Divák je oslovován přímo („chtěli byste, koukáte se“), ale i nepřímo („...film neuspokojí ani ty, kdo chtěli.. ani ty, kteří by ocenili..“). Autor kritiky se identifikuje s divákem a chtěl by raději sledovat příběhy postav ve filmu, kterým režisér nedal šanci. Autor také předává čtenáři vlastní filmový zážitek („místo toho koukáte na tichého manekýna... ale už zas kvůli záběrům, v nichž kamera létá mezi stovkami draků, stojí za to film vidět“). Čtenář je v pozici potencionálního diváka.

Autor se ve svém článku zabývá vykreslením a vystavěním postav, zmiňuje herecké výkony. Děje se autor dotýká v náznacích, spíše na něm vysvětluje osudy jednotlivých postav než že by děj popisoval souvisle. Podle autora film zapadl do průměru, je málo krutý, málo romantický, málo dramatický, není špatný, ale autor očekával zachycení afgánské historie nebo národní povahy, místo toho život sleduje „nudného, bojácného manekýna v Americe.“ Autorovo prohlášení, že režisér je schopen natočit úplně všechno, také vyznívá spíše negativně. Stylisticky je článek na úrovni týdeníku Reflex, do tohoto periodika zapadá zejména výběr recenzovaného filmu, možná také ten dramaturgický přístup, neboť týdeník kriticky upozorňuje na různá témata.

Krvavý film o krvi (Eastern promises, David Cronenberg, VB/Kanada 2007), Ondřej Štindl, Týden

Jedná se o kritiku autorskou, protože více než polovina kritiky je věnována mapování režisérovi minulosti – jeho filmovou tematikou, filmografií, způsobem jakým režisér natáčí. Film není porovnáván žánrově. Autor si všímá, jakým způsobem byly jednotlivé postavy ztvárněny, hodnotí herecké výkony. Zmiňuje se o předchozích filmech, které herci natočili s jinými režiséry.

Autor popisuje děj filmu a výkon hlavních hrdinů. Jsou zmíněny výkony hlavně mužských představitelů, Naomi Watts jako hlavní ženská představitelka je považována pouze za prostředek nahlížení do světa mužských hrdinů (zejména do srdce zločinecké organizace), autor kritiky se jejím výkonem ani postavou nezabývá. V tomto místě se kritika liší oproti

kritice Aleny Prokopové ze Cinemy, pro kterou měla ženská postava v tomto filmu jakýsi význam. Dále se zajímá o tři hlavní mužské představitele.

Autor film nahlíží z pohledu krve. A to doslova i přeneseně. Zajímají ho zákonitosti zločinecké organizace (podstata filmu), zmiňuje krvavé praktiky, ale krev pro něj znamená také rodinné pouto (nechtěné dítě, rodinné vztahy). Po srovnání filmu s předchozími režisérovy filmy zjistí, že i přes nedostatky („autoři dovedou příběh k patetickému finále, které působí lacině“) si režisér udržuje vysokou úroveň filmů („Cronenbergova pozoruhodná kariéra pokračuje.“) a od „klinických divných filmů“ se posunul k těm „normálním“ mainstreamovým filmům s kapkou násilí.

Autor líčí v kritice vlastní zážitek („kdysi dávno jsem po projekci Cronenbergovy Mouchy..“). Zmiňuje moderního diváka, oslovené publikum, ale přímo k divákovi ani čtenáři se neobrací. Autor má přehled o světě filmu, podrobná recenze obracející se na vzdělaného čtenáře, který má však hlubší znalosti v každé oblasti, zapadá do koncepce periodika.

10000 př. n. l. (10,000 B.C., Roland Emmerich, USA 2007), imf, www.moviezone.cz
<http://film.moviezone.cz/10000-pr-n-l/recenze/>

Jedná se o kritiku autorskou, žánrovou, formální s organickým přístupem, ale dramaturgickým závěrem („zasloužili by si mnohem lepší film a my také“). Film z recenze vychází velmi negativně, negativnímu hodnocení odpovídá i ostřejší slovník. Tento způsob koresponduje se stylem webových stránek, které si najdou především filmoví fanoušci. Recenze by zřejmě z hlediska použitého slovníku nemohla vyjít v periodiku pro širokou veřejnost, webové stránky jsou alternativa, která je otevřena všem. Čtenáře kritika nešetří, informace jsou sděleny na rovinu a bez příkras. Čtenář je často přímo až familiérně osloven, autor sděluje přímo své zážitky („vyprávět o tom, co všechno se ve filmu stihne semlít, by bylo ... nudil jsem se přátelé .. zasloužili bysme si lepší film“). Autor se dokonce obrací přímo na tvůrce filmu („Rolande! Haralde!...“), kde již v prvních větách je shrnutí celého filmu (zprasené umění, o kterém tvůrce doufají, že někdo zaplatí). Podle autora se jedná o slátaninu, kde se pojí různá historická období, různé postavy z těchto období, nevyváženost triků, hloupé dialogy a celkově zamotaný scénář. Argumentace kritika je výstižná (a vtípná), veškerá negativa, která filmu vytýká jsou podložena argumenty v textu.

Adéla Kokešová

4 měsíce, 3 týdny a 2 dny, 4 měsíce, 3 týdny a 2 dny (4 luni, 3 saptamini si 2 zile, Rumunsko 2007), Iva Hejlíčková, Cinema, <http://www.cinemamagazine.cz/recenze/14338/4-mesice-3-tydny-a-2-dny>

Recenze postupně propojuje hlavně autorskou a žánrovou koncepci. První odstavec by dobře fungoval i sám o sobě. V anotaci je dobře zachycen příběh filmu, pomocí popisu syžetu. Od druhého odstavce se začíná objevovat autorský přístup, který chápe režiséra jako jediného tvůrce filmu (jako „autera“): „Režisérovi Cristianu Mungiuovi získal jeho film.“; „...se Mungiu projevuje jako brilantní scenárista a talentovaný tvůrce“; „Mungiu se nad postavy (ani nad diváky) nevyvyšuje, snad jen tím, že už v názvu svého filmu konstatuje přesně, v jak pokročilém stupni těhotenství zmatená Gabita je.“; „Aby režisér mohl své hrdinky podrobit mezní zkoušce...“ Od určení žánru jako „klasického filmového dramatu“ přechází k typizaci a popisu postav. Odkrývá jejich povahu a charakter a dochází ke zhodnocení hrdinek – odsouzením Gabity a vyzdvižením Otilie: „Gabita ji ovšem během jediného dne vystaví tak děsivému a ponižujícímu očistci, že by za to navzdory svému stavu zasloužila pár facek – a Otilia naopak objetí a medaili.“ Čtenáři představuje autorka film také organicky. Na základě svého vlastního vnímání a identifikace s postavami vede myšlenku recenze jako zápas hrdinek

o divákovu přízeň: „Na začátku dostávají Otilia a Gabita rovnou šanci bojovat o divákovy sympatie“; „Ani nepamatuji, kdy jsem naposled jedné postavě filmu držela palce tak vášnivě jako Otilii a druhou pohrdala jako Gabitou.“ V závěru textu upomíná na formální stránku filmu (kamera, herecké výkony) a ideologicky srovnává: „Mungiův dokumentaristicky laděný etický apel upomíná na polské kino morálního nepokoje: potrat pro postavy nepředstavuje žádný morální problém, byl tehdy dokonce chápán jako gesto „vzpoury proti režimu“.“ Autorka často využívá dlouhá kvalitně vystavěná souvětí, která si žádají pečlivé čtení a to odběratelům magazínu Cinema není cizí.

Burton peje rozkošně morbidní arii, Sweeney Todd: Ďábelský holič z Fleet Street (Sweeney Todd: The Demon Barber of Fleet Street, Tim Burton, USA, 2007), Irena Zemanová, Hospodářské noviny, 6. 2. 2008, http://kultura.ihned.cz/c4-10104070-22898330-005000_d-burton-peje-rozkosne-morbidni-arii

Recenze od začátku uplatňuje autorskou a z části žánrovou koncepci. Označuje filmový muzikál za nepopulární a přiřazuje režisérovi roli inovátora žánru v neotřesitelné pozici: „Režisér Tim Burton, tvůrce výtvarně i stylově skvostných snímků jako *Karlík a továrna na čokoládu*, *Beetlejuice* či *Stříhoruký Edward*, je přesně tím filmařem, který si muzikálový experiment může bez obav dovolit.“; „Tohle si prostě může dovolit jen Tim Burton.“ Recenze je pojatá z dramaturgického hlediska, vypočítává počet postav, kulisy, kostýmy, masky. Autorka je z filmu evidentně nadšená a svůj pocit se snaží přenést i na potencionálního diváka. Takového, který nemusí „velkorozpočtové spektakly“, potěší ho „geniální hudební kompozice“ a dokáže si užít „mordýřský krvák“ ala „v šeru sehrané ochotnické divadlo.“ Autorka píše v krátkých úderných větách. Hodně ujíždí na archaických a zabarvených slovních družích (morbidní, lazebník, žalář, kadeř, zlotřilý), které jsou v textu spíše otravné a krkolomné. A ani ve filmovém scénáři se takový jazyk nepoužívá. S největší intenzitou se objevují v závěru celá fantaskní slovní spojení: *dekadentně vampýrský holič*, *„břitvové“ duety*, *záhrobní nymfa*, *úlisně zlotřilý soudce*. Není uveden celý distribuční název filmu. Recenze nedosahuje úrovně seriózního tisku. V případě Hospodářských novin by mělo jít o vyváženější text.

Petr Kocanda

Malá Miss Sunshine (Little Miss Sunshine, Jonathan Dayton & Valerie Faris, USA 2006), Milada Hrušková, 2. listopadu 2006
<http://filmpub.atlas.cz/kino/91853-mala-miss-sunshine.aspx>

Recenze „Milady Hruškové“ se nevyhýbá četným žoviálním označením rodinných příslušníků famílie Hooverových (taťka, mamka, synáček..., „*dědeček, který obtěžoval babičky a vyhodili ho, protože šnupe herák*“), které by nebyly příliš realizovatelné v tištěném periodiku, ale v rámci internetového textu nepůsobí natolik rušivě. Z celkových pěti odstavců recenze jsou dva věnovány představení hlavních postav a rámcovému popisu děje. Autor(ka) nezabíhá do nepotřebných detailů ohledně děje a neodkrývá tak některé zvraty. Film je nahlížen jak z pozice žánru road movie (v rámci něhož je srovnáván s *Výletem Alice Nellis*) a komedie. Recenze poněkud nabývá na frázovitost v rámci své hodnotící roviny v poslední třetině textu: „*Je až s podivem, že manželská dvojice režisérů tímto velice vyspěle a profesionálně se tvářícím snímkem debutovala.*“ / „*Dosud žádná podobná komedie ovšem nebyla od prvních minut do závěrečných titulků tak nabitá povedeným humorem, skvělými hereckými výkony (Greg Kinnear ve své snad životní roli; Steve Carrell dokazuje, že se nemusí opíčet po Jimu Carrey, aby působil neskutečně srandovně) a skutečně čistokrevně dojemnými momenty, jako právě tento film.*“ Autorka sama sebe vnímá v pozici diváka a současně neapeluje na diváky, kteří by si tento film neměli nechat ujít, ale rétorickému přesvědčování se zcela

vyhýbá. Pouze v samém závěru textu demonstruje účinek filmu sama na sobě „*Celý film díky tomu uběhne tak rychle, že jsem během závěrečných titulků ve skrytu duše žadonila ještě tak o hodinku navíc.*“

Malá Miss Sunshine (Little Miss Sunshine, Jonathan Dayton & Valerie Faris, USA 2006), Alena Oswaldová, 2. listopadu 2006
<http://filmweb.o2active.cz/show.article.aspx?id=104523>

Filmwebovská recenze Aleny Oswaldové je o poznání osobnější než ta na Filmpubu. Autorka nejen často přímo oslovuje diváka, ale velmi často demonstruje dopad filmu sama na sobě a často se nevyhýbá větám v 1. osobě jednotného čísla: „*Tragikomičnost Malé Miss Sunshine totiž válcuje jakékoli pokusy o trapnost. A to se mi vážně moc líbí.*“ či již samotná úvodní anotace „*Ať tak či onak, netradiční rodinnou komedii Malá Miss Sunshine doporučuji všem... a to se mi moc často nestává.*“ Ve srovnání s filmpubovským textem je v recenzi na Filmwebu mnohem větší část textu věnována popisu děje, který tvoří podstatnou část průměrně dlouhého textu recenze. Kromě popisu děje nechybí ani přespříliš podrobný popis postav, jenž opět zabíhá do nepotřebných detailů („*Dwayne rozhodně nevypadá jako typický uchazeč o studium na letecké akademii, ale spíše jako latentní satanista s pseudointelektuálními sklony*“). Text bude každopádně přínosnější pro potenciální divačky, kterým nabízí návod jak k filmu přistupovat „*Pokud si potrpíte na hutný mejkap a výrazné oční stíny, zvažte, jestli se před kinem nebude lepší odmalovat, poněvadž jinak budete s největší pravděpodobností odcházet s klaunovským obličejem.*“ Ve výsledku se sice jedná o gramaticky povětšinou správný (čemukoli, originality), ale stylisticky poněkud pochybný text, který spíše než jako hotová recenze působí dojmem nedokončeného textu a pouhých poznámek, jež hraničí až s diváckým deníčkem („*Každý záběr je doladěný tak, aby postavě přidával na komičnosti, ale zároveň ji neztrapňoval, a funguje to více než dobře. Rodinná road movie je našlápnutá od začátku až do konce i hudebně. Perfektní doprovod zaranžoval Mychael Danna a hudební skupina DeVotchka. Šestice herců působí jako skutečná rodina se skutečnými problémy a city, a ještě k tomu dokáže rozesmát. No není to senzační?*“), který nepostrádá ani některé faktické nepřesnosti („*homosexuální Frank si koupí pornočasopis s nahými babami*“).

Tomáš Kouřil

Iron Man (Iron Man, John Favreau, USA 2008), Jana Vlasáková, www.nekultura.cz, 5. květen 2008
<http://www.nekultura.cz/film-recenze/iron-man.html>

Recenzentka v úvodu konstatuje, „že se Marvel Studios rozhodly dělat si filmové adaptace marvelovských komiksů po svém, nezávisle na velkých studiích (nepřímo tak bylo řečeno, že prznění komiksů by mělo skončit). Iron Man je první vlašťovkou...“ ale z dalšího textu je patrné, že ji prohrěšky vůči předloze vůbec nezajímají. Další odstavec významově naprosto shazuje úvod:

„Zarytým fanouškům Iron Mana musí být s hlubokou soustrastí (možná s velkou radostí) oznámeno, že film není obrazem reality Earth-616. Pro potřeby amerického filmu byl vymyšlen svět zcela nový, jenž byl složitě pojmenován Earth-20080502. Marveláci věděli, proč tak činí...“

Lidem nemajícím v případě ADAPTACE v oblibě odchylky od předlohy (nemluvě o těch, kteří nepovažují marvelovské komiksy za pouhý kýčovitý brak), se Jana Vlasáková tak trochu vysmála, když je nazvala „zarytými fanoušky,“ a sama se zařadila mezi zřejmě většinovou část publika, která snímek uvidí bez znalosti předlohy, když v recenzi zcela zapoměla na jakékoli srovnání s předlohou a hodnotila snímek pouze z hlediska akčního žánru: „U žádné akční scény si neřeknete „tak tahle je počítačově vygenerovaná“. Iron Man se dá nazvat vymazleným filmem.“

Dále se dovíme, že „mužská část se pokochá technickými hračkami a ženská si užije Roberta Downeyho v temné jeskyni a v tílku.“ Takovéto předsouvání a vytváření mužských a ženských diváckých stereotypů neočekávám od portálu, který vytváří profesionálové. Recenze se věnuje hlavně popisu hlavní postavy a opěvování trikových scén. Možné scenáristické nedokonalosti, jakými můžou být nejasně vykreslené vztahy hl. hrdiny k vedlejším postavám, jsou komentovány jen letmo, neboť ani nestojí za řeč. Vše je odpuštěno, když se na plátně objeví R. Downey – Iron Man, který je „prostě úžasný!“ Jakoby samotná přítomnost charismatického superhrdiny, který je vybaven úžasným kovovým oblekem, lita rychleji než stíhačky, apod., stačila, aby byl i film o něm úžasný. Takovýto pohled se hodí spíše pro fanouškovský portál. Inklinování k familiárnímu oslovení „my“ - „zatím moc nechápeme, proč jsou pro Starka tak důležité. Pobíhání v kramflecích nebo ve vojenské uniformě, roztomilé ksichtíky a významná gesta totiž příliš nezaujmu“ – zavání rétorikou bulvárněji zaměřených periodik.

Control aneb Seznamte se, Ian Curtis! (Control, Anton Corbijn, VB/USA 2007), Petr Nagy, www.nekultura.cz, 17. březen 2008

<http://www.nekultura.cz/film-recenze/control-aneb-seznamte-se-ian-curtis.html>

Recenze v první polovině popisuje život hlavní postavy, zpěváka Iana Curtise. Ten je dramatem jako stvořeným pro vznik životopisného snímku. (Filmy o spořádaně žijících umělcích bez sebedestruktivních tendencí nejsou tak zajímavé), přičemž ve druhé části hodnotí výběr herců, zda odpovídají postavám, a jejich výkony.

Recenzent hodnotí film z hlediska žánru – biografie – jako velmi zdařilý, fakt, že režisér je bývalým členem kapely přispívá k pravdivému vystihnutí reálií Curtiseova života, stejně jako výběr herců samotných, jejichž mistrovské ztvárnění postav tvoří věrohodnou historickou interpretaci.

Text je určen spíše pro zasvěcenější čtenáře, mě jako absolutního neznalce kapely autor recenze opomenul, jelikož zapomněl zmínit hudební žánr, který kapela hraje, spoléhajíc se zřejmě na to, že všichni znají dle jeho názoru „to nejlepší z let sedmdesátých.“ Ian Curtis je popisován jako nadaný a kapela Joy Division jako legendární, ale není více zmíněno, proč, což je v recenzi na film o hudební skupině, jehož nedílnou součástí jsou písně, nedostatek. Petr Nagy si vystačí s názorem, že hudba Joy Division je skvělá a Ian Curtis nezapomenutelný, ani náznak kritického pohledu, či alespoň kontextu.

Karamazovi, bratři v ocelárně (Karamazovi, Petr Zelenka, ČR/Polsko 2008) Tomáš Baldýnský, www.exonline.cz

<http://www.exonline.cz/clanek/22725/karamazovi>

Tomáš Baldýnský na začátek přiznává, že není seznámen s předlohou, což ho podle něj zařazuje k většině diváků, kteří na film půjdou. Na jednu stranu se tím divákům přibližuje, na druhou stranu sám říká, že jde o barbarství. Buď je T.B. přikován k filmové rubrice v Reflexu tak mocně, že případná alternace některého s Dostojevského knihou seznámeného kolegy není možná a nezbyvá tedy, než se s tím hrdinsky poprat, nebo nikdo z ostatních redaktorů nebo přispěvatelů předlohu také nečetl. Ať tak či tak, Reflex tím mírně nedostává profilu sečtělého

časopisu s širokým rozhledem. Fakt, že recenzi nenapsal někdo jiný, seznámený s původní látkou, beru jako důkaz o čím dál tím větší rychlosti, se kterou se na nás valí čím dál tím větší množství nových a nových děl, které je třeba rychle recenzovat, rychle odeslat, rychle otisknout a rychle vidět, přičemž nezbyvá čas na něco takového, jako je literární předloha nebo známé divadelní podání od E.Schorma, oprášené ansámblem Dejvického divadla. T.B. se ale snaží popsat výsledek i s tímto handicapem – zmiňuje Zelenkovu marnou snahu o přenesení divadelních prvků na plátno, působivý výběr prostředí továrny i „fetišistické“ zaujetí kamery tímto industriálním peklem, jež dodává příběhu na dramatičnosti. Kritická koncepce recenze je formálně – žánrová – Baldýnský poukazuje na fakt, že Schormova verze osekává předlohu na pouhou filosofickou detektivku, (Zajímavé, v úvodu T.B.tvrdil, že nezná ani knihu ani zmíněné divadelní zpracování, jak tedy může vědět, že Dostojevský nenapsal také filosofickou detektivku, a jak to může najednou vědět o Schormovi.), kde postavy působí odlidštěně, což je v protikladu k výborným hereckým výkonům a předloze, která je mj. do hloubi duše nahlížejícím svědectvím o bratřech octnuvších se ve svízelné životní situaci. Právě tato věta mi v recenzi chybí, protože by opodstatnila, proč film zraňuje Schormovo „osekání na filozofickou detektivku.“

Úhel pohledu (Vantage Point, Pete Travis, USA 2008) Štěpán Moník, filmpub.centrum.cz, 10.4.2008

<http://filmpub.centrum.cz/kino/155537-recenze-uhel-pohledu.aspx>

Recenzent nejprve popisuje strukturu a způsob vyprávění, hodnotí snímek z žánrového hlediska, kdy režisérská zručnost zachraňuje neoriginální příběh, vyjadřuje svůj osobní pozitivní náhled na ve filmu propagované americké hodnoty. Recenzi přímo oslovuje potenciálního diváka, snaží se ho jednoduše upozornit na dílčí kvality filmu – působivou honičku či příjemné překvapení ve formě záporné role Matthewa Foxe, atd., stejně jako zápory – zmíněné „podstrkování“ amerického světonázoru. Nepouští se do žádného velkého rozboru, když v podstatě není na tomto filmu ani moc co rozebírat, pouze hodnotí, zda film skutečně člověka během hodiny a půl baví či nikoli. Svým pojetím zapadá do koncepce filmpubu – stručně a jasně bez velkých oklik sdělit svůj názor, jestli na film skutečně jít či ne, zda je to „skvělej biják“ nebo jenom „béčko.“

Matyáš Krčál

Paříži, miluji tě Paris (různí tvůrci)

Autor: Witch 2.5. 2008

<http://film.moviezone.cz/parizi-miluji-te/recenze/>

Recenze je částečně formální a ideologická, avšak do jisté míry, možná kvůli jejímu odlišení od jiných recenzí na tento film také autorská. Autor film přirovnává k turistické reklamě na město Paříž: „Ten nápad smrdí na sto honů turistickým kýčem: Kolem dvaceti režiséru natočí několikaminutové filmové zkratky odehrávající se na různých místech Paříže, aby tak dohromady vyjádřili, jak je tohle město živé a hodné milování.“ Autor se film snaží zřejmě pochopit jako celek, což je v tomto případě dost těžké, a tak popisuje stručně v krátkých větách několik krátkých dílů, které mu zůstaly nejvíce v paměti. Celkově se ale k filmu staví spíše negativně. Jednu z mála věcí, které zde vystihne je, že film má celkem svižné tempo (tímto jako by divákovi říkal, že když půjde do kina tak mu to trápení aspoň uběhne rychle).

Kritik se diváka nesnaží více či méně nijak oslovit, sděluje zde jenom svůj sugestivní názor, především mu zřejmě vadí propagace Paříže jako „města lásky“. Autor ke konci přiznává, že mu jeden z příběhů není úplně jasný. Čtenář by zde mohl vydedukovat že je pravděpodobné že autor nepochopil více povídek.

300: Bitva u Thermopyl (Zack Snyder, 2007)

Autor: Cival 21.3.2007

<http://film.moviezone.cz/300-bitva-u-thermopyl/recenze/>

Tento text je především žánrového, ale také formálního charakteru. Autor v textu zmiňuje velkou očekávanost filmu: „Třistovku můžeme už teď označit za největší filmovou událost roku 2007.“ Děj filmu staví do pozice 117 minutové bitvy s prologem a třemi vsuvkami, které jsou koncipovány do jedné milostné scény, z níž se pak odvozuje zbytek. Dále autor vyzdvihuje vizuální stránku a přínos technologie. Film dle něj nepůsobí tak komorně jak Rodriguezovo Sin City. Text je pak do jisté míry návodem autora na kvalitnější verzi filmu, která by vznikla, kdyby se Snyder více inspiroval jinými filmy: „Trója by přispěla svou tělesností, Constantine by donutil zavrhnout jemné perkuse a nasadit elektrické kytary (jeho jednoduchá střilečka ve sprše v sobě nese víc akčnosti než cokoli z 300...)“ Čili dle autorova názoru měl režisér zvolit slepenec více filmů (Trója, Pán prstenů, Constantine), aby velkolepá podívaná nepůsobila tak nudně. Divák v tomto textu není nijak osloven. **Autor ke konci tvrdí, že kdyby za filmem nestála tak velká propagační kampaň, byl by hodnocen zcela jinak, ne odčítáním hvězdiček z plného počtu.**

Úhel pohledu

Autor: Gabriela Kudelová

Časopis Premiere/duben2008/ str.88

Autorka na úvod recenze popisuje počáteční děj filmu, krátce zmiňuje na úvod hlavní postavy a vývoj filmu. Popisuje atmosféru kterou by film měl přinášet. Poté pokračuje s popisem děje filmu a rozvádí jeho postupný vývoj. Vyzdvihuje scénář a některé herecké výkony, ale aby nebylo moc kladů, tak nějakého toho herce zkritizuje: „Vedle promakaného plánu teroristů jsou napínavé osudy dvou agentů tajné služby v jejíž tvrdáckým výrazem poznáte Dennise Quaida ze *Dne poté* a hvězdu seriálu *Ztraceni* Matthewa Foxe. Bez koho bychom se naopak obešli, je uvědomělý turista Foresta Whithakera...“ Film má dle autorky dobře zvolenou stopáž, díky níž film rychle a svižně uběhne a divák díky tomu nemá čas nad rozpitváváním chyb. Autorka podotýká, že se film inspiroje *Bournovým ultimátem* a především seriálem *24 hodin*. Ke konci, jak už bývá v tomto časopisu zvykem, recenzentka na můj vkus zbytečně moc odhaluje závěr filmu. Celkové hodnocení je spíše průměrné, zato kvalita recenze je dosti podprůměrná. Jazyková charakter skvěle zapadá do stylu časopisu

Autor: Darina Křivánková, 24. května 2007

http://www.lidovky.cz/ln_kultura.asp?c=A070524_100537_ln_kultura_vvr

Na začátku své recenze Darina Křivánková žánrově popisuje předchozí režisérovu tvorbu, ale především předkládá Tarantinovu obhajobu k filmu - co má projekt Grindhouse za cíl a co chce připomínat z historického hlediska. Jedna pasáž textu čtenáře překvapí, jelikož neříká nic o filmu samotném a je jenom jakousi bulvární perličkou: „Na tiskovou konferenci dorazil Tarantino v doprovodu své dámské svity, hereček Rosario Dawsonové, Rose McGowanové, Tracie Thomasové a Zoe Bellové. Přišel i herec Kurt Russel a u dveří postával Tarantinův

„bratr ve zbrani“ Robert Rodriguez.“ Po tomto krátkém odstavci se autorka věnuje různorodosti distribuce v Americe a Evropě, ale nijak už neuvádí předchozí odstavec do jakéhokoliv kontextu. Dále se pak recenze zabývá dějem filmu a objasňováním o co se režisér pokoušel. Ke konci je pak zmiňovaná „béčkovost“ filmu. Celá recenze je dobře koncipovaná do jednotlivých odstavců díky nimž je dobře přehledná, špatně působí hlavně nepochopitelný odstavec, který v textu postrádá smysl.

Veronika Kubová

Občan Havel (Občan Havel, Pavel Koutecký, Miroslav Janek, ČR 2007), Jiří Šíma, Filmpub, 1.února.2008.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/150377-obcan-havel.aspx>

Recenze Jiřího Šíma, která se řídí jak žánrovým, tak formálním konceptem, je příjemnou nenucenou pozvánkou do kina. Nejenže čtenáře, potenciaálního diváka, poučí o současném českém dokumentu s odkazem na Karla Vachka a Jana Špátu, ale také přiblíží kameramana a režiséra Pavla Kouteckého a Miroslava Janka, který natočené materiály zpracoval. Je zřejmé, že s tvůrci filmu Šíma sympatizuje, jejich hodnocení je dokonce v textu odděleno nadpiskem „Zásluhy“, přestože se dále o zásluhách nijak podrobněji nepíše. Jedná se spíše o jakousi druhou dějovou linku recenze, ve které je hlavním hrdinou Pavel Koutecký. Autor se nesnaží film nijak vylepšovat, jedná se spíše o interpretačně vstřícné hodnocení. O samotném obsahu filmu se toho ovšem příliš nedozvídáme. Přestože film nemá žádný pevný děj a je spíše portrétem neobyčejného člověka, jistý obsah zřejmě má, přesto je nám v recenzi Jiřího Šíma nastíněn velmi málo a větší pozornost získává prvotní tvůrce Pavel Koutecký. Dozvídáme se tedy spíše souvislosti, za kterých film vznikl, než o filmu jako takovém. Jazykově je recenze stylisticky čistá, přesto se autor v několika místech opakuje: „Koutecký, jak už bylo řečeno, nijak nezasahuje a spíš jen pozoruje to, co Havel ve své funkci zakouší. I když režisér nikterak verbálně nezasahuje, nenabízí své pohledy a nezaujímá jakákoliv stanoviska, tak i tak (spíše právě proto) dokument funguje dokonale.“ Recenze je velmi podobně rozdělená a plná nadpisů, jak tomu často na stránkách Filmpub bývá, pro přehlednost jistě praktické, avšak název odstavce často se samotným textem příliš nesouvisí. „Výsledek - Na Občana Havla se můžeme dívat jako na zajímavou studii polistopadového vývoje společnosti. Jako na obraz české člověka, který si z funkcí zas tak tolik neděla, ale přesto se snaží být svědomitý v jejich plnění...“

Ratatouille (Ratatouille, Brad Bird, Jan Pinkava, USA 2007)k0COUR, 3.září 2007.

<http://film.moviezone.cz/ratatouille/recenze/>

„Mohou pohyblivé obrázky chutnat a vonět jako jídlo? - Ty vám ale nikdy nedali doopravdy ochutnat.“ První a poslední větou vytváří autor ucelený kruh. Stejně tak ucelená a uhlazená je i celá recenze. Formální diskurs a jistá „malá“ zaujatost autora, jsou více než na místě. Autor se nerozhořčuje, nekritizuje, pouze občas srovná s filmem Úžasňákovi. „Ratatouille je podobně dospělý film jako Úžasňákovi (ba ne, ještě mnohem dospělejší) a děti (pro které je tak citlivého filmu trochu škoda) by si z něj namísto bolesti bránice měly odnést spíše jakési „pravé hodnoty“.“ Srovnání je zde ale také s jinými „animáky“. Autor přiznává, že Pixar použil klasické neduhy současných animovaných filmů, přesto je pro něj Ratatouille modifikací mimo rámec toho, co divák asi předvídal. Hlavním hrdinou recenze je i hlavní

hrdina filmu – kryšák Remy, jehož postavě je věnována značná část textu. Spojení slov „malá poťouchlá myš s průsvitnými ušima“ jen dokazuje autorovo nadšení kryším hrdinou. Recenze se ale nezbyvá pouze jednou postavou. Hledá i takzvaného „záporáka“. Ukazuje se však, :, že kritici schovaní za drsný žurnál nemusejí být vždycky zapšklí cynici, ale mohou být v jádru příjemní lidé, stačí zatukat na správné koleno (domluvy ohledně předání obálek očekávám ve vzkazníku).“ Text je vhodný spíše pro širokou veřejnost, ale na své si přijde i čtenář, který film již viděl. Až na absenci některých interpunkčních znamének je text po všech stránkách zdařilý.

Faunův labyrint (Pan's Labyrinth, Guillermo del Toro, Mexiko, USA, Španělsko 2006), Daniel Žák, 8. Srpna 2007

<http://filmpub.atlas.cz/kino/129222-faunuv-labyrint.aspx>

Autor recenze se ze začátku zabývá velmi detailně dějem filmu. Možná až na škodu. Nejsm si navíc ani jistá, jestli je ve filmu nějak přímo řečeno, že se po mnoha a mnoha letech Moannina duše dostala do těla Ofélie. Je to spíše informace, kterou si divák z filmu vyvodí sám, navíc důvodem pro řešení tří úkolů, je právě nabytí jistoty, že Ofélie kdysi byla Moanna. Film také nenabízí odpověď, zda to, co prožívá Ofélie je pravda nebo její pouhá fantazie, což z recenze není příliš jasné. „Nevěděli, že ona je v tom „skutečném“ světě jen na návštěvě a jejím domovem je svět pohádky.“ V textu se také několikrát mění postoj k divákovi – „Po uvedení na DVD se na něj budou moci spokojeně koukat pořád dokola.“ „Del Toro vám k odhalení skutečného nedává žádné vodítko.“ Text je zřejmě určen pro širší veřejnost, pochopí jak ten, kdo film ještě neviděl, ale i naopak. Výzva je zde i pro nepublikum. Recenze je formální, ale i žánrová. Kritik se nesnaží film nějak vylepšit, používá interpretačně vstřícný princip, zřejmě asi z důvodu, že se autor domnívá, že del Torovi se podařilo vytvořit jeden z nejkrásnějších filmů poslední doby. Ani tato recenze se od recenzí s Filmpubu příliš neliší. „Jen několik vyvolených mělo možnost snímek zhlédnout v rámci Febiofestu.“ „Jedná se také o svým způsobem labyrint – nelze totiž nikdy s jistotou tvrdit, co je reálné a co fantazie“

Lucie Langová

Tomáš Baldýnský
Solaris
Premiere únor 2003

Tato recenze se ze všeho nejvíce věnuje pokusu o žánrové zařazení snímku. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně těžko identifikovatelný film, je to pochopitelné, nedá se však říci, že by to byla ta nejpodstatnější informace o něm. Jedná se o druhý pokus o natočení sci-fi románu Stanislawo Lema, z nichž první byl výtvozem Andreje Tarkovského. Recenze však dává přednost popisu očekávání různých skupin diváků před porovnáním obou děl, případně jejich konkrétně popsaného oddělení jako dvou zcela samostatných děl. Místo toho nám jen dává najevo, že sám recenzent dává přednost americké verzi před ruskou, což by byl osobní přístup, který do recenze patří, nedostatkem v tomto směru je ovšem absolutně minimální osvětlení důvodů. Jediné, čeho se může čtenář chytit, je závěrečné „alespoň vás neunudí k smrti“, čímž jasně naznačuje, že ho Tarkovského snímek zkrátka nudil. Dříve v textu rozdělil filmové diváky, kteří shlédli původní Solaris, na dvě části, z níž jedna dílo odsuzuje z důvodu přílišné délky scén i celého snímku, což v kontextu závěrečné věty naznačuje, že i recenzent se k této skupině hlásí, ovšem skoro to vypadá, jako by to chtěl co nejvíce skrýt a

jen zlehka naznačit, aby nerozlítil ani fanoušky, ani zaryté odpůrce filmu. Tento koncept je pro Premiere zcela typický. Její téměř chameleonovský přístup je velmi opatrný a velmi pozorně sleduje divácká očekávání i nadšení fanoušků, nepřipouštějící opačný názor, a obezřetně se jim podřizuje.

Petr Fischer

4 měsíce, 3 týdny, 2 dny

Hrůza tváří a ticha v interrupčním hororu

Hospodářské noviny č.192, 4. října 2007

Tato recenze má snahu popsat atmosféru daného filmu. Popisuje prostředí i děj, které ji utváří, nedefinuje však žádný podtext filmu, děsivost jeho sdělení. Celkově má recenze mírně sklon ke kritizování detailů filmu a nerespektování díla jako autorského celku. Uvedme to na příkladu: „Kulisy komunismu už nijak nesouvisí s tím, co se děje za dveřmi hotelového pokoje, kde se pan Bebe (originální Vlad Ivanov) chystá k zákroku. Do uzavřeného prostoru realita doby neproniká, totéž by se mohlo dít kdekoliv, a to je také důvod, proč předchozí dokumentárnost vypadá trochu zbytečně a afektovaně.“ Nejen že dokumentárnost filmu pokračuje i za zdmi hotelového pokoje, kde je snad ještě znepokojivější. Prostředí komunismu není jen kulisou pro události, které se ve snímku odehrají. Je pravda, že velmi účinně navozují pocit absolutní bezmoci, vědomí, že se každý raději postará sám o sebe a pomoci se nedovoláte. Je to však také symbol nesvobody a útlaku, nemožnosti vlastní volby. Celá přehra filmu, směřující k dějství v hotelovém pokoji, tedy není tak samoúčelná, jak by se z recenze mohlo zdát. Recenze se zabývá spíše jednotlivými částmi filmu, a snad proto není schopná rozpoznat jádro filmu a mluvit o něm v jeho celkové podobě.

Miroslava Spáčilová

www.idnes.cz (http://show.idnes.cz/at-rambo-beha-reze-strili-ale-nemluvi-dvx-/filmvideo.asp?c=A080216_916555_filmvideo_kot), 6. dubna 2008

Rambo 4: Do pekla a zpět

Ať Rambo běhá, řeže, střílí. Ale nemluví

Vtipnost a výstižnost recenze poněkud kazí fakt, že se recenzentka staví do pozice osvíceného intelektuálního diváka nad věcí. Popisuje film za prostou slátaninu s úkolem udělat Ramba co nejdrsnějšího, což se jim vtipně nedaří, a vměstnat do filmu co možná nejvíc střelby a krve. Nepodotýká však zároveň, že vyšší laťku si zcela jistě nikdo nekladl a také divák, který tento film navštíví, je poněkud jiného ražení, než ke kterému se obrací recenze. Tento film mohli vidět (v tom nejzákladnějším rozdělení) zarytí fandové Ramba, kteří ho berou naprosto vážně, nebo milovníci béčkových filmů, kteří ho považují za osvěžující pobavení. Vzhledem k tomu, že autorka zjevně nepatří ani do jedné ze skupin, vyjadřuje svůj názor poněkud výsměšně. V recenzi tedy úplně absentují jakékoliv žánrové kontexty. Celá recenze je vlastně výsměchem snímku.

Jakub Tesař

Tahle země není pro starý

Krutost, vytrvalost a pomsta od bratrů Coenů

www.tiscali.cz (http://dokina.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13760)

Recenze Jakuba Tesaře na film bratrů Coenů *Tahle země není pro starý* není dlouhá, ovšem není příliš výstižná. Jako divák, očekávající nastínění povahy filmu a odůvodnění, proč by

měl nebo neměl v kině navštívit právě tento, je čtenář zklamán nedostatečnými informacemi o povaze filmu, jeho působení na diváka a celkovém významu byť jen z hlediska dosavadní tvorby bratří Coenů. To že je to jejich „nejtemnější“ snímek nám toho mnoho neřekne a připomene nám to spíš výroky režisérů pokračování Harryho Pottera, slibujících že tento díl bude „ještě temnější“ než předešlý. Velkou část textu tvoří popis hereckých výkonů. Závěr, kdy se autor dostává k morálnímu podtextu filmu, vyznívá moralisticky samo o sobě a zní tak suše, že pak čtenáře velmi překvapí závěrečné „To vše nazíráno Coenovskou optikou černého humoru a nadsázky.“

Text není příliš přínosný ani pro diváka, který už film **shlédl**. Autor se drží spíše objektivitu, nevyjadřuje přílišné nadšení ani znechucení, což přidává na nezajímavosti a neosobitosti. Z textu sice vyplývá spíš kladnější hodnocení snímku, ovšem není tu mnoho bodů, kde bychom mohli zachytit odůvodnění onoho kladnějšího hodnocení. Nemůžeme tedy srovnávat svůj názor, porovnat své vnímání s autorovým profesionálním přístupem.

Celé vyznění recenze je tedy nijaké a může sloužit pouze pro zcela základní informace o filmu, a snad ani tento účel v úplnosti nespĺňuje.

Iva Hejlíčková

Parfém: Příběh vraha

Cinema č.187, 11/2006

Kritika začíná rozdělením každého parfému na tři části, tak jak to zmínil starý parfumér, který hlavního hrdinu učil svému umění: Hlavu, srdce a základ. Tyto tři složky jsou pak přirovnány ke třem hlavním výzvám, které měl režisér před sebou. Toto přirovnání je sice poměrně výstižné, ale mnohem účinnější a výstižnější by bylo přirovnání s jednotlivými pasážemi filmu. Tím spíš, že je autorka potom sama zmiňuje, rozděluje film na úvodní pasáž s příliš dlouhým prologem, kdy se odbude celé dětství hlavního hrdiny, kterou střídá jeho bližší seznámení s vůněmi a vyučení u starého parfuméra, kdy je Paříž 18. století ztvárněna nádherně špinavými kulisami a celkově stísněnou atmosférou, a poslední část, kdy už jde vrah za svým cílem a nic ho nemůže zastavit, která se odlišuje prostředím šlechty a upravených zahrad, která ostře kontrastuje s předchozí vizuální stránkou filmu. Kritika se dále poměrně zevrubně zabývá charakterem hlavního hrdiny, u kterého popisuje velmi přesně jak přednosti, tak zápory jeho filmového pojetí. Dále se samozřejmě nevyhnutelně zabývá knižní předlohou, vynechává ovšem klasické „co v knize bylo a ve filmu ne“ a snaží se brát film jako samostatné ztvárnění pocitů z knihy, což je ten nejlepší možný způsob nazírání filmu podle knižní předlohy. Celá kritika je velmi výstižná a přesně nastiňuje jak problémy filmu, tak i jeho přednosti, obojí ve vyváženém měřítku.

Jan Kohoutek

Staronový Persepolis (Persepolis, Vincent Paronnaud a Marjane Satrapi, Francie/USA 2007), Kamila Boháčková, Cinepur č. 54, listopad 2007.

<http://cinepur.cz/article.php?article=1304>

Text nabízí především ideologické čtení filmu, což u díla pojednávajícího o postavení ženy v Íránu není nic překvapivého. V úvodu je film zasazen do kontextu filmové distribuce v České republice a pak i do kontextu světové kinematografie. Zde se autorka neubrání klišovitě metafoře: „Persepolis je spíše chutným a osvěžujícím koktejlem dvou již i u nás známých ingrediencí.“ Dále je rozbíjen mýtus o výlučnosti filmu. Prvenství filmové předlohy coby jediného íránského komiksu je relativizováno. Text v jednom místě předjímá diváckou

reakci: „Českého diváka bezesporu zarazí...“ Zároveň Boháčková uvažuje nad tím jak bude český divák z ideologického hlediska film číst a porovnávat filmové události s českou minulostí. V další části textu hovoří i o čtenářích komiksové předlohy, a to v třetí osobě jednotného čísla. Nechybí ani hodnocení formální stránky filmu. Zde se text pokouší charakterizovat výtvarnou stylizaci *Persepolis* pomocí srovnání s jinými technikami animace i výtvarným uměním. Autorka si dopomůže odkazem na jiný text z jiného čísla Cinepuru a svůj rozbor výtvarné stránky filmu shrne pouhou citací z tohoto textu místo, aby se pokusila o vlastní argumentaci. Kritika není nijak hlubokou analýzou filmového stylu. Spíše se pokouší upozornit na úskalí převodu komiksové estetiky do jiného média. Snaží se též rozbořit obecný mýtus okolo filmu, který z něj udělal určitým způsobem událost. **Tato snaha relativizování filmových událostí je typická i pro jiné texty v Cinepuru. Z jazykové stránky lze vytknout skloňování názvu filmu v mužském rodě.**

Odvrácená strana smíchu (Poslední plavky, Michal Krajňák, ČR 2007), Tomáš Baldýnský, Reflex 45/2007
<http://www.reflex.cz/Clanek29736.html>

Na začátku přijde Baldýnský s tezí o tom, že film je sice špatný, ale v jiném smyslu než obvykle filmy bývají. Tuto svou teorii ovšem nepodpoří žádným argumentem a nevysvětlí ani jak ji myslel. Film srovnává s kvalitativně podobnými českými snímky. V závěru pak s českými klasickými komediemi i americkými teenagerovskými komediemi. Snaží se jednoznačně o vstřícný přístup k dílu a kritice podrobuje i očekávané postoje jiných kritiků. **Text operuje s pojmem běžný divák, který je označován jako ten, „jenž hledá v kině pobavení, a nikoli bizarnost“.** Autor v textu oslovuje také čtenáře své recenze a počítá s ním jako **s potenciálním divákem filmu.** V závěru čtenáře přímo oslovuje, když jim pokládá otázky a předjímá jejich odpověď. Autorské čtení se v recenzi vyskytuje pouze ve formě upozornění na režisérův předchozí film, kterým recenzent doloží filmařův kvalitativní sestup. V nejdlejší části textu Baldýnský charakterizuje postavy snímku a popisuje některé situace, na nichž demonstruje jak se filmu nedaří konstruovat vtipné momenty. Autor recenze užívá hovorové výrazy jako „vyplincal“ nebo „plků“. Snaží se čtenáře vést k tomu, aby nepodléhal předsudkům o filmu a snažil se jej sám interpretovat. Zároveň ale film nijak nehájí. Recenze vcelku odpovídá autorovu způsobu psaní, ale postrádá argumenty. Autor tentokrát upustil od svých britkých vtipů, místy je pouze ironický

Až na krev. Opravdu (Až na krev, Paul Thomas Anderson, USA 2007), Tomáš Baldýnský, Reflex 13/2008
<http://www.reflex.cz/Clanek31641.html>

Recenze začíná autorským čtením filmu: „Kde se v Paulu Thomasi Andersonovi takový film urodil?“. Snímek je zařazen do kontextu režisérových předchozích filmů a sám režisér je brán jako značka. Někdo, s kým je spojován určitý typ filmů. Na konci Baldýnský předjímá filmařovy úmysly a činí ho odpovědným za celkové vyznění filmu. V recenzi se dále objevuje formální kritická koncepce, když je rozebírána narace a styl filmu. Mnoho pozornosti věnuje recenzent hlavní postavě snímku, kterou považuje za určující pro celý film. O hereckém projevu Daniela Day-Lewise se však nezmiňuje. Sám sebe autor textu identifikuje s ostatními diváky. O divácích pak mluví v první osobě množného čísla. V závěru text hovoří o bližší nespecifikované skupině diváků či kritiků: „I ti, kdo film přirovnávají k *Občanu Kaneovi*, přiznávají, že ve snímku *Až na krev* není žádná katarze.“ **Není tedy jasné, zda recenzent vycházel z nějakých kritických textů či komentářů diváků, kteří film takto přirovnávali.** Baldýnský nabízí i ideologické čtení: „Ale podobně přímočaré a jednoduché je poselství

filmu. Podívejte se, na jakých základech stojí naše bohatá a okázale morální společnost.“ V textu jsou také popřeny oficiální informace distributora o ději filmu. Frázovitý distribuční slogan Baldýnský ironizuje. Recenzi nechybí argumenty, po jazykové stránce neobsahuje žádné hovorové výrazy či barvitě metafory jaké má Baldýnský ve zvyku. Nicméně odpovídá standardní recenzi společenského týdeníku – zřídka se zjednodušujících tvrzení a zároveň příliš odborných výrazů.

Darjeeling s ručením omezeným (Wes Anderson, USA 2007), Petr Trella, Filmpub.cz 25.1.2008

<http://filmpub.atlas.cz/kino/148764-darjeeling-s-rucenim-omezenym.aspx>

Autorské čtení je v textu zastoupeno označením režiséra jako tvůrce s jedinečným nezaměnitelným rukopisem. Recenze je čistým příkladem zacházení se jménem režiséra jako se značkou. Filmař je charakterizován používáním podobných typů postav, specifických formálních prostředků i stejně stavěných dialogů. Trella užívá termíny „trademark“ a „made in Anderson“ pomocí nichž pojmenovává filmařovu výlučnost. Zároveň buduje recenzent kolem Andersona mýtus. Jeho práci příliš ztotožňuje se soukromou osobou: „Anderson jednoduše normální svět a normální lidi nemá rád.“ Vyslovuje spekulace ohledně režisérových záměrů: „Své postavy si zřejmě natolik oblíbil, až se s nimi ke konci nebyl schopen rozloučit,...“ Všimá si dokonce režisérova budoucího projektu a v souvislosti s ním se uchyluje k dramaturgickému přístupu: „...čímž mě napadá, zda-li by to Wes neměl pro příště zkusit trošinku jinak.“ Text nabízí i formální a žánrové čtení. Popisuje způsob jakým je vystavěno filmové vyprávění. Zpochybňuje žánrové zařazení snímku. Autor textu se identifikuje s diváky filmu. Použije i termín „my diváci“. Za potenciálního diváka považuje čtenáře recenze. Diváky rozděluje do dvou skupin, na režisérovy fanoušky a odpůrce. Čtenáři textu jsou v něm přímo osloveni: „Tímto vás ale nechci děsit.“ Z celkového pohledu se jedná o fanouškovskou recenzi, neboť autor vyjadřuje tvůrci obdiv a prozrazuje svá očekávání jeho dalších děl. Pro texty na Filmpubu je typická neobratná stylistika a opakování stejných informací v několika větách. Recenzent se ve svém textu těmto nedostatkům rovněž neubráníl.

Zuzana Krbková

Goyovy přízraky, (Goya's Ghosts, Spain, 2006), Ondřej Hokr, Premiere 02/2007.

<http://www.premiere.cz/film/52584/film.html>

Recenze Ondřeje Hokra na film *Goyovy přízraky* se drží konceptu žánrové kritiky, v níž jsou obsaženy také prvky naratologické a kulturně antropologické. V úvodu poukazuje na „popularitu“ snímku ne v souvislosti s názvem, popřípadě tématem, ale z hlediska jména režiséra Miloše Formana, jakožto záruky určité míry umělecké kvality. Z téže oblasti pak vychází i autorův postoj, na jehož základě srovnává a zařazuje recenzovaný snímek do režisérovy předchozí tvorby. Použitím filmu *Amadeus*, jako konkrétního porovnání, ale Hokr přivírá čtenáři-diváku možnost vnímat či dokonce hodnotit film sám o sobě. Na druhou stranu svým adresným přístupem očekává stran publika jistou dávku znalosti Formanovy tvorby (alespoň té stěžejní). Současně je zde patrný proces identifikace se skupinou informovaného obecnstva. V závěru článku se autor věnuje zmínce o podobnosti událostí ve filmu s událostmi z dějin Česka poloviny 20.století (např. srovnává postupy filmové inkvizice s metodami Státní bezpečnosti). Recenzent se vyhýbá nejasnosti, nepoužívá zbytečně odborné výrazy, čímž si zajišťuje poměrně širokou čtenářskou oblast. Zároveň tak recenze více méně zapadá do stylu periodika, v němž je publikována.

Václav, (Václav, ČR, 2007), Tomáš Baldýnský, Reflex 49, prosinec 2007

Autor se ve svém článku drží konceptu formální kritiky smíšené s psychologizujícími prvky kritiky autorské. Vychází z již předešlé spolupráce režiséra Jiřího Vejdělka se scénáristou Markem Epsteinem. Roming a Václava ale nesrovnává, pouze hodnotí Vejdělkovu a Epsteinovu tvůrčí spolupráci. Zabývá se rozdílem mezi tím, co v divákovi vyvolává reklama a upoutávky na film, a co pak skutečně divák na plátně vidí. Velmi střízlivě naznačuje děj, aniž by sklouzl do čistého vyprávění, které často recenzi spíše škodí. Čtenáři, jakožto potenciálnímu divákovi, nastiňuje hlavní postavu pomocí srovnání s postavou Otíka z filmu Vesničko má středisková. Zde je mírný náznak předpokladu znalosti tohoto díla. Autor tedy nepřímou oslovuje čtenáře jako částečně poučené potenciální diváky. Baldýnský ve své recenzi demonstruje svůj dojem a vcelku podrobně rozebírá postavy, scény, jejich strukturu a v neposlední řadě také celou psychologickou stránku filmu. Z recenze je patrný kritikův rozhled a znalost daného tématu. Článek je psán stylem, který lze od periodika, v němž je publikován, očekávat.

Million Dollar Baby, (USA, 2004), Ivan Peška, Premiere 03/2005

<http://www.premiere.cz/film/7388/film.html>

V recenzi převažují narativní prvky typu formální koncepce, které jsou prostoupeny prvky psychologizujícími, jenž náleží do koncepce autorské. I přes mírnou tendenci ke srovnávání v úvodu se autor věnuje pouze filmu a čtenáři tak přibližuje či spíše upozorňuje na hlavní dějovou linii, která by mohla být hůře identifikovatelná. Cílem recenze patrně je upozornit na fakt, že právě dějovou linkou je vztah mladé ženy toužící se stát boxerkou -Maggie a jejího trenéra Frankieho Dunna. Prostředí ringu a tělocvičny nebo boxerské úspěchy Maggie slouží pouze jako pozadí příběhu. Po popisu děje a ústřední trojice postav zmiňuje také postavy vedlejší. K závěru se čtenář dozví něco o změně v ději, aniž by autor odhalil přímo konkrétní událost. Recenzent se v úvodu jasně ztotožňuje s diváky. Čtenáře přímo oslovuje a řadí je do kategorie potenciálního publika. Při naraci si ale snaží udržet jistý odstup, což se mu vcelku daří. Závěrem sděluje své dojmy, čímž se opět vrací k onomu ztotožnění se s publikem. Peška zbytečně nesklouzává ke zdlouhavému popisování, jeho text je srozumitelný. Na škodu by možná nebylo vynechat cizojazyčné výrazy či citace, případně zařadit jejich překlad- to vše s ohledem na periodikum, kam recenze náleží a s ohledem na širokou laickou čtenářskou obec, jemuž je časopis určen. I přes to je článek spíše nad průměrem filmových recenzí v tomto periodiku.

Příběhy obyčejného šílenství, (ČR, 2005), Přemysl Martínek, Cinepur č.38, březen 2005, <http://cinepur.cz/article.php?article=99>

V recenzi Přemysla Martínka na film Petra Zelenky Příběhy obyčejného šílenství převažuje typ koncepce autorské s psychologizujícími prvky. Okrajově se objevuje nástin narace. Autor přistupuje k filmu bez porovnávacích metod. Vychází z faktu, že původně byly Příběhy divadelní hrou a z tohoto základu pak vychází téměř celá jeho recenze, počínaje herci, přes aranžmá až po režii. Film je zde hodnocen také v souvislosti nebo ohledem na stav současné české filmové tvorby. V úvodu vcelku velmi negativní kritiky se autor zabývá i propagací filmu, kritice neuniká ani soundtrack. Část článku věnuje postavám jejich ‚obyčejným šílenstvím‘. Divák není nijak přesně tematizován. Postoj Martínka se pohybuje na hranici demonstrace vlastního prožitku s určitou distancí, z které povětšinou pramení analytický přístup. Recenze působí svižným dojmem – začátek je poněkud prudší, na druhou stranu oné nevybíravé prudkosti to v závěru ‚sluší‘ mnohem více. Text působí spíše svižným dojmem, což je pravděpodobně zapříčiněno vynecháním mnohdy zdlouhavého popisu děje.

Účastníci zájezdu, (ČR, 2006), Ilona Francková, Premiere 04/2006

<http://www.premiere.cz/film/51954/film.html>

Koncepce této recenze je v podstatě autorská s psychologizujícími prvky, obsahuje ale také prvky narativní, i když jen na okrajový dotek. Autorka nepodléhá žádným přirovnání, na kterých by demonstrovala např. kvalitu filmu. Patrným cílem tohoto článku je hodnocení do jaké míry úspěšnosti se podařilo tvůrcům, včetně Michala Viewegha jakožto autora předlohy, převést literární příběh a osudy tragikomických postav na filmové plátno. **Demonstrativním prostředníky, spíše prostředníky jsou právě ony postavy.** V začátku recenze se autorka věnuje charakterům postav, pak samotnému hereckému obsazení, v poslední řadě zvládnutí, či spíše nezvládnutí postav ústředních – poměrně malý herecký prostor dává za vinu celkové dramaturgii. Krátká zmínka je věnována postavám, které se na plátno nedostaly. Čtenář je osloven jako potenciální divák, místy se objevuje i přímé oslovení. Autorka se s čtenářem-divákem neztotožňuje, drží si jistý analytický odstup. S ohledem na časopis, ke kterému tato recenze patří, by se pravděpodobně dal čekat popis děje. Jeho absencí článek mírně vybočuje, to jej ale nedělá nikterak přínosnějším.

Karlík a továrna na čokoládu, (Charlie and the Chocolate Factory, USA, 2005), Petr Cífka, 18.srpna 2005

<http://filmpub.atlas.cz/kino/38050-karlik-a-tovarna-na-cokoladu.aspx>

Tato recenze vykazuje prvky **symptomatické** a biografické, jde tedy o spojení koncepce ideologické s autorskou. Do toho všeho vstupuje téměř nezatelně prvek narativní. Autor postupuje dramaturgicky, nutným předpokladem čtenáře je znalost předešlé tvorby Tima Burtona, alespoň většinové části. Cílem je tedy zhodnotit film na základě plejády Burtonovy tvorby let minulých. Čtenář je tedy přímo osloven, jak jinak než jako poučený divák. Z jiného úhlu pohledu lze konstatovat jeho oslovení jakožto příznivce režisérových filmů, případně také jako příznivce Johnnyho Deppa, který je dvorním představitelem bizarních postavíček. Recenzent se automaticky zařazuje mezi diváky-fanoušky. Z toho patrně vyplývá fakt, že je obeznámen s veškerou Burtonovou tvorbou, jeho argumentace je tedy podložená. Celkově článek působí jako oslavná óda samotného režiséra, na jejíž úkor se hudbě, předloze či hereckým výkonům (vyjma Deppa) dostává pozornosti jen velmi poskrovnu. Přínosem by možná bylo zkrácení vychvalujících souvětí.

Sin City – město hříchu, (Sin City, USA, 2005), Pavel Němec, Premiere 07/2005

<http://www.premiere.cz/film/5597/film.html>

Pavel Němec použil ve své recenzi na film Sin City-město hříchu Roberta Rodrigueze smíšený koncept kritiky formální a ideologické. Do kombinace metakritických a stylistických prvků obou koncepcí se dá zařadit i prvek srovnávací, který je však obsažen pouze velmi okrajově a jeho zařazení je třeba nahlížet z určitého úhlu pohledu. Kritika se snaží pochopit film ‚sám o sobě‘, ale za podmínky, že se neopomene fakt, že se jedná o komiksově zpracování. Cílem je tak hodnocení míry úspěšnosti, jaké dosáhl, případně nedosáhl, proces přenesení ryze komiksového příběhu na plátno tak, aby se zachovala ona komiksovou v první řadě. Čtenář je zde identifikován jakožto potenciální divák a recenzent se tu a tam nevyhne ani přímému oslovení. V úvodu si Němec drží určitý odstup a nadhled, později ale sám sebe naprosto otevřeně pasuje do pozice věrného (a tím i informovaného) čtenáře Franka Millera, jenž má na svědomí právě předlohu pro Sin City. Tímto sebeodhalením dochází k obratu kritikova postoje a sklouzne k demonstraci vlastního prožitku. **Zajímavým způsobem se vyhýbá znučenému popisování děje**, který nastiňuje velmi střízlivě a víceméně stručně. Závěrečné hodnocení tedy nepřichází stran filmového diváky, ale komiksového fanouška, což může působit poněkud zavádějícím dojmem.

Van Helsing (Vann Helsing, USA, 2004), Tomáš Baldýnský, Premiere 6/2004.

http://www.premiere.cz/film/292/van_helsing.html

Recenze vykazuje metakritické prvky typu ideologické koncepce a současně v ní jsou obsaženy prvky stylistické, které náleží do koncepce formální. Místy se vyskytují také rysy autorské koncepce v podobě mýtotvorných prvků. Autor se snaží nahlížet film organicky, tj. pochopit jej „sám o sobě“, ač se může na první pohled zdát, že recenzent přistupuje spíše dramaturgickým způsobem. Cílem článku je nastínit potenciálnímu divákovi rysy snímku za účelem případné lepší orientace ve filmu. V pozadí pak Baldýnský reflektuje své dojmy, jenž jsou v podstatě negativní, což připisuje nejasným dějovým liniím, lokacím i vztahům postav. Na základě těchto svým zkušeností předeseílá reakce potenciálního diváka, kterého oslovuje přímo. Co se týče zařazení do konceptu časopisu Premiere, působí článek spíše „okate“ svojí jakousi „neuhlazeností“. **Nepříliš zdařilé je přirovnání k drogovému tripu. Stylisticky horší je také formulace „zkorumpovanost obřím rozpočtem“ – lehce vyvstane otázka : může obří rozpočet zkorumpovat film?** Baldýnského stylistika je často na lepší úrovni, včetně nápaditějších přirovnání. Jeho recenze na Van Helsinga působí stejně roztržitě jako jeho dojmy z filmu samotného.

Ďábel nosí Pradu (The Devil Wears Prada, USA, 2006), Lenka Křesťanová, 25.10.2006.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/90944-dabel-nosi-pradu.aspx>

Recenze Lenky Křesťanové je založena na koncepci žánrové a formální. Mísí se zde prvky srovnávací s naratologickými, ojediněle se vyskytují prvky psychologizující, např. popis charakteru předlohy postavy (Anny Wintour) a též postavy ve filmu (Miranda Priestly) a jejich následné porovnávání. Celkově se jedná o přístup organický. Hlavní linií textu je rozbor, jehož cílem je zhodnotit fakt, jestli film nějakým způsobem vybočuje do stran výjimečnosti, extravagance či zda-li některým svým prvkem přímo šokuje. S ohledem na tento rozbor se autorka snaží také předejmout, co může divák od snímku očekávat. Čtenář je zde popsán jako kulturní obec a je oslovován jen nepřímou. Recenzentka se snaží příliš nedemonstrovat své dojmy, čímž si drží určitý odstup. Místy se vyskytují příliš dlouhá souvětí, vhodnější by bylo zařadit kratší věty, což by patrně také přispělo k jisté dynamičnosti textu. **Nešťastně působí 3.odstavec, kde se Křesťanová věnuje postavě šéfredaktorky, a to jak té předlohy, tak i filmové, a do celého „zapletence“ ještě přimíchala ještě tu z Altmanovy Pret-a-Porter z roku 1994. Jakási kruhovost této části textu působí dost zmatečně až neuspořádaně.**

Roming/‘Piča!’ a předsudek (Roming, ČR, 2007), Antonín Tesař, Cinepur č.52, červenec 2007.

<http://cinepur.cz/article.php?article=1245>

V této recenzi jsou obsaženy převážně prvky kulturně-antropologické, **mýtotvorné** a psychologizující. Jedná se tedy o spojení několika kritických koncepcí – autorské a ideologické. Okrajově se vyskytuje naratologický prvek koncepce formální. Autor přistupuje spíše dramaturgicky, používá srovnání s jinou prací autorské dvojice Jiřího Vejdělka a Marka Epsteina. Stěžejním zájmem recenzenta je tematika ztvárnění romského etnika. Snaží se řešit otázku, jestli snímek pouze kopíruje představy či předsudky o příslušnicích dané menšiny nebo zda-li čistě zobrazuje skutečnost. Čtenář je nepřímou osloven jako poučený divák. Tesař si snaží držet určitou distanci, to mu ale nevydrží až do konce textu. V závěru se ztotožňuje se skupinou obecnstva. Z článku vyplývá, že je autor seznámen se společnou tvorbou režiséra a **scénáristy**. Pozitivem je užití konkrétních příkladů, na nichž demonstrovuje svou kritiku. Převážné výtky se týkají jak samotného ztvárnění

problematiky, tak i hereckého obsazení a s ním související věrohodnosti postav. Celkově má text spád a stylisticky působí vyrovnaně.

Vratné lahve (ČR, 2007), Barbora Šťastná, Premiere 3/2007.

Barbora Šťastná zde využila spojení několika druhů kritických koncepcí. Smíchala typ formální, ideologické a žánrové koncepce. Vypozorovat tak lze prvky naratologické, srovnávací a především symptomatické. Autorka přistupuje dramaturgicky, v jejím textu dochází k několika srovnání. Cílem recenze je vystihnout v rámci narace vývojové změny hlavních postav. Současně je film hodnocen z hlediska aktuální české kinematografie a v neposlední řadě také v rámci „svěrákovské tvorby“. Od čtenáře jakožto diváky je vyžadována určitá míra poučenosti či spíše rovnou znalosti Svěrákových filmů. Čtenář je pak osloven přímo. Ve vztahu kritika k divákovi dochází k určité distanci, kterou vyžaduje analytický přístup. Text je prototypem průměrného článku-recenze, který lze najít v daném periodiku takřka v každém vydání. O tom svědčí i průměrná stylistika, absence zajímavých („barevných“) metafor nebo nápaditých slovních obrátů. Toto vše činí text až nenápadným, ničím neudivuje a náročné čtenáře může v krajním případě dokonce nudit. **Výtku si zaslouží zmínka „jeho obličejem zacloumá nepěkný tik“- pokud má tik v obličejí podobu šklubnutí hlavy, pak je toto tvrzení na místě.**

Pavel Krumpár

Taková normální rodinka (*Taková normální rodinka*, Patrik Hartl, ČR, 2008)

Autor: Jan Jaroš.

Tiscali.cz, duben 2008.

http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13864

Recenze Jana Jaroše nabízí především žánrové čtení filmu, jehož pilířem je konfrontace filmu Patrika Hartla s legendárním seriálem Jaroslava Dudka ze 70. let. Tento klíč využívá recenzent při hodnocení všech základních prvků filmu (scénář a výběr hlavních motivů, charaktery a obsazení postav, inscenační zpracování atd.). Ačkoli se tento přístup přirozeně nabízí, jeho hlavním úskalím je skutečnost, že autor slepě přebírá seriál jako „ideální vzor“, k němuž se film měl přinejmenším snažit přiblížit. Přístup Jana Jaroše je tedy typicky dramaturgickým. Kritika se nesnaží film „sám o sobě“ pochopit, ale hodnotí jej ve vztahu k seriálovému vzoru jako nenaplněnou možnost. Okrajově recenze využívá rovněž prvky formální kritiky. Informace o stylistickém uchopení filmu či naratologii jsou však upozaděny před dominantním žánrovým čtením. Text je zjevně určen nejširší veřejnosti, neobsahuje žádnou **odbornou terminologii** ani specifický jazyk. Nejvíce by zřejmě promluvil ke starší generaci, která má seriál *Taková normální rodinka* hluboko pod kůží, ale tato generace nebude s největší pravděpodobností hledat recenzi právě na internetu. Recenze bohužel zcela potlačuje autora, přestože by při nastolené koncepci textu bylo například zajímavé srovnání divadelních prací a zkušeností Patrika Hartla a Jaroslava Dudka. Recenze Jana Jaroše nám sice neotevívá žádné nové obzory, ale jistě poslouží jako „konzumní“ informace pro potenciálního návštěvníka kina. **S přihlédnutím ke strategii a poslání webové adresy Tiscali.cz je možné považovat tento výsledek za uspokojivý.**

Harry Potter kouzla zbavený (*Harry Potter and the Philosopher's Stone*, Chris Columbus, USA, 2001)

Autor: Barbora Šťastná.

Film a doba, 1/2002, str. 53-4.

Jak už bývá v odborném periodiku *Film a doba* zvykem, recenze se hlouběji dotýkají několika kritických koncepcí zároveň. Ve spíše analytickém textu Barbory Šťastné převažují prvky žánrové a formální kritiky. Již úvod recenze nám jasně naznačuje, jaké hledisko si autorka textu zvolila, a první věta je zároveň odhaleným závěrečným hodnocením: „Kniha, byť by byla sebestopulárnější, je pro kulturně-tržní průmysl poněkud těžko uchopitelným médiem.“ Barbora Šťastná se především zaměřuje na způsob, jakým se podařilo (či spíše nepodařilo) převést populární literární předlohu do filmové podoby. Na tomto základě demonstrovuje nedostatky scénáře, který je až příliš „upovídáný“ a místy ztrácí logiku, či režijní koncepcí. Jako zlatá nit se pak článkem vine srovnávání filmového a literárního Harryho Pottera s filmovým a literárním Pánem prstenu, který vstupoval do kin ve stejném roce. Recenze film zařazuje do žánru fantasy, nicméně přiznává také využití pohádkových archetypů, které blíže komentuje. Právě tyto nalezené vazby působí nejnárovněji a umožňují nám i autorce hlouběji nahlédnout pod povrch zkoumaného díla. Jak paralely mezi Harry Potterem a například nám dobře známou Popelkou či úvaha o nutné vizi mocného a charismatického zla, s nímž hrdinové v silném pohádkovém příběhu bojují, odkrývají hlavní nedostatky Columbusova filmu. Právě v souvislosti s osobou režiséra se objevují prvky autorské koncepcí. Přestože jim není věnován větší prostor, vhodně recenzi doplňují a podtrhují její vyznění. Mám tím na mysli především „odhalení“ dlouhodobé **Columbusovi ambice** „sloužit hollywoodským studiím“ a vyrábět dobře stravitelné produkty, které zapadají do kategorie neškodné rodinné zábavy. V rámci okrajové stylistické reflexe se Šťastná věnuje například filmovým maskám, kdy mj. poukazuje na nepřesvědčivé ztvárnění masky lorda Voldemorta. V recenzi se projevuje dramaturgický přístup autora, když Šťastná poukazuje na nenaplněné možnosti filmu a naznačuje, kudy se měl ubírat, aby je naplnil. **Mám-li hodnotit tuto recenzi ve vztahu k politice časopisu *Film a doba*, pak musím konstatovat, že se neřadí k těm nejcharakterističtějším. Recenze je napsána spíše populární formou srozumitelnou pro širší veřejnost a stejně jako ve filmovém časopise by obstála i v periodiku zaměřeném na literaturu (pro rozsah prostoru, který je věnován literární předloze).** Recenzentka si libuje v dlouhých a košatých větách, často rozšířených o doplňující informace v závorkách. I přesto je text (možná až příliš) srozumitelný a sdělný.

In eros veritas (*Anything Else*, Woody Allen, USA, 2003)

Autor: Tomáš Seidl.

Film a doba, 2/2004, str. 112-14.

Recenze nabízí téměř výhradně autorské čtení filmu. Tomáš Seidl využívá silné a mediálně známé osobnosti Woodyho Allena a v rámci své recenze se pohybuje pouze uvnitř uzavřeného světa jeho díla, k němuž všechny své hodnotící soudy vztahuje. Zatímco v úvodu recenze Seidl odhaluje tematickou příbuznost Allenových filmů, které režisér natočil po dosažení šedesátého roku života, a pracuje tedy s určitou sumou děl, ve zbytku recenze již odkazuje pouze ke snímku *Annie Hallová*. V souvislosti s *Annie Hallovou* lze zaznamenat i prvky formální kritiky. Seidl demonstrovuje příbuznost snímků *Cokoliv* a *Annie Hallová* mj. právě na řadě stejných formálních postupů (časté vyprávění ve flashbackích, paralelní rozdělování obrazu atd.). Kritický přístup lze hodnotit jako dramaturgický. **Recenzent si za vzor či ideál, k němuž by vše mělo směřovat, bere jeden z nejlepších Allenových filmů a s ním pak jeho filmovou novinku srovnává. Byť by tedy v kontextu současné kinematografie byl snímek *Cokoliv* sebelepším, ve srovnání s *Annie Hallovou* neobstojí.** Absurdnost tohoto úzkostlivého „držení se Allena“ demonstrovuje nejprve označení filmu za romantickou komedii a poté jeho odsouzení za to, že „chce především pobavit“ (na rozdíl od *Annie Hallové*, která „měla nadčasovější a závažnější přesahy“). Výsledkem je tedy povzdech recenzenta nad další

nenaplněnou možností Woody Allena. Seidl svým textem oslovuje poučeného diváka a především milovníky Allenova díla, kteří jsou schopni se bez problému zorientovat ve složité spleti odkazů na režisérovu tvorbu. Recenzent se pokouší o distancovaný – analytický přístup, byť se místy nevyhne demonstracím vlastního prožitku. Recenze *In eros veritas* souzní s koncepcí časopisu *Film a doba* a nabízí sofistikovaný rozbor díla pro poučeného čtenáře. Argumentace Tomáše Seidla až na drobné výjimky (viz žánrový paradox) vyznívá přesvědčivým dojmem. Jeho stylistické schopnosti nejsou nikterak výjimečné – často používá dlouhé nepřehledné věty a nadměrně uplatňuje poznámky v závorkách za větou, nicméně ve výsledku působí text čtivým a zábavným dojmem. Nutno však přiznat, že na tom má hlavní zásluhu Woody Allen, z něhož recenzent nezdědka cituje.

Karamazovi, film na první dobrou nečitelný (*Karamazovi*, Petr Zelenka, ČR, 2008)

Autor: Vojtěch Efler.

iDnes.cz, duben 2008.

http://show.idnes.cz/karamazovi-film-na-prvni-dobrou-necitelny-fiq-filmvideo.asp?c=A080414_151830_filmvideo_efl

Vystopovat ve značně nesourodém textu Vojtěcha Eflera jakoukoli kritickou koncepcí je obtížné. Po bližším prozkoumání nalézáme prvky autorské, formální a částečně také ideologické kritiky. Naopak zcela absentuje žánrové ukotvení filmu. Konečně ani určení cílového publika filmu není v podání Vojtěcha Eflera čitelné. Na straně jedné recenzent připouští, že je nutná alespoň základní znalost filmové předlohy, na straně druhé však konstatuje, že film strhne skvělými hereckými výkony i diváky nepolíbené ruským klasikem. Autor textu se snaží film pochopit a jeho přístup lze označit za organický. Největší prostor je přitom věnován způsobu převedení divadelní inscenace na filmové plátno. V této souvislosti je zmíněna práce se scénářem, inscenační uchopení a celkový režijní záměr. Recenzent se však spokojí s několika málo výňatky ze scénáře a s konstatováními typu: „Režisér Petr Zelenka pak svou hru na hru kočíruje od prvního do posledního záběru s přehledem [...]“. Efler nepochybně oslovuje čtenáře jako potenciálního diváka kina (pro hlubší analytický pohled není prostor ani potenciál) a na malé ploše jej informuje o tom, co ho při návštěvě kina může čekat. Do textu často vnáší své vlastní prožitky ve snaze o zvýšení autentičnosti textu. Přímé oslovení čtenáře slovy „milí diváci“ evokuje spíše dopis z pionýrského tábora. Dopisu z tábora ostatně odpovídá také styl a forma textu. Recenzent uplatňuje v textu řadu hodnotících soudů, aniž by je jakkoli argumentačně podpořil. Závěrečné veskrze kladné hodnocení pak vyznívá poněkud rozpačitě a nejsem si jist, zda jím Efler „uloví“ nějaké diváky, což zřejmě bylo jeho cílem. Článek je pravděpodobně dostačující pro čtenáře webu, který se chystá navštívit multikino a na rozhodování má pět minut, nic více však od něj očekávat nelze. Jazykově je recenze přizpůsobena především mladším čtenářům. Snaží se o zdánlivě uvolněný a zábavný styl, který však působí spíše strojeně.

Chyťte doktora (*Chyťte doktora*, Martin Dolenský, ČR, 2007)

Autor: Ilona Francková.

Premiere, prosinec 2007, str. 86.

Text Ilony Franckové je na pomezí anotace a recenze. Rozsahem se spíše blíží k anotaci, ale vzhledem k tomu, že obsahuje hodnocení, řadíme jej do žánru recenze. Základem zkoumané recenze je žánrové a formální čtení filmu. Přístup autorky je organický a lze hovořit o jisté „interpretační vstřícnosti“. Struktura recenzí v časopise *Premiere* je vždy velice podobná a jejími pilíři jsou především: stručný popis děje, zhodnocení hereckých výkonů a žánrové zařazení filmu doplněné o konstatování, zda daný titul naplnil či nenaplnil žánrová (divácká)

očekávání. Pozvánka do kina, kterou je text Ilony Franckové především, je psána srozumitelnou a odlehčenou formou bez jakékoli ambice o hlubší zamyšlení. V tomto omezeném prostoru nicméně autorka nalézá místo pro informace o trikovém zpracování filmu, které je při dvojroli ústřední hrdinky velmi důležité, či o stručné zařazení filmu do současné české komediální produkce. Páteřní osou recenze je rozbor dramatické výstavby filmu a ústředních motivací, které jsou jen stěží uvěřitelné. Přestože podle mého soudu recenzentka umně odhalila jádro problému recenzovaného filmu, analyzuje tento problém opět s vědomím cílových čtenářů časopisu, kteří neočekávají odborné posudky, ale zábavné čtení umožňující vytvořit si rychlý názor na to, zda se mi film v kině bude líbit, či nikoliv. Aby to měl čtenář ještě snazší, odhaluje mu často recenzentka své vlastní prožitky z kina.

***Příliš líné umírání* (KILL BILL 2, Quentin Tarantino, USA, 2004)**

Autor: Jindřiška Bláhová.

Film a doba, 2/2004, str. 110-1.

Jindřiška Bláhová paradoxně začíná svou recenzi závěrečným hodnocením, v němž s nadsázkou čtenáři sděluje, že se naplnily její chmurné obavy z prvního dílu filmu *Kill Bill*. Pomineme-li toto neprozřetelné prozrazení pointy, nabízí nám Bláhová kompaktní a fundovaný pohled na Tarantiniho celovečerní opus. Její přístup k filmu je organický a využívá přitom prvky autorské, žánrové a formální kritiky, přičemž především ve dvou posledně jmenovaných nalézá nebývalé zalíbení. Vzhledem k očekávání poučeného čtenáře časopisu *Film a doba* pouští se recenzentka do postupného rozplétání složitých sítí intertextuálních odkazů, které režisér a scenárista v jedné osobě do filmu vnořil. Bláhová rovněž nešetří cizími slovy a odbornou terminologií, čímž nenechává nikoho na pochybách, že je sem běžnému a nepoučenému návštěvníkovi kin vstup zakázán. Informace o ději, filmové naraci, práci kameramana a nakonec i o hereckých výkonech stojí na pozadí zájmu autorky textu o nakládání režiséra filmu s žánry a různými styly. Všechny ostatní informace o filmu jsou tomuto hledisku podřízeny a slouží mu ve formě příkladů, které odhalují soulad či nesoulad se zvoleným žánrem. Vše pak směřuje k poznání, že Tarantino neúspěšně balancuje mezi filmovým prožitkem a narcistickou exhibicí. Recenze tohoto typu se neobejde bez hlubší znalosti dosavadní tvorby a tvůrčího zázemí autora – v tomto případě Quentina Tarantina. **Před závěrečným verdiktem proto Bláhová „zabíhá“ ve formě drobného exkurzu k dětským snům „frustrovaného cinefila“ a k jeho mediálnímu obrazu filmově vysoce erudovaného a gramotného tvůrce.** Tento rys jeho režisérské osobnosti se v případě filmu *Kill Bill 2* stává zároveň jeho pastí, když jej nezadržitelně vede k prázdnému manýrismu, z něhož jen občas vyvěrá filmový talent v podobě několika málo vydařených scén. I tyto zdařilé scény Bláhová detailně analyzuje, aby prezentovala čtenářům propast mezi projevy talentu a dutou manýrou. **Text Bláhové má rovněž své nesporné jazykové kvality a lze jej považovat za velmi zdařilou popularizaci spíše teoretických konceptů.**

***Dobou determinované lovestory aneb Vančurovská adaptace s aktuálními přívlastky* (Útěk do Budína, Miloslav Luther, ČR, SK, HU, 2002)**

Autor: Jaroslav Vanča.

Film a doba, 4/2002, str. 239-241.

Text Jaroslava Vanči je co do rozsahu a zpracování někde na pomezí recenze a kritiky. Představuje především hlubší zamyšlení nad problematikou adaptací románů Vladislava Vančury a nad složitým hledáním vhodného adaptačního klíče. Rozbor tohoto tématu je také nejsilnější stránkou textu. Jaroslav Vanča se v této souvislosti jednak vrací k jiným známým adaptacím Vančurova díla (*Rozmarné léto*, *Markéta Lazarová* atd.) a jednak nabízí hlubší

literárně-dramatické zdůvodnění této adaptační svízele. Jaroslav Vanča se spíše než do role filmového kritika vtělil do role dramaturga. Na úvod své recenze konstatuje, že romány Vladislava Vančury zůstanou pro filmové adaptátory ještě dlouho přirozenou výzvou a dramaturgickým hlavolamem, aby se nám ve zbytku textu pokusil tento hlavolam rozluštit. Tato tendence je natolik silná, že text řadí spíše do kategorie kritik dramaturgických, kdy autor poukazuje na nenaplněné možnosti a skrytý potenciál díla. Ačkoli textu nelze upřít vysokou informační hodnotu ve vztahu k výše zmiňovanému tématu adaptace Vančurova díla, o samotném filmovém zpracování se toho s přihlédnutím ke značnému rozsahu textu mnoho nedozvídáme. Z celé škály hodnotících témat recenzent vybírá pouze scénář (včetně popisu děje), motivace filmových postav a letmou zmínku o hereckých výkonech. Vanča využívá především prvky formální a částečně také ideologické kritiky. Z hlediska použitého jazyka se jedná o velmi náročný text s řadou cizích slov a odborné terminologie, který po nepoučeném laikovi téměř vyžaduje mít po ruce slovník cizích slov. Vysoká frekvence těchto výrazů navozuje až nepříjemný pocit exhibice recenzenta, který svým intelektuálním vkladem zcela zastínil čtivost a srozumitelnost textu.

O rodičích a dětech (*O rodičích a dětech*, Vladimír Michálek, ČR, 2008)

Autor: Stanislav Šulc.

Filmweb.cz, 11. 3. 2008.

Při sledování nejnovějšího filmu Vladimíra Michálka si nelze nevšimnout nadvlády dialogů nad filmovým obrazem. A právě toto hledisko si zvolil také autor recenze Stanislav Šulc, který v textu pracuje s prvky autorské a formální kritiky. Aby svou volbu ještě umocnil, zahajuje recenzi slovníkovým výkladem slova dialog. Šulc samozřejmě uhodil hřebíček na hlavičku, když se zaměřil zejména na režisérovo hrdinské úsilí převést Haklův námět na filmové plátno, aniž by se stal výsledný tvar příliš upovídáním. Na druhou stranu mu nelze prominout, že přitom zcela opomíjí řadu dalších pro čtenáře důležitých informací, jako jsou například žánrové zařazení filmu či určení cílového publika. Nevyužitý potenciál je rovněž v předchozí tvorbě Vladimíra Michálka, kterou Šulc ani okrajově nezmiňuje, a v zařazení jeho nejnovějšího filmu do tohoto kontextu. Naopak kladem recenze je logická provázanost mezi analýzou scénáře založeného na dialozích a sledováním režisérovi práce s herci, která je přirozeně klíčová pro úspěch tohoto typu dramatického díla. Od hodnocení práce s herci je jen krůček k hodnocení vlastních hereckých výkonů. Těm je věnován značný prostor a v zásadě jsou hodnoceny všechny herecké výkony v hlavních a vedlejších rolích. V samotném závěru se recenzent, který si zvolil organický přístup, okrajově zmiňuje také o práci kameramana. Přestože lze recenzi Stanislava Šulce vytknout řadu drobností, ve svém celku působí kompaktním dojmem, neboť je zde vše přísně podřízeno zvolenému hledisku. Neutrální tón článku a standardní informační porce pro potenciální návštěvníky kina odpovídají koncepci webového portálu *Filmweb.cz*. Jazyk je umírněný a kultivovaný ve srovnání s jinými filmovými weby a stylistické schopnosti autora jsou na uspokojivé úrovni.

O současnosti „s vnitřkem“ (*Výlet*, Alice Nellis, ČR, 2002)

Autor: Václav Holanec.

Film a doba, 1/2002, str. 48-9.

Snímek Alice Nellis *Výlet* slouží Václavu Holancovi k hlubšímu zamyšlení nad současným českým filmem a především nad jeho schopností reflektovat dobu svého vzniku a podat zprávu o společnosti, která jej přivedla na svět. Svým přístupem přesahuje žánr recenze a ocitá se na samém pomezí kritiky. Holanec nás sice uvádí do širšího kontextu a zasazuje film Alice Nellis do současné české produkce, nicméně své odvážné rozdělení filmů na „s

vnitřkem“ a „bez vnitřku“ blíže nevysvětluje a tento konstrukt tak může působit nepatrně uměle. Přirovnání k pověstné ledniče Leo Poppera, kterou všichni známe z povídky Oty Pavla, je strojené a nepřesvědčivé. Proč jsou právě *Paralelní světy* Petra Václava „s vnitřkem“ a *Samotáři* Davida Ondříčka „bez vnitřku“ zůstává nezodpovězenou otázkou. V samém úvodu nám autor sice slibuje, že se podíváme na to, jak je film udělán, ale pohříchu začíná a končí u poměrně detailního rozboru scénáře. Pomineme-li závěrečné zhodnocení hereckých výkonů v jedné větě, pak se nic dalšího o filmu nedozvídáme. Jakoby ani nebyl natáčen na kameru, jakoby v něm nebyla uplatněna zvuková složka, jakoby film nebyl ve střížně, jakoby nestálo za hlubší reflexi spojení režisérka – scenáristka atd. Autor nám na řadě míst demonstruje své hluboké znalosti filmu (např. princip Hitchcockova Záchraného člunu), ale tyto slovní exhibice jej zbytečně odvádějí od sledovaného díla, na jehož bližší rozbor pak nezbyvá prostor. Na druhou stranu je však nutné přiznat, že analýza scénáře a jeho struktury je fundovaná a přesvědčivá. Zvolený jazyk odpovídá charakteru periodika. Autor používá celou škálu odborných výrazů a nezřídka odkazuje k jiným dílům či tvůrcům. Vyžaduje tak od čtenáře hlubší znalosti, které překračují běžnou uživatelskou úroveň návštěvníků kin. Nelze popřít, že Václav Holanec úspěšně nahlédl pod pověstnou pokličku Alice Nellis – scenáristky, ale poklop s režisérskou polévkou této autorky nechal bohužel zcela přiklopený.

A Sokurovova loď pluje... (*Russkij Kovčeg*, Alexander Sokurov, Rusko, Německo, 2002)

Autor: Tomáš Hála.

CINEPUR, 33/2004, str. 56-7.

Kritice Tomáše Hály lze jen stěží něco vytknout. Vedle kvalifikovaného rozboru filmu *Ruská archa* režiséra Alexandra Sokurova nabízí rovněž řadu doplňujících informací, které pomáhají zařadit dané dílo do užšího i širšího kontextu. Nejenže se dozvídáme o předchozí tvorbě režiséra, ale zároveň jsme seznámeni s uvedením jeho díla na území naší republiky, získáváme představu o významu tohoto díla vzhledem k jeho dosavadní práci či nahlédneme do zákulisí jeho vzniku. Právě informovanost Hály o pozadí vzniku celého projektu je kladem, který tuto kritiku povyšuje nad řadu jiných. Organizačně a formálně náročný projekt přímo vybízí k pohledu za kameru. Dozvídáme se tak, jaké technické zázemí vyžaduje celovečerní film natočený v jednom záběru, kolik herců se ho účastnilo či jaké bylo hlavní kritérium pro výběr kameramana. Přestože se nabízí interpretovat film jako pokus o senzaci a podivuhodný experiment, Hála se s tímto přístupem rozhodně neuspokojuje a hledá jeho hlubší kořeny. Tento přístup je pak po zásluze odměněn, když se v závěru autor dostává k hlavním tématům díla, mezi která překvapivě patří například vztah Ruska a Evropy. Navzdory tomu, že je podstatná část kritiky věnována formálnímu uchopení filmu, zařadil bych Hálov text mezi kritiky autorské. Středobodem textu je vždy autor a jeho tvorba. Naopak zcela stranou zůstává hledisko žánrové. Na rozdíl od řady jiných kritik a recenzí nehýří Tomáš Hála humorem a nechce čtenáře za každou cenu bavit, ale nabízí velmi kompaktní, soustředěný a kvalifikovaný rozbor díla. Jeho organická kritika působí objektivně a nestranně, je téměř oproštěna od subjektivního hodnocení. Autor se upozaduje a předkládá nám řadu zajímavých a podnětných informací, které samy o sobě poutají naši pozornost. Vedle přesvědčivého zařazení díla do kontextu tvorby Alexandra Sokurova se Hálovi daří umístit film rovněž do širších kinematografických souvislostí s výstižnými odkazy ke spřízněným tvůrcům. **Kritika je opatřena poznámkovým aparátem.**

Svatba na bitevním poli (*Svatba na bitevním poli*, Dušan Klein, ČR, 2008)

Autor: Petr Čihula (Kocour).

Moviezone.cz, 13. 1. 2008.

<http://film.moviezone.cz/svatba-na-bitevnim-poli/recenze/>

Jedna z prvních vět internetové recenze snímku *Svatba na bitevním poli*, kterou napsal Petr Čihula, začíná slovy: „Snaha pobavit ustupuje logice [...]“. Bohužel lze totéž říci i o tomto nezdařeném pokusu Petra Čihuly o recenzi. Čihulova „recenze“ je na hony vzdálena objektivnímu hodnocení a svou zaujatostí a předpojatostí vůči českému filmu i režisérovi snímku je bohužel dopředu výrazně hendikepována. Autor k dílu nepřistupuje bez předsudků a nepokouší se o konstruktivní dialog, ale od počátku nevybíravým způsobem útočí, aniž by si připravil dostatek „munice“. Jediným cílem, ke kterému vše směřuje, je pobavit za každou cenu. Z celé škály oblastí a činností, které lze v rámci recenze hodnotit a komentovat, vybírá Petr Čihula v zásadě pouze jednu, a tou je filmový scénář a dramatická výstavba díla. Nutno přiznat, že rozbor scénáře a jeho slabých míst působí – oprostíme-li se od často nevybíravých formulací – kvalifikovaně a v zásadě s ním lze souhlasit. Výsledný dojem pouze kazí občasná zjednodušující konstatování typu: „To nejsou věty ze života.“ Recenzent nepochybně míří na mladé publikum. Tomu podřizuje volbu jazyka, slovní obraty a celkovou koncepci textu. Stejně tak odkazy k jiným titulům jsou jasně adresovány mladému publiku (za všechny vybírám přirovnání k seriálu *Beverly Hills*). Největší negativum tohoto přístupu spočívá v předpojatém odsouzení všeho starého. Ať by zřejmě Dušan Klein natočil cokoli, patří už do starého železa a „nám mladým“ nebude nic vykládat. Asi tak by se dal shrnout pohled autora článku a zřejmě i čtenářů serveru. Bohužel se v textu nedozvídáme nic bližšího o ději – autor pouze vytrhává určité dějové pasáže z kontextu, zůstanou nám skryty „výkony“ dalších profesí s výjimkou režiséra a scénáristy, postrádáme žánrové zařazení i širší kontext a herecké výkony jsou hodnoceny suchou větou: „Polívka ujde.“ Z recenze Petra Čihuly alias „Kocoura“ doslova čiší snaha za každou cenu pobavit. Občas se nevyhne ani podpásovým informacím. Bohužel je to vše zcela na úkor informační bohatosti a odborného hodnocení. Přestože je snímek Dušana Kleina snadným terčem kritických útoků, lze to učinit fundovaně a s jistou noblesou.

Venkovský učitel (*Venkovský učitel*, Bohdan Sláma, ČR, SRN, FR, 2008)

Autor: Jan Jaroš.

Tiscali.cz, březen 2008.

http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13843

Recenze Jana Jaroše je z mého pohledu učebnicovým příkladem tohoto kritického žánru. Recenzent ustupuje do pozadí a volí neutrální způsob hodnocení. Poměr záporných a kladných reflexí je v odpovídající rovnováze a výsledný text působí objektivním a nezaujatým dojmem. Recenze je psána na běžné uživatelské úrovni tak, aby byla pro většinového čtenáře hojně navštěvovaného webového kino-rozcestníku srozumitelná. Na druhou stranu však není v žádném případě podbízivá a nabízí rovněž několik odbornějších kritických postřehů. Vzhledem k výše uvedenému řadím text Jana Jaroše mezi kritiky organické. V první řadě autor velmi přesně zasazuje nejnovější dílo Bohdana Slámy do kontextu jeho dosavadní tvorby a odhaluje průsečíky i odchylky v dosud nepočtené množině režisérských děl. Přestože se recenzent v závěru „dopouští“ obecnějšího srovnání Slámovy filmu se současnou českou filmovou produkcí, hlavní hodnocení míří právě do množiny režisérských děl a k jejich vzájemnému srovnání, čímž text opět získává na přesvědčivosti a nestrannosti. Stejně komplexně jako k výkonu režiséra přistupuje Jaroš například také k hodnocení výkonu hlavního představitele Pavla Lišky. Tam, kde se od tohoto přístupu autor odchyluje, ztrácí text místy na přesvědčivosti a není dostatečně argumentačně podložený. Vhodným příkladem je hodnocení výkonu Zuzany Bydžovské. S prostým konstatováním, zda je či není pro recenzenta to či ono „uvěřitelné“, se dá jen stěží ztotožnit. Reflexe dramatické výstavby díla je zúžena především na identifikaci „rušivých“ elementů scénáře. Jaroš sice odhaluje scény,

jejichž vystřížení si po **shlédnutí** filmu umíme představit, ale v textu je většinou nikterak nezdůvodňuje. Vycházíme-li z předpokladu, že tyto webové stránky navštěvují primárně teprve potenciální návštěvníci kina, neměl by se tento nedostatek příliš opakovat. Nezpochybnitelným kladem recenze je šíře jejího záběru. Jaroš nekončí u prostého popisu děje a hodnocení hereckých výkonů, jak býváme často svědky, ale pokračuje poměrně fundovaným hodnocením kamery Diviše Marka či hudby Vladimíra Godára. Jediné, co v textu skutečně postrádám, je žánrové zařazení filmu. I přes několik drobných výhrad považuji recenzi Jana Jaroše za kvalitní a v kontextu české webové kritiky spíše za nadprůměrnou.

Ztraceno v překladu (*Lost in translation*, Sofia Coppola, USA, Japonsko, 2003)

Autor: Helena Bendová.

CINEPUR, 33/2004, str. 54-5.

Kritika Heleny Bendové má jednu nezpochybnitelnou přednost: podařilo se jí hned na počátku odhalit a přesně pojmenovat dominantu snímku Sofie Coppolové, které jsou podřízeny všechny výrazové prostředky filmu. Stěží bychom mohli hodnotit například scénář filmu bez toho, aniž bychom si uvědomili, že základním stavebním kamenem je zde atmosféra, neopakovatelná nálada jednotlivých chvil a drobné detaily spíše než dramatická akce. Kdyby snad přeci jen chtěl někdo namítnout, že se kritička snaží pouze pomáhat bezradné scenáristce a jejímu „plochému“ dílu, narazí na velmi konkrétní informace ze zákulisí vzniku díla, které přesně zapadají do mozaiky poskládané Helenou Bendovou. Víme-li například, že Coppolová psala scénář poslouchajíc hudbu svého budoucího filmu nebo že je velká část dialogů dílem herecké improvizace a velká část scén dílem režijní improvizace, nepřekvapí nás, že zde dramatická akce nehraje prim, ale pokorně ustupuje nejasné atmosféře obyčejných situací všedního dne. I přesto, že se Bendová povětšinou věnuje jemné výstavbě atmosféry tohoto výjimečného filmu, nezůstane čtenář ochuzen ani o další náležitosti kritiky. Hned v úvodu je film žánrově zařazen, dozvídáme se o jeho místě v dosavadní tvorbě začínající režisérky, jsme seznámeni s prací kamery i s výběrem hudby. To vše je nicméně vždy nazíráno v kontextu dominanty díla, které se podřizuje. Sympatické je rovněž zjištění, že autorka pouze neglorifikuje práci Coppolové, ale upozorňuje také na slabá místa filmu (např. až přehnaná povrchnost charakterizace některých postav). **Pomyslnou třešinkou na dortu Heleny Bendové** je **závěrečná úvaha na téma specificky „ženské kinematografie“ v podání Coppolové, která vybízí k vnímavosti pro genderové rozdíly. Tato závěrečná nadstavba odlišuje kritiku v odborném časopise od kritik a recenzí v denním tisku či na webu.**

Choking Hazard (*Choking Hazard*, Marek Dobeš, ČR, 2004)

Autor: Alena Prokopová.

Cinema, 4/2004, str. 66-7.

Recenze Aleny Prokopové nikterak nevybočuje z šedivého průměru recenzí zveřejňovaných každý měsíc v časopise Cinema. Pravidelný čtenář tohoto periodika očekává především zábavnou formu, která často dominuje nad analytickou reflexí díla. Návod na čtenářskou „pochoutku“ je přitom jednoduchý. Doplníme-li stručnou informaci o obsahu díla a hereckých výkonech špetkou vtipných bonmotů a svižných hlášek, získáme povětšinou „koktejl“, který čtenářům Cinemy zachutná. Základním stavebním kamenem recenze Aleny Prokopové je její bližší známost s režisérem filmu Markem Dobešem. Dodáme-li pro nezavěšené, že Marek Dobeš byl sám nejprve filmovým kritikem a navíc zaníceným propagátorem nízkorozpočtových béček, je úhel pohledu recenzentky na první českou zombie-komedii snad každému jasný. Jen málokdo by nevyužil odrazový můstek v podobě hlásání pravd a teorií na

straně jedné (rozumějme při psaní filmových recenzí) a jejich hrubého porušování na straně druhé (rozumějme při natáčení za kamerou). Marek Dobeš se bohužel dopustil **celé řady** prohřešků proti vlastním zásadám, čímž **doslova** nabil Aleně Prokopové. Přestože si filmový debut Marka Dobeše **doslova říká o kritická slova**, nelze se zcela ztotožnit s často subjektivním hodnocením Aleny Prokopové, která možná až příliš prosazuje sama sebe a svůj „ostrovtip“. Naopak kladem této recenze je schopnost autorky trefně pojmenovat jádro problému tvůrců filmu *Choking Hazard*, kteří coby znalci žánru až příliš vědomě tvořili béčkový film, čímž bohužel ztratili tvůrčí spontaneitu a autenticitu. Zkratkovité hodnocení výběru lokací, práce kameramana, castingu či hudby je trefné a v kombinaci s odkazy k jiným dílům působí celistvým dojmem. **Za normálních okolností bych si povzdechl nad tím, že autorka nevyužila skrytý potenciál žánru zombie-komedie, který mohla v recenzi umně zúročit (ať již odkazy k jiným dílům tohoto menšinového žánru, tak k jeho historii či žánrovým pravidlům).** Nečiním tak proto, že této recenzi předchází v časopise článek na téma „zombie a film“, v němž se rovněž Alena Prokopová přesně tomuto věnuje.

Lesní chodci – chůze lesem (*Lesní chodci*, Ivan Vojnár, ČR, 2002)

Autor: Kamila Boháčková.

CINEPUR, 26/2003, str. 46.

Východiskem pro kritický pohled Kamily Boháčkové je jednak silně autorská osobnost Ivana Vojnára a jednak srovnání Vojnárova filmu s jeho literární předlohou (film vzniká na motivy knihy a scénáře *Lesní chodci* Martina Ryšavého). V tomto srovnání nalézá kritička klíč ke sdělení ústředního problému hodnoceného díla. Kritika Boháčkové logicky začíná u analýzy specifického rukopisu dokumentaristy Ivana Vojnára. Součástí této autorské explikace je zasazení *Lesních chodců* do kontextu Vojnárova dosavadního díla s akcentem na jeho silné a slabé stránky. Přes režisérovy dokumentární kořeny se autorka textu organicky dostává k civilnímu hereckému projevu většiny herců a k dalším dokumentárním postupům, které Vojnár v *Lesních chodcích* uplatnil. V této souvislosti Boháčková načrtá rovněž základní dějovou linii filmu a zmiňuje kulisy, v nichž se děj odehrává. **Těžiště kritiky však překvapivě neleží v hodnocení filmových kvalit díla, ale v rozboru vztahů mezi scénářem Ivana Vojnára, knihou a scénářem Martina Ryšavého a citátem z knihy Ernsta Jüngera *Chůze lesem*, která motivovala oba autory.** Boháčková se pouští do téměř filosofické diskuse o symbolice lesní chůze, lesních chodců a lesa samotného. I přesto, že se na okamžik vzdaluje podstatě filmové kritiky a zabíhá spíše do oblasti kritiky literární, záhy se vrací k hodnocenému filmu a při srovnání výše uvedených literárních děl dokáže přesně pojmenovat slabá místa Vojnárova filmu. Autorka se zcela vyhýbá jakémukoli pokusu o „odlehčení“ textu a nabízí čtenářům poměrně sofistikovaný rozbor díla Ivana Vojnára. Kritika Kamily Boháčkové vyznívá objektivním dojmem, když vedle sebe klade jak negativa, tak pozitiva hodnoceného snímku.

Květa Ljuková

Hra na schovávanou (*Hide and Seek*, John Poldin, USA 2005), Tomáš Chvála, Filmpub, 24. března 2005.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/24264-hra-na-schovavanou.aspx>

Tato recenze se vyznačuje silně ambivalentním postojem vůči filmu. Vědoma si sama sebe a svého poslání, přistupuje k filmu v úvodu s objektivním (pouze domnělým) nadhledem, což je v silném kontrastu s individuálním názorem autora, který se explicitně vynoří v druhé třetině recenze. Ve skutečnosti je ale autorův názor skryt mezi řádky již od začátku a on nám ho

podsovává v periodických intervalech - zaměření na film z metakritické koncepce je tak příliš úzkoprofilové. Což by se dalo chápat z dvou důvodů - jako záměrné ulehčení si práce nebo jako (nevědomě?) potlačený zájem o některé prvky filmu. Z obou příkladů plynou jen analytické chyby a posvátný přístup k žánrovým dogmatům. Ideová a žánrová stránka recenze je tak agitačně ovlivněná, proto by se dalo mluvit o náhodě, kdyby autor k jejich výstavbě nevyužil mistrně formálně propracovaného dramaturgického přístupu. Předkládá nám důkazy s detektivní přesností – kde, kdy a v čem se stala chyba – sám je tam typem "poučeného diváka, rádcem i patologickým diagnostikem" v jednom. Dokonce si určuje i roli "hodného doktora“, kdy diváku radí, jak se vyhnout "nemoci zpackaného závěru". Jeho záměry jsou tedy podprahové, manipulátorské a o své pravdě do posledního slova přesvědčené. Proto je základním stylistickým prvkem recenze až na výjimky spisovný, čtivý jazyk, působící znaleckým dojmem, zapadající přesně do přesvědčujícího populismu některých článků na Filmpubu.

40 let panic (The 40 Year-Old Virgin, Judd Apatie, USA 2005), Radomír D. Kokeš, Filmpub, 17. října 2005.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/44136-40-let-panic.aspx>

Velmi osobně prezentovaná recenze, využívající přesto všechny metakritické diskurzní koncepty. Již v úvodu, po velmi stručném nastínění děje, autor čtenáři explicitně vyjeví svůj vyhraněný názor na film, čím by stavěl **potencionálního** čtenáře/diváka do předem ovlivněné role, nebýt záchranného konstatování, že se svým názorem stojí proti větrným mlýnům světové kritiky/návštěvnosti. Tím se předem distancuje od vyprofilování diváka, stylem - čtenáři/diváku vyber si svůj názor : buď bude korespondovat s mým nebo ne. (I v druhém případě- nesouhlasu - nabízí celkem diváka nezatravující odůvodnění). **O obhajobě autorova názoru je celá recenze. Je však jeho dílo hlasem vyslyšeného spasitele nebo mistrnou závěrečnou řečí nad nevinou masového vraha?** Problém filmu vidí již při určování žánru, kdy spílá scénáristům nad "hybridem mezi žánrem teenagerovské a romantické komedie" či "teenagerovskou komedie bez teenagerů". Toto protikladné spojení pak vidí jako zdroj všeho filmového zla a chyb filmu. Jeho snaha uchopit film sám o sobě, však v závěru sklouzává k touze po filmu, na který by mohl pohlížet z kritického hlediska konvenčnosti (chytré) komedie ze sexuálního života dospělých (k Woodymu Allenovi se nepřímou odvolává). Násilím si tak film dělí na dvě části, ty pak po/odsuzuje podle klišé, avšak i podle inovace žánru, obojí mu paradoxně nepřichází dost vhodné. **Skoro jakoby v něm bublalo předpojaté opovržení - co se nepodloženě jeví jako čistá spekulace, je ve stylistice recenze (viz.níže) dost znatelné - vůči oběma žánrům.** Výsledně je tak jeho recenze postavena na osobním názoru, obhájeném mnohými příklady, které jdou stejně dobře označit (někdy jen prostou negací pomocí předpony –ne), za příklady pro opačný názor. Patrné je to v jazykově neutrální distanci, kdy se jen pro zdůraznění objeví emotivní výrazy typu "mentálně postiženého idiota" a "série pitomých pubertálních vtipů". Přesto autor vytváří pro Filmpub až nadstandardní recenzi, která ví, co říkat a jak. **Jen větší mentální vzdálenost od reflektujícího já by jí neuškodilo.** Pak by se pro závěrečné řečnické otázky našly i naprosto reálné odpovědi.

Letopisy Narnie: Lev, čarodějnice a skříň (Chronicles of Narnia: The Lion, the Witch and the Wardrobe, Andrew Adamson, USA 2005), Tomáš Vyskočil, Filmpub, 6. ledna 2006.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/53288-letopisy-narnie-lev-carodejnice-a-skrin.aspx>

Schematicky, strojově napsaná recenze, držící se nejzajímavějších klišé – expozice děje, žánrové zhodnocení a srovnání, vyprofilování diváka, kritika postav a efektů, závěrečné doporučení. Ač se stejného postupu drží i většina recenzí na žánr fantasy (a nejen na něj), dokáží na rozdíl

od této využít klišé k ozvláštění nebo jen jednoduše najít logická spojení mezi celky. Autor se nejspíš řídil heslem: „Na jednoduchý příběh jednoduchá odezva.“ Nicméně i on by mohl mému názoru oponovat ryze pragmatickým příslovím: „Kde nic není, ani recenzent nebere.“ Opravdu? Jeho žánrová srovnání, forma a idea je přesné, výstižné, stručné a jasné. Což nejsou bohužel znaky publicistického stylu, ale administrativního. Proto se může na konci recenze dostavit pocit, že autor si již před filmem vyrobil stupnici na témata filmu, ve které pak jen kroužkoval ano/ne, splnil/nesplnil. Účel recenze se tak stává ryze informativním (čtenář přímo může říci: „Tak toto jsem věděl, a tohle ne“), kdy se osobnost autora ztrácí mezi objektivně suchým konstatováním a nulovým kontaktem s čtenářem. I potenciálního diváka filmu formuje jakou "jednoduchou a dětskou" (chybí mu už jen slovo hmotu). **Opakováním slov a krátkými větami, uspěchaným stylem a automaticností některých vět, tak nepřipomíná dílo ani zdaleka (sériový) produkt filmového webu, spíše pak recenzi určenou pro zadní stranu motoristického časopisu.**

Hooligans (Hooligans, Lexi Alexander, USA 2005), Petr Trella, Filmpub, 25. ledna 2006.
<http://filmpub.atlas.cz/kino/55518-hooligans.aspx>

Recenze je velkou reflexí s mnoha přesahy (ale stále v rámci tématu) a prvky autorské, formální i žánrové kritiky. Na recenzentovi je od prvního slova vidět verva a entuziasmus s jakým se zhostil svého úkolu – ač je jeho recenzentský styl na standardní úrovni, dokáže ho zpestřit svými postřehy a ozvláštňením recenzentských klišé (což je živoucí důkaz, že to jde, pane Vyskočile). **Interpretační vsrčičnost k filmu se dá chápat jako jistá "sebeterapie", kdy autor veřejně přiznává (ač by ani nemusel), proč mu hlavní idea díla osobně vadí, ale i proč mu vadí jako filmovému kritiku. Čtenář má tedy možnost nahlédnout do zprostředkované reality z autorova života a kontrastně do reality filmové.** Snaha srovnávat je ovšem i nasnadě, protože "Hooligans nás zavádějí do světa, o kterém má většina z nás asi jen matnou představu", ideová analýza filmu tak není rozebrána složitými formulacemi, ale přesným srovnáním s nejexplicitnějším reálnem. Vědom si toho, že bude-li pokračovat v takto silně osobně stavěné recenzi, může ztratit kontakt z širším publikem, upouští v druhé polovině recenze autor od stylu "můj názor je zcela opačný ..a hned vám povím proč" a zaměřuje se na (skoro distancovanou) analýzu formální stránky filmu. Ani taky však neuplatňuje suchá klišé, kde se mu nabídne jen trocha prostoru, vměstná své ego či emanující vědomosti. Ač tato recenze může působit do sebe zahleděně, není její tvůrce ničím jiným než průvodcem s názorem, jehož názory můžete převzít, ale i si vytvořit své vlastní. **Recenzi na úrovni Filmpubu sráží jen gramatika fotbalového fanouška, což by ale jistě bral tvůrce jako chválu.**

Madagaskar (Madagascar, Eric Darnell, Tom McGrath, USA 2005), Václav Rybář, Filmpub, 16. června 2005.
<http://filmpub.atlas.cz/kino/32023-madagaskar.aspx>

Rozporuplná recenze, která si velmi ztenčila svůj diskurz na žánrovou kritiku a rozhodla se stavět své argumenty na velmi malém půdorysu faktů. Když se však pak hlavním problémem recenze stává pravdivost těchto faktů a stylistické chyby autora, začíná si i neutrální čtenář nechápavě vrtět hlavou. **Nezaobírala** bych se tak **fakty**, kdyby **netvořili** 1/2 recenze (+odstavec, ve kterém se dovíme, jaký druh animovaných filmů má autor rád/nerad), což je napováženou, protože zbytek textu se moc nesnaží dohnat tematicky prázdná místa, která zaplnila otrocky (p)opsaná struktura děje. Vlastní recenze dostává miniaturní prostor, na kterém autor nevyužije ani jednoho z nabízejících se témat analýz animovaných (!), zvířecích (!!)-filmů, ale jen hodnotí animační techniky studií, vtipnost filmu a předběžně vytipovává jeho publikum.

Závěrečné vyznění pak vypadá jako výkřik do tmy typu - všichni stejně všechno dělají špatně a velké (správně ujeté) náměty jsou již vyprahlé. Recenze pak působí jako výstraha před zhlédnutím filmu (někdy bez opodstatnění) a autor si počíná jako kamarád, co vyběhl z kina, aby nás honem varoval, že tohle není Shrek. Inu, na Filmpubu se najdou různé texty, různých kvalit.

Boogeyman (Boogeyman, Stephen T. Kay, USA 2005), Petr Čihula, Moviezone, 1. května 2005.

<http://film.moviezone.cz/boogeyman/recenze>

Poměrně krátká internetová recenze ani neobsahuje některé základní strukturní prvky, které by mi dávaly povolení označit dílo za plnohodnotnou recenzi. Svoji stavbou připomíná komentář narativní složky filmu, jenž částečně doplňuje žánrovou kritikou. Tudíž se stává separovaným extraktem recenze, kdy se autor smíchal mnoho témat v jedno. Před vyvarováním se floskule "o čem to je" nám zprostředkovává děj prostřednictvím jeho komentování (bez předběžného nastínění). Čtenář si tak příběh sestaví jen horko-těžko (recenzent netoužil po **vytvoření synapse** protože měl pocit, že by si to film nezasloužil?!), nicméně právě na dějové zmatečnosti filmu by mohl autor vystavět ironizující (nebo jen) plnohodnotnou recenzi. Komentováním (od začátku do konce) děje však pohled na film jen zužuje - nenabízí potenciálnímu divákovi žádná fakta jen ho "predestinuje" na situaci, jaká ho čeká, když si film koupí (film vyšel jen na DVD). **Recenze se dá sumarizovat do kulturního dialogu (přičemž autor je zasvěcený a čtenář zasvěcovaný), který má možnost slyšet člověk pohybující se ve veřejné zóně MHD několikrát denně.** V doporučení recenze „Neotvírejte skříň, nic tam na vás nečeká.“ je sloveso v imperativu, tím se poselství textu mění z informativního (ne)doporučení na příkaz a z komentáře na agitaci. S agitačním stylem také souvisí opakování slov a krátké emotivní věty, i tak recenze svojí neprofesionalitou nepřekvapí, protože tento ledabyly uvolněný styl je typický pro nebezpečně přátelsky persuasivní strategii Moviezone v jejich začátcích.

Fido (*Fido*, Andrew Currie, USA 2006), Václav Rybář, Moviezone, 11. září 2007.

<http://film.moviezone.cz/fido/recenze>

Recenze začíná pro Moviezone tradičním úvodem – autorova osobní reflexe daného filmu, která je více klišé než floskulí. Přesto tyto recenzentské výpovědi přináší prvotní oslovení čtenáře a navázání kontaktu se čtenářem, co dodává recenzentovi možnost být viděn v lidštějším/lidovějším světle či jen udává směr (další z typických rysů plebejské kritiky), kterým se bude recenze ubírat. Film autor pojímá organickým způsobem, kdy mu vymezení pojmu "zombie film" nedává dostatek prostoru pro vyjádření tendencí filmu. Pojetí filmu samo o sobě bez předběžného kritického vzorce mu dovoluje experimentovat se strukturou recenze. Spojuje tak žánrový a formální diskurz, kdy skrze prvky jiných žánrů, dostupných ve filmu, nenachází „podprahová sdělení s křečovitým přesahem“ (to ovšem neznamená souhlas k ideové prázdnotě filmu), ale „sarkastický černobílý edutainment mikrosvěta...který má jen královsky pobavit“. Důkazy o funkčnosti onoho mikrosvěta nám předkládá v příkladech narativních a technických mechanismů, na kterých film staví a dovolí si mnohé citace, pro ozvláštňování a zprostředkovanost zážitku. Závěrem se autor zpětně vyznává k důvodům svého přístupu k filmu, tentokrát však i s rekapitulací jeho příčin a důsledků – recenze pak budí dojem **oslavné kritiky (oxymoron)**, kdy se autor vyzpovídává z hříchů lásky k pohyblivým obrázkům. Čtenář (ská obec) není pak pouhým náhodným posluchačem, ale přímo kinematografickým knězem, kterému je zpověď určena. Využití výstižných termínů a slovních obrátů nebo pouze obrazotvorných vykreslení scén dodává tomuto entuziasmu chuť číst (naslouchat).

300: Bitva u Thermopyl (300, Zack Snyder, USA 2007), Milada Hrušková, Filmpub, 22. března 2007.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/110552-300-bitva-u-thermopyl.aspx>

Recenze s interpretační vstřícností vyjadřuje osobní přístup k filmu, často však reflektuje svoje názory, které převádí do zobecnění na diváckou masu. Svoji znalost tématu prokazuje autorka ve spojení vnitřních i vnějších souvislostí filmu a využívá i tématu filmu pro analýzu faktů. Samotný úvod recenze je tak ozvláštněn příklady a citacemi pro vytvoření komplexních informačních mostů. Ač recenze začíná organickým přístupem k filmu, v prostředí se vrací k vzorovému řadovému hodnocení klasických prvků filmu (což by také mohlo znamenat, že na obsahovou stránku filmu autorka rezignovala a zaměřuje se na formální). Srovnáním s předchozími díly režiséra - věnuje dostatek času popisu a důvodům vzniku filmu, aby na nich mohla stavět své prohlášení o kvalitách/nekvalitách filmu. Od srovnávacího stylu recenze se odklání v závěru, kdy hodnotí digitální stavbu filmu, zde se projeví nejvíc její lehká, autorská ruka – sdělení o poselství filmu přináší v glosované slangové větě – jakoby se odvolávala, že její vesměs informativně analytická recenze je také jen nafouknutou bublinou kolem komiksového políčka. **Recenze tak má 2 závěry – jeden hermeneutický a druhý oficiálně doporučující.** Autorka se tím pádem místy dopouští opakování slov a témat, ale zase jindy **emanuje pestrými slovní (inovativní) zásobou**, proto nepůsobí v některých chvílích její dílo kontrastně, ale mírně nekomplexně.

Norbit (Norbit, Brian Robbins, USA 2007), Milada Hrušková, Filmpub, 13. dubna 2007.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/113475-norbit.aspx>

Na koleně psaná recenze držící se klišé, moc se nesoustředí na nerozvádění svého tématu a moc ho ani neanalyzuje. Její ortel je vyřčen stručně v domnění, že se čtenáři/diváci sami dovtípí jasnosti a směřování filmu – což na ni však za tuhle rychlou teleologii filmu vrhá špatné světlo u čtenáře, který se v recenzi nenajde a odsoudí ji předem na intelektuální onanii bez důkazů. Místo důkazů si dovolí počáteční spekulaci s čistě osobním závěrem. Ani ve volbě jazykové emotivnosti není zrovna vybíravá a struktura recenze je lichá a krátká. Fakt, že však jde na tento film napsat cynicky dlouze subjektivní recenze s důkazy, prokazuje sousední web Moviezone celkem dostatečně (<http://film.moviezone.cz/norbit/recenze>). Přesto jediný přínos autorky lze vidět v tom, že snad jako jediná nezačne s formální analýzou před tím, než čtenáře provede nástínem děje, což sousední spolupisatelé neudělají a začnou z placu s kritickým rozbořem (zápletku tedy odsoudí jako primitivní a nedůležitou, proto ji pak zmiňují jen v kritice narace). Autorka ji použila z dvou možných důvodů. Jako dobrý zaplňovač místa nebo jako vyjádření toho, že v jiných režisérských rukách by nabyl Norbit jináčího pojetí. Bohužel v nerozvedené, nárazové kritice se nemůže dovtípit, kterého cíle chtěla dosáhnout a zvláště se pak jen zdá, že konečnou afektovanou várku slov jen shrnula svá recenzentská klišé. **Rychlé - stručné- nejasné.**

Noc v muzeu (Night at the Museum, Shawn Levy, USA 2006), Lenka Křest'ánová, Filmpub, 18. ledna 2007.

<http://filmpub.atlas.cz/kino/101780-noc-v-muzeu.aspx>

Babylonským úvodem do recenze autorka naznačuje chaoticky narativně přeplněnou strukturu filmu, ale také nastiňuje dominantu filmu : bude to plné hvězd i děje – každý si vybere. Na kritiku této největší „výhody i nevýhody filmu“ se notně odvolává, ba na ní přímo staví. Striktně se tak drží dogmatického žánrového a formálního diskurzu. Tím si zdaleka

zjednodušuje práci, protože si film přizpůsobuje konvenčním kolonkám floskulí jako je „nepřekvapivá, ale plnohodnotná rodinná komedie“, s herci „osvědčenými a přesnými“. Přesto se jí podaří (zde bych věřila, že skoro až nechtěně) některé své klišé i obhájit důkazy – když se věnuje na začátku ekonomické stránce filmu, dá se to chápat pouze jako zajímavé informační intro, ale ono také podporuje její tvrzení o výdělku „komedii pro každého“. Zároveň si lze všimnout, že recenze nemá pevně danou strukturu, což vytváří mírný kritický chaos, kdy se jedno téma (herci ve filmu) nakousne, a pak se k němu vrací až na konci, kdy se snaží resumovat to, co již použila jako úvod. Velmi často používá uvozovek, slovních floskulí a klišé - další z důkazu touhy vměstnat se do kolonek vede k tomu, že když si recenzi dočtete, jen velmi málo informací (a pocitů) vám po ní zůstane v hlavě – což působí automatizačním dojmem, kdy si potenciální divák jen vyhledává konvenčně hodnotící slovesa. Recenze jako hermeneutická konzerva, kterou si čtenář neotevře, protože podle váhy již poznal, že je prázdná (menší alegorie nikoho ještě nezabila). Má metakritika by šla zakončit slovy doporučení, které autorka použila v souvislosti s tímto filmem – „hlavně nepouštěj nic ven!“

Inland Empire (Inland Empire, David Lynch, USA 2006), Petr Siska, Moviezone, 22. července 2007.

<http://film.moviezone.cz/inland-empire/recenze>

Na úvod musím konstatovat, že jsem se setkala s mnohými recenzemi na tento film, ale bohužel všechny byly psány ve stejném ideově prázdném duchu, protože rezignovaly na zaujetí jakéhokoliv výsledného a určitého kritického postoje. (Většinou by mi oponovali s řečnickou otázkou „jde to“ ? Ano, myslím, že jde.) Produkt filmového webu Moviezone je dalším dílem do počtu. S jedním rozdílem, že je daleko více subjektivněji psaný, než jiné kritické texty mnou přečtené. Přestože recenze působí dojmem silně autorsky pojatého textu, který se hodně vzdaluje klasické stavbě recenze, i tak se v něm dají najít části metakritických diskurzů, které jsou vesměs jen fragmenty stokrát omletých klišé. K souborům klišé, co byly vytvořeny kolem režisérova jména se přímo odvolává a tak vytváří floskule typu – „Nic nového pod sluncem. Však to znáte..atd.“ Pro vytvoření mýtotvorného konceptu toto memorování nestačí, vzniká jen potenciální aura dogmat. Tolik k jeho explicitnímu pokusu o zkritizování filmu. Zbytek je podsouván čtenáři nádherným podprahovým způsobem, který by byla škoda zavrhnout jen jako vylívání si recenzentského srdce. Ve vztahu autora textu a čtenáře si totiž počíná jak podle interního, parodického instruktážního videa „Jak psát herní/filmovou recenzi“ redaktorů časopisu Level. Toto video nabádalo budoucí recenzenty k implicitní kritice filmu skrze vytvoření narativní kostry kolem autorova sledování filmu, pár vtipných připomínek k osazenstvu kina a jejich reakcím. Ale parodie funguje i v praxi a tak skrze tuto část textu si může čtenář najít mezi řádky i pár skrytých významů. Velmi jednoduchý příklad za všechny - když mluví o složení publika a jeho rozdělení na „slintající“ a „omdlévající“, tak k obou polovinám shlíží opovržlivě. Je jen otázkou, zda k jistému cynického přístupu k filmu netlačí i čtenáře/potenciálního diváka. K promluvě k budoucímu diváku jde ještě dál a předpřipravuje ho na všechno, ne ve stylu informačním, ale přímo výhružným, který volně přechází do sebeparodie - snaží se tím říci : „Já to přežil, no nejsem ale divnej?“ V jádru je tedy tato skoro-recenze varováním na sklenici s výbušnou látkou.

Lovci draků (Chasseurs de dragons, Guillaume Ivanel, Arthur Qwak, Francie 2008), Aleš Smutný, Premiere, 24. dubna 2008.

http://www.premiere.cz/film/58288/lovci_draku.html

Recenze je jasně směřována silně plebejsky zaměřenému a co nejširšímu obecnému čtenářstvu a tomu také podřizuje svoji vesměs informativně popisnou strategii – velmi dobře si uvědomuje potřeby „svého“ čtenáře. Prvním z takových tahů na bránu čtenáře je co největší zestručnění/sumarizace (shrnutí recenze před recenzí samotnou, pro někoho, kdo nemá čas číst 25 řádků textu). Druhým tahem je porce automatizačních klišé z obecné češtiny místo termínů a dlouhých analýz témat. Oboje spojuje v celek (v úvodu i ve shrnutí) v takovém výsledném estetickém dojmu diskrepancí, že formální koncept recenze se zdá tak výstižný, jako přirovnání draka k paneláku. Ve statí recenze se objevuje výčet v hodnotících rytmu - jedna věta - jedno téma - jedno hodnotící sloveso. A možná by ani neuškodilo pichlavě zmínit, že autor si plete formální a ideový diskurz velmi neostýchavým způsobem. Závěrem dochází k standardnímu vyprofilování vztahu dospělého kontra dětského diváka. (Floskule dětský a dospělý divák? Kde jeden začíná a druhý končí? A co teenageři? Nepůjdou na film?) Autor se evidentně ztotožní s první skupinou, uskuteční srovnání s nejnámějšími „animáky“, napíše již dávno explicitní ortel a jde „si to všechno zkontrolovat, zda to sedí na počet písmen, kdyby ne, něco ubere. Nakonec zkontroluje persuzivnost recenze, aby nebyla moc očividná a dala divákovi (eh, distributorovi) i možnost vlastního pole názoru (k tomu mu stačí jen pozměnit v shrnutí slovo „vás“ za „nás“). Tak text dává svému čtenáři přesně to, co požaduje – i za tou nejkratší vzdáleností mezi zastávkami MHD už ví, na co jít nebo ne.

Petr Lukeš

Lukáš Skupa: Třepotavé kontury ochrnutí. *Literární noviny*, 19, č. 11 (10. 3. 2008), s.

12. Dostupné online: <<http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=5081>>

* *Skafandr a motýl (Le scaphandre et le papillon, Julian Schnabel FRA - USA, 2007)*

Vzhledem k požadavku náročnější reflexe kontextu LtN opisuje kritik zápletku jen stručně a nerozpítává emocionální náboj snímku, oceňuje naopak „adekvátní způsob nakládání s diváckými emocemi“. Autor si může také dovolit hojná delší souvětí, jejichž čtení nekomplikuje syntax, ale náročnější lexikum („spektakulárností“, „motivačně ukotvena“, „momentální percepční pozicí“ atd.). Autorská koncepce spočívá pouze v postižení podobnosti děl autora: „inklinuj[e] prozatím ve své tvorbě výhradně k životopisným látkám. (...) [Skafandr a motýl] podobně jako Basquiata a Než se setmí (...) charakterizují významové přesahy.“

Žánrové koncepci je věnován největší prostor: stručně je zmíněno, že motiv ochrnutí byl využit různými žánry a že *Skafandr a motýl* jej přesahuje „triumfem obrazu“, „nikoli však ve smyslu údivu nad efektní spektakulárností současných blockbusterů, nýbrž zúročení expresivních hodnot filmu němého.“ Důraz se tak rychle přesouvá k paralelám s francouzským impresionismem, k upozornění na dovedné využití kinematografických prostředků popisujících nitro člověka.

Čtenář je v textu obeznámen s filmovou avantgardou (připomenutí německého expresionismu a sovětské montáže a jejich čelních představitelů), principy impresionismu jsou popsány s využitím formální koncepce na konkrétních příkladech z filmu. Těžiště textu tkví v upozornění na neobvyklost filmového jazyka a na provázání s francouzským impresionismem - subjektivní filmové vyprávění není tedy nic nového, upozorňuje implicitně autor.

K zakoušení impresionistických vjemů zve už per-ex: „Jaké je to slyšet v kině ticho (...) Vidět filmové plátno zalévající se slzami? Příležitost zakusit podobné intimně-subjektivní obrazové i zvukové vjemy nabízí snímek Juliana Schnabela (...).“ To je také jediné místo, kde potkává divák (adresátem je poučený divák či kulturní obec) s kritikem.

Autor si ve zbytku textu zachovává distancovaný analytický přístup, k čemuž přispívá i potlačení první osoby (je využito výhradně neosobní třetí) a logická argumentace (přípodobnění k impresionismu je opřeno o výčet prvků, využitých ve filmu apod.). Autorův přístup je organický.

Zuzana Uhde: Moc a bezmoc žen v globálním řádu. *Literární noviny*, 19, č. 13 (24. 3. 2008), s. 12. Dostupné online: <<http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=5139>>

* 10. ročník festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět 2008

Základní myšlenkou této velmi kritické reakce je jednostranná interpretace problematiky lidských práv ze strany dramaturgie festivalu Jeden svět. Text upozorňuje na to, že není potřeba pouze zobrazovat výsledky humanitárních krizí, ale hlavně poukazovat na jejich příčiny. Tato výtku je trefná a přínosná, místy je však problematický způsob argumentace.

V textu je zpočátku potlačen autorský subjekt a využito jen neosobní er-formy, vzniká tak dojem objektivnosti textu (odpovídající tradici kritik uveřejňovaných v Literárních novinách). Ten je podpořen jednou z úvodních vět - „k velkému překvapení řady diváků“ - kterou se objektivnost textu opírá o autoritu publika. Tato skupina diváků přitom není nijak specifikována. Autorita textu je podpořena dalším tvrzením, že „se v řadě médií objevila upozornění na dvojí metr, kterým organizace Člověk v tísní posuzuje závažnost světových krizí“, aniž by bylo na jediné médium odkázáno.

Takovýchto nezdůvodněných obvinění je v textu více. Festival „účelově opomíjel některé nedemokratické vlády“, Kongo je Člověkem v tísní „zřejmě vnímáno jako neproblematická země, kde je pouze docela běžné znásilňování žen“. Zde se přiznává osoba autorky (ich-forma), která by sice „nechtěla snižovat význam“ humanitární pomoci konkrétním obětem, která však (opět neosobní er-formou) poukazuje na „ideologické pozadí rétoriky festivalu, který diskurs lidských práv používá jako zástěrku boje za americké zájmy či proti vágně definovanému komunismu“.

Lze-li to tak říci, přístup autorky je dramaturgický, její koncepce pak ideologicko-demytizační. Adresátem je hlavně kulturní obec a samotná dramaturgie festivalu.

Mirka Spáčilová: Smát se. Než si pro nás přijde. *MF Dnes*, XIX, č. 75 (29.3.2008), s. D2.

Dostupné online: <http://show.idnes.cz/smat-se-a-uzivat-si-nez-si-pro-nas-prijde-f0r-filmvideo.asp?c=A080329_943658_filmvideo_kot>

* *Než si pro nás přijde (The Bucket List, Rob Reiner, USA, 2007)*

Text se opírá o autorskou a žánrovou koncepci - už v **per-exu** se objevují jména hlavních aktérů a film je označen jako „černá komedie o umírání“. Text pro přilákání čtenáře otevírá pokulhávající informace o „úžasu Ameriky“ nad tím, že zatím nejúspěšnější film roku je „navzdory kultu mládí“ o dvou sedmdesátnících, „navíc v roli umírajících.“ Div je vysvětlen zopakováním klíčových údajů - „už to nezní tak překvapivě, když se dodá, že je hrají Jack Nicholson s Morganem Freemanem a že jde o komedii.“ **Autorka tak vyrobila ze standardních úvodních údajů o filmu umělou mikrosenzaci, kterou hned záhy napravuje.**

Těžištěm textu je upozornění na setkání dvou starých hereckých es a líčení jejich skvěle se doplňujících postav. **To je pojato impresionisticky, líčením vztahu postav a citováním „hlášek“ z filmu, které však mohou adresovat pouze diváky, již film už viděli; jsou vlastně zbytečné.** Podobný poloviční účinek má i zakončení recenze - „k přiléhavé pointě s osobitým tajemníkem milionáře a s plechovkou od kávy“ - pro nezasevěné nepochopitelné. V rámci autorské koncepce jsou několikrát připomenuta jména herců (evokuje se jimi herecký výkon a láká potenciální divák), autorka však nesklouzává k autobiografičnosti ani nezaměřuje postavy a herce.

Půda je dvojicí připravena žánrem „kámošovských“ snímků. Snímek je srovnán ještě s *Klepáním na nebeskou bránu*, chybí už nabízející se úvaha, která by srovnala poselství obou filmů. Implicitním adresátem je potenciální divák a široká kulturní obec, recenze odpovídá koncepci sobotní kulturně-oddechové přílohy MF Dnes. Polovinu přidělené plochy zabírá velká fotografie hlavních hrdinů, jazyk textu je nenáročný, obsah sdělení velmi prostý, nekontroverzní, nenutící k zamyšlení. Viz jediný a povrchní pokus o hlubší sdělení: „Vždyť umřít je nespravedlivé v každém věku a také rebelie vychází z podobné touhy: ještě něco zažít. 'Něco majestátního,' říkají američtí hrdinové - a míní tím Himálaj i tetování.“

Autorka se hlubším a nepříjemnějším významům díla vyhýbá dvěma způsoby. Jednak po vzoru kultu mládeže, na který v úvodu sama upozorňuje, přebíjí vážné srandou (klukovskou), jednak sklouzává k vyprázdněným hodnocením: „Je to putování vtipné, jímavé, neuspěchané a na úrovni, v němž se vážnější okamžiky střetávají s klukovskou uvolněností.“

Kritika je psána organickým přístupem, nad který se ke konci textu autorka povznáší letnými kritickými výhradami: „Pravda, postupně se [příběh] stává i monotónním (...) jinak chytrá, čistá a citově uměřená dvouhra se bohužel rozklídá dutě melodramatickými odbočkami k rodinám obou hrdinů, než se opět vzepne k přiléhavé pointě (...)“ nebo dvakrát zmíněným, ale nespecifikovaným „režisér žádné velké zázraky nepředvádí“.

Jakub Patočka: Jak se změnil svět za padesát let. *Literární noviny*, 19, č. 14 (31.3.2008), s. 12. Dostupné online: <<http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=5165>>

* 3 : 10 *Vlak do Yumy (3:10 to Yuma, James Mangold, USA 2007)*

Autor pojímá kritiku dramaturgicky, autoritu mu přitom dodává starší verze filmu, jejichž kvalit dle něj remake nedosahuje. Argumentuje přitom zásahy do původního materiálu, jejichž výsledkem je menší přesvědčivost snímku. Přidané akční scény nepůsobí uvěřitelně a narušují vyváženou jednoduchost děje předlohy, postavy jsou naopak ochuzeny o psychologickou hloubku a tedy o věrohodnost. Přemíra akce novému filmu ubírá napětí předlohy, vzniklé z oddalování akce.

Hlavní myšlenka textu spočívá v odmítnutí remaků, které takto znehodnocují původní text. Na takový film je škoda se vůbec dívat, pokud máme možnost vidět originál, nabádá autor přímo čtenáře. Myšlenka přechází až do ideologické koncepce - „Je to po padesáti letech posun v tom, jak chce Amerika vidět sebe sama?“ - toto vratké zobecnění však není dále vysvětleno.

Problém textu je v pozici kritika, který se nesnaží filmu vyjít vstříc. Sám se přiznává k zaujetosti pro starší verzi a celý text je koncipován jako odsudek té nové. Autor nezůstává jen u argumentu nevěrohodnosti, který je v textu podložen, ale nechává se přemoci nostalgií a uchyluje se k subjektivní kritice, aby mohl filmu vytknout to, co by se dalo nazvat zbytečnou novostí. Novince se tak vyčítá to, že „je mnohem brutálnější, cyničtější, je v ní nepoměrně – až nespočetně – více mrtvol“.

Argument zbytečné novosti se opírá vlastně jen o autobiografickou vzpomínku na „staré dobré časy, kdy byl western ještě westernem“. Text se vymyká běžné kritice v *Literárních novinách* apelativností, nedostatkem distance a objektivnosti.

Text obsahuje při dramaturgických komentářích prvky autorské koncepce - vina za podobu snímku je laicky svalována na jedinou osobu - „režisér James Mangold, se nerozhodl pro cestu prohloubení psychologie jednajících postav, ale pro umocnění akčnosti“ - čímž se opomíjí role scénáristy a vliv produkce. Hlavní koncepce je žánrová a ideologická.

Pro větší působivost se užívá text první osoby singuláru a přímo oslovuje čtenáře - „Prosím vás, hovoříme tu o době po občanské válce“ - vymyká se tak z neosobní a objektivní koncepce LtN. Styl textu a jeho kompozice jsou vybroušené, argumentace je na první pohled velmi přesvědčivá.

Petra Bušítková: Nenápadné drama tří generací. *Literární noviny*, 19, č. 13 (24. 3. 2008), s. 12.

Dostupné online: <<http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=5140>>

O rodičích a dětech (Vladimír Michálek, ČR 2008)

Tahle kritika je dost špatná.

Především poskytuje velmi málo informací na velkém prostoru - třebaže se nachází v prostoru vyhrazenému sofistikovaným kritikám. Problém je v tom, že text zůstává převážně na povrchu filmu, jehož podstané sdělení, což je ostatně hlavní myšlenka této kritiky, je za osudy protagonistů, v obecném, hlubším. Autorka nenachází mnoho odvahy k interpretaci a tak většinou jen popisuje (formální koncepce). Jelikož není co popisovat, nevyhne se samozřejmě vatě: „Během pomalé chůze poznávají nejenom rozmanitá zákoutí našeho hlavního města, ale především sami sebe. Jejich diskuse se týkají jak všedních událostí, tak citlivějších až tabuizovaných záležitostí, vzpomínek na minulost, představ, nesplněných přání a dokonce tajemství.“

Dalším problémem je opakování informací. To, že za konkrétními/prostými příběhy/dialogy se skrývají obecnější pravdy se dozvíme v **per-exu**, tato banální teze je ale variována ještě čtyřikrát v textu (1., 3., 6. a poslední odstavec)! Text navíc takto intenzivně zdůrazňuje hloubku filmu, kterou však následně demonstruje velmi stroze.

Opakují se i dílčí informace: „Podprahovým poselstvím filmu jako by bylo, že ať chceme či nikoliv, jsme determinováni dědičností a naučenými rodinnými návyky (viz stejná gesta Jana a jeho syna). Syn zná chyby svého otce a doufá, že sám bude ve svém životě opatrnější. Vyznění snímku je v tomto ohledu pesimistické a drží se distribučního sloganu: 'Milovat je lidské, chybovat je dědičné.'“

Velká pozornost je věnována i koncepci autorské. Jsou specifikovány „autorské zvyky“ režiséra, tedy podobné rysy jeho děl. Text ale dvakrát cituje režisérovy výroky o díle, jeho komentář k výběru literárních předloh a jeho pochvalné hodnocení kameramana snímku: „Martin má jeden ohromný dar, nemá v sobě exhibici, nemá zapotřebí dokazovat, že je světový kameraman. (...)“ „Obojí působí nadbytečně, citáty mají nízkou informační hodnotu, jsou spíše zajímavostí, která patří do jiného periodika než jsou LtN.“

Vedle mála trefných dramaturgických postřehů - „vyretušované vrásky a nabarvené vlasy k omlazení zkrátka nestačí“ - se v textu vyskytují kvazipostřehy - „Ačkoliv tyto rozhovory působí naprosto spontánně, můžeme vyzorovat členění do jistých tematických podkapitol: jídlo, nemoci, milostné a rodinné vztahy, hovory o smrti a glosování vlastního života.“, či již citovaný postřeh o vyznění díla („chybovat je dědičné“).

Chyby nemůže vyvážit ani užívání objektivního jazyka (er-forma přechází do autorského plurálu jen dvakrát), kritické distance a neapelování na diváka, tedy dodržení standardních stylistických rysů filmových kritik v LtN. I v rovině logiky jazyka je však několik chyb, hned dvě dvojznačnosti například ve větě: „Při několika návratech do otcovy minulosti zkusili tvůrci počítačově omladit Josefa Somra, aby jej nemuseli nahrazovat jiným hercem.“

Mirka Spáčilová: Horton, slon ze zlata. *MF Dnes*, XIX, č. 82 (5.4.2008), s. D2. Dostupné online: <http://show.idnes.cz/horton-animovany-slon-ze-zlata-dma-/filmvideo.asp?c=A080405_948408_filmvideo_kot>

* *Horton* (*Horton Hears a Who!*, Steve Martino - Jimmy Hayward, USA, 2008)

Recenze odpovídá koncepci víkendové přílohy MF Dnes, polovinu plochy zabírá obrázek z filmu, je čtenářsky nenáročná a nejde do hloubky. Jedná se o typickou recenzi nového hitu adresující hlavně potenciální diváky, ale také širokou kulturní obec.

Jakoby u „animovaných rodinných komedií“ ani nebylo o čem psát; hlavním tématem textu je vysoká úspěšnost neboli výtěžnost animovaných rodinných komedií. Opravdu se jedná o jeden z rysů tohoto žánru, autorka však namísto kritické reflexe fenoménu (několik obecnějších postřehů by jistě snesly i strany Mladé fronty) používá ekonomicko-kulturní kontext díla jako jeho estetickou hodnotu. Bestseller již neprodává obsah, ale status bestselleru, který se stává hodnotou díla.

Senzační je už per-ex: „Nejvýdělečnější (...) novinka (...) přiživuje vítěznou vlnu animovaných příběhů.“ Text je pak uvozen dohadem o nejvýdělečnější letošní animovaný film: „Loni vládl krysí příběh Ratatouille, letošním hrdinou může být slon Horton.“ Domněnka je podpořena „nejsilnějším startem ze všech premiér od Nového roku“ (film „se proměňuje v zlatý důl“) a zařazením do kontextu úspěšné animované produkce (typicky není zmíněno jméno studia, ale pouze jeho reprezentant, *Doba ledová*). Senzační je i závěr recenze: kritici navrhnou kvůli filmu novou oscarovou kategorii.

Typické je, že text postrádá jakýkoli pokus o charakteristiku specifik filmu, jeho vymezení uvnitř žánru. Recenze podporuje žánrovou unifikaci: film je specifický nápadem svého příběhu, ovšem divák jinak nemůže nepříjemně překvapit, dostane, co očekává: vtípnou, na fantazii bohatou dětskou pohádku, u níž se „zasmějí (...) i dospělí“. Jedná se o dramaturgický přístup, snímek je zařazen do předpřipravené kategorie, přičemž *Horton* naplňuje očekávané požadavky dokonale.

Žánrová-dogmatická koncepce se prolíná s mýtotvornou autorskou koncepcí Dr. Seusse: „Ač sám potomky neměl, stvořil pro děti tak vděčný kouzelný svět, že ho přežil.“ U nás je ale zatím neznámý, přestože „V žebříčcích umělců, jejichž díla nejvíce vydělávají i po smrti autora, se Dr. Seuss už léta drží v první desítce“. Autor předlohy je v textu nastíněn jako pro české publikum nový zdroj úspěšných animovaných filmů, který je potřeba exploatovat. *Horton* pak „jasně převyšuje“ dosud uvedené filmy Dr. Seusse, protože je animovaný. „Animace totiž umožňuje daleko výraznější stylizaci, hravost a situační nápady než sebedokonalejší triky v hraném filmu.“

Oceňuji nestandardní strukturaci textu - informace o autorovi předlohy, tradičně umisťované na začátek textu, jsou zde umně vloženy do jeho středu.

Hana Oherová: Pokání bez katarze. Literární noviny, 19, č. 10 (3.3.2008), s. 12. Dostupné online: <<http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=5062>>

* *Pokání* (Joe Wright, GBR - FRA, 2007)

Problém této kritiky je v tom, že se pokouší o náročnější analýzu na příliš malém prostoru. Kritika poukazuje na množství prvků z filmu a nebere příliš ohled na čtenáře, který jej neviděl. Děj snímku není v textu shrnut, je popisován útržkovitě a náznakově a dochází tak k chybám v logice sdělení - v druhé části textu se zčistajasna mluví o Robbieho uvěznění, v posledním odstavci pak o nečekaném přenesení „do světa reality“, obojí je bez vysvětlení. Také popis první části filmu začíná nepotřebnými podrobnostmi, popisují se zde první scény filmu, zmiňuje název divadelní hry, kterou hrdinka píše a jméno autora hudby. Náročná syntax pak komplikuje orientaci v informačně hutném textu.

Text zapadá do koncepce LtN. Je objektivní, autorka se vyhýbá užití první osoby. Sofistikovaný - adresuje poučeného diváka a kulturní obec, dodržuje argumentační logiku. Zní autorským hlasem. Hlavní myšlenkou textu je, že náročné filmové adaptace jsou možné a že film může být stejně působivý jako literatura.

Přístup je, až na jedinou dramaturgickou výtku k rušivému závěru filmu, organický. Autorka se film nesnaží zařadit do předpřipravené kategorie, namísto toho se snaží zprostředkovat mechanismy jeho fungování. Základní koncepce je tedy formální; autorské

koncepce s prvky psychologizace je použito pouze v úvodu textu - režisér do svých projektů „musel nutně vstupovat s vědomím rizika“.

Hana Vašátková: Láska v časech odkouzlení. *Literární noviny*, 19, č. 8 (18.2.2008), s. 12.
Dostupné online: <<http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=5003>>

* *Láska za časů cholery (Love in the Time of Cholera, Mike Newell, USA, 2007)*

Text vychází čtenáři naproti jednoduchou syntaxí a vstřícnou kuchařskou metaforikou. Autorka tak dociluje, odlehčení a nadsázky, ale také větší adresnosti - v úvodu je do vaření druhou osobou plurálu zapojen čtenář. Ten už zůstane přítomen: „divák skoro pochybuje“ „divák nemá možnost zakoušet“. Čtenář je jak potenciálním, tak poučeným i po kulturním přehledu prahnoucím divákem.

Hlavním problémem textu je právě metaforika. Ta totiž funguje jen na první letmé přečtení, román však není návodem k výrobě filmu, a tak může být srovnáván s realizací kuchařského receptu jen s obtížemi. Autorka se v nedůsledných aplikacích svých metafor ztrácí. V úvodu tvrdí, že nestačí zachovat všechny ingredience receptu, aby byl dort dortem z obrázku v kuchařce. Které z prvků románu jsou však ingrediencemi a které esencemi, jež potřebují kuchařský um? Text tak problematizuje svou hlavní myšlenku - k tomu, aby adaptace fungovala, nestačí jen doslova převést prvky předlohy.

Navíc se tak kritička blíží k problematickému hledisku věrnosti předloze, její vůni a chuti. Je třeba ocenit, že autorka pracuje s předlohou; skrze formální koncepci trefně poukazuje na její specifika a jejich absenci v adaptaci (mnohost perspektiv, specifická atmosféra dějiště). Využívá ale často impresionisticko-metaforický jazyk a v závěru sklouzává k problematickému konstatování: „Snaha vyjít z literární předlohy ovšem zůstává jen u povrchního přiblížení se pravděpodobné fyzické podobě.“

Přístup autorky je dramaturgický, nalezené adaptační nezdary však v rámci autorské koncepce problematizují klade za vinu jediné osobě, režisérovi: „režiséra Mika Newella k příliš invenčnímu zpracování nepřimělo. Hnětl si své 'těsto' přesně podle receptu, jakoby bez tvůrčí energie.“

Text je osobitý esejistický útvar, stylisticky dobře zvládnutý (čímž do koncepce LtN zapadá), namísto věcné argumentace zbytečně sklouzává ke špatně fungující metaforice (čímž je pro sofistikované LtN problematický).

Štěpán Moník: Recenze: Gone Baby Gone. Filmpub, 3.4.2008.

<<http://filmpub.atlas.cz/kino/154805-recenze-gone-baby-gone.aspx>>

* *Gone Baby Gone (Ben Affleck, USA, 2007)*

Tento text pak patří na Filmpub ještě více než předchozí - autor se nebojí užívat první osoby singuláru, text je plný jeho názorů na film - „Film bohužel režíroval Ben Affleck. Bohužel ne proto, že by ho režíroval špatně, ale proto, že do hlavní role obsadil svého bratra, který je ještě horší herec než on.“ - a jeho impresí: „některé scény jsou svojí vypjatou atmosférou doslova lahůdky. Například za přestřelku v domě pedofilního feťáka by se nemusel stydět ani David Fincher.“ Časté jsou také takovéto cinefilské aluze.

Citovaný úryvek je jedním z autorových dramaturgických postřehů, autor ale poukazuje na jeho zajímavé momenty: „A vůbec, jako sonda do chudinské čtvrti plné ztroskotanců, feťáků a prostitutek, funguje film výborně.“

Pro Filmpub typický je i kontakt se čtenářem, zde přiblížení se adresátovi: „Toto dilema ostatně není cizí nikomu, kdo někdy zastavil na zákazu zastavení nebo si zapálil před hospodou jointa.“ nebo vysvětlující „Což je [Dorchester] místo, kam lidé z „útlnějších“ čtvrtí chodí maximálně večer do baru, aby si potom mohli říkat, jak drsně se umí bavit.“

Text se opírá o povrchní formální koncepci, velká pozornost se věnuje přesnému zachycení děje (s úsměvným důrazem typu „já vám pointu nemůžu vyžradit, ale aspoň něco nastíním...“) a herectví, kde už autor přechází k autorské koncepci (biografické a psychologizující). Hlavní myšlenkou je pak zpochybnění avizované kontroverznosti snímku - morální dilema, které předkládá, je vlastně velmi prosté a běžné - zapálit nebo nezapálit si před hospodou jointa?

Mirka Spáčilová: Iron Man vítězí také vtípem. *IDnes.cz*, 30.4.2008. <http://show.idnes.cz/iron-man-vitezi-take-vtipem-dfw-/filmvideo.asp?c=A080429_180704_filmvideo_ob>
*Iron Man (John Favreau, USA, 2008)

Po vstupním ospravedlnění - „Podle absolutních měřítek je to [Iron Man] pochopitelně úplná ptákovina“ - může autorka přistoupit na pravidla hry superhrdinského filmu. Ten totiž může být také dobrý, stačí trocha sebezpochybnění (ironie). Recenze je určena spíše kulturnímu publiku, z něhož ovšem mohou vzejít případní diváci. Výzva k akceptování a vyzkoušení této zdařilé „pohádky pro dospělé“ je cítit v celém textu. Stejně jako stále přítomný, mírně pohrdavý kritický odstup: Finále „je rvačka dvou hromad plechu ve stylu Transformers s motivy oživení golema.“ Díky tomu je vyznění recenze nepřesvědčivé: „Chválabohu, pointa se vrátí k ironii: trocha samolibosti je tím, co vzorné superhrdiny polidšťuje.“

Vyjma trochy autorské-psychologizující koncepce - „Robert Downey jr. už opustil výraz dychtivého jelimánka“ - je recenze postavena na žánrové koncepci. Kromě superhrdinského filmu jsou použita schémata akčního žánru, titulní superhrdina je zařazen pomocí komiksové - „Asi nejbližší má k Batmanovi“ - a filmové typologie - „Jako by stál někde mezi démonickým Al Pacinem a seriálovým doktorem Housem“. Autorka sleduje dramaturgický přístup, schvaluje a odmítá jednotlivé položky, tedy opět pouze děj, hrdiny, jejich představitele, jejich hlášky a motivy filmu

Lukáš Skupa: Jak se žije venkovským učitelům. *Literární noviny*, č. 16/2008, s. 12.
<<http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=5220>>
*Venkovský učitel (Bohdan Sláma, ČR, 2008)

Text propracovaného výrazu i výstavby je rámován zhodnocením přínosu Venkovského učitele jeho paralelou se Školou otců. Upozorňuje na kvality snímku a využívá odměřený patos, když upozorňuje na jeho potenciál být impulzem k oživení české kinematografie. Kritický odstup se doplňuje s dramaturgickým přístupem a vyhnutím se užití první (autorské) či druhé (apelativní) osoby. Formální stylistická a naratologická koncepce stojí za přesnou analýzou jednotlivých rovin filmu. Kritika také skrze ideologickou koncepci oceňuje neschematické pojetí homosexuality.

Text považuji za možný vzor psaní pro *Literární noviny* - postřehy jsou přesné, adresátem je intelektuálně náročnější publikum, prostorem k vyjádření se neplýtvá, text ale není suchý, je za ním cítit autorský hlas. Autoru bych vytknul jen zbytečné užívání „odborných“ výrazů z branže - „hrdinův coming out“ by se dal ještě odpustit, ne tak „Kontemplativním obrazovým kompozicím dominuje metoda sekvenčních záběrů“ - text nevychází v Cinepuru...

Oceňuji potlačení jmen hereckých hvězd, autor se k nim dostává až na konci textu (kde využívá autorsko-biografickou koncepci).

Daniel Szabó: 4 měsíce, 3 týdny a 2 dny. *Kdykde.cz*, 29.9.2007.
<<http://kina.kdykde.cz/recenze.php?id=137>>
* *4 měsíce, 3 týdny a 2 dny* (4 luni, 3 saptamini si 2 zile, Christian Mungiu, RUM, 2007)

Recenzentův přístup je hermeneutický, využívá autorsko-biografické koncepce a formální - stylistické a narativní analýzy. Autor se snaží o kritickou distanci podpořenou intelektualismy (zákaz interrupce je pojmenován jako „velmi tristní situace“), chytře znějící pěnou („nechává promlouvat silným hlasem tichou vizualitu filmového obrazu.“) a zasvěcenými, avšak nepodloženými výroky jako: „Strach byl vlastně největším a společným prokletím všech lidí, žijících v totalitě.“ Na rozdíl od (8) je zde množství postřehů namísto, problematická je většinou právě stylistika.

Kritikův postoj je naddistancovaný. Emocionální odstup od intimními emocemi tak nasyceného snímku mi osobně silně nevyhovuje, strohé, popisné věty se vylučují s poetikou díla: Bebe „si nechá slíbenou částku chybějících peněz, proplatit barterový obchodem v podobě naprosto odcizeného sexuálního styku s Otilií. (...) Vše nakonec vyvrcholí noční dvojskvencí, v níž Otilie hledá tu správnou hotelovou šachtu, do které musí podle pokynů hodit mrtvý plod dítěte.“

„Silné téma interrupce“, tedy jizva, kterou zanechává v ženské duši, zůstává nepochopeno a nepojmenováno: „Následně se vrací jakoby zklidněná a vyrovnaná za Gabitou, která už večeří v hotelové restauraci.“ Základní myšlenkou je namísto toho oslava geniálního díla, se kterým se česká kinematografie nemůže srovnávat.

Daniel Szabó: Dech a Karamazovi. *Kdykde.cz*, 16.4.2008.

<<http://www.kdykde.cz/recenze/139/recenze.php>>

*Dech (Soom, Kim Ki-duk, Jižní Korea, 2007)

*Karamazovi (Petr Zelenka, ČR - Polsko, 2008)

Autor se snaží komparovat dva filmy a to jejich roviny významové. Přehlíží přitom značnou odlišnost jejich forem i kontextu jejich vzniku (autorský film, autorský přístup k cizí látce). Recenze je ukázkou překročení interpretačních hranic (Eco). Autorův přístup je hermeneutický, zaštiťuje se kritickou distancí a myšlenkami Evalda Schorma. Kritik však používá problematickou argumentaci.

Při srovnání Yeon s Dmitrijem a jejího muže s Ivanem se dá kritikovi dát za pravdu, další podobnosti jsou ale uměle naroubované. Další postavy už své paralelní protějšky nemají, a tak se autor uchyluje ke srovnáním typu: „postava odsouzence Jang Jina v Dechu (...) má nejbližší ke Smerďakovovi a Dmitrijovi z Karamazů. (...) Lze v něm najít i něco z postav Ivana a Aljoš Karamazových“ či „Nezapomeňme ovšem na postavu starého Karamazova, ve kterém se v románu i filmu snoubí všichni jeho čtyři synové“. Snaha za každou cenu najít paralely vrcholí při „analýze“ prostoru.

Kritik se neúspěšně snaží o ideologický přístup podpořený formálními postřehy. Navíc dochází k problematickému užití schématu „co tím chtěl autor říct?“ Základní myšlenka se opět upírá k metě hodnotného uměleckého filmu: Obě díla k sobě mají podivuhodně blízko, Zelenka se vyrovnal Kim Ki-dukovi a česká kinematografie si možná sáhle na zlato. Nejhodnotnější na celé kritice jsou tak vypůjčené Schormovy citace...

*

Filmové recenze na *Kdykde.cz* píše jen jediný autor. Jsou příležitostné a zaměřují se na uměleckou kinematografii. Daniel Szabó projevuje často despekt vůči českému střednímu proudu a dovolává se vyšších autorit, hlavně „nejvlivnějších filmových festivalů“. Konkrétně v (7): „To, nad čím tady „žasnou“ statisíce a miliony diváků (rozuměj schematicky natočené a vystavěné české mainstreamové filmy), to v evropském kontextu kinematografie už dávno neplatí.“ Či v (8) problematické zařazení Petra Zelenky mezi „výrazné autorské osobnosti“

současné světové kinematografie“: „Petr Zelenka přichází s filmem, který by mohl prorazit na evropský filmový trh a může oslovit i velké evropské festivaly.“

Tato opěvovaná díla se však ze strany autora nedočkají náležitého kritického uchopení. Adresáty jsou potenciálně náročnější filmoví diváci a kulturní obec, recenze však nefungují jako iniciace do hodnotnějšího filmového umění - povrchní interpretace i pojetí textu diváky buď vůbec nenalákají, nebo jim neposkytnou vodítka pro lepší porozumění. Spíše je svádí na interpretační scestí (obzvláště text 8), učí povrchnímu způsobu nacházení významů v dílech.

Kristýna Malíková

Špatná výchova (La Mala educación, Pedro Almodóvar, 2004, Španělsko), Francková Ilona, Premiere 10/2004

http://www.premiere.cz/film/575/%C2%B9patna_vychova.html

Autorka v textu využívá znalosti předchozích filmů Pedra Almodóvara a stejnou znalost předpokládá i u svého čtenáře. V recenzi přímo oslovuje poučeného diváka („*V tomto směru vás Špatná výchova nezklame.*“), který by měl díky minulým zkušenostem z režisérových filmů očekávat některé podobnosti (zejména ve vizuálním stylu a nezvyklé látce), ale zároveň upozorňuje na rozdílnost recenzovaného filmu, a to zejména co se týče jeho hlavních postav („*Autor zjevně šetřil ženskými postavami - vedle Ignaciovy matky, která má v příběhu malou roli, a ještě jedné epizodní roličky je plátno plné mužů. Film má tak úplně jinou atmosféru,...*“). Právě díky faktu, že je seznámena s Almodóvarovou filmografií, přistupuje Francková na principy samotného filmu a bez snahy zařadit ho do specifického žánru, nebo mu vytýkat některé formální postupy či narativní prvky, a využívá tak organického přístupu. V textu jsou nastíněny všechny tři dějové linie obsažené ve filmu a hlavní zdroje dramatu a konfliktů, které v něm probíhají, avšak ne natolik, aby bylo čtenáři sděleno něco, co vědět nemá, a tak byl připraven o plnohodnotný filmový zážitek. **V samotném článku mne však poněkud rozptylovala nedostatečná návaznost, autorka například skáče od morálních hodnot postav k vizuálnímu stylu.**

Vše o mé matce (Todo sobre mi madre, Pedro Almodóvar, 1999, Španělsko/Francie), Tomáš Vyskočil, filmpub, 19.5.2000

<http://filmpub.atlas.cz/kino/9788-vse-o-me-matce.aspx>

Recenze Tomáše Vyskočila pracuje podobně jako recenze Ilony Franckové uvedená výše s osobou filmaře Pedra Almodóvara. Zmiňuje se o jeho předchozích filmech a specifickém vyprávěčském stylu, který ve svých dílech aplikuje, proto se dá říci, že nese rysy autorského čtení filmu („*Španělský mág Pedro Almodóvar vytvořil ve filmu vlastní svět,...*“). Ve velké části textu podrobně popisuje obsah filmu, to je však pro čtenáře – potenciálního diváka, ke kterému se obrací, spíše nevýhodou, protože zjišťuje některé záměrně skrývané skutečnosti dříve, než by měl. Čtenáře – diváka, kterému snímek doporučuje, kategorizuje pomocí tvrzení: „*Vše o mé matce není určen pro každého obyčejného diváka, ale naslouchajícím citlivým uším bude znít jako nádherná hudba.*“ Zmínkou o získaných cenách a dlouhé očekávanosti, zařazuje autor film do širšího kontextu. Recenzent využívá impresy („*Nevím, jak hodně dobré byly ostatní nominované snímky, ale mám takový dojem, že všechny ceny jsou ve správných rukou.*“), která je na webu filmpubu poměrně typickou záležitostí. Nedokonalostmi článku jsou však časté stylistické chyby i faktické nepřesnosti. **Autor například zmiňuje dva travestity, dá se však mluvit spíše o transsexuálech, a tvrzení „Vše o mé**

matce je filmech o ženách, hledající muže jako svoji touhu proto aby nezůstaly samy.“ zcela odporuje vyznění filmu.

Zkrocená hora, jedním slovem krása (Zkrocená hora/Brokeback mountain, Ang Lee, 2005, USA), Mirka Spáčilová, MF Dnes 02.03.2006 (rubrika Kultura, s.7)

Spáčilová v recenzi spojuje několik možných koncepcí, rozebírá film po stránce narativní, formální, žánrové. Také se zmiňuje o předchozích filmech režiséra a jeho umírněnosti, které využívá i v tomto snímku. *Kvůli znalosti kontextu a kontroverzím, které film doprovázely, předpokládá autorka předem zaujatého diváka, který bude očekávat nemorálnosti, oplzlosti a bizarní příběh. O to více je sama překvapena, že tomu tak není a jakoby uklidňuje své čtenáře, že není čeho se bát. Dalo by se říci, že demytizuje homosexualitu ve filmu. Dokonce srovnává hlavní postavy filmu s Romeem a Julií a za zneprátené rody, které vztahu nepřejí a znovuzpytují své svědomí až po tragickém konci, dosazuje diváky. Sama se však s těmito diváky neztotožňuje.* Prozrazuje možná až příliš mnoho ze samotného děje a rozplývá se nad „zázraky“ typu dva muži, stádo ovcí, koně, hory, řeka, oheň = romantika, což je podle mého názoru samo o sobě dost samoúčelné a neoriginální navození romantického prostředí (samozřejmě až na detail absence jedné ženy a jednoho muže navíc). Pěkně „po Spáčilovsku“ autorka rozebírá vše od režiséra, přes postavy a jejich představitele až po morální apel.

Pokání. Romance, jak má být (Pokání/Atonement, Joe Wright, 2007, Velká Británie/Francie), Mirka Spáčilová, MF Dnes 31.01.2008 (rubrika Kultura, s.10)

Tato recenze nese rysy jak autorské, tak zejména žánrové kritiky. Označuje Pokání za „čistokrevnou love story, jak má být“ a od dostatečného naplnění žánru se také odvíjí Spáčilové opěvná óda („*Slovem čistý žánr a skvostná filmařina.*“). Používá tedy sice dramaturgický přístup, ale vzhledem ke splněným očekáváním, autorka filmu nic nevyčítá. Kritička podrobně popisuje dějovou linii, na můj vkus však prozrazuje příliš mnoho. Oceňuje zejména režii Joea Wrighta a jeho filmařské postupy („*...je neustále radost sledovat režiséra, jenž přemýšlí o každém záběru.*“), díky nimž je adaptován téměř nezfilmovatelný román. Jako obvykle se věnuje i hereckým výkonům a historicko-sociálně-kulturnímu kontextu, když zmiňuje jiný film se stejným názvem či potvrzení relevantnosti oscarové nominace („*oscarové šance si zaslouží.*“). Svoje vševědoucí postavení si ještě utvrzuje poslední větou: „*Pokud Amerika nedá Pokání Oscara, pak snad jen proto, že jeho hrdinové v jednom kuse kouří.*“ Spáčilová svého diváka/diváky generalizuje tvrzením, že „*Kino pláče a nestydí se.*“, do této kanoucí masy se však sama nezačleňuje.

Pusinky (Pusinky, Karin Babinská, 2007, ČR), Darja Nečasová, Tiscali http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13372

Text začíná zamyšlením, nad žánrem filmu, který by se podle autorky dal označit jako „*divčí prázdninová road movie*“, ale žánrové konvence, které divák očekává, se v něm ale rozhodně neuplatňují. V nejpodstatnější části recenze autorka popisuje hlavní tři postavy filmu, díky čemuž částečně nastiňuje i samotný děj. Nečasová se věnuje zejména psychologii postav, které se chovají navenek naprosto odlišně od jejich vnitřního prožívání. Vypichuje také kontrast mezi těmito ženskými hrdinkami a příslušníky mužského rodu, které v průběhu příběhu potkávají, a kteří „*se vyznačují odpornou kombinací hlouposti a zbytné samolibosti*“, díky čemuž film působí „*téměř jako protimužský manifest*“. Využívá dramaturgického přístupu a upozorňuje na nevyváženost dramaturgické stavby, kdy se z příliš

pomalého tempa stává tempo příliš rychlé. Jinak ale formálním prostředkům vůbec nevěnuje pozornost, hlavní jsou zde postavy. Autorka se identifikuje s publikem („*Záhy zjistíme, že...*“), ale nikde v textu čtenáře přímo neoslovuje. Jazyk je až na zmínku o „*tulpasech mužského pohlaví*“ spíše formálního charakteru. V recenzi mne zarazilo tvrzení autorky o „*náhlém*“ zjištění jedné z postav o své sexuální orientaci, které považuji za poněkud nepřesný výklad dané situace.

Gejša, směs Popelky a Angeliky (Rob Marshall, USA), Mirka Spáčilová, MF Dnes, 14.02.2006, rubrika Kultura, s.8

Tento film je v recenzi nahlížen zejména z hlediska žánrového diskurzu, autorka tvrdí, že kvůli neúplné adaptaci se film oproti knize přesunul do žánru romance a ve své podstatě je vlastně „*melodramatem o vítězné lásce*“. Spáčilová plynule přechází mezi popisem obsahové stránky, postavami a představitelkami hlavních rolí, které ji utvářejí. Zdůrazňuje hlavně exotičnost a mystičnost světa, který film zobrazuje. Používá při tom pro ni typická přirovnání a metafor („*...svého druhu holčičích Bradavic...*“, „*Poté mizí ze scény školačka a nastupuje slečna: zprvu Popelka nakukující špehýrkou na ples, kam nesmí, vzápětí Angelika, již leží u nohou celý dvůr...*“, „*a la Michael Jackson*“). Autorka se domnívá, že film zobrazuje spíše interakci mezi gejšami navzájem, než mezi gejšami a muži, proto automaticky označuje za ideální publikum, kterému nebude tato skutečnost proti srsti, publikum ženské („*Což v důsledku znamená, že tahle nejzajímavější místa filmu si vychutnají spíše dámy než pánové...*“), k tomu se však neřadí, poněvadž využívá analytického přístupu. Spáčilová si protirečí v úvahách o základní linii příběhu srovnáním Gejši s „*útlou telenovelou o ženě mezi dvěma muži*“ a tvrzením, že „*zákulisí profese opředené mýty se ocitá na druhé koleji*“.

Malá Miss Sunshine (Little Miss Sunshine, Jonathan Dayton, Valerie Faris, 2006, USA), Vojtěch Rynda, Tiscali
http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13002

Stejně jako mnoho jiných recenzí týkajících se filmu Malá Miss Sunshine, i tato se věnuje zejména směsici hlavních postav a jejich představitelů. Rynda oceňuje zejména jejich životnost a pravděpodobnost, což samozřejmě souvisí i s jejich ztvárněním (*Přestože na papíře jde o možná až příliš pestrou kolekci lidských typů, všichni herci dokáží ze svých postav udělat životné lidi s jejich slabostmi a skrytou vnitřní silou.*) a režii, která dokázala takto nesourodé charaktery zkorigovat do uvěřitelné podoby. Tato uvěřitelnost a realismus je někdy možná pouze na úkor nesplnění žánrových konvencí rodinných komedií („*...jež mají takřka z definice povinnost lakovat skutečnost na růžovo podle zavedených klišé...*“) nebo aplikováním žánrových přesahů („*...v němž se na poměry žánru mluví až příliš sprostě a objevují se v něm „dospělácká“ témata jako pornografie či drogy.*“). Autor předvádí svou znalost širšího kontextu od zmínky o nečekaném úspěchu snímku tvůrců, kteří v oblasti celovečerních filmů debutují, přes citování režisérky, až po připomínky filmů, ve kterých vystupovali herci v minulosti. Rynda sympatizuje s postavami, projevuje svůj názor, ale v první osobě nepíše. Čtenáře neoslovuje a diváka generalizuje, používá ho jako entitu, u které předpokládá v průběhu filmu určité procesy („*Téhož se dostane divákovi – spolu s uvědoměním, že tohle vlastně člověku stačí k tomu, aby dokázal ráno vstát z postele.*“).

Lenka Marečková

Soucít, nenávisť, pokání (Reflex 06/2008, Tomáš Baldýnský)
<http://www.reflex.cz/Clanek30928.html>

Autor se hned na začátku své recenze negativně vymezuje vůči filmovým autorům, kteří se jednoduše vypořádávají s výrazovými prostředky, které film nabízí. Tím nám vlastně hned v úvodu nepřímo oznamuje, že v případě filmu Pokání půjde o film jiný, o film, který tyto požadavky naplňuje, tedy film „kvalitní“, který se vymyká běžné filmové produkci.

V následující části recenze svůj výrok rozvádí, popisuje a vyzdvihuje autorův způsob kombinace vizuálních, zvukových a hereckých aspektů filmu. Na příkladu dlouhého záběru (v této recenzi se uvádí **pět a půl minutová** souvislá sekvence válečného výjevu) popisuje, jak režisér pracuje s možnostmi filmu, jejich nahuštěním i kontrasty a působením na diváckou mysl a emoce. Dále se snaží film žánrově vymezit, což se ale autorovi příliš nedaří, protože sám film nedrží pouze jedinou žánrovou linii. Konečné vymezení nebo shrnující popis nám autor recenze nedává, odkazuje na nutnost vlastní zkušenosti s filmem, upozorňuje na nezbytný moment překvapení i závěrečnou nevyhnutelnou katarzi, kterou film divákovi poskytuje. (Je zajímavé, že **autor recenze se vůbec nevěnuje knižní předloze, kterou ostatní autoři, byť i sporadicky, zmiňují.**)

Navzdory určitému „tajnůstkaření“ nám dále autor poskytuje shrnující nástin děje, čímž z části odkryje to, co dříve nechtěl prozradit a mírně si tak protiřečí. Celkovou pointu ale do své recenze neuvádí, takže diváka nepřivádí o potřebnou nezaujatou zkušenost s příběhem při prvním shlédnutí ani o závěrečný moment překvapení.

Na závěr recenze uvádí výčet cen včetně těch neproměnných.

Celkově tato recenze působí veskrze kladně a lákavě pro budoucího diváka. Věnuje se také popisu filmových prostředků, se kterými snímek pracuje a srovnává i s díly jinými. Podává v podstatě pouze pozitivní informace, navíc si udržuje i určitý odstup, ve kterém je trocha tajnosti a nemožnosti prozrazení pointy, čímž diváka láká na nutnost osobní zkušenosti s filmem. Tento fakt je vlastně tou nejlepší reklamou pro film samotný.

Okamžik zavřený v kapce vody (Lidové noviny, 31. ledna 2008, Darina Krivánková)

http://www.lidovky.cz/okamzik-zavreny-v-kapce-vody-dig-/ln_noviny.asp?c=A080131_000131_ln_noviny_sko&klic=223709&mes=080131_0

Autorka nám hned v začátku své recenze sděluje, kolik nominací na jaké ceny film Pokání získal. Tento fakt je sice chvályhodný, ale jako stěžejní argument recenze příliš **neobstává**. Naštěstí, nejen pro film, je toto pouze začátek, zbytek recenze je veskrze pevně, suverénně a fundovaně napsán.

Velice pozitivně autorka popisuje schopnost, s jakou je režisér filmu schopen kombinovat různé filmové prostředky k dosažení silného diváckého vjemu i emocionálního prožitku. V této pasáži se autorka recenze dotýká i obecných filmově vědných témat, tedy s čím vším může film pracovat a jak toto působí na příjemce filmové zkušenosti.

Autorka se dále věnuje nástinu děje filmu, což dělá rafinovaně, jasně a přitom jemně. V podstatě dopodrobna popíše jednu, pro film stěžejní pasáž, a dále základní kostru filmu, čímž divákovi přiblíží, o čem film bude, naladí ho, ale zároveň neprozradí příliš.

V recenzi se dozvídáme i informace o literární předloze, a scénáristově i režisérově umu, jak citlivě vytvořit výbornou adaptaci kvalitního literárního díla.

Celkově působí recenze lehce, odborně a s „laškovným“ nádechem. Líbí se mi, jak si autorka hraje s explicitním popisem různých scén, přičemž **nepřesáhne významnou hranici prozrazení příliš.**

Na vlastní nebezpečí (Moviezone, imf)

<http://film.moviezone.cz/na-vlastni-nebezpeci/recenze/>

Recenze nás hned na začátku nenechá na pochybách. Počáteční „vtip“, příměr ke špatnému (nebo aspoň běžnému) jídlu nás bude **doprovázet celou recenzí (která je spíše antireklamou)**.

Celá recenze je v podstatě výčtem, čeho špatného se autoři dopustili a co film kazí (v začátku je vsunuta jakási malá omluva tomu, že Češi prostě neumí dělat dobrodružné filmy, tedy žánr pohodlnému národu poněkud cizí). Po představení (špatných) hlavních rolí ztvárněných (slabě vedenými) hereckými protagonisty následuje autorovo zhodnocení (nedospělého) scénáře a (nezvládnuté) režie doplněné o (nabubřelou) kameru a (přeplácané) filmové prostředky. Vše kapituluje (ohraná) hudba a (cíleně umístěné) nahotinky. Autor sice komplexně zhodnotil celý film, ale nebyl přitom schopen odhlédnout od svých osobních antipatií. Recenze je spíše výsměchem filmovému počínu a z potenciálního diváka se po přečtení tohoto textu stane pravděpodobně odražený nedivák

---

Lenka Marešová

Taková normální rodinka, Taková normální rodinka – Jaroslav Sedláček (Cinema, 4/08)

Recenze začíná koncepcí formální, kde hned v úvodu upozorňuje, že film je adaptací seriálu ze 70. let a dále se této linie drží ve chvílích, kdy film i seriál srovnává („selhání ve chvíli, kdy ze statického seriálu měla vzniknout rozpochybovaná filmová podívaná“). Autorství se recenze dotýká ve dvou rovinách – Hartl jako režisér: „Hartl ustoupil od výrazné komediální nadsázky a pokusil se hrdiny i jejich příběh víc přiblížit každodennímu životu.“ A Hartl jako debutant, díky čemuž je mu leccos promíjeno (kolísání v rytmu, řada zbytečně užvaněných scén). **Recenzent používá dramaturgický přístup: „Nehodí se hudba Davida Krause. Herci se pítvoří. Dulava se hodí do jiného filmu.“ „Rodinka měla místo dramatu všedního dne vsadit spíš na žánr bláznivé komedie.“** Film není rozhodně hodnocen sám o sobě- buď je porovnáván se svou předlohou, v souvislosti s čímž je poukazováno na diváka, který bude předlohu znát: „Žánrový posun může nejednoho fanouška seriálu naštvat, až popudit.“ Za další je velmi výrazně hodnocen v návaznosti na české prostředí: „V éře pátých Básníků... (Rodinka) nutně musela uvíznout v hledáčku producentů“, „Kdy jsme se ovšem naposledy v českých kinech setkali s opravdu dobrou bláznivou komedií?“ Kromě přímého poukazování na určitého diváka (fanoušek seriálu) se o divákovi mluví už pouze obecně, jako o potenciálním divákovi: „Na diváka bude velmi dobře fungovat i léto, filmově neokoukané exteriéry . . . ., atd.“ Vklad kritiky spočívá v odhalení explicitního poselství filmu: „Láska dokáže být krásná v každém věku a je nejtěžší dobře si vybrat.“ A v závěrečném shrnutí: „Herecké obsazení ani zajímavý námět dobrý film nedělají.“ Recenzent si nad celou látkou drží distanci. **Text zapadá do periodika – popisný styl, čtivost, přístupnost. Článek se nijak nevymyká stylu Jaroslava Sedláčka, který dramaturgickou přístup volí často.**

O rodičích a dětech – kOCOUR (Moviezone) - <http://film.moviezone.cz/o-rodicich-a-detech/recenze/>

Ačkoliv text začíná zmínkou o autorovi a jeho předchozích filmech, hlouběji se autorem nezabývá a mnohdy si stačí s více méně nic neříkajícím konstatováním jako: „Naštěstí – a to opravdu naštěstí. Michálek je stále výborný režisér a pro svůj film dýchá.“ A dále staví

především na rozboru formálních prvků od příběhu, narace, herectví až po komponování obrazů a hudbu. Autor si dokáže povšimnout a vyzdvihnout, některé formální postupy, dle něho v české kinematografii nezvyklé: „K dobrému dojmu z něj přispívá i taková prkotina, jako je reálně se měnící počasí. Kdy jste naposled ve filmu viděli, aby slunce zašlo za mrak a po půl minutě se zase rozsvítilo?“ Celkem pečlivý rozbor formálních prvků považuji za jeden z největších autorských vkladů této recenze. Jeden pokus o kritickou argumentaci, však bohužel selhává díky jasné nelogičnosti věty, kdy nejdříve tvrdí, že: „Příliš dlouho si tihle dva vypráví – příliš dlouho na to, abyste pak z jejich světa mohli odejít jenom tak bez hlubší myšlenkové poskvrny“ a hned v další větě celé své původní tvrzení vyvrátí: „Přesto se tak stane a s ohledem na herce i nápaditý scénář je to najednou velká škoda.“ Naopak jeho pokus o žánrovou koncepci poněkud selhává, neboť film porovnává a vyzdvihává v souvislostech do kterých vůbec nezapadá a dle mého, by ani žádný potenciální divák nečekal, že zapadat bude: „Není to crazy komedie s tunou „legračních“ hlášek, ani film plný teenagerů, kteří chtějí svá přirození strkat do všech otvorů, o kterých se zmiňují biologické encyklopedie. Michálkův nový film vychází ze života a nabízí život sám.“ Film je pojímán organicky, tedy sám o sobě, jediné chvíle, kdy recenzent vypadává z této linie je srovnávání a poukazování na české prostředí. Recenzent se snaží komunikovat se čtenářem ať už přímým oslovením: „Kdy jste naposled ve filmu viděli, aby slunce zašlo za mrak a po půl minutě se zase rozsvítilo?“ nebo celkově fanouškovsko-lidovým laděním celého článku. Za druhé vytipovává jakého-si modelového diváka pro kterého by mohl film být určen: „O rodičích a dětech je spíše experimentální hříčka pro fajnšmekry než film, na který se pohnou davy.“ Přičemž autor sám sebe, dle pozitivního hodnocení, mezi fajnšmekry řadí. Styl zapadá do Moviezone, která má image portálu, kde fanoušci píšou pro fanoušky.

Prchavá letní zábava, Bobule – Mirka Spáčilová (iDnes) - http://show.idnes.cz/bobule-prchava-letni-zabava-dft-/filmvideo.asp?c=A080325_183038_filmvideo_kot

Autorka se drží žánrové koncepce, když hned v úvodu poznamenává, že: „Prvotina režiséra Tomáše Bařiny z letní Moravy vykutala více svěžesti než žánrově příbuzná Svatba na bitevním poli, ovšem, kde se věnuje romanci, baví čistěji než coby venkovská fraška a la Slunce, seno.“ Vymezuje tak žánr, který se dle jejího povedlo naplnit – romantickou komedii a ten, jenž selhává – „buranskou taškařici.“ Formální ladění přichází později s hodnocením zápletky, vypravěčského a stylistického umu. Film je pouze minimálně hodnocen sám o sobě, převládající strategií je jeho řazení a srovnávání buď s jinými filmy na podobné téma (Bokovka, Dobrý ročník) nebo s filmy žánrově příbuznými (Náš dědek Josef a Dobrý člověk ještě žije). Autorka se k filmu staví z povýšené vševědoucí pozice – dává jasné najevo, jak špatný je: „Sousedský kolorit místních postaviček působí vyčichle a situační gagy včetně výbuchů "archivního" burčáku se příliš dlouho připravují, takže účinkují jen zčásti“, ovšem v závěru nakonec s velkorysostí režisérovi pofouká rozbité kolínko, když mu přičte body „za podprahovou podmanivost nálady a za to, že si na nic jiného nehraje.“ A celou recenzi rozsekne tvrzením o „daleko strašlivějších filmařských debutech.“ Hlavním vkladem recenze je zasazení Bobulí do českých, dějinných (myšleno dějin filmu s podobnou tematikou) a žánrových souvislostí. Vytkla bych až neprofesionální lidovost („podvodníček s komplicem opouští pražskou horkou půdu a prchá před nahlouplými poldy k dědovi, moravskému vinaři, kde najde správnou cestu i dívku“), která ovšem zapadá do běžného stylu M. Spáčilové. Poslední poznámka – mám pocit, že s nějakým případným divákem tato recenze nepočítá.

Všechno nejlepší – Tomáš Baldýnský (Reflex) - <http://www.reflex.cz/Clanek23961.html>

Tomáš Baldýnský nenabízí čistokrevnou filmovou recenzi, ale obširnější pohled, kdy se na příkladu jednoho filmu pokouší demonstrovat tristní stav současné české kinematografie. Článek začíná zmínkou o v té době nedávno neprošlém zákonu na podporu české kinematografie, přesouvá se k problematice filmového podnikatele, nikoliv umělce, přechází k tvrzení o mizerném napodobování zahraničních vzorů a končí povzdechem o neschopnosti natočit v ČR dobrou komedii. Tak se od koncepce ideologické dostává ke koncepci autorské a končí u koncepce žánrové, kdy vyjmenovává, co Všem nejlepší chybí k naplnění komediálního žánru. Recenzent tedy volí dramaturgický přístup, kdy Vše nejlepší stále konfrontuje se svým pohledem na to, jak by jednotlivé prvky měly být postaveny tak, aby působily správně komediálně. Autor čtenáře nijak neoslovuje a volí distancovaný analytický přístup. Hlavním vkladem je pojetí filmu jako nepovedené napodobeniny úspěšnějších vzorů a dokládání tohoto tvrzení pomocí rozboru jednotlivých prvků (narace, styl, herectví). Za užitečnou nadstavbu považuji i snahu zasadit film do širších souvislostí (finanční situace dotování filmu, výroba za účelem zisku). Autor vykazuje znalost českého filmového prostředí, svá tvrzení dokládá přijatelnými argumenty, přičemž si zachovává čtivý styl.

Krev, moč a slzy, prostě Pusinky, Pusinky, Jaromír Blažejovský (Film a Doba, 2/07)

Tato kritika je příkladovou ukázkou všezahrnující koncepce. Nalezneme zde jak koncepci formální, tak i žánrovou a ideologickou. Nejvýrazněji je použito poslední z jmenovaných koncepcí, v níž převládá přístup kulturně antropologický a metakritický. Jaromír Blažejovský hodnotí film organicky (a dokonce i nabízí popis toho, co takový přístup znamená) a naopak kritizuje ty, kteří zvolili dramaturgický přístup. Kromě toho cituje z některých recenzí jiných autorů a za špatné označuje pojmout recenzi na Pusinky, jako jejich srovnávání s „veselohrami panicově-nanicovatého ražení“. Kulturně antropologická koncepce je patrná hned ze začátku, kdy autor Pusinky zasazuje do konceptu jiných filmů s tematikou dívčího dospívání a dále tento fenomén popisuje. Článek jasně pracuje s poučeným čtenářem s kterým se autor, používáním formy MY, přímo ztotožňuje. Prožitek diváctví nedemonstruje pouze sám na sobě, ale i na konkrétních divácích z kina, přičemž nabízí i dvojí diváctví – to spotřební z multiplexu a artové z jedno sálového kina. A právě artový divák by dle J. Blažejovského i takový, jemuž je film určen. Přesněji, jak píše, někdo, kdo dílo přijímá jako výzvu k zážitku a interpretaci. Největším přínosem kritiky je dle mého označení Pusinek za film artový a rozsáhlá argumentace toto tvrzení dokládající. Styl kritiky zapadá do koncepce Filmu a Doby, kde se recenzenti snaží o filmovou interpretaci a zasazení filmu do širších souvislostí. Další, co bych ocenila, je odvaha J. Blažejovského viděné popisovat naturalisticky.

Štěkot porcelánového psíka, Tajnosti, Jan Vnouček (Film a Doba, 2/07)

Celá kritika je postavena na srovnání toho, jaké Tajnosti mohly a podle autora být měly a co autorka udělala špatně, že se tak nestalo. Za vzor správného tvaru si kritik určuje blues („autentický, nepředstíraný smutek ze života v okovech“) a následně v rozbořech jednotlivých složek (příběh, užití zvuku, ozvláštňení) ukazuje, kde konkrétně se film od jím požadovaného tvaru odklání. Tyto odklony někdy přímo, někdy méně, explicitně vysvětluje osobností autorky. Nadhodí tak třeba, že náladu již se režisérka snaží obrazem a slovem vyvolat se dá jen ztěžka označit za skutečné blues, protože je příliš svázána svým nadáním pro dialogy a

nadsázku. Dle toho usuzuji, že se jedná o koncepci autorskou, kdy se s autorkou pracuje, jako s určitou ikonou disponující určitým balíkem schopností. Přičemž této ikonovitosti se dosahuje v souvislosti s jejími předešlými filmy. Kritik si nad filmem drží distanci, počítá s poučeným čtenářem a nijak ho neoslovuje. Diváka nijak netematizuje a když už naznačí nějaké působení, které by film mohl mít, nechává ho uzavřené pouze ve filmu samém. „Film nevyvolává, film spíše vzbuzuje rozpaky...“. Největším vkladem (i když dle mého trochu problematickým) je interpretační rámec blues versus film. To je pro mě ovšem i mínus neboť se tím kritik až příliš uzavírá v jedné hodnotící koncepci a nenechává si prostor pro jiný postoj. Tímto přístupem ovšem opět velmi dobře zapadá do Filmu a doby, neboť nabízí přístup, který se v jiných recenzentských textech nevyskytuje.

Muka ozvláštňení, Grandhotel, Jaromír Blažejovský (Film a doba,4/06)

Počáteční zmínkou o objevu Viktora Šklovského, že umění kráčí cestou ozvláštňení, nás J. Blažejovský seznamuje s interpretačním rámcem svého textu. Tvrdí totiž, že David Ondříček se vydal cestou záměrného ozvláštňení téměř všech žánrových prvků, které se ovšem díky své přílišné záměrnosti nezdařilo. Své tvrzení poté opět dokládá rozbořením těchto jednotlivých formálních prvků (koncepte formální). Za další pracuje s osobností autora a jeho taktikou točit filmy dopředu zaměřená na určitého diváka a tím pádem i divácky líbivé (koncepte autorská). „V neposledním přináší i symptomatický výklad díla, které se dle něho snaží nastavit zrcadlo naší době. Blažejovský volí cestu ztotožnění se s divákem – „když se stane to, musíme si myslet.“ V závěru se přímo snaží vytipovat cílového diváka, i když takovým způsobem, že o někom takovém pochybuje: „...nevím kdo by tou cílovou skupinou měl být, snad holky, které čelí pokušení ukrást v samošce kalhotky?“ Přínosem je uchopení Ondříčkova díla jako pokus o ozvláštňení za každou cenu. Velmi kvitují přirozený a výstižný humor pana Blažejovského.

Na druhé straně, Jiří Šíma, Filmpub - <http://filmpub.atlas.cz/kino/143216-na-druhe-strane.aspx>

Jedná se tak trochu o recenzi – narecenzi, neboť v celém článku autor o filmu samotném mnoho neřekne. V první části se zabývá popisem nedávného vývoje Německé kinematografie, který však k filmu samotnému nijak nepojí. Naopak tento vývoj semkne alespoň s osobností Fatiha Akina, když píše, že i on patří mezi mladé Německé objevy, již proslavené na festivalech. Ve stručném popisu filmu, se autorské koncepte dočkáme, když se recenzent pokouší popsat jednotící stylistický a myšlenkový styl režisérových snímků, např.: „Jeho způsob vypravování je nelineární, zachycuje jednotlivé osoby v různých časových úsecích a při různých činnostech, přičemž jako spojovací prvek můžeme označit jejich společné úsilí a sebedůvěru, s kterou se vrhají do dalších životních nástrah.“

Druhou koncepcí je koncepte ideologická – autor film vykládá především z toho pohledu, jaké je jeho společenské sdělení, např.: „Akin volá po porozumění, volá po smazání hranic mezi islámem a křesťanstvím, mezi Asií a Evropou a konečně i po zrušení sociálních a věkových mantinelů, které ve společnosti přetrvávají.“ Autor pokládá čtenáře za poučeného, když volí mód MY. S diváctvím pracuje v rovině určení účinku filmového díla na diváka: „Akin používá těch nejkřutějších metod, aby diváka dostal na svou stranu a mohl s ním rozehrát svou velmi propracovanou a důvtipnou hru...“. Poslání kritiky bych rozdělila do dvou bodů – zaprvé představení současné Německé kinematografie, zadruhé odhalení poselství filmového díla. Nejsm schopna přesně odhadnout nakolik článek zapadá do

FilmPubu – soudím, však že tento server, se snaží o filmech psát v širších souvislostech, tudíž by tento článek měl splňovat strategii periodika.

Koření života, Iva Hejlíčková, Cinema (9/07)

Autorka volí žánrovou koncepci, když film řadí do žánru romantické komedie a jako ozvláštnění, díky kterému tento film funguje, označuje logicky právě kulinářské prostředí. Recenze je tedy především postavená na popisu toho, co je pro tento žánr typické (postavy, zápletka, vyústění příběhu) a toho, čím film ožívá (kuchařské prostředí, příprava jídel). Recenzentským přínosem, je tedy velmi dobré vystižení a popsání žánrových klišé v nichž se film pohybuje a odhalení toho, proč z něho, i přes jeho klišovitost, může být celkem příjemná podívaná. Zvolen je tedy žánr dramaturgický, neboť autorka s látkou pracuje v neustálé konfrontaci s jejím žánrem. Se čtenářem se pracuje jako s **potencionálním divákem** (vyjmenovávání toho, proč by mělo cenu snímek vidět). Autorka přímo popisuje svůj zážitek z kina, přitom však volí ztotožnění s divákem, když svůj zážitek popisuje např. takto: „...a my tudíž můžeme jejich namlouvání sledovat s podstatně větším požitkem...“. **Recenze zapadá do koncepce Cinemy – kdy jsou filmy hodnoceny především s ohledem na potencionálního diváka. I. Hejlíčková volí svůj obvyklý styl – přinášení vlastních prožitků z filmu, snaha o laskavost – tedy najít nějakých kladů i ve slabším díle.**

Walk the line, Cival, Moviezone - <http://film.moviezone.cz/walk-the-line/recenze/>

Cival se téměř v celé recenzi drží koncepce žánrové, neboť Walk the line srovnává s o rok starším filmem stejného žánru a zaměření (Ray). V tomto srovnání se zabývá tím, co se mu na Walk the line oproti Rayovi líbilo víc, a jak toho dle něj bylo dosaženo. Zároveň kritizuje neinvenční naplnění žánru hudební biografie a ryze dramaturgicky radí, v čem mohl být film lepší. Tuto snahu považuji i za základní vklad této recenze, zároveň s přiznáním autora, že se mu film líbil a jeho popisem vypravěčských postupů, které z Walk the line dělají v rámci jeho neinvenčnosti dobrý film. **Diváky ve své recenzi rozděluje na dvě skupiny – širokou masu, která bude jásat nad dobře zvládnutým žánrem a ty, kteří budou toužit po větším novátorstvím. Recenzent sám se samozřejmě ztotožňuje s druhou skupinou. Jí je i recenze určena – recenzent takového čtenáře oslovuje.** Svůj zážitek z filmu přímo demonstruje popisem vlastních prožitků, např.: „Můžu v klidu konstatovat, že se mi Walk the line líbilo.“. Zajímavým prvkem je, že autor dokonce i reflektuje co sám napsal: „Intro se mi vydařilo vskutku dokonale pesimistické.“ Civalův text se přesně hodí do Moviezone, kde v recenzích většinou nejde o nic jiného než vyjádřit subjektivní zážitek z filmu. Oceňuji čtivý styl i dobrou argumentaci při srovnání Walk the line s Rayem.

Recenze: Kuličky (Petr Trella, FilmPub - <http://filmpub.centrum.cz/kino/157084-recenze-kulicky.aspx>)

Těžko říct jaký přístup byl v této recenzi vlastně zvolen. Recenzent zprvu Kuličky zahrne mezi další „fajn příspěvky do české kinematografie“ (vedle nich jmenuje Bobule! a Frantu děvkaře), načež se pustí do zbytečně rozvleklého popisu děje jednotlivých povídek. Jediný mínus vidí v „nevyrovnanosti a nevyváženosti jednotlivých částí“, což argumentuje popisem, dle něho nejslabšího druhého příběhu. Aby negativní soud vyvážil, hned přispěchá s výpisem kladů povídky třetí. V závěru Kuličky přirovná k filmu Knoflíkáři, což vzhledem k tomu, že se v obou případech jedná o povídkový film, považuji spíše za samozřejmost, nehodnou vydávat, jako recenzentský postřeh. Oproti Knoflíkářům však prý autorka neměla tak

zajímavou předlohu, protože si jí napsala sama (zajímavé je porovnat tento argument s článkem na iDnes, kde je naopak **Dabovská** chválena za scénář a naopak jí je vytýkána bezradná režie). Recenzent jeví snahu zaujmout pozici znalce českého filmu, když svůj osobní názor vydává za obecně daný: „Nedávno jsme se například přesvědčili, že se i u nás dá bez problémů natočit odlehčená a na nic si nehrající komedie, jejíž hlášky netahají za uši a která je opravdu vtipná tam, kde bylo zamýšleno (*Bobule*).“ Čtenáře ztotožňuje s divákem. Trellova argumentace je podložena pouze jeho osobním dojmem, což je málo. Jeho styl není příliš nápaditý.

Jan Mikulčík

10 000 př.n.l. (Roland Emmerich, 2008), Michal Liška, Filmpub, 12.3.2008

<http://filmpub.atlas.cz/kino/153071-10-000-pr-n-l.aspx>

Na začátku autor se k tvůrci Rolandu Emmerichovi obrací v úvodu a jen letmo dál v textu, srovnává film z předchozí režisérovy tvorbou kvůli jeho rozmáchlosti a myšlenkové jednoduchosti. Dále jej srovnává s filmem *Apocalypto*, který má podobnou příběhovou strukturu, přičemž druhý film podle něj vychází jako vítěz díky svému méně ambicióznímu přístupu. Text je z velké části obhajobou konstatování, že film nechtěně vzbuzuje smích, („Těžko uvěřit v boj o život ve starých kulisách jen proto, že má na sobě někdo jen pár kusů koženého oblečení a ohromné dredy - když se k tomu přidají čisté nehty, dokonale vybělené zuby a lámavá angličtina, jen těžko můžete docílit něčeho jiného, než jen úsměvného „hraní si na historii.““) a pokládá otázku, zda film obstojí jako velkolepá multiplexová podívaná. Text podává poměrně přesný obrázek o tom, jaký film je a proč na něj jít či nejt. Čtenář není oslovován, s malou **vyjímkou** na konci („...je to akorát k smíchu. A ani nemusíte být filmový kritik, abyste to poznali.“). V textu je několik zbytečných opakování (označení filmu jako „krásné obrázky“ a podivení nad vymyšlenými pštrosími stvořeními), ale jinak je jazykově i stylisticky v pořádku.

Tahle země není pro starý (bratři Coenové, 2007), Petr Čihula, Moviezone, 28.1.2008
<http://film.moviezone.cz/tahle-zeme-neni-pro-stary/recenze/>

Text je do značné míry autorský, ovšem dost zaujatě, autor pasuje bratry Coenovy do tvůrčí pozice, ve které je má nejraději a šmahem odsuzuje jejich poslední tvorbu. Z filmem *Tahle země není pro starý* se zdá být autor spokojený, což se ovšem dozvíme především z hvězdičkového hodnocení pod textem. Autor se totiž snaží působit intelektuálně a text pojímá spíše než recenzi jako jakousi analýzu. Chybí zde stručné shrnutí děje nebo nějaká anotace, která by nezasečenému čtenáři sdělila, o čem ten film vlastně je a zda je mu doporučován. To je naznačeno jenom v závěrečném shrnutí. Až v tomto shrnutí navíc autor označuje film jako nezávislý, což je ještě více matoucí. Naopak text není přínosný ani pro čtenáře, který film viděl. Autor se přiznává, že knihu nečetl, a zdá se, že jeho zvláštní závěr „nepobral“ a snaží se to zamaskovat.

Smát se a užívat si. Než si pro nás přijde. (Než si pro nás přijde, R. Reiner, 2008), Mirka Spáčilová, MF Dnes, 30.3.2008 http://show.idnes.cz/smat-se-a-uzivat-si-nez-si-pro-nas-prijde-f0r-/filmvideo.asp?c=A080329_943658_filmvideo_kot

Mirka Spáčilová má psaní dokonale zvládnuté, dokazuje to tím, že obsah filmu dokáže v úvodu shrnout do pěti vět. Jako v jiných jejích textech se ovšem projevuje jistý **manýrysmus**, například nenápadné (a trochu zbytečné) poučování čtenáře o filmové terminologii

(„...takzvané "buddy" čili "kámošovské" snímky o dvojicích kumpánů...“), nebo poněkud násilné hledání analogie mezi recenzovaným filmem a jinými díly ve filmové či televizní historii („...slavný německý film se stejnou látkou Klepání na nebeskou bránu.

V něm se sice proti ortelu smrti vzbouří dva mladíci a jejich cestu k vysněnému moři vroubí akční honičky, přesto však shoda bije do očí. Vždyť umřít je nespravedlivé v každém věku a také rebelie vychází z podobné touhy: ještě něco zažít.“ „Nicholson coby šéf kliniky, výstřední a žoviální milovník všech požitků s prvky chování doktora House.“). Jazykově i stylisticky je text naprosto v pořádku. Autorka se ke čtenáři nijak neobrací, koncepce je žánrová a částečně formální.

Venkovský učitel (Bohdan Sláma, 2008). Aleš Harazim, Filmpub, 19.3.2008
<http://filmpub.atlas.cz/kino/153648-venkovsky-ucitel.aspx>

V úvodním odstavci autor zasazuje film do kontextu současné krize českého filmu, což se dá už nějakou dobu považovat za klišé. V dalším odstavci autor velmi neobratně poskládal věty za sebe: „Na jeho *Venkovského učitele* při hodnocení totiž ani trošku nemusíte aplikovat „česká měřítká“. Tedy když se jedná o českou komedii, říct, že kdyby pocházela z USA, stěží by dostala jednu hvězdičku, ale protože je naše, česká, dáme jí alespoň dvě. Z českých komedií totiž patří k těm lepším.“ Poslední citovaná věta je dost zmateně napsaná. Autor se dále v textu na prostoru dvou odstavců zamotává do vlastní pasti, když odmítá prozradit zásadní informaci, která je ve filmu podaná jako překvapení (což oceňuji), ale píše o ní na příliš velkém prostoru. Text působí, že byl napsán narychlo a v nadšení, autor se často informačně i stylisticky opakuje, a to i v rámci jednoho odstavce („...hledání lásky, která ne a ne přijít.“ ... „A nikdo z nich ji ne a ne najít.“). Nadšená zaujatost je místy až úsměvná („Tereza Voříšková ... Už tehdy mi podobiznou hrozně připomínala Jennifer Connelly. Teď se jí už začíná vyrovnávat i herecky.“). Jako celek je ovšem text podává dost informací na to, aby si čtenář mohl udělat obrázek o tom, jestli stojí za to film vidět.

Bobule (Tomáš Bařina, 2008), Alena Prokopová, Cinema
<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/18887/bobule>

Recenze Aleny Prokopové jsou velmi specifické, jde spíše o analýzy, které si píše pro sebe a dává je k nahlédnutí každému, kdo je ochotný přistoupit na její pravidla. Její texty od začátku do konce někam směřují, není v nich řečeno ani slovo nadbytečně. Každá informace má své přesné místo. Problém jejích textů spočívá v tom, že do značné míry počítá, že už čtenář film viděl. Při popisu filmu odkazuje na konkrétní scény, čímž občas zkazí překvapení čtenáři, který film teprve uvidí, a někdy čtenář nemá šanci pochopit, co má autorka na mysli („...takovými citově ošidnými momenty, jako je scéna s golfovým míčkem...“). Její texty se tedy do značné míry vyplatí odložit k přečtení až po **shlédnutí** filmu, což pro někoho může být v rozporu s tím, jak je definována recenze. V rámci svého pojetí jsou její texty stylisticky i jazykově dokonalé. Recenze na film *Bobule* pak splňuje všechno výše popsání, jenom je trochu kratší než bývá u autorky obvyklé.

Monstrum (Cloverfield, Matt Reeves, 2007), Ondřej Vosmík, Cinema
<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/18208/monstrum>

Ondřej Vosmík dokazuje, že i „cool“ styl psaní, který tak rádi používají autoři textů na *Moviezone.cz*, může fungovat ve velkém seriózním magazínu, pokud je používán citlivě. Jako ukázkový příklad v recenzi na *Monstrum* je zařazení Macaulayho Culkina do letného výčtu katastrof, které ve filmových příbězích postihly New York. Koncepce je v úvodu textu převážně žánrová, ve druhé polovině pak formální. Autor předpokládá, že se čtenář nad některými informacemi pozastavuje, a v těchto momentech používá ujišťování („...kamarádi s kamerou jej chtě nechtě doprovázejí... Ano, s kamerou.“) a čtenáře často oslovuje („Pokud

vám roztřesená ruční kamera dřív v nějakých filmech vadila, nebo vám z ní snad přímo nebylo dobře po těle, rovnou na Monstrum zapomeňte.“). Jazykově je text čistý, je tu jen jedna diskutabilní věta: „Nový York pro ně byl jasnou volbou.“ Možná jde o náhodu, ovšem věta vypadá jako parafráze reklamy na Jihlavanku, což podle mě není nejtřetnější volba.

BOURNEOVO ULTIMÁTUM / "ŠACHOVÝ MISTR" V POHYBU (Bourne Ultimatum, Paul Greengrass, 2007) Radomír Kokeš, Cinepur č. 53
<http://cinepur.cz/article.php?article=1284>

Velmi nekonvenční hodnocení filmu, kdy autor zcela vynechává hodnocení dílčích řemeslných složek – nedozvíme se nic o hereckých výkonech, kvalitě scénáře atd. To se dá vyčíst z úvodní věty: „Téměř bezešvé napojení Bourneova ultimáta na Bournův mýtus vzbuzuje intenzivní dojem, že sledujeme v polovině přetnutý film.“ Autor tím vlastně sděluje, že je film po všech stránkách stejně precizní jako předchozí díl trilogie, a soustředí se na složky, které tvoří ozvláštnění oproti minulým dílům i v rámci kinematografie jako takové. Z textu je jasně patrná autorova dokonalá znalost problematiky, kontextu série i žánru. Erudovanost autora se trochu projevuje **nadstandardním** používáním cizích slov, ovšem vzhledem k zaměření periodika nejde o velký problém. Z hlediska stylistického je na textu pozoruhodné především to, že i když je autor pravděpodobně velkým fanouškem filmu (jinak by si nedal takovou práci s jeho analýzou), zachoval si profesionální odstup a vytvořil prakticky odborný text, bez jakýchkoliv nadšených výkřiků.

Michaela Mottlová

Moje levé oko-Skafandr a Motýl (Tomáš Baldýnský)

Skafandr a motýl (Le Scaphandre et le papillon, Julian Schnabel, USA/Francie, 2007)

Pokud čtenáři *Reflexu* chtějí recenzi, pak takovou, aby byl film alespoň částečně zařazen do širšího kontextu, aby informace, které z kritiky získají, se netýkaly jen recenzovaného filmu, ale chtějí i zajímavosti a další, obvykle kulturní a politické reálie, ke kterým film odkazuje.

Tomáš Baldýnský je přesně takovým publicistou. V recenzi na film *Skafandr a motýl* postupuje přísně logicky, jednotlivé informace jsou podávány střízlivě, k analýze filmu, kde se soustřeďuje jednak na téma, které vychází z **literární předlohy se zajímavým osudem**, jednak na hlavní formální prostředky, které jsou důležité pro působivost snímku a originální výtvarné zpracování.

Autor ve třech krocích (úvod, kde vyjmenuje ocenění, hlavní části, kde se soustředí na film samotný a závěru, kde naznačuje možné implicitní významy) vede čtenáře k tomu, že jde do kina obeznámen s věcmi, které ho mohou dovést k hlubšímu prožitku a pochopení díla.

Přestože je recenze jednoznačně kladná, ani na okamžik autor nezapomíná svá tvrzení podložit důkazy a čtenář má z tohoto článku dojem, že nebude úplný, dokud film sám nezhlédne a nedodá tam sám své hodnocení.

Rom&Ing (Jan Bernard)

Roming (Jiří Vejdělek, ČR/Rumunsko/Slovensko, 2007)

Informačně bohatá kritika je v periodiku jakým je *Film a doba* standardem. Film *Roming* získal v době svého uvedení rozporuplné reakce. Zdůrazňováno bylo hlavně prvoplánové obsazení hlavních představitelů a klišovitě zobrazení romské menšiny. Jan Bernard však přistupoval k filmu z úhlu zasvěceného filmového znalce. V první řadě je čtenář detailně obeznámen s postavou **scenáristy** a s podobou původního scénáře z roku 2006, který byl pro natáčení dodatečně upraven. Dále se dozvídáme nezbytné informace o režisérovi a jeho předešlých filmech a pak se již plně noříme do formální analýzy jednotlivých prvků.

Po úvodních informacích o tvůrcích tedy představuje charakter původního scénáře a na základě dramaturgického přístupu staví srovnání tohoto scénáře (jako velice kvalitního díla) a výsledného filmu. Postupuje zde analyticky po jednotlivých formálních prostředcích a odkrývá stylotvornou mechaniku. Jednotlivé scény pak zařazuje (velice subjektivně a diskutabilně) do kontextu dalších filmů.

Nedočkáme se komplexnějšího přiblížení dějové linie, jsou nám spíše prezentovány útržkovité popisy zajímavých scén a charakteristika poměrně velkého množství postav, což divákovi, který film neviděl, může zkomplikovat pochopení textu. Naopak divákovi, který film již zhlédl, kritika přináší zajímavý úhel pohledu a velké množství informací, což zakryje i občas diskutabilní srovnání s filmy *Stalker* a *Zrcadlo* a možná až příliš velké privilegování „papíru“ před „plátnem“.

Nostalgii nevedeme, soudruhu (Jindřiška Bláhová)

4 měsíce, 3 týdny a 2 dny (4 luni, 3 saptamini si 2 zile, Cristian Mungiu, Rumunsko, 2007)

Film *4 měsíce, 3 týdny a 2 dny* se stal předmětem pro tuto recenzi. Pochvalné až adorující kritiky na toto dílo se objevili hned na počátku distribuce, kritika tento film prostě miluje, dočkal se i takových pojmenování jako „naděje rumunského filmu“ či „rumunský zázrak“. Ani tato kritika není výjimkou v pozitivním hodnocení. Autorka se zde však nesoustředila jen na samotný film, jeho užití jednotlivých formálních prostředků (i když ani to neopomenula zmínit), ale soustředila se na kontext ostatních filmů, které vznikly v poslední době a snaží se různými způsoby reflektovat život ve východním bloku. Zdůrazňuje zde jednak kontrast *4 měsíců* k filmům jako *Good bye, Lenin!*, jednak upozorňuje na to, že s filmem *Životy těch druhých* lze *4 měsíce* zařadit do nového trendu filmů reflektujících komunismus ne s notnou dávkou nostalgie a milého humoru, ale ve formě syrového, mrazivého realizmu.

Bláhová zde počítá jen s obecným povědomím o citovaných filmech a recenzi směřuje jednak na diváky, kteří ještě film neviděli, jednak ale dává i zajímavé podněty divákům, kteří film již zhlédli.

Jako mnoho kritik v *Cinepuru* je i tato pojata ideologicky. Přistupuje k předkládanému dílu analyticky, nespadá k povrchnímu adorování dokonalosti snímku, ale na obhajobu svých názorů předkládá i konkrétní příklady. Ty jednak odkrývají téma filmu a hlavní příběhové rysy, ale i poodhalují prostředky, které jsou hlavní pro tvorbu atmosféry, v čemž můžeme sledovat i prvky kritiky formální.

Věra Němcová

[Na dotek londýnskému podsvětí \(Eastern promises, David Cronenberg, UK, Kanada, USA, 2007\), Vojtěch Rynda, Lidové noviny, 10. ledna 2008.](#)

http://www.lidovky.cz/na-dotek-londynskemu-podsveti-der-/ln_kultura.asp?c=A080111_103402_ln_kultura_hel

Autor pojímá recenzi v úvodu jako autorskou i žánrovou kritiku, věnuje Davidu Cronenbergovi a jeho schopnosti balancovat mezi žánry a i mimo ně. Podle něj jsou Východní přísliby důkazem, že : „klasická filmařina přežila do 21. století v neztenčené síle“, přirovnává Cronbergovy použité filmové prostředky k Alfredu Hitchcockovi a všímá si analogie k předchozímu Cronbergovu filmu *Dějiny násilí*.

Organicky film Rynda chápe především jako řemeslně výborně zvládnutý film, který kromě příběhu samotného poukazuje na „odvrácenou stránku multikulturalismu britské metropole“. Najdeme zde i prvky formální kritiky a ideologické, ve které si všímá, že , film se , věnuje se

tělesnosti na mnoha úrovních, zejména v souvislosti se sexem a násilím“. Čtenářem recenze je poučený divák, samotná kategorie diváka ovšem určena není.

Podle Ryndy „Oproti Dějinám násilí Cronenberg tentokrát nenabízí tolik materiálu k interpretaci. Východní přísliby jsou filmem pozorovatelským; vyhýbají se velkým poselstvím ve prospěch „pouhého“ vyprávění, jakkoliv mistrovsky provedeného.“ s tímto tvrzením, co se týká množství interpretace by se dalo polemizovat, ale jinak je kritika argumentačně přesvědčivá. Stylistická úroveň textu je i kritika samotná zapadá do koncepce Lidových novin, kde bohužel většinu recenzí píše Darina Křivánková.

Sny o lepším životě

Východní přísliby vyprávějí o mafii, ale nejenom o ní (Eastern promises, David Cronenberg, UK, Kanada, USA, 2007), Jan Gregor, Respekt, 14. - 20.1.2008.

<http://www.respekt.cz/login.php?mes=no&odkudPoprve=%252Fclanek.php%253FfIDCLAN KU%253D150%2526fIDROCNIKU%253D2008>

V recenzi najdeme autorské i žánrové prvky, dle kterých Cronenberg „mistrně klíčkuje mezi žánry thrilleru a melodramatu, balancuje nad propastí kýče a po hitchcockovsku si hraje s diváckými očekáváními“. Gregor odkazuje k předchozímu filmu *Dějiny násilí* a nejenom tématikou, ale i obsazením V.Mortensena. Zároveň můžeme najít také prvky ideologické kritiky, které autor vnímá ve vztahu k zobrazení ruského národa „Doporučit se nedá snad jen zapřísažným rusofilům, kteří by ze stereotypního obrazu slovanského národa mohli dostat osypky.“, V přízračném Cronenbergově světě je celé Rusko metafyzickým konceptem...“.

Gregorův přístup k pochopení filmu je organický a film samotný nechápe jako příběh o ruské mafii, ale podobenství o „nomádech“, bez domova, kteří nemají kde zakotvit.“

Z recenze je patrný analytický přístup ve vztahu recenzent – divák, cílem článku je čtenář jako „kulturní obec“, přičemž v článku nenajdeme žádné přímé oslovení ani zacílení na diváckou kategorii.

Gregorův text je přesvědčivou recenzí, která si kromě popisu příběhu a hodnocení formálních prvků filmu, všímá také zaužívaného vnímání ruského národa a jeho zobrazování ve filmu.

Text zapadá do kulturní rubriky časopisu Respekt jako periodika pro čtenáře s všeobecným rozhledem a tomu odpovídá i jeho vysoká stylistická úroveň.

metakritika č.4

Labyrint krásný, ale moc přehledný

Temná pohádka o občanské válce režiséra Guillerma del Tora (Faunův labyrint, Pan's labyrinth, Guillermo del Toro, Španělsko, Mexiko, USA 2006) Ondřej Štindl, Týden 33/2007.

http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/recenze/labyrint-krasny-ale-moc-prehledny_19023.html

Recenze obsahuje autorskou kritiku (odkazy na předchozí del Torovy filmy včetně analogií v „Princi bez království“), žánrovou „del Toro velmi dobře chápe, že pohádka a horor mohou být velice blízcí příbuzní,“ a film podle Štindla je také „historická, nebo dokonce politická alegorie“ (prvky ideologické kritiky).

Dramaturgicky se staví ke spojení reálného a fantazijního světa, to dle Štindla skutečně většinu filmu funguje, ovšem „Svět pohádky je světem jasně definovaného dobra a zla. Dá se ale pochybovat o tom, jestli právě občanská válka ve Španělsku se vši krutostí na obou stranách a s angažmá zlých sil (fašistické Itálie, nacistického Německa, Stalinova SSSR) na obou stranách takové srovnání snese“. Kromě černobílého vykreslení postav – padoucha nacisty, kladní partyzáni kritizuje také jednoduchý děj a předvídatelný konec, oceňuje naopak vizuální stránku filmu. Z recenze je patrné, že je určena minimálně čtenářům jako poučeným

divákům, jejich přímé oslovení ani určení divácké kategorie však chybí. Kritika je zasvěceným textem nejenom po stránce stylistické, ale významové. Recenzent také demonstruje svůj vlastní zážitek viz. „ Pro autora těchto řádků tak i po zhlédnutí Faunova labyrintu...“.

Film *O rodičích a dětech prohrává souboj s knihou* (O rodičích a dětech, Vladimír Michálek, ČR, 2008), Mirka Spáčilová, MD Dnes, 5.března 2008.

http://show.idnes.cz/film-o-rodicich-a-detech-prohrava-souboj-s-knihou-f60-filmvideo.asp?c=A080304_165617_filmvideo_jaz

Recenze je formální kritikou (ovšem vykazuje i prvky žánrové a autorské), ve které se Spáčilová zaměřuje především na dle ní nutné srovnání filmu s knižní předlohou, to shrnuje větami: „Snímek se nedovedl zbavit knižních dialogů“ a „přidat k literárním hovorům otce a syna na procházce být sebehezčí obrázky znamená čestný souboj s knihou, který nelze neprohrát.“ Spáčilová označuje film za „poetickou komedii“, která se „jiným českým komediím vymyká“, zde jsou patrné prvky žánrové kritiky. Autorka se staví do role čtenáře knihy a svou čtenářskou zkušenost promítá do kritiky. V recenzi se sice zjevně nevymezuje vůči žádné divácké kategorii, ani zde není přímé oslovení. V závěrečném hodnocení ovšem film podle Spáčilové „Dává prožitek přímo úměrný divákově zkušenosti a rozhodně není hloupý.“ Právě tato věta rozhodně nepomáhá argumentační přesvědčivosti kritičky. Dramaturgicky se Spáčilová věnuje nejenom příběhu, ale i hodnocení hereckých výkonů: „Škoda, že příběh nikdy nesvede dohromady celé trio, tedy včetně Somrova filmového vnuka a Novotného syna, kterému Lubo Kostelný dodává jímavý půvab rebelského výrostka“. Kritika zapadá do koncepce i jazykové úrovně MF Dnes, co úplně nevyšlo jsou nadpisy k jednotlivým odstavcům, které by měly vypíchnout to důležité, co recenze skýtá: nadpisy „Pláč v hospodě“, „Český lev pro trojici?“ a „Co hrdinům nesedí“. O tom, že někdo v hospodě pláče se bohužel dozvíme právě v odstavci „Český lev pro trojici?“, nikoli v tom, kterému je věnován.

P.S. Miluji tě (P.S, I love you, Richard LaGravenese, USA, 2007), Iva Hejličková, Cinema, prosinec 2007.

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/16431/p-s-miluji-te>

Recenze je žánrovou a formální kritikou a v jejím úvodu se autorka zamýšlí nad žánrem romantické komedie, respektive podle dramaturgického přístupu Hejličkové, filmy o „o tragické ztrátě lásky“ končí bohužel jako melodrama, přestože by sama dala přednost černé komedii. Autorka se v recenzi dále věnuje zběžnému nastínění příběhu a funkci humoru, který by měl být jakýmsi protipólem přemíry sentimentu. Humor ovšem dle Hejličkové příliš nezabírá, a má spíše „zhusta sitcomový charakter a zejména z vedlejších postav činí spíše stafáž než dramaticky výrazněji funkční postavy“. Příběhu pak kromě množství sentimentu, na kterou doplácí i jinak dobře typově zvolení představitelé hlavních rolí, nepomáhá ani dvouhodinová stopáž. Recenze je v duchu časopisu Cinema autorkou napsána vtipně s potřebnou nadsázkou, chybí přímé oslovení potenciálního diváka, kterým se nejspíš díky závěrečnému odstavci recenze stává kategorie sentimentální žena (kapesníky s sebou). Podle Hejličkové „pokud má snímek fungovat tak, jak si tvůrci představovali, nemá smysl nad ním příliš přemýšlet“, což je ovšem paradoxně činí sama autorka. A právě v tom je kámen úrazu, co se argumentační přesvědčivosti týče. Divák znalý žánru a ochotný přistoupit na jeho zvyklosti bude sotva dumat „ nad tím, kde se v bezpochyby charismatickém, leč veskrze obyčejném Gerrym vzala erudice klinického psychologa.“ Zkrátka přílišnou logiku v tomto žánru obvykle neočekává a ani na ní neústupně nelpí.

Blanka Novotná

Venkovský učitel (Venkovský učitel, Bohdan Sláma, ČR 2008), Aleš Harazim, Filmpub, 19.3.2008

<http://filmpub.atlas.cz/kino/153648-venkovsky-ucitel.aspx>

Text využívá hlavně prvky žánrové a autorské kritiky. Osoba Bohdana Slámy není zmiňována v biografické souvislosti, ale je považována za jediného a bezvýhradného autora filmu a nekriticky zbožňována ve všech ohledech („... , ale co dokáže režisér Bohdan Sláma s obrazem, hudbou, kompozicí - to, přiznejme si to, nemá v českých podmínkách opravdu obdoby“.). Často je v recenzi oslovován jako Bohan, což má možná něco naznačit. Film je označen nejprve za „vesnickou romanci“, aby se údajně později stal „silným dramatem o hledání lásky, která ne a ne přijít“. Jako důkaz je použit popis děje a předchozí snímky Bohdana Slámy. Text je pravděpodobně určen širší veřejnosti, hlavně té, která chce obnovit svou důvěru v český film (kvalita Venkovského učitele je srovnána s kvalitou několika českých filmů z poslední doby). A konkrétně zacílen na ty, kdo ho ještě neviděli. Recenzent diváky několikrát osloví přímo („Na jeho *Venkovského učitele* při hodnocení totiž ani trošku nemusíte aplikovat „česká měřítka“.), několikrát se s diváky ztotožňuje („Zhruba ve čtvrtině filmu se dozvíme, proč pan učitel šel na venkov.“) a přihodí i vlastní zážitky („Už tehdy mi podobiznou hrozně připomínala Jennifer Connelly.“). Časté používání otázek ohledně děje. Nejčastějším argumentem pro cokoli je superlativ „senza/senzační“. Recenze obsahuje několik hrubých chyb, překlepů a stylistických nedostatků. Nejsm si jistá, jestli je to znak všech článků na Filmpub, ale částečně by se to dalo osvětlit absencí korektorů. Svou koncepcí (a užitím slova famózní), odpovídá text politice Filmpub.

Jumper (Jumper, Doug Liman, USA 2008), Aleš Harazim, Filmpub, 5.3.2008

<http://filmpub.atlas.cz/kino/152504-jumper.aspx>

Opět kombinace žánrové a autorské kritiky. Ovšem oproti recenzi na *Venkovského učitele*, která byla organická a interpretačně vstřícná, se zde, pravděpodobně díky ne tak pozitivnímu zážitku, objevují prvky dramaturgického přístupu („Love" linka má dát postavě Davida nějakou „hloubku“, což se jí ani trošku nedaří, a když Doug Liman naznačí nějaký zajímavý moment, posléze se na něj zapomene.“). Film je popsán jako akční a popcornový, což je zacílené spíše na mladší generaci, ale autor tvrdí, že jako bezmyšlenková akce je na odoreagování vhodný pro každého. U akčních stránky filmu je také vyzdvihnout režisér Doug Liman. Jako důkazy jsou užity popisy scén a předchozí Limanovy filmy. Doug Liman ovšem tentokrát není považován za jediného autora, v další části recenze jsou zmíněni i anonymní autoři. Pan Harazim se tentokrát mnohem více ztotožňuje s divákem („Vidíme přístroje, které dokáží skákače zastavit, ...“ ; „Nic takového nás očividně nemá zajímat.“ atd.). Případně mu mile radí („Jen u toho nesmíte příliš přemýšlet“). Což je podle všeho heslo filmu i recenze. Obhajoba bezmozkových akčních filmů. Argumentace (pokud je) vychází z osobních zážitků a preferencí. Opět jsou pro posouvání recenze použity otázky, i když méně než u *Venkovského učitele*. Objevuje se i kritika charakteru hlavního hrdiny, ač spíše neúmyslná a tudíž i nevyužitá (žádná polemika o vlivu na mládež...). Méně gramatických chyb, stylistika pokulhává. Stylem a určením recenze do Filmpub zapadá

Soukromá válka pana Wilsona (Charlie Wilson's War, Mike Nichols, USA 2007), Aleš Harazim, Filmpub, 14.2.2008

<http://filmpub.atlas.cz/kino/150887-soukroma-valka-pana-wilsona.aspx>

„Je to senzační, ale rozhodně to není pro všechny.“

Slovo senzační je zřejmě recenzentovo oblíbené. Objevuje se téměř v každém jeho textu. Senzační je slovo z textu českých dívčích kapel, sportovců a bulvárních novinových titulků. Nejsem si jistá, zda je vhodné pro hodnocení filmu od (snad) slohově vzdělaného člověka.

Ale třeba tohle slůvko pan Harazim jen ožívuje. A začínám doufat, že se mu přihodí totéž, co Randalovi z Clerks II. Použití slova senzační také znamená, že o filmu se nedozvíme nic špatného. A když už přijde na řadu tvrzení ne zcela pozitivní, je vzápětí nějak zlehčeno, nebo rovnou popřeno („Nesmírně vtipná a chytrá konverzačka, která ovšem vypadá jako roztažená celovečerní verze seriálu *Západní křídlo* s hollywoodskými hvězdami.“ >> „*Soukromá válka pana Wilsona* tak ve výsledku vypadá, jakoby Aaron Sorkin vybral ty nejtvtipnější věty ze všech sérií *Západního křídla* a poskládal z nich celovečerní film.“ >> „Je tam spousta humoru, spousta myšlenek a spousta zajímavých informací, ale je to vlastně jen velmi dobrá epizoda *Západního křídla* s hvězdnými hollywoodskými herci. Mě to bohatě stačilo.“). Prvky autorské kritiky se objevují v podobě pěni chvály na režiséra a scenáristu. Snímek není recenzentem doporučen každému, protože je to hlavně dialogový film a vyžaduje jistou orientaci v politice. Zařadil ho jako chytrou komedii. Od diváků se tentokrát lehce distancuje a nesplývá s nimi. Pouze je oslovuje. K textu mám už jen jednu připomínku. Používání mě/mně se učí na základní škole!!!

Divoké vlny (Surf's Up, Ash Brannon, Chris Buck, USA 2007), Aleš Harazim, Filmpub, 9.8.2007

<http://filmpub.atlas.cz/kino/129371-divoke-vlny.aspx>

V tomto textu se začíná objevovat pokročilá forma schizofrenie. Nejprve se dozvíme, že *Divoké vlny* jsou až nesnesitelně originální, aby si později autor protičeřil, že příběh je stokrát omleté klišé, které vykrádá sportovní filmy a *Auta* od Pixar. Když děj vlastně všichni známe, proč jeho popis tvoří polovinu recenze? Vzhledem k tomu, že snímek je animovaný, chybí typické rozplývání se nad herci a jejich výkony. Tak je alespoň vychválena formální stránka filmu. Díky dokumentárnímu stylu, kterým je natočený, je částečně doporučen i dospělým (= některé vtipy z něj plynoucí, nejsou nasměrovány na děti). „Po delší době opravdu originální animák, u kterého se nejspíš budou bavit o chlup víc dospělí než děti.“ I když film primárně pro děti je. Je pěkné, že i v tomto případě se recenzent často ztotožňuje s divákem a přidává osobní zážitky („Normálně se mi stalo, že asi po hodině sledování jsem úplně zapomněl, že sleduji mluvící tučňáky, ..., a dokázal mě jejich příběh dojmout stejně tak, jako bych sledoval opravdový dokument se skutečnými lidmi.“). Nutno dodat, že se v textu objevuje lehce propracovanější argumentace než slovo senzační („Opravdu.“). a také se mi nepodařilo najít žádnou hrubku.

Válka světů #2 (War of the Worlds, Steven Spielberg, USA 2005), Petr Cífk, Filmpub, 30.6.2005

<http://filmpub.atlas.cz/kino/33430-valka-svetu-2.aspx>

Jméno Stevena Spielberga zřejmě k autorskému čtení přímo svádí. Zdání objektivity z předchozího textu je ovšem pryč. Od začátku nastupují vlastní preference („Přesto se mi koncept „invaze z pohledu průměrného táty“ hned od počátku zalíbil.“). K tomu se pojí i jisté dramaturgické prvky („Škoda, že dnešní produkce musí tolik zohledňovat divácký rating, protože trocha naturalismu a přidání „lehkého“ pojetí celého masakru (tj. „rozřizu tě a rozpráším“) by hřebíku okolo prchajícího Raye přidalo na intenzitě.“). O divácích pak autor textu mluví, nebo se s nimi ztotožňuje. Text si méně všimá jednotlivých scén (a pokud si jich

všimne, ukazuje to na recenzentovu krvelačnou povahu) a více celkového vyznění. Které ovšem pojímá poněkud konzumněji než v předchozí kritice. Také se stále snaží vyhledat nějaký hlubší politický nebo sociální podtext („Je Válka světů o něčem „chytřejším“ než o jednoduché premise „přišli nás vyhladit“?“). Bez odůvodnění, proč ho tam chce najít. Ale nějaké si tedy vyrobí. Včetně jedné zábavné obhajoby terorismu. Srovnání s knihou neprobíhá, což by možná v některých momentech recenzentovi pomohlo (úvahy o vlivu rozpočtu na vzhled některých scén). Oba texty se shodnou na pěkné vizuální stránce filmu (pochvala retro designu tripodů). Srovnávacích filmů je použito jen osm, ale na Dni nezávislosti, Minority Report, E.T. se shodnou také oba texty. Recenze je trochu zmatená a trpí tím, že autor občas neví, co se mu líbí a co ne. S diváckým určením si hlavu neláme. Populárním stylem do produkce Filmpub zapadá.

I'm Not There (I'm Not There, Todd Haynes, USA 2007), Witch, MovieZone
<http://film.moviezone.cz/im-not-there/recenze/>

Text kombinuje hlavně prvky žánrové a formální kritiky. Autorský aspekt režiséra je zmíněn jen jednou při upozornění na narážky a citace z jiných filmů. Film je zařazen do žánru hudebních bibliografií a v této kategorii je považován za velmi originální, protože neumožňuje poznat, co byla vlastně daná osobnost zač, jednu roli hraje několik herců a každý úsek příběhu má jinou propracovanou stylizaci. Největší otázkou pak je, komu je film určen. Recenzent má jasno v celkovém doporučení („...film tak málo stavěný pro a) široké b) neamerické c) neanglicky mluvící publikum.“), ale v užším je to složitější („I'm Not There si vlastně zužuje potenciální publikum hned ze dvou stran – z jedné útržkovitými detaily z Dylanova života, z druhé sumou potřebných znalostí o evropské kinematografii.“). Důvody pro obojí jsou jasné a v recenzi uvedené. A odvíjí se od něj i doporučení, proč na něj jít („Pokud se chcete dozvědět víc o Bobu Dylanovi, utříbit si svůj názor na něj nebo se jednoduše pokochat životopisným filmem o svém oblíbenci, I'm Not There vaše očekávání nenaplní. Film se šesti herci v hlavní roli odráží představu o Dylanovi a jeho význam v popkultuře.“). V prvních odstavcích ve vztahu k divákovi používá recenzent sjednocení s divákem. Dále už ho jen oslovuje a na konci mluví o „nich“. Objevuje se už zmíněná polemika o ideálním divákovi. Na MovieZone se mi recenze zdá málo popkulturní, nadšená a familiární, ale to zřejmě bude způsobeno samotným filmem.

Iron Man: Tony Stark kontra Obadiah Stane (Iron Man, Jon Favreau, USA 2008), Petr Koten, Tiscali.Kino
http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13927

Film je opět zařazen do comicsového žánru. A opět je na něm vyzdvíženo, že se od ostatních snímků v tomto žánru něčím liší. Tentokrát tím, že hrdina vlastně nemá žádnou superschopnost. Je jen geniální. Rozsáhlejší popis děje než v předchozích textech. A konečně se dozvíme, jak je to s tím humorem („...režisér i protagonista jsou původním povoláním komici.“). A navíc ho, na rozdíl od předchozích recenzentů, tento ho považuje za kámen úrazu, protože kvůli němu film údajně ztrácí tempo a napínavost. Také vytýká neoriginální a nenápaditou akci. A je prvním, kdo pro ilustraci použije i jiné filmy než Spider-Man, Superman a Batman (přidává Hulka a Robocopa). Všichni recenzenti se shodují, že film je vlastně jedno velké (nebo mnoho malých) klišé, ale daří se mu to zastírat nahlédem. Opět se nezapomnělo na spekulace o pokračování, tudíž byl znovu zmíněn War Machina a navíc přibyl popis scény po závěrečných titulcích, na kterou bylo v předchozích textech jen upozorněno, nebo byla zcela pominuta. Diváckému určením se autor vyhýbá. Krom jednoho

okamžiku („*U milovníků bruckheimerovských velkofilmů Iron Man asi nepochodí...*“). Text je celkově suchý a popisný. Ostatně jako většina na Tiscali.

Iron Man (Iron Man, Jon Favreau, USA 2008), imf, MovieZone, 29.4. 2008

<http://film.moviezone.cz/iron-man/recenze/>

Recenze se věnuje hlavně žánru. Film nejen, že označí za comicsový, ale **oproti předchozímu textu ho i srovnává s jinými filmy téhož žánru**. Nevyhne se ani zmínce o původním comicsu, i když méně nadšeným. Objevují se narativní prvky a z nich vycházející celé hodnocení filmu, protože po drobném rozboru zjistí, co je ve filmu jinak než v ostatních filmech podle comicsů. A to to, že každý by chtěl být Tonym Starkem předtím, než se z něj stane Iron Man. Autor textu si dále všimnul, že by film mohl mít i politický podtext, i když ho autor filmu (v tomto případě je za něj považován režisér Jon Favreau) důsledně popírají. Dále se pění ódy na Roberta Downey Jr. A i zde je vyzdvižen humor. Na rozdíl od recenze p. Harazima tato obsahuje i zmínku o speciálních efektech. Ale obě dochází k názoru, že film není tak akční, jak by mohl být (ale není to považováno za negativní). Celý film je zhodnocen jako kvalitní zábavné béčko. Film je doporučen nejen fanouškům comicsu, i když samozřejmě i těm a to hlavně odkazy jako War Machine. Takovým mikroposelstvím pak je, že „*ne všechny comicsy jsou na jedno brdo*.“ Text není zrovna na nejvyšší profesionální úrovni. Stylem a narážkami („*pan Volant a pan Klobouk*“ apod.) působí jistým dojmem včlenění do komunity. A obsahuje sportovní a jídelní přirovnání („*...nezapomíná kopat první hereckou ligu*.“ „*...kdy se začne báječný chuťový ocas postupně vytrácet*.“).

Iron Man vítězí také vtípem (Iron Man, Jon Favreau, USA 2008), Mirka Spáčilová, iDnes, 30. dubna 2008

http://show.idnes.cz/iron-man-vitezi-take-vtipem-dfw-filmvideo.asp?c=A080429_180704_filmvideo_ob

Hodně styčných bodů s textem z Filmpubu. Převážně při rozebírání charakteru hlavního hrdiny. Oba recenzenti vyzdvihují, že Tony Stark není typický ultrakladný hrdina. Nejvíce je údajně podobný Batmanovi. Také se shodnou na tom, že záporáci a konec jsou až příliš comicsoví. Což je u snímku, který řadí čistě do comicsového žánru, přičemž vychvalují stylizaci a nadhled, zarážející. Originální je pak připodobnění Tonyho Starka někam mezi „*démonického Al Pacina*“ a „*seriálového doktora House*“. Popisu děje se věnuje překvapivě málo. Co se o ději dozvíme, pochází ze souvislosti s charakterem postav a převážně hlavního hrdiny. Znovu pochvala za humor. Až na několik výše popsaných detailů je film hodnocen velmi kladně. **I když se občas zdá, že se tomu tak děje z pohledu „proč musím chodit na filmy pro děti...chci říct mládež, ale no tak jo.“** O diváku se výjimečně mluví jen jednou („*Podle absolutních měřítek bergmanovského diváka je to pochopitelně úplná ptákovina, nicméně v rámci komiksového žánru představuje velmi slušnou práci, ...*“). Což je pointa textu i doporučení zároveň. Fráze a tvrzení jsou méně úderná než jindy. Zřejmě to souvisí s menší zainteresovaností nebo nudou.

Medvídek: Není důležité to pochopit, důležité je to přijmout (Medvídek, Jan Hřebejk, ČR 2007), Zdeněk Holý, Cinepur 53, září 2007

<http://cinepur.cz/article.php?article=1280>

Výrazné žánrové a autorské prvky, sem tam naratologické. Krom filmu samotného se věnuje i teorii filmů tvůrčí dvojice Hřebejk-Jarchovský obecně. Což je důležité i pro pochopení Medvídka. Úroboros. Žánry v českém filmu byly unifikovány na hořkou komedii, tragikomičnost. Autor textu přesně popisuje míru kritičnosti, přístupu k problémům, komičnosti, tragičnosti a uměleckosti v tomto typu snímků. Aby došel k závěru, že Medvídek (i předchozí Kráska v nesnázích) se od tohoto schématu odlišují. Jest to i argumentačně doloženo a vnímáno docela kladně. Nadšení brzdí věta „*Hřebejkovy filmy/Jarchovského scénáře nikdy nevytvářely komorní dramata.*“. Problémy filmu jsou pak ty, že nedokáže fungovat jako soudržný celek, v neschopnost vytvořit „globální“ dramatické napětí, nevěrohodnost chování postav a úzký myšlenkový obzor. Doloženo popisem scén. Text obsahuje i krátkou polemiku na téma, proč se film jmenuje Medvídek. Autor recenze píše hlavně ze svého pohledu a nebrání se uváděním vlastních zážitků z filmu a dílčích myšlenek („...jako divák jsem často marně zkoumal, co je ještě komické a co je jen absurdní.“ „bezděčně mě napadlo, že když nechápu, co mi někdo sděluje, tak to raději nepřijímám.“). Pokud hovoří o divákovi, tak ve třetí osobě („Divák nemá ani ulehčenou, zřehledněnou situaci při zaujímání perspektiv jednotlivých postav v průběhu filmu.“ „...divák pak může být zmaten tím, nakolik má film nasazenu čistě mužskou optiku.“). Film není diváku nějak zásadně doporučen. Recenze pro film v zásadě moc kladně nevyznívá, ale některé jeho prvky (výše zmíněno) jsou přijímány kladně. Text je uzavřený, vyžaduje jistou diváckou „vychovanost“. Autor má zřejmě v oblibě delší věty.

Jana Oherová

Control (Control, VB/USA, 2007), Jana Kománková, Cinema 3/2008

Text obsahuje autorskou, žánrovou a formální koncepci kritiky. Autorka se věnuje osobnosti režiséra – načrtne jeho kariéru. Dále srovnává snímek s dalším filmem podobného zaměření, *Nonstop party*. Popisu děje věnuje značnou část své recenze. Při hodnocení využívá především stylistické stránky filmu, atmosféry, kterou navozuje. Do kontextu zapojuje i názory diváků, kteří *Control* viděli, a tím podkládá svůj argument. Konečný soud autorka vyslovuje až na konci recenze – „Pokud od filmu nečekáte zábavu (a speciální efekty), měli byste ty dvě drásavé hodiny černobílých nervů absolvovat.“ Kritika hodnotí film sám o sobě, nehodnotí jej podle nějakého vzoru. Základním účelem recenze je popis děje a atmosféry snímku (podtitul recenze „Černobílý obraz barvené hudební scény v Manchesteru“). Text je určen poučenému divákovi, v tomto případě hudebnímu fanouškovi. Jana Kománková jej v recenzi i pojmenovává – „Každý hudební fanoušek ví, že Ian se oběsil, a tak známe konec předem...“ Jazykově se autorka snaží přiblížit atmosféře snímku, při popisu děje používá nespisovné výrazy (týpek, job, famílie atd.).

Muzikál zotročený Hollywoodem (Across the Universe, USA, 2007), Jan Vnouček, Film a doba 4/2007

Text spojuje autorskou, žánrovou a formální koncepci kritiky. Recenze je pro lepší přehlednost členěná do kapitol. Každá z nich se zabývá konkrétním problémem filmu. Úvod k těmto kapitolám je dramaturgický přístup autora ke snímku. Konkrétně pojmenovává nutné předpoklady režiséra k tomu, aby natočil nadčasové dílo. Zároveň jasně říká, že u *Across the Universe* k tomu nedošlo. V kapitole „Fakta versus fantazie“ Jan Vnouček čtenářovi přibližuje atmosféru doby, o které film vypovídá. Kapitola „Nálet červené knihovny“ popisuje formu, jakou režisérka zvolila pro svůj muzikál. Tento její styl přirovnává Vnouček k „mýdlovým operám“, což v kombinaci s realistickými okolnostmi doby, které popsal v předchozí kapitole, považuje za negativní rys. Poslední část „Statický muzikál“ se věnuje vztahu diváka ka tomuto dílu. Jelikož dle Vnoučka poloha diváka spočívá v tomto případě

k bezmyšlenkovitému sledování děje, přirovnává film k „učebnicovému příkladu zábavné hollywoodské produkce“. Věnuje se popisu choreografie i narativní linie, jež označuje za klišé a vrací se na začátek pomocí režisérky Juliet Taymorové a její představy o muzikálu. Jednotlivé kapitoly na sebe plynule navazují, autor využívá pro každý svůj argument příklady z filmu. Zařazuje jej i do širšího kontextu, porovnává jej s dalšími muzikály. Hlavním tématem jeho recenze je popis muzikálu ve formě, jak jej režírovala Juliet Taymorová. Její přístup shledává nepovedeným (viz název *Muzikál ztotočený Hollywoodem*). Text je určen spíše znalcům filmu než potenciálním divákům, což zcela odpovídá jeho publikaci, neboť recenze ve *Film a doba* vychází až po uvedení filmu.

Barevný závoj je až příliš přesnou romanci (The Painted Veil, John Curran, USA/Čína, 2006), Mirka Spáčilová, MF DNES, 9. května 2007. http://show.idnes.cz/barevny-zavoj-je-az-prilis-presnou-romanci-f2b-/filmvideo.asp?c=A070509_082930_filmvideo_kot

Autorka ve své recenzi používá žánrovou koncepci kritiky. Tento žánr popisuje jako „dodatečnou“ romanci. Popisuje hlavní prvky žánru, které dle jejího názoru *Barevný závoj* splňuje – „...čarovná krajina, pocitová nálada, exotické rekvizity, britský humor a zejména oba hlavní aktéři, Naomi Wattsová a Edward Norton.“ Na filmu odsuzuje jeho „vytříbenost“ – „...přesnou čistou dokonalostí působí trochu zakřiveně.“ Tuto úvahu nijak dále nerozvádí, není tedy jasné, proč by dokonalost a vytříbenost měly působit ve filmu negativně. Také nevysvětluje, čím je tento snímek dokonalý. Naproti tomu Mirka Spáčilová vyzdvihuje černý humor *Barevného závoje*, uvádí příklady scén. Hlavní myšlenku recenze shrnuje v jejím názvu – přílišná přesnost podle ní filmu škodí. V textu několikrát popisuje možnou pozici čtenáře, aby tak vyjádřila svůj názor – „I ten, kdo knihu nečetl, lehce odhadne, že...; Ale kdo má ten zapomenutý žánr rád, ať si k hodnocení klidně deset procent přidá.“ Text je určen potenciálním divákům filmu, především milovníkům žánru romance, které by snímek mohl zaujmout.

Už nemůžeš, seš přece ženatěj (Kuličky, Olga Dabrowská, Česká republika, 2007), Darina Křivská, Lidové noviny 30. dubna 2008, http://www.lidovky.cz/uz-nemuzes-ses-prece-zenatej-dig-/ln_kultura.asp?c=A080430_102739_ln_kultura_nev

Recenzentka používá autorskou koncepci kritiky. Zmiňuje předchozí autorky podíl režisérky na *Knoflíkařích*, ale filmy nesrovnává. Povídkovou formu snímku hodnotí pozitivně. Podrobně se věnuje popisu děje jednotlivých příběhů, srovnává začátek a závěr. Pomáhá si i citáty z filmu. Další část své recenze věnuje Darina dějovému přesahu a poselství *Kuliček* – „Ženy jsou uzurpátorky, které svou láskou dokážou muže pěkně potýrat, a nezřídka i utýrat...Místo feministické hysterie se tu dočkáme příjemné sebeironie, která může mít takřka očistný účinek.“ Kladně hodnotí režijní vedení Dobrowské – „Autorka Olga Dabrowská ví, co chce říct, a artikuluje velmi zřetelně.“ Připouští negativní aspekty snímku, ale příliš se jimi nezabývá – „Našly by se tu i lečjaké inscenační neobratnosti, ale celku vlastně nijak výrazně neškodí.“ Darina nijak neoslovuje čtenáře, ani se nestaví do pozice diváka. Zachovává si odstup, ve článku nejsou prvky „dojmovosti“ (imprese).

Jitka Ondrušková

The Prestige (Dokonalý trik), 2006, cinemamagazine.cz, autor: František Fuka
<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/5213/dokonalny-trik>

Recenze se v první části seznamuje čtenáře s úvodním kontextem filmu či hlavní dějovou zápletkou filmu, aby měl čtenář představu čeho se film týká. Kromě hlavních postav recenzent uvádí další postavy, které se ve filmu objeví. Z narativního hlediska recenzent

upozorňuje na dějovou strukturu, zejména uvádí způsob vyprávění pomocí flashbacků. Z ostatních formálních prvků autor vyzdvihuje kromě výpravy a scénáře, zejména herecké výkony. Tvrdí, že film by nebyl tak dobrý, **pokud by došlo k obsazení** méně zkušených herců. Také jsou v recenzi obsaženy prvky vlastního očekávání autora, uvádí, že rivalita mezi Teslou a Edisonem není příliš rozvinuta tak, jak se sám těšil.

Co se týká tématu filmu, v tomto pojetí autor film srovnává s filmem *Iluzionista*. Jednak hodnotí, že režisér *Iluzionisty* není tak dobrý scénárista a režisér jako Christopher Nolan, jednak porovnává obsahovou zápletku obou filmů. Autor se příliš nevěnoval nebo se spíše hlouběji neponořil do celkového tématu filmu. Na závěr recenzent uvádí svou osobní zkušenost s odhalením pravdy v příběhu filmu a zároveň tento aspekt porovnává se svojí zkušeností poznání pravdy ve filmu *Memento*. Ačkoliv dle hodnocení v magazínu dává autor recenze filmu 80%, text recenze však nijak výrazně ve prospěch filmu nemluví. Nutno uvést, že autor sice uvádí formální prvky filmu a narativní strukturu, avšak velmi stroze spíše informativně a příliš tuto oblast nerozvíjí. Text recenze tak asi odpovídá kritériím dle definovaného čtenáře tohoto periodika, a má za úkol asi pouze přimět čtenáře ke zhlédnutí tohoto snímku v kinech.

Eastern Promises (Východní přísliby), 2007, MF Dnes (Ruský kmotr krví a brutalitou nešetří), autor: Mirka Spáčilová

http://show.idnes.cz/rusky-kmotr-brutalitou-a-krvi-nesetri-dht-filmvideo.asp?c=A080112_095151_filmvideo_kot

Tento text snad nelze ani nazvat recenzí. Je spíše nějakým osobním pocitem autorky tohoto textu. Hned v úvodu čtenáře informuje, že i když tento snímek obdržel nominace na Zlatý glóbus, rozhodně tento titul nezíská. Je až pozoruhodné v porovnání s předchozím kritickým textem ke stejnému snímku jak hodnotí herecký výkon Vigga Mortensena. I když mu autorka přisuzuje šance na získání ocenění za jeho herecký výkon, nijak zvlášť odborným pohledem se k popisu jeho hereckého výkonu nevyjadřuje, totiž formu, kterou zvolila je tak trochu nevhodná k nějakému odbornému vyjádření se k filmovému dílu. Velmi často se v autorčině textu objevuje to, že prezentuje nějaké své tvrzení, ale nijak ho obšírněji nedokládá či neobhájí. Taktéž je až příliš zřetelné z celého textu, že autorka zaujímá velmi negativní postoj k zobrazování násilí v tomto filmovém příběhu, aniž by se pokusila najít cestu k pochopení proč právě toto násilí je zobrazeno ve filmu tak, jak je zobrazeno. A proto, jakoby se zdálo, že v podstatě čtenářům říká, že film je špatný, protože je brutální. Také mám pocit, že spíše potenciální diváky odrazuje zrazuje od zhlédnutí tohoto snímku. Formálnímu kritickému pohledu se autorka příliš nevěnovala, a pokud zmiňuje herecké výkony či nějaký způsob vyprávění jedná se o informace velmi strohé.

Zodiac, 2007, FANTOM film č. 37, Mrazivá rekonstrukce (červen 2007) autor: Lukáš Masner

V případě tohoto textu jde převážně o autobiografickou kritiku zaměřenou na režiséra Davida Finchera v kombinaci s prvky formální kritiky.

V úvodu autor zasazuje filmový příběh nejen do historiografického kontextu, ale zároveň čtenářům osvětluje celé téma a okolnosti příběhu sériového vraha, který se skutečně stal. Upozorňuje diváky, že tématem vyprávění nejsou vraždy jako takové, ale spíše osoby, které jsou nějak zapojeny do vyšetřování, a představuje čtenářům tyto hlavní představitele. Taktéž rád divákům znát základní fakta před zhlédnutím snímku. Z hlediska vyprávění vidí rozdíl mezi tímto snímkem a jiným autorovým snímkem *Sedm*, kde divák mohl snímek vnímat z pohledu vrahy perspektivy. Vysvětluje také proč autor zvolil tento postup. Ze stylistického hlediska vyzdvihuje napětí i bez dramatických scén, filmové postupy a také příklad konkrétní

scény. Autor odlišuje formálně tento snímek od ostatních snímků režiséra. V textu se autor také vyjadřuje ke změně v divácké percepci během pokračování děje snímku a upozorňuje na jakousi změnu ve vnímání žánru filmu. V textu dochází několikrát k porovnání s jinými Fincherovými snímky podle určitého aspektu. Z formálních prvků vyzdvihuje zejména vizualitu, výborné herecké výkony a dialogy. V závěru přirovnává film k žánru thrilleru 70. let, kdy zlo působí neviditelně a je charakterizováno spíše svými činy.

Broken flowers (Zlomené květiny), 2005, Cinepur č. 43, Zlomené květiny/Zmizelá slova (leden 2006) autor: Aleš Stuchlý

Autor textu si vybral kritickou koncepci autorského hodnocení. Uvádí zde několik prvků, které Jim Jarmusch již dříve použil ve svých předchozích filmech. Zmiňuje nejzábavnější scénu filmu, který by zařadil do „zlatého jarmuschovské fondu třeskuté suché poetiky“. Pozitivně hodnotí herecký výkon Jeffreyho Wrighta v porovnání s jeho výkonem v jiném filmu. Z formálního hlediska se kladně vyjadřuje k vizuální gramatice snímku a režisérově volbě prosté tematiky a klasické žánrovosti. Naopak záporně hodnotí vizuální ztvárnění útržků Donových snů. Z obsahového kontextu se autor kromě dějové zápletky věnuje i jednotlivým ženským postavám, které hlavní postava snímku navštíví. Vykresluje čtenáři jednotlivé charaktery ženských postav a popisuje jejich role ve snímku. V závěru se autor věnuje nejenom dějovému konci filmového příběhu, ale také určitému zamyšlení nad tématem celého snímku.

Celkově je hodnocení objektivní, je zde určitý poměr kladu a záporu. Autorovi bych asi jen vytkla přílišnou kondenzaci odborného textu. Používá příliš dlouhá souvětí (či mnoho infinitivních vazeb), v nichž navazuje na předchozí vedlejší věty, a čtenář se pak poněkud ztrácí. Dle mého názoru tak dochází k obtížné čtenářské srozumitelnosti, což škodí celkovému vyznění textu.

La Science des rêves (Nauka o snech), 2006, Cinemamagazine.cz, autor: Alena Prokopová
<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/5202/nauka-o-snech>

Dle mého názoru je tento text typickou ukázkou čistě osobního zaujetí pisatelky. Autorka předvádí svou vlastní osobnost (film se jí prostě nelíbil). Evidentně nevedla s tímto filmovým příběhem žádný dialog a myslím, že mu ani nedala žádnou šanci. Film ji neoslovil, a proto tento názor i jakoby vnucuje čtenářům. Z hlediska etiky se ani nevyhýbá podpásovým formulacím a některé části filmu či výkony herců dokonce zesměšňuje.

Hned po krátkém (ještě seriózním) úvodu, kdy čtenáře seznamuje s jednotlivými hlavními představiteli a dějovou zápletkou, již směřuje k negativnímu hodnocení, jenž se objevuje v různých směrech až do konce textu. I když autorka čtenáře informuje, že existují dvě možnosti – buď budete filmem nadšeni nebo vás otráví, vzápětí nám však sděluje ať neočekáváme „další“ *Věčný svit neposkvrněné mysli*. Odůvodňuje to tím, že totiž tentokrát scénář nepsal Charlie Kaufman, ale Gondry sám. Vytýká mu neucelenost vyprávění příběhu, a že autor se také nezaměřil na charakterizaci postav. Avšak pisatelka nehledá žádnou cestu k porozumění proč tak autor snímku učinil. Také čtenáři tvrdí, že snímek je divácky neuspokojivý, a pro toto tvrzení použije argumenty pravděpodobně svého vlastního vnímání. Stejně podobně tvrdí, že jako potenciální divák se sotva zachytíte vtipné věty či výtvarného nápadu. Taktéž uvádí svůj poněkud nemístný názor, že by nesouhlasila považovat tento snímek za umění.

Vůbec nevím, zda by tento text přilákal čtenáře do kina. Tento styl psaní může být pro čtenáře velmi zavádějící, jelikož příliš zavání osobním zaujetím, tudíž není pro čtenáře objektivním hodnocením. I když tento typ periodika nepatří k typům seriózních periodik, domnívám se, že takový text by se neměl v periodikách či denících objevovat vůbec.

Eva Pjačková

Ratatouille (Brad Bird, USA 2007), Daniel Řehák, A2 č.39, 2007

<http://www.tydenika2.cz/archiv/2007/39/ratatouille>

Autor na několika místech srovnává Ratatouille s jiným filmem týchž autorů – s Úžasňákovými, a to z hlediska tématu a divácké úspěšnosti, a dále s animovanými filmy jiných studií. Jde tedy o hlavně o žánrovou recenzi, kdy popisuje odchylky od pravidel žánru. Tím má podle autora být rodinný film primárně určený pro děti (otázka je, jestli bychom Ratatouille vůbec měli takto chápat), přesto se, jak tvrdí autor, s postavami ztotožní spíše „adolescenti“ a dospělí. Příklad, který Daniel Řehák používá, je ale dost nevhodně zvolený – proč by dítě nemohlo dostatečně pochopit zrovna obraz „usínajícího Rémyho v krabičce od sardinek a zálibně se dívajícího na noční Paříž“?

Kritika má také ideologické rysy. Pomineme-li vykonstruovanou paralelu mezi postavou Antona Ega a českými filmovými recenzenty, má podle autora film zobrazovat „fajnšmekrovskou“, tedy nejspíš „vysokou“ kulturu (evropskou) v kontrastu s konzumní masovou kulturou (pravděpodobně americkou).

Řehák mluví poměrně znale o technické stránce filmu, všímá si detailů a konotací (Maus), celkově jsou jeho postřehy zajímavé a výstižně napsané.

Once: Krátký film o dlouhých písních (Once, John Carney, Irsko 2006), Ondřej Štindl, Týden, 12. října 2007

http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/recenze/once-kratky-film-o-dlouhych-pisnich_27222.html

Recenzi Ondřeje Štindla bychom mohli označit za formální, žánrovou, popř. i autorskou. Jeho hlavní tezí je, že film je sice „opravdově“ natočený, herci přirození a bezprostřední, ale ve skutečnosti jde o melodrama, které si na opravdovost pouze hraje, aby mělo větší dosah. Štindl se zabývá obecným diváckým přijetím filmu, které je evidentně v rozporu s jeho vlastním, ale on jakoby nevěděl, jak se k tomu postavit – v prvním odstavci říká, že by byl téměř zločin hodnotit Once negativně, poté se celou dobu vyhýbá vyjádření vlastního soudu a nakonec zkritizuje pouze hudbu s tím, že ho z ní bolela hlava, ale nechce pravděpodobně nikoho urazit: „Na druhou stranu mezi diváky v plném sále byla jeho (autorova) reakce ojedinelá. Takže je asi všechno v pořádku.“ Čtenář je chápán jako jednotná kulturní obec, není přímo oslovován. Autor v závěru možná ironicky definuje, komu je podle něj film určen - „Dospívající dcery na něj ale pošlu s klidným svědomím“.

Text je velmi nepřehledný a nejasně argumentovaný. Například přirovnání ke scéně z Výtahu na popravě je naprosto irelevantní, podobnost je vykonstruovaná.

(Další možná interpretace je, že film autora nadchnul a dojal, ale je mu trapné to přiznat.)

Těď budět velký péřej! (Na vlastní nebezpečí, Filip Renč, ČR/Rumunsko 2008), Jaromír Blažejovský, Cinepur 56, březen/duben 2008

<http://cinepur.cz/article.php?article=1387>

Recenze Jaromíra Blažejovského je zaměřena silně žánrově a definuje hned několik žánrů, do kterých by podle očekávání měl film spadat („chlapský outdoorový biják“, „river movie“, thriller), a těch, do kterých nakonec, i když nechtěně, skutečně spadá (komedie, parodie na koloniální film). S tím souvisí dramaturgický přístup, který upozorňuje mj. na chyby v naraci

a faktické nedostatky. Autor se podrobně věnuje lingvistické stránce filmu. Na špatném používání jazyka demonstruje komické vyznění filmu místo zamýšleného thrillerového účinku. V textu najdeme také ideologickou interpretaci - symbolika hříchu, tunelu, ale hlavně nadřazenost západní civilizace nad přírodními národy, což podle autora působí parodicky a trapně. Recenze je přesně a přesvědčivě argumentovaná, má logickou strukturu.

Karlík a továrna na čokoládu (Charlie and the Chocolate Factory, Tim Burton, USA/VB 2005), Darja Nečasová, Tiscali.cz

http://dokina.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=8953

Kdyby text Darji Nečasové nebyl na serveru k dispozici v rubrice „Recenze“, asi bychom ani nepoznali, že se o recenzi jedná. Jde vlastně o pouhý popis děje filmu, popis vizuální stránky filmu tak, jak si jí všimne každý divák, popis knihy, popis jiných filmů Tima Burtona (převažuje autorský diskurz). Navíc se zde nachází množství klišé jako „Johnny Depp - dvorní herec Tima Burtona“, „klasika dětské literatury“ nebo ještě lépe „chudý kluk obklopený milující rodinou nakonec Willymu Wonkovi ukáže cestu ven z jeho čokoládového labyrintu osamělosti“.

Autorka čtenáři zbytečně tlumočí explicitní významy filmu a jediné, na co upozorňuje, je stylizace do futuristického retra *2001: Vesmírné odysey* a podobnost Karlíka s Popelkou a hloupým Honzou.

Na závěr nám Nečasová nabídne nejstručnější možné srovnání s knižní předlohou (kdyby to neudělala, mohl by čtenář vážně pochybovat, že film vůbec viděla).

Z bobulí jakostní víno nebude (Bobule, Tomáš Bařina, ČR 2008), Darina Křivánková, Lidové noviny, 28. března 2008

http://www.lidovky.cz/z-bobuli-jakostni-vino-nebude-d2g-/ln_noviny.asp?c=A080328_000119_ln_noviny_sko&klic=224643&mes=080328_0

Text Dariny Křivánkové obsahuje jistý rozpor - na jednu stranu autorka tvrdí, že Bobule vůbec nemají potenciál být povedeným filmem, na druhou stranu podle ní film obsahuje příslib něčeho pozoruhodného, který ale zůstane nevyužitý („Tolik zmarněných nadějí se hned tak nevidí“). Patrné je žánrové a autorské pojetí recenze. Režisér Tomáš Bařina je čtenáři představen jako slibný filmař, kterému se dostala do rukou špatná látka. Režii však kritička chválí také dost nejednoznačně – věta „Občas prosvitne režisérská obratnost (...) a na chvíli zapomeneme na to, jak je celý příběh vycucaný z prstu, jak se nedaří sladit herecký ansámbl“ si sama odporuje, nepatří snad k úkolům režiséra sladit herecký ansámbl? Křivánková přistupuje k filmu organicky, místy i dramaturgicky (když kritizuje nedořešenou postavu Jirky či útržkovitost filmu). V textu se několikrát opakuje: „devadesátiminutová reklama“, „devadesátiminutový reklamní spot“, dvakrát slovo „fungovat“. Recenze ničím nepřekvapuje, je na standardní úrovni autorky, potažmo Lidových novin.

Skafandr a motýl (Le Scaphandre et le papillon, Julian Schnabel, Francie/USA, 2007), Iva Hejlíčková, Cinema 02/2008

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/18814/skafandr-a-motyl>

Hlavním tématem autorské a formální kritiky Ivy Hejličkové je interpretace narativních a stylistických prvků filmu, jejich funkce a účinku na diváka. Za tímto účelem se autorka snaží popsat psychologii hlavní postavy i vystihnout režisérovy záměry. Přistupuje k filmu jednoznačně jako k samostatnému organickému dílu. Suverénně identifikuje, co tvůrce chtěl a co ne (zejména čtenáře ujišťuje, že nebylo Schnabelovým cílem diváka dojmout). Diváci i recenzentka jsou podáni jako jedna a táž osoba (ať už Hejličková používá první osobu jednotného či množného čísla, nebo čtenáře, resp. diváka přímo oslovuje). **Autorčin styl je jako vždy vznosný, rádoby poeticky citlivý a působivý.** V tomto duchu nám také na závěr sdělí poselství celého filmu.

Dominika Řebíková

Bobule, prchavá letní zábava (Bobule, Tomáš Bařina, ČR 2008), Mirka Spáčilová, MF DNES

http://show.idnes.cz/bobule-prchava-letni-zabava-dft-filmvideo.asp?c=A080325_183038_filmvideo_kot

„Škoda, že režisér je debutant,“ jakoby z této recenze přímo číselo, „tak ráda bych srovnávala...“ Nevadí, paní Spáčilová se nedá jen tak zastavit a tak si vezme pro svojí žánrovou metodu na pomoc snímky *Slunce, seno,...*, *Bokovka* a *Dobrý ročník*. Tím to však zdaleka nekončí, dovíme se dokonce, že film patří do jakéhosi „stádečka českých filmů „půl na půl“, které více či méně bezbolestně zaplňují vděčné časy televizních večerů“. Následuje otravný příval jídelních metafor, ke kterým název i téma filmu svádí. („místo zábavy se podává legrace až neškodná, a víno, jež nalévá, je hodně prchavé...“, „zázrak se rozhodně neurodil“, „labužnický vychutnaný zákrok místních policistů“). Autorka jakoby počítala s tím, že její pravidelný čtenář už je stejně jako ona přesycen českými filmy, které se nemůžou rozhodnout, jestli budou k smíchu, nebo poučné. Vidí ho jako šedý průměr, jemuž přisuzuje vyšší hodnocení pravděpodobně proto, že jde o autorův debut.

Horton (Horton Hears A Who!, Jimmmy Hayward, Steve Martino, USA, 2008), Leoš Flodr, Cinema

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/18899/horton>

Autor této recenze zaujímá neobvyklý postoj. Recenzi začíná až dětinským popisem jednak hrdinného slona („*Horton se vyznačuje přívětivou povahou, obrovskými bolci a slabostí pro bahenní koupele.*“), jeho povahy („*Jako každý slon má sice úctyhodné rozměry, ale ve skutečnosti je jen neškodný trumbera.*“) a starostí, čímž se nenásilně přenesl k zápletky filmu („*Ovšem když začne všem nadšeně vykládat, že má smítko prachu, na němž žijí maličcí lidé, kteří s ním občas mluví, začnou na něj i jeho přátelé vrhat poněkud ustarané pohledy.*“). Vzápětí ovšem větou „*Tvůrci Hortona nezastírají, že cílovým publikem mají být děti zhruba do 12 let...*“ přehodí na dospělé publikum (a tedy i čtenáře), a ztotožní se nimi: „*Ještěže tu máme alespoň pelichajícího orlího zabijáka Vlada, jinak též nejzábavnější postavu z celého filmu.*“ Pak už se nezdráhá oslovit ztotožněného diváka přímo, ne jen skrze sebe: „...*lze Hortona označit za rodinný film v tom smyslu, že vaše děti se na něm budou dobře bavit a vy se nebudete příliš nudit.*“ Celá recenze je převážně žánrová, když srovnává Hortona s jinými animovanými filmy, a vzhledem k expresivnímu vyjadřování dává tušit autorův nadhled: „*manipulativní megeře z Hortonovy dimenze, která se rozhodne učinit přítrž bláznivým výmyslům potrhlého tlustokožce a mluvící smítko exemplárně zničit.*“

Taková normální rodinka (*Taková normální rodinka*, Patrik Hartl, ČR, 2008), František Fuka, FFFILM

<http://fffilm.fuxoft.cz/search/label/recenze>

Tato minirecenze poskytuje neobvyklý pohled na film. Jak se autor v úvodu přiznává, knižní předlohu nečetl, a tu seriálovou si pamatuje jen matně. To nabízí prostor k organickému pojetí filmu, tedy bez porovnávání, kterého se nám asi u tohoto filmu moc často (ne-li vůbec) nedostane. Autor se zde přiznává k nepochopení humoru, a tím se nepřímou ztotožňuje s divákem a zároveň ho uklidňuje, že nechápat *tento film* není ostuda („...nejenže není vtipný, ale ani není jasné, čím by měl být vtipný.“). Ve druhé části pokračuje ve stejném duchu, tedy nepochopení jak v sále („Není jasné, která postava má ke komu jaký příbuzenský vztah a proč se vyskytuje v blízkosti ostatních.“), tak na place: „herci jsou evidentně dobří, ale v tomhle filmu jim to není nic platné, protože se mezi sebou nedohodli, film jakého žánru vlastně natáčejí.“). Celá recenze je vlastně velmi jednostranným a omezeným vyjádřením autorova údivu nad navtipností filmu, který podle jeho názoru měl být vtipný, a absolutně se nesnaží hledat v něm něco jiného.

Romana Šafářová

Dorazila Taková normální rádobykomedie (Taková normální rodinka, Patrik Hartl, ČR, 2008), Miroslava Spáčilová, MF Dnes, 12. dubna 2008

http://show.idnes.cz/dorazila-takova-normalni-radobykomedie-fc8-/filmvideo.asp?c=A080411_211630_filmvideo_jaz

Autorka recenze předpokládá poučeného diváka, již v úvodu odkazuje na předchozí díla stejného žánru. Dramaturgická kritika porovnává film se stejnojmennou televizní předlohou. Divák, který seriál nezná, nemá tušení, když Spáčilová uvede, že ve filmu „tatínek Jaromíra Dulavy na milovaná zvířátka jen dětinsky šišlá“. Spáčilová hodnotí snahu režiséra natočit film podle seriálu jako „průhledné a neobratné příživnictví na slavné značce, k níž film nic nepřidal a k ničemu jinému ji neuzivá.“. Smysl filmu se dle Spáčilové naplní, až po jeho „návratu“ na obrazovku. Nepochází ovšem původní Taková normální rodinka právě odtamtud?

V recenzi tvrdí, že obměny seriálové předlohy jsou chabé a motivace jejich využití pokulhávají. Avšak na následujících řádcích popisuje „přilepenou epizodku“, u které motivaci popřít nedokáže. Autorka recenze zprostředkovává vlastní dojmy z filmu, avšak diváky neoslovuje. Její recenze je adresována široké veřejnosti a v souladu s tím používá i slovník.

Aby demonstrovala svůj negativní postoj k filmu, používá úderné a kýčovitě výrazy, jako např. „neuhádne ani vítěz Milionáře“ nebo „než se film dovleče ke konci“. Zaměření recenze a užití jazyka je v souladu s celkovou koncepcí periodika.

Nemluvit (Babel, Alejandro González Inarritu, USA/Mexiko, 2006), Jan Hlubek, Cinepur č. 50/2007

Recenze se zaměřuje autorskou kritiku. Hlubek popisuje obvyklý režisérův narativní styl, který použil i pro snímek o ne/komunikaci *Babel*. Argumentuje, že pro Inarritua je slovní komunikace nedostatečná a sdílení v pravém slova smyslu přináší až fyzicky. Nastihuje nejsilnější scény filmu, které jsou ponechány v záměrné nedořečenosti. Věnuje se i zvukové stránce a tvrdí, že film vytváří „dokonale kompaktní zvukový prostor“. Tomuto konstatování nestačí argumentace, že jednou postavám nerozumíme vůbec a jindy naopak nerealisticky slyšíme vše. Soudím, že motivace takového užití zvuku spočívá v naplnění tvrzení o nedostatečnosti jazykové komunikace, nikoli zvukové kompatibility.

Autor tvrdí, že nám „film bere velkou část interpretační iniciativy“, neboť příliš explicitně přináší poselství humanistické naděje. V závěru konstatuje autor, že Inarritu tentokrát

nevytvořil novátorský kousek, ale dovedl dříve zvolenou techniku vyprávění k dokonalosti. Otázkou je, jestli to není právě preciznost, která nakonec z implicitního významu filmu učinila příliš prvoplánovou záležitost a diváci tak ztratili šanci k rozhovoru.

Krtek – surrealistická krajina bizarností, šílenství a symboliky (Krtek, Alexandro Jodorowsky, Mexiko, 1970), Vojtěch Čepelák, Hospodářské noviny, 12. 4. 2008
http://kultura.ihned.cz/c4-10104860-23958050-005000_d-krtek-surrealisticka-krajina-bizarnosti-silenstvi-a-symboliky

Výrazně autorská kritika přistupuje k hodnocení avantgardního snímku *Krtek* organicky. Dějové stránce je věnováno minimum prostoru, recenze se omezuje na stručný popis filmu a jeho řeči, aby dal autor prostor hlubší analýze osobnosti Jodorowského. Autor se věnuje umělecké tvorbě Alexandra Jodorowského generálně. Uvádí okolnosti vzniku autorského snímku *Krtek* a následující (i nefilmové) tvorby. Režisér bývá často přirovnáván ke známějším avantgardám Buñuelovi a Pasolinimu, jeho umělecký záběr však přesahuje filmový rámec, tvrdí autor. Na pozadí biografických prvků demonstruje a odůvodňuje „odlišnost“ Jodorowského uměleckého přístupu. V citaci Jodorowského „Žádám od filmu to, co většina Severoameričanů žádá od psychedelických drog.“ shrnuje autor celkový přístup k filmové i jiné umělecké tvorbě. Na dalších řádkách však Čepelák tvrdí, že „samotná hladina morbidity a úchylnosti našťěstí nepřekračuje rozumnou mez“. Argumentačně nešťastná volba výrazu „našťěstí“ není úplně v souladu s celkovou motivací Jodorowského tvorby. Naopak by zapadalo užití antonyma takového slova. Recenze je určena užšímu okruhu čtenářů – potenciálních diváků, kterým poskytuje skvělý *background* pro pochopení Jodorowského umělecké tvorby.

Venkovský učitel (Venkovský učitel, Bohdan Sláma, ČR/Francie/Německo, 2008), Petr Čihula, Internetový server Moviezone, 20. 3. 2008

<http://film.moviezone.cz/venkovsky-ucitel/recenze/>

Petr Čihula vystupující pod uživatelským jménem K0COUR předkládá organickou kritiku na film *Venkovský učitel*. Autor ohlašuje snímek oslavně a přiřazuje jej do skupiny kvalitních současníků – filmům režisérů Vejdělka a Michálka, jež spojuje téma: lidské vztahy. Hned v úvodu tvrdí, že důvod k radosti je velký, neboť nejen, že „Sláma přichází s nejlepším českým filmem“, ale přichází s ním „za opravdu dlouhou dobu“. Není zřejmé, zda tím má na mysli za dlouhou dobu, co Sláma film natočil nebo zda uplynula dlouhá doba od chvíle, kdy světlo světa spatřil nejlepší český film. Nešťastná formulace nepůsobí argumentačně velmi přesvědčivě, je z ní příliš cítit velká snaha o zdůraznění jedinečnosti Slámovy filmu. O té se přesvědčíme opět v následujících odstavcích, ve kterých se kritika zaměřuje autorsky. Recenzent předkládá historicky vývojové srovnání Slámových filmů – tzv. „venkovské trilogie“ na kterém demonstruje autorovu tvorbu, ze které nejranější film vychází jako absolutní vítěz. To se snaží dokázat tvrzením, že v posledním snímku režiséra „limituje pouze scénář“. Zapomněl však dodat, že autorem scénáře není nikdo jiný než sám Sláma. Na dalších odstavcích si všímá hereckého obsazení a popisuje vzestupnou tendenci v hereckém vývoji představitele hlavní role Pavla Lišky v jednotlivých filmech Bohdana Slámy. Herecky věrné ztvárnění Venkovského učitele hodnotí autor velmi vysoce, neboť v posledním filmu už to nebyl Pavel Liška, koho jsme viděli zpoza katedry, ale skutečnou postavu učitele. Kritika si pochvalně všímá formální i stylistické stránky, avšak aby autor demonstroval mistrné provedení Venkovského učitele, z nepochopitelných důvodů staví Slámův um do

rovnice s tvorbou Zdeňka Trošky. Srovnání tak diametrálně odlišných filmů, z nichž každý je z jádra zaměřen na úplně jiné cíle, je pro mě Hádankou.

Autor recenze zprostředkovává vlastní pocity ze sledování filmu. Impresionisticky popisuje, jak se s postavami snadno sžil a „uvěřil iluzi filmu“. Recenze je adresována potenciálnímu divákovi a užívá vysokou míru apelativnosti („A tak vás do kin ženu přímo bičem...“). Jazyková úroveň textu nejeví mnoho znaků Štěstí (živé postavy ožívající v barvitých reáliích, jít přes mrtvolu, působí jako z jiného vesmíru, tuzemští snaživci – rozuměj režiséři atd.) a argumentační logika je roztržitá jako roj Divokých včel. Text je přístupný neobornému čtenáři a je v souladu s celkovou úrovní webového serveru pro mladé nadšence „všeho, co se točí“.

Ondřej Šálek

Kouzelná romance – recenze

Kouzelná romance, Enchanted, Kevin Lima, USA, 2007

Václav Rybář, www.moviezone.cz, 12.11.07 - zkontrolováno 30.3.08

<http://film.moviezone.cz/kouzelnaromance/recenze/>

Autor recenze zvolil autorský přístup kombinovaný s žánrovým diskurzem. Autorský akcent je patrný zejména v pasážích, kde se odvolává na režiséra, jako strůjce celého filmu (ani jedna zmínka o „kolektivu tvůrců“), což je v podmínkách hollywoodského systému velmi obtížně prokazatelná věc. Díky tomu, že hojně používá metafor a jiných přirovnání, jsem na pochybách, zda-li je jeho pohled dramaturgický nebo organický. Ve větě: „Když pak z kanálu vyskočí Marsden a začne přehrávat, začne vám být líto, že scenárista trochu nepřitlačil na pilu i u ostatních postav.“ je dramaturgický pohled zcela evidentní, ale celá recenze spíše jde na ruku samotnému filmu – autor chápe pohádkový diskurz a žánr filmu. Objevem autora je hravá nadsázka snímku a fakt, že takto hravých oddychovek není nikdy dost. Text je určen laičtějšímu publiku, které vítá raději hru se slovy a jazykem, než nějaké hlubší poznání o filmu samotném, to vše samozřejmě determinováno podstatou celého serveru. Až na pár floskulí („Dojem z kočičko-pejskovského dortu je utvrzen.“) a několik kostrbatých vět je poznat, že autor svůj mateřský jazyk ovládá na výbornou – hravý a čtivý text, který však až příliš ulpívá na povrchu.

Nejkrásnější hádanka – recenze

Nejkrásnější hádanka, Zdeněk Troška, ČR, 2008

Václav Rybář, www.moviezone.cz, 22.2.08 - zkontrolováno 28.3.08

<http://film.moviezone.cz/lets-dance-2/recenze/>

Pokud jsem v předešlé metakritice vytahal za uši Petra Čihulu kvůli smajlíku, v recenzi Václava Rybáře na nového Trošku musím seznat, že smajlíci jsou nejspíš koloritem celého webu. V kritice na Nejkrásnější hádanku autor hodnotí snímek zcela z autorských pozic, a to hlavně díky provařenému jménu režiséra. Zachází natolik daleko, že si dovolí rozpoznat queer motivy jeho postav a nazývá celou pohádku jako „gay“, což je nejen vágní tvrzení, ale pracuje i se stereotypy a předsudky. Jeho přístup je zcela dramaturgický, což je jasně patrné ve větě: „(Scénář) Ten bohužel čerpá z obou pohádek na přeskáčku a působí značně epizodně. Jakmile tvůrci vyřeší jeden problém (odchod z roboty, úspěšné hádání, setkání s loupežníky, shánění věna), vždycky nějakým umělým způsobem naváží ten druhý, což působí dojmem, že vám chcíplo uprostřed křižovatky auto a vy ho musíte nastartovat.“ Kritický objev recenzenta Rybáře tkví ve skutečnosti, že film chápe jako dramaturgicky nezvládnutou gay pohádku, která jenom dokládá Troškův antitalent. Jazykově (až na ty smajlíky) je text krásně čistý a bez stylistických exhibicí.

Hedvika Šimíčková

Recenze na film *Jumper* uveřejněná pod značkou imf na moviezone.cz

Text je určen potenciálním divákům jako informace – podrobné jsou informace o příběhu, zmíněni jsou herci – a jako doporučení či nedoporučení k návštěvě. V případě tohoto filmu nedoporučení - z textu je jasné, že autor má na film velmi nízký názor a před návštěvou spíš varuje.

Celá první třetina textu je věnována příběhu, nebo spíše expozici příběhu. Tuto část filmu v následujícím odstavci hodnotí autor kladně z hlediska příběhu (má nápad), z hlediska dětských herců (jsou dobří). Druhá polovina textu je věnována zbývajícimu příběhu, ale i některým jiným aspektům filmu, společně s jejich negativním hodnocením.

Text se věnuje scénáři, v příběhu to začne „skřípat“, má „tisíce děr v logice, může za to autor „přepisu knihy“, vypomáhá si „neuvěřitelnými kličkami“, bylo to „otravně dlouhé a ke konci už to nevědělo kudy kam“, zkratka režisér se „nemá... ve scénáři o co opřít.“

Vizuální stránka je zhodnocena slovy „levné vizuály“, i když není úplně jasné, co tím autor myslí.

Herecké výkony jsou hodnoceny jen nepřímo, např. hlavní postavy srovnáním s jejich dětskými protějšky, Hayden „romantiku neumí“ (možná umí jiné polohy) a Jamie Bell jako „jediný, kdo se důstojně vyrovnal se všemi zkratkami“. V souvislosti s herci mluví autor i o pojetí postav, které – nepřímo se dočteme, že postavy jsou charakterizovány slabě („dozvíte se, že ti zlí zabíjejí ty hodné“ apod.)

Není jasné, co podle autora spadá na vrub režiséra. Jediná zmínka o jeho práci ho zároveň omlouvá slabým scénářem („Liman „nestíhá““).

Recenze filmu *Jumper* zveřejněná v měsíčníku *Cinema*

Zhruba dvě třetiny textu tvoří nehodnotící popis příběhu, poslední třetinu tvoří hodnocení filmu a hodnocení některých stavebních prvků, jedná se tedy spíše o recenzi než kritiku. Bezpochyby slouží potenciálním divákům – pro ty, kdo film už viděli, by byla vlastně jen zopakováním toho, co už vědí. Žánru filmu – ať už je to sci-fi nebo něco podobného, je to rozhodně pro mladé mužské publikum – je přizpůsoben i jazyk recenze (herec hraje „v autopilotním modu, film je „dráždivou jednohubkou“). Vzhledem k tomu, že jde o recenzi, ne kritiku, není tu obzvlášť rozpoznatelný názor na kvalitu filmu. Výtek je mnoho, ale není jasná jejich váha. Je tedy určena lidem, kteří si spíše vybírají podle žánru než podle kvality.

Recenze neobsahuje žádný kontext žánru (kromě zmínky o Spider-Manovi, - příběh ostatně napovídá, že jde tak trochu o Spider-Mana naruby) ani kontext v díle autora. Kromě příběhu se autor zmiňuje nepřímo o scénáři („to, co následuje [je] spíš historkou“, „kde všude nedává smysl“, „zřejmě suší pro další epizody, doufejme, že budou... vydatnější“) a věnuje se krátce hereckým výkonům: u tří herců hlavně tomu, že nemají co hrát, dva další mírně kritizuje, jednoho pochválí.

Kupodivu nejhlubší pohled na námět poskytuje titulok jednoho z obrázků, a to ten tvrdící, že „Doug Liman nemilosrdně nastavuje zrcadlo mladým lidem, lapeným v pasti zdánlivě neomezené svobody“.

Recenze Antonína Tesaře na film *ROMing* uveřejněná v *Cinepuru* pod názvem „*piča!*“ a *předsudek*

Kritika je určena spíše divákům, kteří už film viděli, protože jejím obsahem nejsou konkrétní informace o filmu. Sestává výhradně z hodnocení různých aspektů filmu, a to

hodnocení negativního. Podle autora režisér vsadil na předsudky, ale autor budí hned prvním odstavcem dojem, že sám přistupuje k filmu s předsudkem, neboť hodnotí předem název („dementní“ slovní hříčka) a obsazení (bílé herci v roli Romů).

Polovina textu je věnována tomu, co autor nazývá „postoji“, „morálkou“ nebo „pojetím“ – tedy různými významy filmu. Podrobně včetně příkladů autor dokládá, jak film podle jeho názoru vyjadřuje předsudky a navyklé představy bílého obyvatelstva o romském etniku. Ozřejmuje také, jak se tato klišé projevují v pojetí postav.

Ve druhé polovině textu autor kritizuje některé jednotlivé prvky filmu. Film je tu zhodnocen z hlediska žánru – podle autora spadá do žánru výletnické road movie (po této stránce ze strany kritika bez výtky) a žánru komedie (kde podle autora selhává). V této souvislosti srovnává autor film s Kusturicovým filmem *Černá kočka, bílý kocour*, kterému se podle autora chtěli tvůrci filmu přiblížit, a srovnání dopadá pro *ROMing* velmi špatně, zejména podle autora schází černý humor a vizuální přitažlivost.

Dále autor hodnotí výpravu, kameru, střih (vše chudé, nenápadité, připomínající televizní inscenace). Záporně hodnotí i herecký výkon Bolka Polívky a všimá si i jazyka (nahrazení vtipných replik obhroublými výrazy).

Poslední aspekt, kterého si kritik všimá, je stavba příběhu – jeho „epizodičnost“ hodnotí neutrálně jako přínaležející žánru road movie, negativně ale hodnotí jeho zakončení („snímek... pouze přestane“)

Recenze Kamily Boháčkové na film *Skafandr a motýl* zveřejněná v *Cinepuru* pod názvem *Pozor, vyletí motýl*

Recenze Kamily Boháčkové je podle mého názoru určena spíše čtenářům, kteří už film viděli a chtějí si některé věci ujasnit, ověřit, a dozvědět se něco o souvislostech filmu a tvůrců. Nejruznějším kontextům filmu je věnována podstatná část textu. Právě tak dobře může sloužit jako informace pro čtenáře, který chce být předem o kontextech poučen. Text obsahuje velmi kladné hodnocení některých prvků filmu, přesto je celkový dojem střízlivě informativní.

Text začíná stručným uvedením režiséra, kameramana, scenáristy a autora námětu. Následuje uvedení tématu (ochrnutý muž komunikuje s okolím mrkáním jednoho oka) a způsobu, jakým je převážně film natočen, tedy subjektivní kamerou. Opět je tento způsob stručně kontextualizován zmínkou *Dámy v jezeře*.

Prostřední část textu je věnována způsobu, jakým režisér s kameramanem ozvláštňují téma invalidova pohledu na svět, který sestává ze vzpomínek a detailů jeho současného omezeného okolí. Je tu zmínka o způsobu vyprávění příběhu: „film postupně buduje napětí tím, že společně s Jean-Doem přehodnocujeme pohledy na postavy a situace jeho života.“ Zároveň tato část textu odhaluje řadu filmových i jiných odkazů, které s sebou nese obsazení herců, což jsou souvislosti, které bezpochyby běžný divák neodhalí, ani pro něj nejspíš nebudou důležité.

Další – značná – část textu je věnována opět kontextu. Film je srovnáván se skupinou „sentimentálních i kazatelských opusů o umírání a hodnotě života“. Zároveň je ale označen za film, který se tomuto zařazení vymyká. Autorka se domnívá, že na rozdíl od jednovrstevných snímků má recenzovaný film vrstev více. Ještě zajímavějším kontextem, na který autorka textu upozorňuje, je téma vězení v režisérově tvorbě.

Recenze také zmiňuje a vysoce kladně hodnotí hudbu.

Recenze Tomáše Baldýnského na film *Skafandr a motýl* zveřejněná v *Reflexu* pod názvem *Moje levé oko*

Recenze obsahuje veškeré informace, které potřebuje potenciální divák filmu, aby se rozhodl, jestli na film půjde, a aby na film šel s poměrně přesnou představou, co uvidí, včetně prakticky celého příběhu od začátku až do konce. Informace jsou provázeny autorovým hodnocením různých prvků filmu, zejména těch, které jsou něčím zvláštní „experimentální“ (kamera, výtvarná stránka a stavba příběhu).

O americkém režisérovi se dozvídáme pouze to, že je také malíř. Film není zařazen do žádné skupiny filmů podobných; je pouze porovnán s filmem *Hlas moře* režiséra Alejandra Amenábara, přičemž z tohoto srovnání vychází vítězně. Z tvůrců Baldýnský zmiňuje autora námětu, kameramana a scénáristu.

Značnou pozornost věnuje autor výtvarné stránce filmu, kterou hodnotí vysoko např. slovy „fantaskně působící, barevný a mihotavý svět“ doplňovaný „vizemi, zhmotněnými přáními, metaforami.“ **Pokud Baldýnský hovoří o způsobu snímání, mluví vždy o dvojici tvůrců režisérovi a kameramanovi.**

Vedle výtvarné stránky filmu věnuje Baldýnský největší pozornost stavbě příběhu. Čtenář si udělá docela přesný obraz o tom, jak je příběh vyprávěn, a zároveň o tom, jaký příběh to je – dá se říci, že v kině už ho v příběhu nemá co překvapit. Co se týče způsobu vyprávění, film „nevypovídá žádný dramaticky strukturovaný příběh s velkým finále a zvratem na konci, pracuje se složitě propletenými, ale jednoduše srozumitelnými motivy a postavami“. Také se dozvíme, že teprve na konci filmu se dostaneme na začátek příběhu. Způsob vyprávění hodnotí autor slovem „elegantní“.

Jiným stavebním prvkům filmu se Tomáš Baldýnský ve své recenzi nevěnuje.

Recenze Mirky Spáčilové na film *Šťěstí* zveřejněné v *MF Dnes* pod názvem *Šťěstí, které si zasloužili*

Text je od začátku až do konce hodnocením filmu, nikoli pouhou informací o něm. Jde o zamyšlení nad tématem ve velmi obecné rovině (o obsahu se nedozvídáme prakticky nic) a nad jeho zpracováním, s důrazem na herecké výkony. **Hloubka zamyšlení (přesněji řečeno povrchnost) je dána čtenářskou skupinou, pro kterou je text určen – tedy čtenáře nejmasovějšího deníku v České republice.**

Režisérovi je věnována věta, v níž je několika slovy zhodnocen jeden z jeho předchozích filmů. Podtitul „o zázracích obyčejných lásek“, který autorka zmiňuje, a větička „podstatu tvoří romance o marných útěcích před sebou samým“ dává tušit, že půjde o psychologické drama. Zkusmo definuje autorka ideu filmu: „šťěstí se vejde i do těch nejběžnějších věcí.“

Většina recenze je věnována hereckým výkonům a postavám. Autorka vysoce hodnotí „hereckou trojici“, která „neskutečně vyžrála: profesně i lidsky“. V několika výrocích typu „střídmě dokonalá Vilhelmová ji nehraje andělsky, nýbrž jako zmatenou holku“ patří chvála i pojetí a režijnímu vedení.

V recenzi je rozpoznatelný názor Mirky Spáčilové na kvalitu filmu, který se projevuje nejvíce hned v úvodu recenze („skutečně dobrý film“). Letmo je zmíněna pevná stavba a vypravěčská kázeň.

Občas se text blíží kritice organické v pojetí Jaromíra Blažejovského. Autorka uvádí výčet rysů, které vnímá jako slabosti filmu, a naznačuje, že jejich napravením by film povýšil.

Recenze Jaroslava Sedláčka na film *Venkovský učitel* zveřejněná v měsíčníku *Cinema*

Jde o kritiku, tedy nikoli recenzi ve smyslu pouhé informace a stručného hodnocení. Všechny informace, které se o filmu dozvíme, jsou zde z důvodu zhodnocení těch stránek, o

kterých článků mluví. Vzhledem k detailnosti a obsažnosti je kritika spíše určena divákům, kteří už film viděli, což samozřejmě nevyklučuje, že si ji přelétnou potenciální diváci, kteří se teprve rozhodují a zajímá je celkový dojem. Těmto čtenářům vychází kritika vstříc tím, že je z ní patrný jednoznačný názor – a to ten, že film je velmi kvalitní, nejen v kontextu českého filmu, ale absolutně („snímek, na nějž lze klást absolutní měřítko“). Vychází jim vstříc také v tom, že v něm není jediná informace o tom, o čem křičí titulky mnoha jiných recenzí na tento film (homosexualita hrdiny).

Film je tedy stručně zasazen do kontextu českých filmů poslední doby (kontext je nazván „černou sérií“), a stručně zasazen do kontextu režisérova díla zmínkou předchozích dvou filmů, s nimiž film Venkovský učitel tvoří „trilogii o překonávání osamělosti a hledání lásky – stručně je s nimi srovnán a stručně odlišen.

Kritika krátce představí téma a příběh filmu – přesněji řečeno příběhy dva – a věnuje se především jednotlivým stavebním prvkům filmu. Největší část kritiky, možná celá polovina, je věnována hereckým výkonům a to vždy v souvislosti s pojetím postav, na kterém má bezpochyby podíl i režisér. Dále kritik popisuje styl, který uvádí jako typický pro režiséra, a to styl „jedna scéna = jeden záběr, a upuštění od tohoto stylu v poslední čtvrtině filmu, včetně toho, jak působí tento systém a jak působí jeho narušení. Odtud přechází na práci kameramana, které věnuje dvě obsažné věty. Velmi krátce autor zmiňuje hudbu a scénář.

Lucie Šimůnková

Punková opera se nekoná (Sweeney Todd : Dábelští holiči z Fleet Street, Tim Burton, 2007),
Dominika Prejdová, NP Nový prostor, 25. února 2008
<http://www.novyprostor.cz/casopis/archiv-cisel.html#299>

Recenze Dominiky Prejdové je silně autorsky zaměřená. Již v perexu se o Timu Burtonovi vyjadřuje jako o jednom „z nejnadanějších tvůrců své generace“ a pokračuje vyjmenováním jeho filmů v prvním odstavci vlastního článku. Přičemž rozdělení na povedené (Střihoruký Edward, Batman se vrací) a „kontroverzněji přijaté“ (Karlík a továrna na čokoládu, Mrtvá nevěsta) se jeví velmi sporné. Také tvrzení, že se Burton „vrací k typickým oporám svého stylu, (...) v neposlední řadě Johnny Deppovi v hlavní roli“ neobstojí při konfrontaci s posledními Burtonovými filmy. V obou totiž Depp hrál (namluvil) hlavní roli. K samotnému filmu přistupuje autorka recenzí dramaturgicky a v některých částech se zdá, že film příliš nepochopila. Přiznává, že původní muzikálová předloha „zde není známa“ a že lze těžko „soudit, zda tkví problém v muzikálu či ve filmu“. Avšak na konci stejného odstavce vyjadřuje zklamání, že se Burton „spokojil s vnějšími atributy svého stylu a jinak na vlastní přístup rezignoval“. Po přiznání, že předlohu nezná, může jen těžko soudit, do jaké míry vnesl Burton do muzikálu vlastní „osobitý rukopis“. V recenzi je řečeno, že film postrádá humor, jeho příběh je plytký, naivní a sterilní. Toto tvrzení myslím, nevyplývá z důkladného studia filmu. Celá recenze nahlíží na film jako na velký kýč a to hlavně z hlediska příběhu. Recenze pracuje s nepoučeným divákem/čtenářem. Přímo ho nijak neoslovuje, ale nemá potřebu pro svá tvrzení nijak argumentovat, protože počítá s tím, že čtenář jí uvěří. Stylisticky bych recenzi vytkla příliš dlouhé věty, které nedávají smysl. Autorka také často opakuje slova (např. „výstupy“ v třetím odstavci). S běžným stylem psaní Dominiky Prejdové nemám zkušenosti, avšak její recenze zapadá do stylu Nového prostoru jako celku.

Uskočte, letí Beowulf (Beowulf, Robert Zemeckis, 2007), Ondřej Štindl, 3. prosince 2007, Týden

Ondřej Štindl začíná svoji rozsáhlou kritiku autorským přístupem k hodnocení filmu. Připomíná předchozí režisérovi projekty to, že „je znám svou chutí vyzkoušet možnosti nových technologií dříve, než se skutečně rozšíří.“ Toto shrnutí Zemeckisovy kariéry ho přivede přímo k hodnocenému filmu, přičemž nezapomene zdůraznit jeho odlišnost od předchozího Polárního expresu. Ve zbytku článku již autor využívá hlavně formální stylistickou koncepci a hodnotí film na základě jeho technologického novátorství a příběhu. Ke snímku přistupuje dramaturgicky – nejdříve nám odhalí cíl projektu („Ten záblesk budoucnosti kinematografie má představovat způsob, jímž Zemeckis a jeho spolupracovníci jednotlivé postavy vytvářeli...“) a poté dlouze rozebírá, proč se tento cíl nepodařilo naplnit. Nevyhne se přitom tradičnímu klišé, které se často používá v souvislosti s trojrozměrným obrazem: „Možná se kinematografie začíná vracet „ke kořenům“, k lidem uskakujícím před lokomotivou, která na ně „jela“ z plátna při promítání Příjezdu vlaku bratří Lumièrů.“ Příběh potom spojuje s jeho středověkou předlohou a přiznává, že „z dávné legendy ve filmu zbyly jenom části děje.“ Kritizuje hlavně práci scénáristů („toporné dialogy“) a uvádí pro svá tvrzení logické argumenty. Hlavní myšlenkou, která vyplývá z kritiky, tedy je, že i sebevětší technologická novinka potřebuje mít za zády dobrý scénář. Na svého čtenáře se neobrací přímo, ale pracuje s poučeným čtenářem, který již film viděl: „Dramatická nedostatečnost Beowulfa vynikne, vidí-li ho člověk ve dvou rozměrech.“, „Někdy je legrační pozorovat...“ Jinak si ale kritika udržuje odstup a s divákem se neztotožňuje. Je psána vtipně, i když je pravda, že polovinu vtipu vyvolává film sám („Vrcholem bezděčné legrace Beowulf dosahuje v samém závěru...“).

27 šatů (27 šatů, Anne Fletcher, 2008), Petr Trella, 28. března 2008, Filmpub.cz
<http://filmpub.centrum.cz/kino/154418-recenze-27-satu.aspx>

Trella využívá ve své recenzi žánrovou koncepci, která se v případě tohoto filmu přímo nabízí. Hned na začátku nám říká, že „natočit v současné době dobrou a originální vztahovou či romantickou komedii je poněkud složité“. Toto je hlavní myšlenka jeho (poněkud) krátké recenze – romantických komedií je hodně, všechny jsou stejné a plné klišé. Zároveň si nemyslí, že by to zrovna u tohoto filmu bylo na škodu, protože ho „povyšuje libová dvojka Heigl-Marsden.“ Popisuje obecnou linii příběhu v „romcom“ (romantic comedy) a tu poté aplikuje na recenzovaný film. Nanejvýš diskutabilní je jeho doporučení pro partnerky, které si „k finálnímu verdiktu přihodí ještě deset procent“. To je přesně ten druh předpokladu, který musí každou „partnerku“ vytočit. Sympatické je, že ačkoli Trella nachází na filmu řadu nedostatků, nesnaží se podsouvat žádné jejich řešení – přistupuje tedy k filmu čistě organicky. Autor pracuje s divákem poučeným v oblasti romantických komedií – na řadu z nich odkazuje a v některých případech se je ani nenamáhá vysvětlit: „(Scénáristka) se rozhodla jedno ze zásadních dilemat vyřešit naprostou vykrádačkou konce *P.S. Miluji tě* (totálně, doslovně).“ Svého diváka oslovuje a předkládá mu vlastnosti, které by měl mít, aby si film opravdu užil („bez nadějný romantik“ nebo „bez přístupu k filmům“). Celkově recenze zapadá do koncepce Filmpubu velmi dobře.

Než si pro nás přijde (Než si pro nás přijde, Rob Reiner, 2007), imf, 1. dubna 2008, MovieZone.cz
<http://film.moviezone.cz/nez-si-pro-nas-prijde/recenze/>

Autor recenze (nenašla jsem na serveru skutečné jméno) se při hodnocení filmu spoléhá hlavně na formální naratologickou koncepci. Kromě příběhu se soustředí hlavně na výkony herců v hlavních rolích a částečně se zmíní také o práci režiséra. Recenze je silně

dramaturgická hlavně, když se autor věnuje hodnocení scénáře: „...scénář vzniknul během pouhých dvou týdnů. Při vši účtě... je to na něm vidět.“ O práci scénáristy se zmiňuje i dále: „A ne že bych chtěl teď relativně neznámého Justina Zackhama kritizovat. Původní myšlenka filmu je bezesporu originální.“ Zde se ale dopouští první faktické **knihy**, kterou (kromě sekundárních znalostí čtenáře) odhalí i samotný závěr („V německé klasice se klepe na nebeskou bránu...“). Podobné téma se totiž objevilo i v německém filmu *Klepání na nebeskou bránu* a film se jím zjevně inspiroval – teda originalita je více než sporná. Druhou faktickou chybou, kterou čtenář odhalí, jestliže jde na film do kina, je vyjmenovávání činností hlavních hrdinů – neskáčí totiž „bungee jumping“ ale z letadla a víno nepijí „pod Mount Everestem“ nýbrž ve Francii. Hlavním tvrzením, které se autor snaží v celém článku podepřít všemožnými argumenty, je, že film sice má špatný scénář, ale skvělé herce v hlavních rolích. Čtenář se oslovován přímo a bez okolků – jsou mu podsouvány pocity a názory na film („Jeho nový hrdina patří do kategorie senilů, které nenávidíte už po třetí pronesené větě.“). Autor se s divákem ztotožňuje, je rád členem „normální“ divácké obce – „Všichni víme, že k tomu dojde...“, „...můžeme bez skrupulí odstřelit snímek...“, atd. Recenze je napsaná zajímavě, velmi dobře se vypořádala s popisem základní dějové linie a proto byly možná zbytečné ty faktické chyby, které autor udělal.

Matěj Šonka

Renée Zellwegerová a Ewan McGregor v hlavních rolích okouzující retrokomedie pro ty, jimž se občas stýská po Kristiánovi (*Down with love*, Peyton Reed, USA 2003), Tomáš Baldýnský, Premiere září 2003

Recenze Tomáše Baldýnského je silně založena na konceptu žánrové kritiky. V podstatě celým textem se prolínají poznámky o tom, jak *Kašlu na lásku* pracuje s žánrem „erotických komedií“ z šedesátých let. Při popisování drobných detailů, se kterými si tvůrci vyhráli, začne Baldýnský *Kašlu na lásku* dokonce přirovnávat k jednomu filmu Stevena Spielberga. Doslova píše: „Každý detail je propracovaný do takové hloubky, až člověk lituje, že Steven Spielberg nevěnoval podobnou péči svému stylově příbuznému *Chyt' mě když to dokážeš*.“ **Baldýnský velmi sugestivně popisuje své zážitky z kina: „Jen dosvědčím, že na novinářské projekci filmu se ze sálu ozývaly nadšené výkřiky.“** Tím dokáže potenciálního diváka poměrně slibně nalákat k **shlédnutí** tohoto snímku. Na začátku textu však čtenáři klade dlouhým přímým oslovením podmínku, za které by se jim recenzované dílo mělo líbit. Oslovení končí větou: „Pokud zmíněné podmínky splňujete, přinese vám *Kašlu na lásku* potěšení vskutku nečekané.“ Baldýnského recenze pracuje s bohatou slovní zásobou, tak jako si on liboval v recenzovaném filmu, si může čtenář libovat při čtení jeho recenze. **Recenze, jejíž poselství se dá přeložit jako otázka či zamyšlení se nad tím, jaké místo mají retrofilmy ve stylu *Kašlu na lásku* v současné kinematografii. Jak píše Baldýnský: „Objevovat objevené je zábavná práce. Ale právě kvůli filmům, které Peyton Reed tak laskavě napodobuje, zuřiví mladí filmaři sedli na motorky a natočili *Bezstarostnou jízdu*.“**

Že z Vina Diesela bude akční hvězda, bylo jasné už po černočerné tmě. Koho by ale napadalo, že se ve stylu Jamese Bona vydá do Prahy zachránit svět? (XXX, Rob Cohen, USA 2002), Jan Rudovský, Premiere 10/2002

Jan Rudovský ve své recenzi popíše děj Cohenova filmu a teprve potom se pouští do jeho hodnocení. Do této části textu jsou skoro rovnoměrně rozloženy dva koncepty kritiky.

Rudovský xXx nejprve srovnává s fenoménem filmů Jamese Bonda: „Místy je podobnost s příhodami Jamese Bonda tak očividná, že se xXx pohybuje na ošemetné hranici mezi přiznanou inspirací a bezostyšnou vykrádačkou.“ Jedná se tedy o žánrový koncept. Zbytek textu pak vykazuje rysy ideologické koncepce kritiky. Autor recenze píše o filmu v kontextu jeho významu pro domácí publikum: „Pro českého diváka má navíc xXx skrytý půvab díky tomu, že se převážně odehrává v Praze a v jejím okolí.“ Něco jako hlavní myšlenku recenze jsem neodhalil, leda že by jí byl onen „skrytý půvab“ českého prostředí, ale nad tím by se dalo polemizovat. Rudovský v závěru čtenáře osloví přímo větou: „Něco takového v Bondovi zaručeně nevidíte.“ A přímé oslovení se tu objeví ještě minimálně jednou. Nicméně Rudovský píše o čtenáři spíše ve třetí osobě, v kontextu toho, jak si bude užívat české prostředí, v kterém se film odehrává. Tato recenze vcelku zapadá do koncepce měsíčníku Premiere, do jisté míry je zaměřena na fanoušky akčního žánru, tedy konkrétně porovnáváním s bondovskými filmy. Po jazykové stránce není nijak špatně napsaná, leč v závěru obsahuje větu v níž se vyskytuje ono zprofanované kulinářské přirovnání: „...jsou už jen třešničkami na hollywoodském dortu...“ **Za největší problém této recenze považuji pochybnou jistotu, s kterou její autor předpovídá, že budoucnost akčního žánru patří Vinu Dieselovi. Toto tvrzení je nám prezentováno již v samotném názvu recenze a pak také v ortelu pod ní, kde Rudovský tvrdí: „James Bond se může pomalu chystat do důchodu. Diesel je akční hrdina budoucnosti a xXx největší nářez roku.“ Podívejme se jaké filmy dnes točí hlavní protagonista Cohenova filmu a v jakém stavu se nachází série filmů s Jamesem Bondem. Takovému troufalému prognózy si mohl recenzent odpustit.**

) Mongol - filmpub.cz - 18.4.2008 - Jiří Šíma
<http://filmpub.centrum.cz/kino/156133-recenze-mongol.aspx>

Recenze Jiřího Šímy vykazuje rysy **biografické** a hlavně formální koncepce kritiky. O předchozí práci režiséra snímku si můžeme přečíst pouze v prvním odstavci. Ve většině zbylého textu pracuje Šíma s naratologickou koncepcí a úvahou nad způsobem vykreslení hlavní postavy snímku Mongol. Šíma se většinu textu identifikuje s pozicí diváka. Několikrát se s jeho pozicí dokonce přímo ztotožňuje: "...ale přesto mu nemusíme úplně zobat ruky!". A už vůbec mu nevádí s nepochybnou jistotou napsat, co v kině pocítí ostatní: "Divák na toto emocionální vyděračství přistoupí bez sebemenších problémů, hlavně z toho důvodu, že si ho ani neuvědomí." Vševědoucí recenzenty nemám rád. Obzvláště, když by jejich stylistické schopnosti potřebovaly notně vylepšit. Šíma často opakuje slova a někdy i celá sousloví: "Patrně nejvíce na sebe upozornil filmem z roku 1996 *Kavkazský zajatec*." a o dva řádky níže píše: "Patrně nejvíce pozornosti však vzbudí fakt, že jeho *Mongol* byl letos nominován na Oscara za nejlepší cizojazyčný film,..." Rovněž pozapomněl řešit problematiku písmen y a i. Pakliže nahlédnete do diskuze pod textem, zjistíte, že většina gramatických chyb již byla odstraněna. Po přečtení této recenze nemám pochyb, že Jiří Šíma na sobě ještě musí hodně pracovat.

3) Útěk do divočiny - aktualne.cz - 25.4.2008 - **Pavel Turek**
<http://aktualne.centrum.cz/kultura/film/clanek.phtml?id=603212>

Recenze Pavla Turka ve mě budí určitý dojem necelistvosti. Některé pasáže textu na sebe **standartně** navazují, jiné však už méně. Jakoby tady trochu chyběl celkový koncept textu. O samotném filmu se dozvím téměř vše - jeho děj, důležité postavy, téma(ta); ale o jeho kvalitách velmi málo. "Hirschův parádní výkon je v tom ohledu klíčový, protože pokud zrovna není v interakci s lidmi, jež mu přivedla cesta, existuje pouze sám pro sebe." a

"Naprosto přesná je proto i volba frontmana Pearl Jam Eddieho Veddera, který pro film vytvořil patřičně 'on the road' soundtrack. Jeho dvouminutové etudy přiživují rikitanovskou čundr náladu i předzvěst katastrofy." To jsou zřejmě jediné dvě věty přímo obsahující hodnotící prvek. Navíc se Šíma distancuje od pozice diváka a na čtenáře nevyvíjí žádný apel. Takže si nejsem příliš jistý, co si mám o filmu myslet. Samotná jazyková stránka má nadprůměrnou úroveň, ale některým vazbám či výrazům příliš nerozumím - např. je vhodné pro hudební skladbu požit slovní spojení "dvouminutová etuda"?

) Iron Man - idnes.cz - Miroslava Spáčilová - 30.4. 2008 - "Iron Man vítězí také vtípem"
http://show.idnes.cz/iron-man-vitezi-take-vtipem-dfw-filmvideo.asp?c=A080429_180704_filmvideo_ob

Tam kde vidí Petr Koten negativa adaptace marveláckého komiksu, nachází Mirka Spáčilová pozitiva. Už samotný název recenze ostatně vypovídá o tom, že Spáčilové větší míra humoru v tomto filmu rozhodně nevádí. Samotnou kvalitu akčních sekvencí příliš nerozebírá: "Ubrat patnáct minut srdceryvnějších řečí, neztratil by film dech, který popadne znovu až ve finále, což je rvačka dvou hromad plechu ve stylu Transformers s motivy oživení golema." Recenze vnímá čtenáře jako "kulturní obec", je napsaná jazykem srozumitelným širokému záběru čtenářů, tudíž pasuje do koncepce periodika deníku MF Dnes. Za relativní negativum textu považují autorčin zřetelně definovatelný postoj ke komiksovým adaptacím: "Podle absolutních měřítek bergmanovského diváka je to pochopitelně úplná ptákovina, nicméně v rámci komiksového žánru představuje velmi slušnou práci, a hlavně přináší sympatický posun v titulní postavě." Je vidět, že autorka neholduje vážněji laděným akčním filmům. Z této premisy vychází i poselství recenze, které se dá vyložit tak, že nadsázka a ironie (a samolibost hlavní postavy) je to, co současný komiksový film potřebuje.

Václav Tesař

Dostojevský, Dejvické divadlo a tovární hala (Karamazovi, Petr Zelenka, ČR 2008), Leoš Kofroň, Rock & Pop, duben 2008

Autor v úvodu pouze v kostře nastiňuje téma původního díla a počítá se čtenářovou znalostí Dostojevského originálu s tím, že interpretaci nechává na jednotlivci. Zásadním je osvětlení motivace, jež vedla Zelenku k převedení snímku na filmové plátno. Při té příležitosti je zmíněn i „průkopnický režisér Vladimír Sís, který se koncem sedmdesátých let a v průběhu osmdesátých let pokusil se střídavými úspěchy přenést na plátno Divadla na provázku a Semaforu“. A i když si toho „Zelenka byl dobře vědom“ do historického ani vývojového srovnání v rámci žánru se autor nepouští, namísto toho ve třetině textu vypichuje některá „zajímavá ozvláštnění“, jež Zelenka do filmu včlenil. V tom autor zachází až tak daleko, že prozrazuje důležitou věc: „...v nemocnici zrovna bojují o její život. Jak se záhy ukáže, marně...“ Přestože hudební zaměření měsíčníku Rock & Pop se dá bez problému odhadnout, filmové povědomí jeho čtenářů už těžko. Pro tento případ je vhodný závěr, kde Kofroň naznačuje autorskou souvislost s jinými režisérovy filmy: „Zelenkovy filmy jsou zkrátka trochu neobvyklé,“ a vytipovává potenciální diváky: „V tomto případě se navíc počítá s publikem poučeným a sečtělým, jež se bude dobře orientovat i v útržkovitém zprostředkovaném Dostojevském...“.

Resident Evil: Zánik (Resident Evil: Extinction, Russell Mulcahy, USA 2007), Jan Pokorný, <http://www.studna.net/reviews/825/>

Vyhraněnou žánrovou specifikací serveru studna.net stvrzuje už první věta recenze: „My name is Alice and I remember everything. A všichni vědí, o čem je řeč.“ Text je i nadále svoji obsahovou strukturou a stylistikou v intencích média. Autor se pouze v triviálním náznaku otře o žánrovou koncepci: „Každý filmový díl série Resident Evil měl svoji superpříšeru...“ jinak je text tvořen obsáhlým popisem příběhu (s ohledem na úzký okruh cílového čtenáře je to příslovečné „házení hrachu na zed“) a autorovými ryze subjektivními dojmy. Naopak zhodnocení dílu v rámci celé série je velice strohé: „Když budu hodnotit celou trilogii, vychází mi Extinction jako vítěz.“ Což je škoda, protože právě v případě žánrově specializovaného média bych rád hlubší rozbor. Ve chvíli hodnocení negativ filmu autor prezentuje dramaturgický přístup, když píše: „Rozhodně by se dalo ještě přitvrdit a nenechat postavy plýtvat divákovým časem nicneříkajícími dialogy. Některé postavy jsou zbytečně rozpitvávány...“ Recenze na „Studni“ jsou ale psány v první řadě hororovými nadšenci, až poté filmovými kritiky a pro podobné případy má univerzální **aliby**: „Pokud se někomu zdají recenze moc krátké, moc dlouhé, nevyhovující předpisům pro slohový útvar recenze, moc nudné, moc vtipné, či jinak nestravitelné, sorry - chyba je ve vás.“ Z toho důvodu jsem osobně rád, že podobný server vůbec existuje.

Horton, animovaný slon ze zlata (Horton, Steve Martino/Jimmy Hayward, USA 2008), Miroslava Spáčilová, MF DNES, 5. dubna 2008
http://show.idnes.cz/horton-animovany-slon-ze-zlata-dma-/filmvideo.asp?c=A080405_948408_filmvideo_kot

Recenze se pohybuje na pomezí žánrových a ideologických koncepcí. Spáčilová při argumentaci o kvalitách snímku dává před popisem jeho formální stránky přednost jistým faktům: „Jednak vzešla z dílny, odkud udeřila úspěšná Doba ledová, jednak se proměňuje v zlatý důl.“ Po nezbytném představení příběhu odhaluje pozadí jeho vzniku a českému čtenáři představuje autora díla Dr. Seusse. Do srovnání Hortona s dalšími snímky vzniklými podle Seussových knih se ale nepouští, omezuje se pouze na mekratické konstatování: „...podle zámořských kritiků je však Horton jasně převyšuje.“ Čtenáře oslovuje jako potenciálního diváka: „Slib, že se zasmějí i dospělí, dává už lehce parodický podtitul filmu.“ Text je sice čtivý, ovšem mám dojem, že autorka by jej zvládla napsat i bez nutnosti **shlédnutí filmu**.

Řekněme to písni (Once, John Carney, Irsko 2006), Viktor Palák, <http://www.abyszzine.com/2007110022-once.html>

Text vykazuje veškeré rysy ideologické koncepce, která se jeví jako převažující. Metakriticky odhaduje už v době psaní článku patrné tendence v nahlížení na film a sám sebe v nadsázce staví do pozice „osamoceného nenávidného misantropa“. Recenze je z velké míry argumentací proti vzývané autenticitě snímku (tady Palák využívá i formálního pojetí kritiky) a současně letmou úvahou na téma diváctví: „Divák, jakkoliv je zkušený, ve tmě kinosálu snáz podléhá tomu, co mu tvůrci servírují.“ Autor diváka nekategorizuje a drží si analytický odstup. Přitom ale do textu vkládá i vlastní dojmy: „Zatímco někoho záliba hrdinky filmu "Persepolis" v hudbě Iron Maiden vyvede z míry, pro mě udělala zmíněný francouzský snímek o kus bližším.“ Snímek je srovnán i s dalším žánrově spřízněným počinem, případná nepoučenost diváka je ale vynahrazena jasným osvětlením pointy. Abyszzine je v první řadě

hudebním serverem, občasně přinášejícím i filmové recenze. Text svojí čtivostí zapadá do koncepce média a mám za to, že nahodilého návštěvníka může překvapit svojí odborností.

Helena Trčková

Šťestí / V zajetí „našich oblíbených herců“ a dalších zbytečností (Šťestí, Bohdan Sláma, 2005), Eliška Děcká, <http://www.cinepur.cz/article.php?article=761>, č. 41/ září 2005

Recenzent se ve své kritice snaží čtenáři tlumočit své psychologizující a stylistické názory. Koncepce této kritiky se tak kymácí někde mezi autorskou a formální škatulí. Autorka kritiky, Eliška Děcká, „Šťestí“ nepovažuje za film hodný zapamatování si, soudí ale, že je to dokonalý prototyp pro filmové zahraniční festivaly. Dle jejího názoru je zde vše, co tyto festivaly požadují. Když je ale dokonalý pro zbytek Evropy, proč by pro nás měl být tak nepřipustný a zahanbující? Autorka se zmiňuje o dokonalých záběrech. Ty ji nejdříve vadí, dělají prý film příliš stylizovaný (př. Dáši alias Aňi Gaislerové, která by si v obchodě s povlečením těžko mohla vybrat pruhované peřiny. Takový detail by na druhou stranu její osobnost rozbil.). V posledním odstavci si však téměř mrouská nad ojedinelou pečlivostí každého záběru, se kterou si takto hraje málokterý český režisér. Dalším do očí bijícím nedostatkem filmu je, dle autorky kritiky, jednak nedokonalé herecké nadání neherců, a jednak dokonalost těch ostatních, kteří už předešlou zkušenost mají. Předchozí věta už sama o sobě zní dost nesmyslně, protože právě tak to má být a nezdá se, že by tento fakt film „Šťestí“ nějak ovlivňoval. Z pohledu autorky článku je jasné, že se s žádnou postavou tohoto snímku příliš neztotožnila. Ba právě naopak cítíme z celé kritiky určitý distanc a nechut', či „pachut'“ jak sama píše? Pro periodikum A2 je tento článek ukázkou všestranné kritiky, jež čtenáři vyhledávají a čtou velice rádi. Autorka zdá se má celkový přehled o dění na české filmové scéně. Neměla by však film soudit pouze z hlediska ostatních českých filmů, nýbrž také podle filmu samotného. A tento pohled autorce chybí.

Grindhouse:Auto zabiják (Death Proof, Quentin Tarantino, Robert Rodriguez, 2007), Antonín Tesař, <http://www.tydenika2.cz/archiv/2007/34/grindhouse-auto-zabijak>, č.34/07

Kritika filmu „Death proof“, Quentina Tarantina a Roberta Rodrigueze, je postavena z autorské mýtotvorné tradice, ale také z žánrových prvků. Snaha srovnání historického vývoje ve filmech samotného Quentina Tarantina je náplní celé recenze. Autor tak čtenáři předkládá výčet a srovnání se snímky jako je „Kill Bill“, nebo „Pulp Fiction“. Vezmu-li toto v úvahu, je třeba uznat snahu autora kritiky o pochopení filmu samého. O to se pokouší dle jakési dramaturgické koncepce Q. Tarantina. Často se opakujícím a nejspíše hlavním tématem, které nám recenzent překládá, je Tarantinovo tolik oblíbené porušování žánrových rolí. To se děje, jak je čtenáři často a detailně popisováno, ve snímcích předešlých, ale také v „Death proof“. A o ten by přece autorovi mělo jít především. Po přečtení této kritiky však čtenář, který očekával, že se doví, spoustu zajímavostí o filmu „Death proof“, musí být zákonitě zklamán. Kritika je totiž, jak už jsem naznačila dříve, nasměrována jiným a to historicky-srovnávacím směrem. Směrem, který nás odvádí spíše do minulosti, místo aby nám zprostředkoval přítomnost snímku „Death proof“. Autor nám, bez jakéhosi exkurzu do minulosti, přibližuje jediný a to ten nejvýraznější moment celého filmu. Přímou se vyžívá v popisu závěrečné scény prologu, která nám odhaluje směr, jakým se druhá půle filmu bude ubírat. Výrazy jako „prudké orgie“, nebo „guilty pleasure“ v těsné blízkosti dodávají článku nádech vášnivosti. Autor tak zajímavě volenými slovy přitahuje čtenářovu pozornost. Dalším bodem k dobru pro

autora článku je široký rozhled, jak na poli tvorby Q. Tarantina, tak také na poli filmové vědy obecně. Spousta odborných výrazů, které se v článku objevují a jež jsou občas také vysvětleny, mohou však prostšího čtenáře zmást. Na druhou stranu je jistě potěšením pro filmové nadšence, neb vědce, přečíst si takto po odborné stránce velice dobře vypracovanou filmovou kritiku. Její místo je pak zcela jistě správně na stránkách periodika A2.

Bourneovo ultimátum/ „Šachový mistr“ v pohybu, (Bourneovo ultimátum, Paul Greengrass, 2007), Radomír D. Kokeš, Cinepur, <http://www.cinepur.cz/article.php?article=1284>, 30.8.2007

Režiséru, Paulu Greengrassovi, se tentokrát opravdu podařilo natočit nebývale akční snímek „Bourneovo ultimátum“, jak tvrdí kritika R. D. Kokeše. Recenze se od nutné počáteční fáze biografické schyluje spíše k formální stránce kritiky. Na začátku autor jasně a přehledně vysvětluje, v které části příběhu se hrdina nachází, jak děj pokračuje a navazuje z předešlých dvou dílů. Poté se velice obšírně věnuje stylistice pohybu hlavního hrdiny, Jasona Bournea. **Autor kritiky zajímavým výběrem slov lehce zachycuje pohyb na scéně a uvádí tak čtenáře v pokušení něco takového vyzkoušet na vlastní kůži.** Snahou o detailní zachycení všech Bourneho pohybů se však autor blíží k silnému víru, kde se jen točí dokola a stále opakuje ty stejné fráze. Vzdaluje se pak hlavní pointě filmu, kterou chtěl zdůraznit. Tou je gradace napětí a nebývale rychlý spád událostí. Autor ztrácí čtenářovu pozornost a jeho text ztrácí na síle údernosti, kterou film poskytuje. Pokud náročnější čtenáři, periodika Cinepur, přejdou zprvu dosti zdouhavý popis veškeré „Bourneho akce“, jeho pohybů a myšlenkových pochodů, mohou se dočkat zajímavějšího zakončení kritiky. Tam se autor konečně podrobněji věnuje také něčemu jinému, než zda Bourne v autě zařazuje zpátečku, nebo jedničku. Dle názoru recenzenta snímek „Bourneovo ultimátum“ neklade důraz na filmovou přítomnost, ale spíše pátrá po Bourneově minulosti. Ta je postupně odkrývána, jak Kokeš trefně poznamenává, ve vzpomínkách hlavního hrdiny, v jakýchsi malých filmech o Jasonu Bourneovi. Pomalejší start, ale o to zajímavější konec dává kritice šanci přežít na velkém a nebezpečném konkurenčním poli **týdeníku** Cinepur.

21 gramů / Snad až příliš aranžovaná „váha duše“ (21 gramů, Alejandro González Inárritu, 2003), Karel Och, <http://www.cinepur.cz/article.php?article=61>, 5.2.2044

Koncepce recenze snímku, „21 gramů“ je zřejmá již po prvním přečtení. Recenze se totiž téměř cele věnuje psychologizaci postav a naratologické struktuře snímku. Není se ani čemu divit, když si totiž chceme přečíst kritiku takto psychologicky náročného filmu. Jak se ale autor pokouší čtenáři vysvětlit, psychologie postav zdaleka není to nejnáročnější sousto filmu „21 gramů“. Autor se vydává na nebezpečnou cestu vyprávění naratologie příběhu, psychologie postav a vysvětlování složitě prostřihaných scén celého snímku. **Kupodivu se však recenzent, Karel Och, ani v jediné části své kritiky nedostává do úzkých spletených cest bludiště, kde čtenář pořád naráží na tu stejnou myšlenku a v horším případě i na tu stejnou bariéru v podobě stále stejných výrazů. Och se ani nepokouší film vyprávět celý a doslova, jak je špatným zvykem některých recenzentů. Naopak se mu daří vystihnout právě ten okamžik, kdy diváka na nejvyšší míru zaujme, ale neprozradí mu vše, aby jej ve filmu mělo ještě co překvapit. Touto kritikou autor dokazuje, že si od díla lze zachovat jakýsi odstup, aby pak kritika nebyla postižena prvoplánovými a okamžitými zvraty kritikovy nálady. V kritice samotné se pak nejlépe odráží autorova stylistická schopnost. Jeho temperamentní výrazy čtenáři přiblíží nitro postav ve filmu, téměř jako skutečný obraz. Důraz těchto slov a nutkavost sdělení, která je v nich vložena, dodávají kritice švih a břínek. Tento styl recenzí je v**

periodiku, jako je Cinepur, vidět méně často, ale když se takový najde, stojí za to. Což myslím ocení i čtenář.

Apocalypto (Apocalypto, Mel Gibbon, 2006), Lukáš Gregor, <http://www.tydenika2.cz/archiv/2007/5/apocalypto>, č. 5/07

Kritika filmu Apocalypto jistě spadá do rámce kritiky autorské a žánrové. Koncepce historicky srovnávací nám odhaluje dřívější filmové úspěchy a neúspěchy režiséra, Mela Gibsona. Zatímco koncepcí biografická, nám již ukazuje režiséra snímku v nepřilíh lichotivém světle jeho údajné konečné prohry. Již podtitul článku hlásá: „O definitivním úpadku režiséra Gibsona“. Recenzent se pak ve své kritice snaží svůj výrok také opodstatnit, používá k tomu však dosti zvláštní techniku protiřeči. Na jednu stranu pochvaluje dosavadní umění tvůrců filmu (kamera, střih, hudba), na druhou stranu však zcela odsuzuje jejich výsledky ve filmu Apocalypto. Jistě, že úkolem štábu je naplňovat ideál, který si režisér představuje, ale je možné, aby se takováto práce odborníka zvrhla v naprostý amatérismus, jak ve své kritice recenzent doslova uvádí? Myslím, že přehnané názory autora kritiky, které jej zavádějí k nekompromisnímu odsouzení filmu, aniž by se na tento snímek podíval s kritickým odstupem, nejsou vhodné. Z kritiky je pak až příliš cítit jakási apriorní předpojatost vůči samotnému režisérovi, což se také stává hlavní náplní celé kritiky. Stylisticky se však této recenzi nedá nic vyčíst. Ku prospěchu autora mluví i fakt, že se nepustil do žádného sáhodlouhého ani kratšího popisování děje. Vystihl pouze některé momenty filmu a mlhavě tak nastínil celý příběh. Odborně stylisticky zvládnutá stránka podaného výkonu jistě skvěle odpovídá nárokům týdeníku A2, avšak předpojatost recenzenta ji opět sráží níže k průměru.

Once: Krátký film o dlouhých písních (Once, John Carney, 2007), http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/recenze/once-kratky-film-o-dlouhych-pisnich_27222.html, 21.10.2007

Recenzent nám předkládá autorskou kritiku jejíž hlavní myšlenkou se stává psychologizující prvek. Jak autor zpočátku správně podotýká film téměř postrádá jakýkoliv děj, a tak se psychologické kritice podrobují ostatní, v tomto případě důležitější, aspekty filmu (hudba, herecký, nebo spíše neherecký projev, kamera atd.). S autorovým přesvědčením o „opravdovosti“ snímku „Once“ se do jeho kritiky také dostává kus této opravdovosti a přesvědčivosti. Na čtenáře musí nutně zapůsobit stylistika a ohromné nadšení tryskající z každé věty, až by mohl téměř uvěřit, že to recenzent myslí vážně. Silnou míru apelativnosti si však autor, O. Štindl, několikrát naruší nevhodnými výrazy, jako jsou třeba „zlá slovíčka“. Zakončení kritiky také trochu pokulhává za jeho úspěšným průběhem. Od začátku mluví o „opravdovosti“ filmu, avšak na konci trochu poopraví své názory, mimo jiné, na herecký projev Markéty Irglové, hlavní hrdinky filmu. Tento její výkon místo opravdového popíše jako ‘diváku těžce stravitelný projev dívky, která ví, že má za zády kameru a nedokáže tak pronést jedinou větu bez jakéhosi afektu’. Zdá se mi, že se pak nutně, již několikrát zmíněná, „opravdovost“ z recenze vytrácí. Už vůbec se pak asi nemusím zmiňovat o faktu, že celou dobu autor čtenáře utvrzuje, jak je film skvělý, ale na závěr se dozvíme, že autora párkrát během promítání rozbolela hlava a víckrát už jej nechce vidět. Této protiřeči v kritice by se, dle mého názoru, **periodikum jako je Cinepur mělo strategicky vyhnout**. Zpočátku je tedy patrná jakási snaha identifikovat se s americkým divákem, jehož názor je po Oscarech vyjádřený zcela jasně. Závěr však opět patří českému kritikovi, jenž takovýto film v konkurenci s jinými prostě nemůže vstřebat.

Ivana Trnóvcová

Once (Once, John Carney, Írsko 2006), Ilona Francková, Premiere 88, október 2007

Táto recenzia predstavuje prvky žánrovej, formálnej, no predovšetkým autorskej kritiky. V úvode autorka stotožňuje režiséra s rozprávačom, opisujúcim jednoduchú love story, v poslednom odstavci zase spomína Glenu Hansarda a Markétu Irglovú, ktorí v ňom spolu hrajú, a sú zároveň autormi hudby, na ktorej je celý film založený. Z hľadiska žánru vymedzuje, v akom zmysle *Once* spĺňa definíciu muzikálu: „...hudba je súčasťou príbehu, v textoch se ale dej explicitne nevypráví.“ Taktiež popisuje emocionalitu skladieb, pričom sa nás snaží zasvätiť do tajomstva umenia obhájením dojatia na základe vlastného zážitku z filmu. Francková presne nešpecifikuje, akému typu divákov je text určený, potencionalni diváci to však vďaka priamym osloveniam určite pochopia: „...sledujete, jak si jejich opuštěná srdce rozumějí... cítíte, jak jsou sladění...“ Film je hodnotený na základe organického prístupu, vníma ho v jeho vlastnej logike. Základnú myšlienku textu, teda schopnosť dvoch mladých hudobníkov vytvoriť krásnu romancu vložením nevtieravej, melancholickéh hudby do jednoduchého, nízkorozpočtového filmu, vyjadrila kritička viac-menej jazykom lyrickým, ale zrozumiteľne, spĺňajúc všetky štandardy, aké môže Premiere predpisovať.

Bobule, prchavá letní zábava (Bobule, Tomáš Bařina, ĀR 2008), Mirka Spáčilová, MF DNES, 26. marca 2008

Autorská koncepcia sa v tejto recenzii prejavuje veľmi výrazne. Režisérovi je pripisované takmer všetko, čo sa na filme vydarilo, ako aj všetko to menej atraktívne, čo mohlo byť inak. Žánrovo autorka predstavuje *Bobule* ako komédiu, presnejšie „laskavú učesanú vesnickú humoresku“. Komu je film určený sa od Spáčilovej nedozvedáme. Slovo divák pre zmenu vôbec nepoužíva a čitateľov ani priamo neoslovuje. S poučenými divákmi sa stotožňuje na konci, kde hovorí. „Navíc už jsme viděli daleko strašlivější filmařské debuty.“ V celom rozsahu textu v podstate vymenúva klady aj zápory filmu, ktoré sú uvedené v značnej rovnováhe. Aj keď s niektorými prvkami nesúhlasí, nemá voči filmu predsudky. V jeho hodnotení zachováva dostatočnú estetickú dištanciu a snaží sa chápať jeho vlastnú logiku. Jazyk, ktorý autorka využíva, je ako obyčajne veľmi bohatý na výrazové prostriedky. Používa komplikované vetné konštrukcie, vždy však zmysluplné. Vynechať mohla snáď len niektoré kuchynské metafory: „...podává se legrace až neškodná a víno, jež nalévá, je hodně prchavé – rychle se vykouří z pobolívající hlavy.“ Alebo: „labuřnický vychutnaný zákrok místních policistů proti nafoukaným pražským kolegům.“ Takisto slovo bonus v závere pôsobí, akoby chcela povedať, že film na tých 50% ujde, ale ona je tak dobrá, že mu ako bonus za jeho skromnosť prihodí ešte ďalších 10%. Odhliadnuc od toho recenzia spĺňa štandard úrovne MF DNES.

Král Artuš (King Arthur, Antoine Fuqua, USA 2004), Barbora Šťastná, Premiere 8/04

Recenzia v celej autorskej rovine textu zdôrazňuje dielo ako kolektívny produkt. Už od prvej vety až do konca prvého stĺpca sa zaoberá prvotnou predstavou tvorcov o filme a ďalej hodnotí, do akej miery sa im podarila uskutočniť. Autorka sa kriticky stavia k scenáristovi a začína špekulovať nad podivnými zámermi scenáristu a režiséra vytvoriť akúsi filmovú schizofréniu, čo sa má zrejme považovať za vymedzenie žánrovej koncepcie: „Jako by se

spolu s režisérom Antoinem Fuquou snažil natočiť dva filmy najednou – premýšlivý, historicky vérohodný príbeh plný odkazů na skutočne existujúci osobnosti, súčasne pak jednoduchou akčnú podívanou plnou vtipných hlášek a dobre mírených ran.“ Naratívna štruktúra je tu oslabená, autorka sa skôr snaží poukázať na rozdiely medzi týmto spracovaním a jeho predchodcami, poznačenými prikrášľovaním a mnohorakosťou jednej legendy. Organický prístup sa v recenzii príliš neprejavuje, recenzistka má určitú predstavu o tom, ako má historický film vyzeráť, a podľa toho Kráľa Artuša hodnotí. Čitateľov neoslovuje priamo, vyjadrením: „jako celku mu chybí sjednocující síla, jež by si diváka dokázala podmanit“ sa nie veľmi vhodne sama schováva za divákov. Celkovo dodržiava tú správnu dištanciu. Text je zjavne určený širokej verejnosti a dokonale zapadá do koncepcie Premieru. Na jazyku je najzaujímavejšia vhodne používaná irónia, horšie je to už so spomínaným slovom „zámer“, ktoré sa ešte s variaciami „pokus“ a „snaha“ vyskytujú takmer v každom odstavci. Na konci jedného z nich si ešte dovoľí poznamenať, že „to nefunguje.“

Asterix a Olympijské hry (Astérix aux jeux olympiques, Frédéric Forestier, Thomas Langmann, FR, Špan., Nem. 2008), Michal Liška, filmpub 31.1. 2008

<http://filmpub.atlas.cz/kino/149485-asterix-a-olympijske-hry.aspx>

Autorská kritika prichádza v recenzii na radu po krátkom úvode, kde Liška stručne zhrnul filmové pozitíva, čo veľmi priamo naznačuje, kto má na svedomí nielen absenciu humoru, ale aj výber hercov, ktorí predviedli podpriemerné výkony (v podstate to podľa neho spolu veľmi úzko súvisí). Zatiaľ čo Langmanna ignoruje, Forestiera si podáva s poriadnou dávkou škodoradosti. Jediné, čo ňo vyzdvihuje, je kompozícia scény, čo je pre komédiu len málo významná záležitosť. Dáva teda dosť argumentov proti žánru ako komédii. Hlavnou myšlienkou bolo vystihnúť zdroj zlyhania, a ten vďačne nachádza v nových i staronových hercoch. Zbytočne viackrát spomína horibilné náklady, ktoré boli len z časti účelné. Snaha organicky obhájiť film je tu veľmi slabo badateľná. Vo vzťahu kritik-divák Liška opäť raz zabúda na záplavy Asterixových fanúšikov (ktorí vo väčšine prípadov nie sú „krajní fanatici s knírkem“) a s presvedčivosťou dáva najavo, že film nemá koho pobaviť. Tento jeho negatívny apel na divákov je však v absolútnom rozpore s diváckymi ohlasmi, hoci pôsobí naozaj vtipne a vyvoláva značnú mieru zvedavosti. Jazykové vyjadrenie je pestré a originálne, na štandardnej úrovni filmpubu. No fakt že dvakrát použil slovo „fungovať“ tam, kde to naozaj nebolo treba, trošku ruší celkový dojem. Aj keď čitateľom už musí byť jasné, o čo ide, pre istotu to predsa len napíše: „...díky zmateným hercům to prostě nefunguje.“

Faunův labyrint (El Laberinto del Fauno, Guillermo del Toro, Mex., Špan., USA 2006), Pavel Němec, Premiere 86, august 2007

V úvode textu sa autor vyjadruje k žánru filmu, pričom pomocou niekoľkých trefných metafor a prirovnaní vysvetľuje stručne a výstižne charakter tohto diela: „Režisér do stříbrného plátna opět vetkal všechny své poznávací znaky: monstra, legendy či posedlost hodinovými strojky. Tentokrát je ale poprvé složil do celku, který sám připomíná bezchybný mechanismus“. Po krátkom ilustrovaní prostredia, v ktorom sa bude film odohrávať, prechádza k stručnému autorskému prerozprávaniu deja, v ktorom predpokladá, že čitateľ sa ešte so samotným filmom nestretol. Preto sa nesnaží vykresľovať jednotlivé scény, pričom by sa mohol pokúsiť o sprostredkovanie samotného zážitku, ale skôr kladie dôraz na stručné prerozprávanie hlavnej dejovej línie, charakteristiku a vzťah medzi jednotlivými postavami a nakoniec vedľajších motívov filmu. Charakteristika hlavnej postavy Ofélie je založená na jej porovnaní z už notoricky známou Alenkou z ríše divů: „Na rozdíl od znuděné Alenky je Oféliin útěk do fantazií jakousi imunitní reakcí tváří v tvář zvěrstvům, která vidí kolem sebe“. Aj keď porovnanie dvoch príbehov či postáv, ktoré majú spoločné na prvý pohľad len málo, sa

môže zdať nevhodné, dokáže naviesť čitateľa, teda potenciálneho diváka do atmosféry príbehu lepšie, ako polemizovanie nad režisérovými úmyslami, alebo hľadanie nevyhnutného posolstva. Recenzia v každom prípade spadá do koncepcie Premieru a má štandardnú obsahovú aj jazykovú úroveň.

Skafandr a motýl (The Diving Bell and the Butterfly, Julian Schnabel, FR 2007) Petr Cířka, <http://film.moviezone.cz/skafandr-a-moty/recenze/>, 15.2. 2008

Hlavným motívom recenzie je vyjadrenie emocionality, zmyselnosti a metaforickosti, ktoré sú podľa autora vo filme obsiahnuté výraznejšie než jeho naratívna stránka. Žánrovo ho predstavuje jako obrazovo aj hudobne vycibrenú spoveď, ktorá vychádza z autobiografickej knižnej predlohy, jej porovnávaní s filmovým prevedením však nevenuje ani najmenší priestor. Len v úvode si dovoľí postaviť Skafandr a motýl do kontrastu oproti podobne zameraným snímkam, spracovávajúcim osudy invalidov, jasne vyzdvihujúc výnimočnú ľahkosť a bolestivú úprimnosť, s akou je tento film nakrútený. Autorskej kombinácii Schnabel – Kaminski, čoby Spielbergov dvorný kameraman, pripisuje zásluhy za autentické a obrazovo dokonalé spracovanie vtelenia do nehybného oka. Organický prístup hodnotenia emocionalita vlastného prežitku z filmu sú v tejto recenzii zřejmé. Posolstvom textu je navodiť divákov, s ktorými sa autor stotožňuje, do pozície hlavného hrdinu a umožniť im chápanie jeho nevyslovených pocitov a túžob: „Nemůže si na ně sáhnout, nemůže je políbit a určitě s nimi nikdy neuspokojí svoje sexuální touhy, přesto před ním defiluje jedna vábnička na hormony za druhou. Což v kůži Jeana-Dominique samozřejmě bolí - byť docela roztomile hravým způsobem -, zároveň ale motivuje k představám o tom, kolik radosti by si šlo užít ve zdravém těle.“ Diváctvo ako kategóriu už netematizuje. Jazykovo je recenzia presiaknutá účelovou abstrakciou a bez väčších nemiestnych formulácií, jej prudká čitateľnosť vyhovujúca širokej verejnosti ju právom zaraďuje na túto stránku.

Superbad (Superbad, Greg Mottola, USA 2007), Matěj Svoboda <http://film.moviezone.cz/superbad/recenze/> 16. 10. 2007

Recenzia sa vyznačuje predovšetkým výraznou autorskou koncepciou. Nsjväčšie zásluhy pripisuje producentovi Juddovi Apatowi (a, samozrejme, presvedčivým hercom), vyzdvihuje tiež vydarený scenár. Režiséra stavia len do vedľajšej pozície, kde má správne zastávať svoju málo významnú funkciu – a pokojne napíše dvakrát, že to Mottola našťastie pochopil. Komédia ako žáner je v recenzii obhájená v slušnej miere a jednoduchá dejová línia načrtnutá presne tak, aby v milovníkoch kruto realistických komédií o adolescentoch vzbudil živý záujem. K hodnoteniu pristupuje organicky, z textu je zřejmá autorova záľuba v Apatowych dielach a toto v porovnaní so súbežne uvedenou „Zbouchnotou“ považuje za celkom odlišný, a to lepší, pretože je oveľa menej seriózny. Najväčšou Svobodovou snahou bolo dokázať, že nekonečne vtipný nízkorozpočtový Superbad nie je tuctová snímka o teenageroch pre teenagerov, ale zábavný príbeh obsahujúci inteligentné dialógy, ktorý si diváci zamilujú, pretože väčšina z nich niečo podobné určite už prežila. Oslovuje ich pri tom priamo: „Nebudete se jim jen chechtat, budete jim fandit a na konci budete rádi, že to pro ně celé dopadlo tak, jak to dopadlo.“ Jazykovo recenzia utrpela menšie nedostatky, predovšetkým neustálym opakovaním výrazov „chytrý“, „vtipný“ a „pekelný“, zopárkrát ich kombináciami („pekelně vtipný“) a tiež využívaním ošúchaných kuchynských metafor: „nemastné a neslané trailery“, „dialogy zabalené do neskutečně vtipně vulgární a zároveň neurážející omáčky“. Na stránke moviezone nie je žiadnym skvostom, svojmu účelu informovať o filme a nájsť cieľovú skupinu divákov však slúži dostatočne.

Medvídek (Medvídek, Jan Hřebejk, ČR 2007), imf

<http://film.moviezone.cz/medvidek/recenze/>, 29.8. 2007

Recenzent sa už na začiatku priznáva, že od Medvídka očakával to najhoršie, a keď sa toho teda dočkal, s hravosťou nachádza príčiny a úskalia zlyhania autorov. Snahu obhájiť žáner „hoľká komedie“ sám vzdáva, pretože jeho mylný výklad pripisuje scenáristovi Jarchovskému. Na absurdných hláškach potom podľa neho stroskotávajú aj hereci, predovšetkým ženské postavy. Režiséra nazýva ich mlčanlivým pozorovateľom, ktorého viní tiež za statické kamerové zobrazenie. Hlavná myšlienka textu by sa dala vyjadriť jeho jedinou vetou: „Medvídek tak přes zdvořilý potlesk publika zůstává nadbytečným produktem, který nepohládí, ani nevyprovokuje...“. Dej, jeho rýchle napredovanie, následnú stagnáciu aj občasnú cúvanie opisuje s výrazným ostrovtipom. Organický prístup je v tomto prípade na pováženie. V úvode ako ďalšie filmové mínus uvádza, že je zo života, neskôr sa prihovára divákovi, ktorí si uvedomia, že film je realite nekonečne vzdialený. Cieľovú skupinu divákov nešpecifikuje, vlastné dojmy demonštruje ich prostredníctvom: „Divák se nemá s kým ztotožnit a jeho uši střídavě mučí dialogy šustící papírem a naprosto nevhodný soundtrackový mix.“ Jazykovo je recenzia spracovaná na vysokej úrovni a do koncepcie moviezone určite patrí. Čo upúta snáď najviac je spôsob, akým oslovuje tvorcov – ako svojich priateľov, ktorých nechce recenziou uraziť: „Honzo, Petře... kdo vás dneska setře? .... Pracuje s knižní předlohou Petra Šabacha a jmenuje se U mě dobrý. U mě dneska ne, Honzo. Promiň.“

300: Bitva u Thermopyl (300, Zack Snyder, USA 2006), Petr Siska

<http://film.moviezone.cz/300-bitva-u-thermopyl/recenze/>, 18.2. 2007

V tejto recenzii sa prelínajú prvky autorskej, žánrovej a ideologickej koncepcie. Autor celý čas rozvíja myšlienku, že vydarená adaptácia komixu Franka Millera rozhodne stojí za to, aby si ju pozreli predovšetkým milovníci filmov, kde „digitální krev cáká na všechny strany, končetiny létají vzduchem, trupy prošpikované šípy a kopími se svíjejí na zemi“ a tých s heroickým vyznením, a menšie nedostatky sa dajú tvorcom odpustiť. Podľa neho by filmu ešte viac prospelo, keby režisér vylepšil a prepracoval zápletku, nie sa len pridržiaval komixu. Takto je film postavený predovšetkým na svojej dokonalej vizuálnosti a skvelých akčných scénach. Pretože sa veľmi nemôže zaoberať dejom, nejde do hĺbky ani v opisoch postáv, vlastne je toho názoru že s týmito nadľudskými hrdinami je ťažké stotožniť sa. Po celý čas však chápe film v jeho vlastnej logike, využívajúc organický prístup hodnotenia. Čitateľov oslovuje priamo alebo sa s nimi stotožňuje, cieľovú skupinu divákov bližšie neurčuje (okrem vyššie načrtnutých fanúšikov bojových scén), text je však evidentne určený širokej verejnosti, potenciálnym aj poučeným divákovi. O rozhladenosti recenzenta a jeho argumentačných schopnostiach niet pochýb, o ničo rozsiahlejší text spĺňajúci základné odborné parametre určite patrí na túto internetovú stránku.

. Obsluhoval jsem anglického krále (Obsluhoval jsem anglického krále, Jiří Menzel, CZ

2006), Petr Siska, <http://film.moviezone.cz/obsluhoval-jsem-anglickeho-krale/recenze/>, 10.1. 2007

Najvýraznejším rysom v tejto recenzii je autorská koncepcia. Takmer v každom odstavci sa vracia k režisérovi a postupne odhaľuje medzery v jeho práci. Súčasťou je nevhodný výber hercov, priznáva však, že kde nie je čo hrať, herecké výkony nemôžu prekvapit'. Text je napísaný v jednej významovej rovine – nadmerné množstvo morálky a filozofie nezanechávajú lepší dojem než rozumný dej. Napriek všetkému sa autor snaží hodnotiť dielo organicky. Svoje sklamanie z očakávaného filmu, ktorý „místy zanechává šrámy na duši“ nedáva najavo ironiou ani parodickosťou, skôr sa snaží prehovorem k režisérovi naznačiť, čo sa dalo urobiť lepšie: „A navíc: to nešlo vymyslet nějaké obrazové vyjádření vnitřního pnutí a na skladě byly pouze rušivé vnitřní monology? Že Jiří Menzel neviděl Adaptaci, kde "Robert McKee" udílí "Charlie Kaufmannovi" cenné tvůrčí rady?“ Divákov ako kategóriu

netematizuje, čitateľov oslovuje priamo alebo sa s nimi stotožňuje. Recenzia patriaca medzi tie lepšie na tejto stránke v neposlednom rade upúta výberom originálnych jazykových prostriedkov, snáď okrem výrazu „film funguje“, ktorého variácie prispievateľa moviezone využívajú s veľkou obľubou.

Hana Vašátková

Sunshine, [Sunshine, Danny Boyle, 2007] Dita Křivská, Premiere, č. 82, duben 2007

Autorka se v kritice řídí všemi typy koncepcí, nejvíce je rozpoznat koncepcie žánrová: „Něco podobného jsme už viděli mockrát, řeknete si možná... Ale Sunshine není pouze filozofickou úvahou či přímočarým thrillerem - ... zvládá s přehledem, kombinovat obojí.“ Děj autorka jen lehce načrtává, spíše se věnuje, stylistickým prvkům filmu hereckým výkonům, vizuální stránce a hudbě: „Dalším svébytným hrdinou filmu je hudební doprovod... přičtete k tomu nadpozemsky krásnou vizuální stránku...“

V kritice autorka propojuje dramaturgický přístup: „S osamělostí člověka ve vesmíru si pohrávala Vesmírná odysea, tajemné ohrožení i atmosféru lepkavé hrůzy zase přinesl Horizont událostí.“ S přístupem hermeneutickým. Čtenáře autorka oslovuje a bere jako sobě rovného, přistupuje k němu jako k potenciálnímu divákovi, který film s velkou pravděpodobností shlédne a tudíž mu může nastínit ty „fantastické pocity“, které u toho zažije. Dochází tedy až k identifikaci se s divákem: „hned na úvod se dozvíme...“

Celkově text vyznívá trochu kýčovitě, nevyhne se určitým klišé, neklade přílišnou náročnost na čtení, ovšem jako takový zapadá do koncepcie periodika, které diváky hlavně seznamuje s jednotlivými filmy.

Maximálně autentická fikce. Nonstop párty. [Nonstop Party, Michael Winterbottom, 2002],

Petr Slabý, Film a doba, číslo 1, rok 2003

Autor se vymezuje na formální a ideologickou koncepci. Spíše nežli o filmu pojednává o jednotlivých událostech ve filmu zobrazených na jejich historickém pozadí. K narativním či stylistickým složkám se vyjadřuje implicitně, vždy v návaznosti na nějakou konkrétní situaci. Přesto k filmu přistupuje interpretačním způsobem, kritika mu však slouží spíše jako možnost představit historickou předlohu, hlavně pak Tonyho Wilsona: „to určuje všechna jeho zásadní (Wilsonova) historická rozhodnutí, počínaje prezentací neznámých souborů v klubu Factory přes založení krví podepsané „antifirmy“ Factory Records až po otevření mamutího podniku Hacienda“

Autor se vyjadřuje distingovaně, bez vlastních emocí, neoslovuje čtenáře, ani se s ním nijak neidentifikuje. Namísto „klasické“ kritiky bych text hodnotila jako esejistické zamyšlení, která nutí čtenáře přemýšlet a vytvářet si své vlastní stanovisko.

Svoji povahou zapadá do stylu časopisu Film a doba, který nabízí spíše reflexe, nežli přímá vyjádření. Kritik prokazuje znalost tématu i odborný rozhled, vyjadřuje se adekvátně k danému filmu s použitím vhodně vybraných citací a nabízí tak čtenáři jistou představu, kterou si již musí sám dotvořit.

Monstrum jů'ubovské generace, Monstrum, [Cloverfield, Matt Reeves, 2008] Jakub Macek, Metropolis, č. 248, rok 2008

V tomto textu převládá koncepcie žánrová, doplněná formální. Na film nazírá v kontextu dalších podobných děl, hned v úvodu ho staví a srovnává s filmy Godzilla a Záhada Blair Witch: „... Otázka nicméně zní: Co si z které žánrové škatule Monstrum bere?... Odpověď je poměrně zajímavá – je to totiž právě to cosi navíc, co z Monstra dělá vcelku zajímavý přírůstek do rodiny postmoderních vypravěčských her.“

Po celou dobu vyžaduje jisté znalosti hororového žánru, které ovšem u čtenářů předpokládá, text je stylově zaměřen na věkovou skupinu (náctiletých), kteří jsou nejpravděpodobnějšími čtenáři Metropolisu. Přestože čtenáře oslovuje až v samotném závěru, kdy mu přímo vyjmenovává prožitky, které u filmu může zažít, volí od začátku takovou slovní zásobu a formu, která čtenáře zcela jistě zaujme. Působí familierně, „týpkovsky“, což je ovšem pro Mackovy recenze charakteristické, čtenář tak může narazit na slova: srdcový hepáč, beta samci, hladový bombardák...

Autor svůj styl zcela přizpůsobuje stylu časopisu Metropolis, nijak tím ovšem neztrácí nadhled a v tomto případě čtenáře dobrým způsobem navede, čeho by si ve filmu měl všimnout.

Akční pohádka. Ale nešizená a vtipná. [Transformers, Michael Bay, 2007]. Mirka Spáčilová, MFDnes, 16.8. 2007

Kritička ukazuje svůj názor na film hned v úvodu, ve kterém zároveň i stanovuje styl celé recenze: „Světlem jde jeden hlas, že Transformers jsou skvělí, respektive super, cool, boží, hustý a fakt dost dobrý.“ Již tím že vyzdvihuje jen tento „jeden hlas“, dává najevo, že kritika bude pozitivní, což potvrzuje i následným tvrzením, v němž jakoby ospravedlňovala to, že se jí film líbí: „... člověk si třikrát zopakuje: Jdu na teenagerovskou akční sci-fi, tudíž na pohádku, vím, že je to úplná ptákovina, umění nečekám, přesně tohle chci.“ Takže? Film je vlastně špatný, ale co, když se divák baví? Nebo spíše; baví se autorka, ale je si vědoma toho, že to neodpovídá intelektuálnímu, příp. odbornému pohledu na film, proto ho tedy hned v úvodu odlehčí a tím se zcela zařadí do částečně mainstreamového proudu (tedy takového, který zřejmě i její články čte) lidí, kteří přeci mají dobrý vkus, ale co by se občas nepobavili, že?

V kritice autorka propojuje žánrovou koncepci, autorskou „Z Baye pochází nešizená akce, ... nebo honička autem s policisty; ze Spielberga směsice úsměvu a citu, zračící se v dojemných očích spoutaného robota-lidumila.“ i prvky koncepce formální. Po celou dobu neopouští svůj ležérní, místy záměrně pubescentní styl vyjadřování se (k tomu se servíruje obligátní dramatická hudba, autíčko). V závěru až neuvěřitelně pouští uzdu své fantazie a dopouští se slovních obrátů typu: mechanické mršky vypadají jako kovové chobotničky z druhého patra či jako potvůrky z Minority Report.

Celkově kritika odpovídá autorčinu stylu, její zálibě v nalézání živých a „vtipných“ slovních spojení a konečně i charakteru MF Dnes.

Zkrocená hora [Brokeback Mountain, Ang Lee, 2006], Tomáš Baldýnský, Reflex, č. 9, rok 2006

V této kritice převládá formální koncepce doplněná o prvky koncepce žánrové. Autor zde poněkud uklidnil svůj vyprávěcí styl a plně se věnoval rozboru filmu, jeho obsahovým a formálním složkám: „... aniž by se musel uchylovat k trapným berličkám vnitřních hlasů či milostných dopisů, přenáší Ang Lee děj svého filmu zvnějšku do nitra svých postav.“ Zejména se autor zabývá obsahem filmu, který překvapivě detailně popisuje (využívajíc hermeneutický přístup chápání filmu) a jednotlivé scény využívá k vlastním filosofickým úvahám. Hlavní myšlenku textu pak v závěru sám zdůrazňuje: „zbavit se klišé a přitom neztratit srozumitelnost a kontakt s publikem, vyprávět příběh o dvou milujících se mužích a nejen neupadnout do stereotypu, ale zobrazit jejich emoce tak, že budou blízké a pochopitelné...“

Autor se nestylizuje do žádné pozice, ani s divákem nevytváří nějakou formu dialogu, spíše mu dává možnost nahlédnout do jeho myšlenek a pocitů, demonstruje vlastní prožitek a nechává na divákovi, jak s ním naloží a jak k němu přistoupí

Veronika Vidánová

27 šatů (27 Dresses, Anne Fletcher, 2008)
Petr Cífka, MovieZone, 28.3.2008

<http://film.moviezone.cz/27-satu/recenze/>

V této žánrové recenzi jakoby autor nepřikládal žádný význam práci režiséra (v tomto případě režisérky), scénář je také odbyt jenom pár poznámkami na jeho neoriginalitu: „27 šatů jako žánrová výplň určitě jakž takž funguje, mj. proto, že kombinuje snad všechna známá schémata. [...] Originality tu není ani stopové množství, což nemíním jako výtku, ale jako prosté konstatování faktu.“ Zbytek recenze je věnován ústřední dvojici. Autor ale možná až příliš často přirovnává Katherine Heigl k Julii Roberts, z čehož první jmenovaná rozhodně nevychází vítězně. Vyzdvihuje spíše Jamese Marsdena jako překvapivě nápadnějšího, podivně mi přijde, že pokládá jeho roli Cyclope v X-menech ze „větší hereckou výzvu“. V textu je sice několik zbytečných opakování (zmíněné srovnávání K. Heigl a J. Roberts, „sterilní...“), jinak je ale tato recenze stylisticky a jazykově přiměřená médiu.

Match Point – Hra osudu (Match Point, Woody Allen, 2005)
Tomáš Seidl, Tiscali

http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=12172

Koncepce této recenze je převážně autorská, Tomáš Seidl se v celém textu snaží vymezit film mezi ostatními Allenovými, vyjmenovává detaily, kterými se film z dosavadní tvorby vymyká, ale hledá také shodné prvky: „...variuje motiv z režisérova mistrovského snímku *Zločiny a poklesky* (1989), jehož ‚vážná‘ část se rovněž zamýšlela nad otázkami manželské nevěry, nepotrestané vraždy a výčitek svědomí.“ Celkově je recenze hlavně srovnáváním filmu se vším, co si autor textu při **shlédnutí** připomněl. A tak se třeba dozvíme, že: „Film připomíná Dreiserův román *Americká tragédie* (částečně i *Křídla vášně* od Henryho Jamese)...“, ale i to, že: „tuhnou Meyersovy ‚androgynně‘ pohledné rysy v necitelnou masku. (Podobnou té, jakou si díky kosmetickým emulzím z medu a mandlí nasadil Christianem Balem ztělesněný ‚yuppik‘ v jedovaté satíře *Americké psycho*).“ Nesnaží se moc hodnotit film takový, jaký je, jenom na konci si „vzpomene“ a vytkne filmu, že: „Děj se často posunuje kupředu jen díky náhodným setkáním...“ a že konec je trochu „dýchavičný“. Také vyhlásí, že konec není až tak nečekaný, ale důvod, že podobný konec byl už v *Zločinech a poklescích*, není důvodem pro ty, kteří starší Allenův film zatím **neshlédli**. Jazykově a stylisticky je text v pořádku, **závěrečná věta však působí mírně křečovitě**.

Pokání (Atonement, Joe Wright, 2007)
Petr Trella, Filmpub, 30.1.2008

<http://filmpub.centrum.cz/kino/149455-pokani.aspx>

Petr Trella se ve své recenzi filmu *Pokání* snaží chápat tento film „sám o sobě“, soustředí se při tom na vyzdvihování kvalit filmu. Začne chvalozpěvem na režiséra Joa Wrighta, pokračuje „vypiplaností“ scénáře, hereckým obsazením, kde obhájí svoje nadšení Kierou Knightleyovou, atmosférou dokonale podpořenou soundtrackem, aby se znovu vrátil k Joe Wrightovi a jeho formální práci a aby na nikoho nezapomněl, vychválí i kameramana. V recenzi se spojuje autorská a formální koncepce recenze. Autor nadšeně oslovuje diváka s tím,

že velí: „Vezměte tedy kina útokem a užijte si jeden z nejzásadnějších snímků tohoto desetiletí.“ Oslovuje potenciálního diváka, přičemž jeho snahou je nejspíše z co nejvíce potenciálních diváků udělat diváky skutečné. Stylisticky zaráží jenom část věty: „...ke kterým on sám mohl doposud tak akorát maximálně vzhlížet.“, jazykově je text v pořádku.

Když si Chuck bral Larryho, vkus tiše zaplakal (I Now Pronounce You Chuck and Larry, Dennis Dugan, 2007)
Jan Pomuk Štěpánek, Aktualne.cz, 26.9.2007

<http://aktualne.centrum.cz/kultura/film/clanek.phtml?id=508990>

Koncepce této recenze by se dala shrnout jako autorská, **kdyby jsme** přistoupili na názor pana Štěpánka, že autorem je Adam Sandler. Všechnu vinu svaluje na jeho ramena a na jeho nevkusný smysl pro humor. Text tak působí dost zaujatě, když téměř v každém odstavci je nějaká „proti-Sandlerovská“ poznámka, jako například: „...mluvíme o Adamu Sandlerovi, takže spekulujeme-li o překračování nějakého stínu, vždycky dojde na jednoduchý humor...[...] Námět pro Sandlera jak dělaný.[...] ... prošlé gagy sice obtěžují, ale to k Sandlerovi tak nějak patří...“

V recenzi se uplatňuje i ideologická koncepcie recenze a to v části, kde autor píše o popkulturních odkazech, gay-humoru a náhlé politické korektnosti. Štěpánek děj shrnuje vcelku šikovně, ze zápletky prozradí právě tolik, kolik je potřeba i pro čtenáře-nediváky. Text je přehledně členěný do odstavců, ty ale nerozdělují recenzi z důvodu přehlednosti myšlenek, a tak jediná funkce členění je zjevně členění samotné. Zaráží úplná absence jména režiséra, jako kdyby byl jenom dosazená postavička, i když právě tohle by mohl být důvod, proč ho obvinít z nedostatečného vedení herců. Jazykově je text průměrný, diváka nijak neoslovuje.

Prázdniny (The Holiday, Nancy Meyers, 2006)
Milada Hrušková, Filmpub, 21.12.2006

<http://filmpub.centrum.cz/kino/98314-prazdniny.aspx>

Autorka v recenzi často zopakuje, že film je podobný filmu Láska nebeská, dokonce ho nazve jeho „chudší kopií“. Na začátku nám představí režisérku a její úspěšnou kariéru. Pak se rozepíše o ději, o kterém píše hodně obsáhle a zdlouhavě. V textu použije také kapitálky, pro zdůraznění myšlenky: „...o lásce také hodně (a tím myslím opravdu HODNĚ) mluví...“ Při komentáři dialogů to vypadá, jako by se nemohla rozhodnout, jestli jsou dobré, nebo ne: „...prostor vyplňují velmi zdlouhavé a upovídané dialogy [...] Na druhou stranu jsou všechny ty zdlouhavé dialogy zužitkovány v řadě jímavých scénách...“ **Také za nás už dopředu rozhodne, že nám jedna hlavní postava bude nesympatická, protože neumí projevovat city. Při psaní textu počítá se čtenáři, oslovuje je, promlouvá k nim.** Recenze je převážně formální a autorka se snaží psát o filmu o takovém, jaký skutečně je. Jazykově a stylisticky je recenze v pořádku, špatně na mě působily jenom „řečnické otázky“ na konci: „Příjemně dojemný zamilovaný příběh, který sice až osudově spoléhá na náhody, ale proč ne? Vždyť najít tu pravou lásku je věci náhody, ne?“

Tajnosti (Alice Nellis, 2007)
Petr Čihula, MovieZone, 18.5.2007

<http://film.moviezone.cz/tajnosti/recenze/>

Jak je zvykem, Petr Čihula začne recenzi o českém filmu monologem o křečovitosti a schematičnosti české kinematografie. Jeho recenze je převážně autorská, když třeba chválí tvůrkyni filmu: „Nikdo v tuzemských končinách netočí tak přirozeným způsobem jako Alice Nellis.“ Stejným stylem jakéhosi chvalozpěvu na talent Alice Nellis pokračuje v celé recenzi. Pravděpodobně naladěním filmem, který chválí pro jeho lyričnost, sám píše téměř básnický: „Její Tajnosti se prezentují jako neuchopitelný lyrický útvar plný hlubokých vjemů plynoucích z promyšlené umělecké hudebně-obrazové koncepce.“ V celém textu jsou jenom náznaky o ději filmu, autor nám radši poskytne psychologické rozbory postav: „Radost, kterou si chce udělat nákupem piána, je jen přirozenou reakcí na neschopnost se s vlastními problémy poprat uspokojivým způsobem.“ Jazykově text není moc dobrý, autor používá floskule („tajný recept Alice Nellis“, „mrazit v zádech“) a některé jeho výrazy jsou mírně explicitní („...umění (se) setkává s onanií...“), nebo dosti nevhodně použité („...stačí ukojit divácké libido ze všech světových stran.“), hlavně v recenzi k filmu, o kterém on sám píše, že má „tajemné básnické kouzlo“. Recenze místy oslovuje čtenáře, autor film chápe sám o sobě

Van Helsing (Stephen Sommers, 2004)
Petr Siska, Filmweb, 5.5.2004

http://filmweb.o2active.cz/show_article.aspx?id=39226

Autor recenze hned na začátku působí, že se nějak nemůže rozhodnout. Nejenže používá vícero fontů a jejich velikostí, ale hned v prvním odstavci napíše, že: „Vytykat letnímu blockbusternímu triku, explozivní akci a to, že viděné postrádá zakotvení v realitě, fyzikální zákonitosti a elementární logiku, je jako přít se s výrobcem, že má auto kola.“ To by bylo v pořádku, kdyby recenze skutečně nic nevytykala. Jenomže další text je tak prosycen kritikou všeho a všech, že tato věta pak působí tak nějak pokrytecky. Celkově je autorův styl psaní poněkud zvláštní. Píše sice vtipně, díky čemu se recenze příjemně čte, ze záhadného důvodu ale na jednom místě doslova usekne větu („Tenhle boj nemůže dopadnout jinak, než...“) a naopak se nám snaží vysvětlit svůj důvod pro nadužívání výkřiku „Oh, Maryško!“, přitom v celé, dosti rozsáhlé recenzi se toto objeví jenom dvakrát. Recenze je střídatě žánrová a autorská, Petr Siska v ní místy promlouvá ke čtenářovi.

David Vološčuk

Na vlastní nebezpečí
Jaroslav Sedláček
Cinema

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/16407/na-vlastni-nebezpeci>

Krtika je autorská, formální i žánrová. Jaroslav Sedláček nejprve velice obsáhle popisuje dějovou linii a nastíní jednotlivé postavy ve snímku. Čtenáře napíná houstnoucí atmosférou děje, kterou pomocí oslovení zpraží na bod mrazu: „Pokud vám stoupl adrenalin v krvi, tvář ovanul chlad od věčně ledové vody a zátylek ztuhl v příjemně napjatém očekávání, pak zase zhluboka vydechněte.“ Autor se zaměřil na dějovou jednoduchost a scénář přirovná spíše k námětu. Zároveň se zmiňuje o plochosti většiny postav a špatných hereckých výkonech. Všimá si také dramaturgických chyb, například jazykové nesrovnalosti: „V neposlední řadě poněkud nekonzistentně působí práce s jazykem“ kdy „Anica mluví v některých scénách (naprosto zbytečně) neuvěřitelně dobrou češtinou“. Kritik hledá podobnost ve starších Renčových filmech: „Lze-li nový snímek Filipa Renče přirovnat k nějakému jeho staršímu titulu, tak především k jeho prvotině *Requiem pro panenku*“ a pochvaluje režisérovu odvalu

zpracovávat nové žánry a jeho talent pro vyprávění: “Renč dokáže bez dialogu a jakékoliv popisnosti vytvořit silnou atmosféru, nebo umně popohnat děj dopředu.” Také zmiňuje Renčovu inspiraci v hollywoodských blockbusterech. Kritik vyzdvihuje exteriéry filmu: “hlavní roli si v tomto spektaklu nakonec krade vsutku úchvatná příroda”. Nakonec film srovnává s podobným americkým filmem: “Kdyby se to povedlo, klidně mohlo vzniknout nějaké české *Vysvobození*” tento film bere jako ukázkový příklad, jak by chtěl, aby byl recenzovaný film natočen. Autor se zbytečně příliš zaobírá dějovou linií, ačkoliv u Cinemy je to běžný způsob. Text je dobře srozumitelný. Procentuální ohodnocení je velmi vysoké oproti nepřilíš lichotivé recenzi. Šedesát procent za hezké exteriéry a poletující kameru je příliš.

Na vlastní nebezpečí

IMF

MovieZone

<http://film.moviezone.cz/na-vlastni-nebezpeci/recenze/>

Autor začne svojí recenzi nevtipným vtípem, který má evokovat celý recenzovaný film. Hodnotí film tedy jako žánrově nepovedený: “Filip Renč zkusil natočit dobrodružný akční film a bohužel selhal jako všichni před ním“. Autor si všímá filmových postav a to opakovaně. Nejprve poukazuje na jejich nezajímavost, až trapnost “stačí chvíli sledovat dva balkánské strážce parku a člověku se hned rty stahují do křečovitého úsměvu”. K postavám se autor vrací znovu na konci recenze: „v němž se pohybuje plus mínus deset postav, jedna nudnější než druhá“. Autorsky se filmu věnuje a říká, že “Renč nehodil flintu do žita” ale “utopil se v kýči.” Kýčovitost kritik Renčovi odpouští u předchozích filmů: “jak *Rebelové*, tak *Román pro ženy* jsou svým způsobem komedie - a tím pádem jim toho dost projde.” Kritik čeká na “restart” české kinematografie, kterou bohužel ani Renčův film nepřinesl. Má pochopení pro milostné a komediální kýče, ale pro žánr akčně-dobrodružný je kýčovité pojetí pro autora nepřijatelné. Jediné plus v celém textu dává “poletující kameře,” ostatní prvky hlavně postavy i jejich herecké ztvárnění hodnotí jako nejhorší prvky filmu. Text je typický pro Moviezone.cz a opět si autor rýpne do “Oblíbenec” Zdeňka Trošky: “zábavně zbytečný Miroslav Krobot, jehož bude po tomhle výkonu jistě lovit i Zdeněk Troška.” Text je vcelku jednoduchý a dobře se čte. Na autorovi je čitelná znalost Renčových filmů a jeho zklamání z nejnovějšího projektu.

Martin Vyhnal

Láska až za hrob

(USA, 2006, 96 min)

Fontána Darrena Aronofského

<http://www.fantomfilm.cz/?type=article&id=486>

autor: Lukáš Masner

Text se pohybuje ponejvíce v oblasti formální analýzy, ale obsahuje i prvky hlediska žánrového. Jasný interpretační rámec však postrádá, autor téká mezi různými pojetími. Zcela opomenuté je zařazení do širšího kontextu vzniku a z inspiračních zdrojů je zmíněna pouze Kubrickova Vesmírná Odyssea. To je však paralela jen velmi volná a spíše intuitivní; jiné

žánrově podobné, či jinak s tématem související snímky zmíněny nejsou. Přístup kritika k dílu je spíše dramaturgický, neboť zaostřuje postupně jednotlivé složky filmu a kriticky se k nim vyjadřuje. Masner se obrací (ovšem nikdy ne přímo) na potenciálního, lehce poučeného diváka – tedy podobnou kategorii, jako je on sám. V textu je patrná snaha o distancovaný analytický přístup, což do koncepce Fantomu (coby ezinu filmových studentů) dobře zapadá. Autor ale píše jen o některých vlastnostech filmu (repetice, symbolika, kompozice), ale už nehodnotí jejich společné fungování, případně vzájemné popírání. Za nejvážnější nedostatek však považují jakousi „bezzubost“ autorových názorů i jeho poměrně alibistické hodnocení filmu jako celku. Neříká tak ani tak – k filmu má sice několik výtek, nakonec ale přisadí i pochvalu, čímž svůj spíše negativní postoj relativizuje. V závěru, kde by měl formulovat svůj verdikt, jen zopakuje, co již bylo řečeno. Celkově z recenze vyvstává, že film na autora po vizuální stránce emočně velmi zapůsobil, ovšem racionálně v něm spatřoval mnohé nedostatky. V textu ale své pocity (snad ze studu) maximálně upozadil a naopak preferoval „chladnou“ analýzu.

Nájemný vrah Ježíš

(Česko, 2006, 90 min)

Po hlavě do prdele Marcela Bystroně

<http://www.fantomfilm.cz/?type=article&id=437>

autor: Michal Kříž

Dle všeho nechtěně humorný, ale o to kouzelnější podtitul článku rozhodně neodpovídá tomu, kam autor svým textem směřuje. Naopak, celou recenzi se nese patrný ironický podtón. Kříž se sice snaží zachovat alespoň zdání jisté vyváženosti tím, že kvituje provokativnost celého počínu, která zčeřila zatouchající stojaté vody české kinematografie – ovšem je třeba dodat, že provokace není sama o sobě hodnotou. (Tím že zapojím do filmu nájemného vraha, pornoherečku či sektářku a na štít mu pověším prdel ještě nezvýším kvalitu výsledného produktu.) Text vychází především z pozic žánrové kritiky – předem rozhodne čím film chtěl být a následuje dlouhý výčet důvodů, proč tím není. Mám-li se tedy rozhodnout jen mezi dvěma obecnými přístupy (organickým a dramaturgickým), spadá článek jasně do škatulky druhé. Nicméně na rozdíl od recenze Fontány si zde pisatel takřka nevšímá žádných formálních, narativních ani jiných postupů. Komentuje pouze rádo by kontroverzní náměty a postavy, přičemž se většinou neobtěžuje nastínit, proč zrovna ten či onen případ považuje za provokativní. Velmi nedotažený je text i po stránce gramatické a stylistické („...svou lásku k Ježíši vymění za vášnivé objetí ženského klína.“); některé formulace jsou vyloženě matoucí. Celek vyznívá v tom smyslu, že film je sice trapný (a všem je nám jasné proč), ale je to alespoň změna.

Venkovský učitel

(ČR / Francie / Německo, 2008, 117 min)

<http://film.moviezone.cz/venkovsky-ucitel/recenze/>

autor: Petr Čihula (k0C0UR)

Zajímalo mne, jak bude vypadat recenze na takovýto film na portálu čistě fanouškovském a mainstreamově orientovaném. Mladí konzumenti **H**ollywoodských akčních filmů by mohli zaujmout rezervované stanovisko k tak uhlazenému a poklidnému filmu, jakým je Venkovský učitel. Nicméně nestalo se. I zde je film jednoznačně adorován a Sláma opěvován jako „režisér s takřka neomezenými schopnostmi“. Jak už je u Slámových počínů zvykem, vychvalují se automaticky i herecké výkony herců či kamera Diviše Marka. (Argumentační výjimku tvoří odstavec o herectví Pavla Lišky.) Ne že by tyto prvky nebyly hodny pochvaly, jenže v drtivé většině případů jsou konstatovány bez jakékoli smysluplnější argumentace. Jsou jen řečeny „protože to přece říkají všichni“. Kritika je tedy (podobně jako u každého

Slámovu filmu) silně autorská a „interpretačně vstřícná“. Oslovován je řadový divák – dokonce přímo a agresivně („A tak vás do kin ženu přímo bičem“). Kritik sice nevykazuje nějak zvlášť hluboké znalosti o kinematografii obecně, nelze mu ale upřít již znatelnou „vypsanost“. Oproti erudovanějším a analytičtějším, avšak často poněkud kostrbatým textům Fantomfilmu působí tento článek svižně a čtivě (což někdy pomáhá zamaskovat argumentační nedotaženost).

Venkovský učitel zjevuje dobro příliš násilně

Nový film Bohdana Slámy

autor: Petr

Fischer

<http://kultura.ihned.cz/c1-23410560-venkovsky-ucitel-zjevuje-dobro-prilis-nasilne>

Po chvíli hledání jsem našel i recenzi nesoucí se v negativnějším tónu. Petr Fischer prokazuje mnohem hlubší vědomosti i schopnost vzhledu do filmu a velice přesně vystihuje, co mnohým na filmu jaksi podvědomě vadí, ale neumějí to pojmenovat. Jeho hlavní argument je řečen přímo už v názvu recenze a prozrazuje, že se bude jednat o kritiku ideologickou. Spíše než vadám jednotlivých složek díla, věnuje se samotnému cíli. Bohužel neznám „filosofii“ kulturní rubriky HN, nicméně text by se dle mého názoru spíše než do pouhé rubriky vysokonákladového deníku hodil už do nějakého odbornějšího periodika. Už jen použité výrazivo (např. „božská vertikála“ či „premisy“) prozrazují zaměření spíše na kulturní obec. Z vlastního emočního prožitku autor jen nepřímou zmiňuje „vážnou alergickou reakci“, jinak ale dává jasně přednost analýze. V té zato proniká poměrně hluboko – nalézá v díle i křesťanskou symboliku a vytýká mu patos plynoucí z orchestrální hudby ve spojení s kontemplativními obrazy. Důležitou vadou je údajně přílišná uzavřenost filmu do sebe sama, kdy Sláma nutí diváka, aby přistoupil na jeho premisy. Recenze je po gramatické i stylistické stránce zvládnuta dobře – jen s několika drobnými výpadky (např. slovo „chlapík“ působí v tomto kontextu příliš žoviálně, nemístně.)

Nejkrásnější hádanka

(ČR, 2007, 98 min)

<http://filmpub.atlas.cz/kino/151602-nejkrasnejsi-hadanka.aspx>

autor: Petr Trella

Zde se znovu potvrzuje, nakolik shovívavý přístup zaujmají čeští recenzenti k tuzemským filmům. Za vše mluví už několik citací z článku: „neškodná podívaná pro celou rodinu,“ „Troška se (...) vrátil v celkem dobré formě“ případně „Projekci jsem bez problémů přežil a dokonce jsem byl příjemně překvapen“. Autor sice zmiňuje nevalnou pověst Zdeňka Trošky mezi českými recenzenty, nicméně jeho poslední film chválí ve smyslu: na Trošku je to ještě dobré... Hodně pracuje s modelovými skupinami diváctva jejichž přístup výrazně diferencuje. Na své čtenáře (řadové publikum) se obrací adresně a velmi často; doporučuje přímo i návštěvu kina. V Trellově postoji je také patrná jistá rezignace – nemá cenu se nad filmem vztekat, když na něj beztak přijde spousta lidí a bude je bavit. Až na nějaké vady čistě technického rázu filmu nic nevytýká, vykazuje spíše organický přístup. Z textu také vysvítá jistá familiárnost, neboť autor dává čtenáři nahlédnout do zákulisí redakce i do svých pocitů, obav a očekávání (impresionistický přístup). To všechno do koncepce FilmPubu celkem hladce zapadá. Čím se ovšem pisatel neobtěžuje, je analýza a promyšlenější formulace vět, které zhusta působí velmi vágně a bezobsažně.

Bobule

(ČR, 2008, 90 min)

Prchavá letní zábava

http://show.idnes.cz/bobule-prchava-letni-zabava-dft-/filmvideo.asp?c=A080325_183038_filmvideo_kot

autorka: Mirka

Spáčilová

Také text Mirky Spáčilové prozrazuje značnou shovívavost. Skvěle to ilustruje použité výrazivo: neškodné, prchavé, bezbolestně, byly už horší, učesaný atd. Autorka přistupuje k filmu apriori kladně, některé vlastnosti (nikoliv ovšem konkrétní složky) pochválí, jiné vlídně pokárá a nakonec označí film za „padesátiprocentní“. Nelze jí ovšem upřít snahu o srovnání jednak s jinými filmy podobného ražení, jednak i se současnou českou filmovou produkcí. Zde se projevuje, coby dlouhodobá pozorovatelka a účastnice filmového dění. Kvituji také zajímavé paralely k našim literárním dílům a za pochvalu stojí již tradičně květnatá mluva a stylistická vybroušenost. Spáčilová se obrací na nejširší nenáročné publikum, ovšem tentokrát nepracuje s jeho modelovými skupinami a čtenáře neoslovuje přímo. Přístup zaujímá do značné míry impresionistický – jen nastiňuje co jí jaké připadalo, nikoliv už proč. Nezmíní vlastně jediný konkrétní a logicky fungující argument, jen jakoby nezávazně prohodí, že to je celkem fajn nenáročná zábava.

Monstrum (Cloverfield)

Krvavý útok na New York.

http://kino.tiscali.cz/filmy/f_review.asp?film_id=13753

autor: Petr Koten

Tento článek je (jak již je na tiscali zvykem) relativně rozsáhlý, obsažný a oproti většině jiných portálů si mnohem více všímá kontextu. Je ale také poněkud mnohmluvný. Jen nastínění děje zabere oproti *Moviemanii* či *Premierre* více než dvojnásobek místa – přičemž obsah je v podstatě stejný. Tím zároveň trpí tempo a „švih“ textu. O to pečlivější je však ve stylistice a gramatice. Po této stránce lze textu těžko něco vytýkat. Výborné je taktéž zapojení do kontextu nejen jiných hollywoodských katastrofických filmů (citované motivy a společná klišé), ale i 11. září, které se světu vrylo do paměti právě v podobě amatérských záběrů „zespoda“. Připomenuta je též velmi originální reklamní kampaň. Recenzent tedy tíhne spíše k ideologickému výkladu, nicméně zcela opomenuty nejsou ani optiky žánrová či autorská (úvodní zmínka o aktivitách producenta J.J. Abramse). Zajímavé ale je celkové vyznění recenze, jež se přese všechnu sofistikovanost textu překvapivě shoduje s nepoměrně povrchnějším článkem v *Premierre*: film je dobrý hlavně proto, že je velmi zábavný.

Karolína Zichová

***Michael Clayton* (Michael Clayton, USA, 2007), Michal Šobr, Cinema 1, leden 2008**

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/16377/michael-clayton>

V centru této kritiky není režisér či scenárista ale herec George Clooney. „Je to mazaná liška tenhle flexibilní George Clooney, který pragmaticky střídá filmy, jež točí proto, aby měl hotovost na kreditce, s těmi, co demonstrují jeho kredit občanský a umožňují mu říkat, co má na srdci“. Michal Šobr necharakterizuje Clooneyho jako herce hrající ho své role. Autorská koncepce textu odkazuje nejen na Clooneyho předchozí filmy, ale hlavně na mediálně zpracovaný obraz Clooneyho jako „značky“, která je čtenáři důvěrně známá. Mýtus blondýny, která nyní odhaluje své IQ („možná se v něm jen probudily geny jeho otce Nicka, ... možná je to reminiscence na jeho krátkou žurnalistickou zkušenost“). Clooney je „současně mainstreamovou hvězdou i nezávislým“ a tudíž je pro každého. Zsvěcenost čtenáře může být detailní (filmografie apod.) nebo „bulvární“. Nezávisle na úrovni této zsvěcenosti je čtenář přímo vyzván tuto „značku“ ověřit. „Zejména titulní charakterní role Clooneyho, jenž téměř

neopouští filmové plátno, se opírá o jeden z jeho nejlepších, soustředěných a neokázale výmluvných hereckých výkonů, dosahujících oné ideální polohy, při které postava nehraje, ale prostě je!“ Z formálních aspektů filmu je větší prostor věnován pouze žánrovému zařazení filmu, ke kterému je čtenářská spoluúčast nutná (od Dvanácti rozhněvaných mužů k Freddy Kruegerovi). Rozhodně se nejedná o nějaký komplexní přístup k filmu. „Clooneyovský šarm“ zabírá polovinu textu. O tu druhou se dělí zdařilá zkratka na téma napětí ve filmu a příliš žoviální popis děje. Formální aspekty budování napětí (inteligentní zápletka apod.), které jsou hodnoceny kladně, jsou stylem popisu děje opětovně snižovány. Jakoby se kritik nedokázal rozhodnout, zda adjektivum solidní zatíží kladnými či zápornými významy.

Zbouchnutá (Knocked Up, USA, 2007), Iva Hejlíčková, Cinema 10, říjen 2007

<http://www.cinemamagazine.cz/recenze/14329/zbouchnuta>

Žánr romantické komedie je v časopisu Cinema vyhrazen Ivě Hejlíčkové. Svou roli arbitra elegantiarum si pokaždé zjevně užívá. Nezasťává, že tento žánr opečovává s láskou a k filmům, alespoň tohoto žánru, přistupuje s diváckou vstřícností. „Dovedu si představit tučet způsobů, jak tuhle historiku protáhnout na půldruhé hodiny. Co jsem si však představit nedovedla, byl způsob, jakým to udělal Judd Apatow.“ K přiblížení formálních aspektů filmu si kritička pomáhá odkazem na režisérskou ikonu tohoto žánru Noru Ephronovou, její slova o „dvoji tradici romantické komedie“. Tato zmínka jen dokazuje, že k čtenáři přistupuje jako k budoucímu divákovi, který operuje určitými zkušenostmi s tímto žánrem. Zařazením filmu do „tradice menšinové židovské“ chytře nasměruje divácká očekávání k filmu, který je romantický a posteriori. Formální koncepce textu se zde prolíná s autorskou. „Neboť všechno, co jste si snad zvykli spojovat s podobnými snímky (formální záležitosti) – tu (díky jedinečnosti Judda Apatowa) není“. Měsíčník Cinema je určen pravidelným návštěvníkům kina, kteří od ní očekávají chytrá vodítka pro výběr. Toto kritérium text splňuje beze zbytku.

Kouzelná romance (Enchanted, USA, 2007) autor: imf, www.moviezone.cz

<http://film.moviezone.cz/kouzelnaromance/recenze/>

Autorský, žánrový, formální přístup? Popcornový balíček zabalený sarkastickou mašlí. Autor se prezentuje jako divák, který nerad přiznává, že se lze u tohoto filmu v rámci možností dobře bavit. A nám předkládá argumenty, proč si odkrojit z tohoto „kočičko-pejskovského dortu“. Základem je mu rozbor stylistických a naratologických postupů, jimiž se disneyovské filmy vyznačují. Vše je zručně naroubováno k odhalení „vychytralého plánu“ režiséra Kevina Limy, pro kterého tento film není první disneyovkou. A který díky scénáři přece jen ozvláštňuje ošoupaná klišé, přestože to základní: happy end musí dodržet. Ironický nádech představení použitých klišé ve struktuře děje, přechází v účinný sarkasmus k studiovému pozadí vzniku filmu. Disney jako značka chrání své know-how. Snaha o organickou obhajobu filmu, který nebyl ostatními kritiky přijat zvláště dobře, tu neselhává. Je zarámována jasným autorovým sdělením, že v rámci určitých „společenských“ manévřů („ve vaší přítelkyni probudí jen ty dobré stránky“) jsou i takovéto filmy přijatelné. A v rámci serveru, na kterém je k dispozici, je tato základní motivace akceptovatelná.

Pokání, romantické zjevení na oscarové dráze (Atonement, Velká Británie /Francie, 2007)

Mirka Spáčilová, MF Dnes, 26. ledna 2008

http://show.idnes.cz/pokani-romanticke-zjeveni-na-oscarove-draze-fz8-filmvideo.asp?c=A080126_902685_filmvideo_kot

Autorka oslovuje široké divácké spektrum a láká na „vítězné tažení britské historické romance“ filmovými festivaly. Argumenty pro toto vítězství s jazykovou lehkostí metá dle charakteru potenciálního diváka. Mužskou část publika láká na vnady Keiry Knightley, ženy

na to romantické. Neoslovuje ale jen takto zjednodušenou masu. K diferenciaci jí slouží dvojitá autorská čtení filmu. Prestiž filmu opírá o krátký přehled zfilmovaných děl „ceněného“ autora předlohy Iana McEwana. Pak už spoléhá na režiséra Joe Wrighta. „Pokání je teprve druhým celovečerním filmem tvůrce, jenž nejprve točil krátké a televizní snímky, ovšem předloni oslnil hned svým debutem Pýcha a předsudek, také přepisem literární dobové látky, nominovaným na čtyři Oscary“. Neboří mýtus „nejslibnějšího režiséra své generace“, bohužel ale nepoužívá žádné nové argumenty. Zdá se, že již napsané a několikrát použité jí stačí („akční scéna v jediném záběru“). „Spolu s plynoucím časem mění film i styl a barvy“ je jediná věta, která se formálními aspekty věnuje. I od recenze MF Dnes je možné, vzhledem ke kvalitám snímku samotného, očekávat víc než výčet cen, popis děje a citáty režiséra. Schopnost hutných zkratk v tomto textu autorka nevyužila.

Solaris / A smrt nebude mít žádnou moc (Solaris, USA, 2002) Helena Bendová, Cinepur 27, květen 2003

<http://cinepur.cz/article.php?article=9>

Myšlenková hutnost textů Heleny Bendové by se dala považovat přímo za její značku. Meta-kritické rysy recenze odpovídají jejímu standardnímu přístupu k filmům. Bendová je výbornou analytičkou se schopností nalézt pro veškerou „dojmologii“ patřičné argumenty. Výhledem k „jeho udivující schopnosti filmově experimentovat v samém srdci Hollywoodu“ není těžištěm její analýzy tvorba režiséra Stevena Soderbergha v celku. Soustředí se především na Soderberghovo pojetí literární předlohy filmu a srovnáním s jiným přístupem k téže látce. Tou je Solaris Andreje Tarkovského z roku 1972. Odlišnost rozdílnosti filozofických přesahů těchto dvou filmů se autorce stává základním kritickým východiskem a zároveň možností předvést své intelektuální schopnosti. Hlavním tématem Soderberghova filmu jsou emoce. Autorka je schopna formálně uchopit jejich vizualizaci, „až abstraktní styl, ke kterému se tu Soderbergh dopracoval“. Je schopna intelektuálně rozlišit filozofické problémy obou filmů. Pro emoce, které tak dokonale analyticky obhájí v celém textu, ale její styl nemá místo.